

Josephine Benton

OD BOGA POZVANE

Životopisne priče o adventističkim pastoricama

Prijevod:

Đurđica Garvanović-Porobija

Podaci o izvorniku

S dopuštanjem
AdventSource
5040 Prescott Avenue
Lincoln, NE 68506
1-800-328-0525
www.adventsource.org

Copyright © 1990 by Josephine

Benton Revised ©2002

AdventSource

Biblijski citati su u izvorniku iz prijevoda King James Version (KJV), osim ako nije drugačije naznačeno. Biblijski citati iz Revised Standard Version (RSV) Bible, objavljeni 1946, 1952, 1971 i zaštićeni autorskim pravima Odjela kršćanskog odgoja i obrazovanja Nacionalnog vijeća Kristovih Crkava u SAD-u, navedeni su s dopuštanjem. Biblijski citat označen (NIV) uzet je iz HOLY BIBLE, NEW INTERNATIONAL VERSION. Copyright © 1973, 1978, 1984 International Bible Society. Upotrijebljeni po dopuštenju Zondervan Bible Publishers.

Naslovna fotografija s vrha:

U smjeru kazaljke na satu s lijeve strane: Minnie Sype, pastorica, s tri pratiteljice koje prodaju knjige: Gertrude Sype, Georgia Goy i Eleanore Norman.

Nepoznat

Ellen G. White propovijeda na zasjedanju Generalne konferencije 1901. u Battle Creeku, Michigan. Upotrijebljeno dopuštanjem Review and Herald Publishing Association.

ISBN# 1-57756-099-X

Tiskano u Sjedinjenim Američkim Državama

Kazalo

Predgovor	“Poznao sam jednu pastoricu”	5
Poglavlje 1.	Pozvana da propovijeda: Helen May Stanton Williams	8
Poglavlje 2.	Farmerova supruga postaje evanđelistica: Minnie Day Sype.....	23
Poglavlje 3.	Pastorica zakonodavcima: Lulu Russell Wightman.....	53
Poglavlje 4.	Inovativna administratorica: Anna Knight.....	66
Poglavlje 5.	Evanđelistica i profesorica pastorima: Jessie Weiss Curtis.....	82
Poglavlje 6.	Ta mala crna knjiga: Mary E. Walsh.....	92
Poglavlje 7.	Osnivačica Crkve: Ellen Harmon White.....	104
Poglavlje 8.	Druge pastore iz prošlosti: crtice.....	117
Poglavlje 9.	Aktivne i umirovljene pastore: Kratak popis.....	129
Poglavlje 10.	“Može li itko zabraniti?”: Biblijska analogija.....	149
Zaključne misli	Duh budućnosti	152
Prilog A	Dokumenti i bilješke.....	155
Prilog B	Nepotpun popis pastora.....	169
Prilog C	Procedure Generalne konferencije, 1881. i 1990.....	177

Mojim roditeljima
Elder i A. C. Griffin
koji su me prvi naučili radostima pastorske službe

Zahvala

Rodbina i prijatelji žena predstavljenih u ovoj knjizi svojim su pismima, snimkama, telefonskim pozivima i fotografijama omogućili ovaj projekt. Neke od tih korisnih osoba spomenula sam u fusnotama. Svima ostalima, neimenovanim, također zahvaljujem.

Moje kolege u Columbia Union Collegeu pružili su mi iznimnu potporu: Uredi večernjih programa za odrasle, dekan i studentska služba, knjižnica Weiss, da spomenem samo njih nekoliko uz mnoge druge. Greg Ingram i David Wright u računalnim službama bili su vrlo ljubazni i učinkoviti u pribavljanju materijala.

Osoblje u arhivu Generalne konferencije, posebno Bert Haloviak, pomoglo mi je da moje istraživanje bude ugodno i plodno.

Knjižnica „Review and Herald“ dopustila mi je da u njoj istražujem, a od knjižnice Sveučilišta Andrews imala sam prednost posuditi autobiografiju Minnie Sype.

Art Hauck osposobio je moje Wang računalo da piše WordPerfect. Blagosiljam sjećanje na tog dragog prijatelja.

David i Jo Byrkit pokazali su mi kako pretvoriti Wang WP sadržaj u WordPerfect i dopustiti hibridan tehnološki rad. Moja mi je obitelj dala dragocjene prijedloge i bila potpora u svakom pogledu.

Nema tu više ni Židova ni Grka, nema više ni roba ni slobodnjaka, nema više ni muškoga roda ni ženskoga, jer ste vi svi jedno u Kristu Isusu.

Galaćanima 3, 28, Šarić

Predgovor

“Poznavao sam jednu pastoricu”

U lipnju 1973., g. N. R. Dower i ja upoznali smo se u prepunom prolazu izložbe knjiga na kamp sastanku Konferencije Potomac. On je u to vrijeme bio voditelj pastorske službe u Generalnoj konferenciji Adventističke Crkve; a mene je upravo odbor Konferencije Potomac pozvao da postanem pridružena pastora u adventističkoj crkvi Sligo, što se smatralo da će s gledišta većine biti krajnje inovativno.

“Josephine,” g. Dower upitao me je na svoj genijalan način, “jesi li znala da sam ja započeo pastorsku službu pod vodstvom jedne žene?”

Ja sam bila preneiskusna da postavljam više pitanja. Uspjela sam tek zapisati: „G. Dower stažirao je na početku svoje pastorske službe pod vodstvom Jessie Weiss Curtis u Pennsylvaniji.” Pregledajući kasnije svoje bilješke, pitala sam se: “Tko je bila ta žena pastora? Zašto nikada nismo ništa čuli o njoj?”

Nekoliko mjeseci kasnije, dok sam se rukovala s vjernicima koji su odlazili iz crkve Sligo, jedna me je gošća srdačno uhvatila za ruku i uzviknula: „Znam jednu ženu pastoricu!” Uvjeravala me da kao žena pastora nisam jedinstvena, jer je i njezina šogorica bila adventistička pastora. Ponudila mi je da mi pošalje licencu (dozvolu za rad, opunomoćenje – prim. prev.) svoje rođakinje.

Predlažući da obitelj treba zadržati izvorni dokument, rekla sam da će mi biti drago primiti pretisak, zajedno s drugim materijalom koji se nudi. Tako sam saznala više o Jessie Weiss Curtis. Tijekom 1980-ih intervjuirala sam nekoliko članova obitelji gospođe Curtis i imala prednost propovijedati u crkvi koju je podigla u Drumsu u Pennsylvaniji. Tamo sam posjetila nekoliko njezinih obraćenika, prijatelja i rođaka. Ono što sam naučila o toj sposobnoj, predanoj, ali istodobno i poniznoj evanđelistici oduševilo me je. (Poglavlje 5.)

Sljedeće pismo uredniku časopisa Insight 1974. godine, s naslovom pod kojim je objavljeno, izazvalo je moje zanimanje u vezi s drugom pastoricom:

Prava dama propovjednica

Bio sam zainteresiran za razne rasprave o ženama pastoricama u našoj denominaciji. Možda će vas zanimati da je moja majka krštena u Adventističkoj Crkvi početkom 1900-ih od strane rukopoložene pastore, gospođe Minnie Sype. Citiram iz nedavnog pisma moje majke:

"Upoznala sam gospođu Sype u Hawardenu, Iowa, 1908. Tada sam prvi put čula za adventističku vjeru. Bila je pastora. Njezin suprug radio je domaće poslove kod kuće, a vodio je i službu pjevanja na sastancima u šatorima. Bila je moćna govornica koliko se sjećam." ... — Thomas E. Durst, Colville, Washington. "Prava dama propovjednica", Insight, 7. svibnja 1974: 2-3.

U *Godišnjaku (Yearbook)* za 1908., godini koja je posebno spomenuta, našla sam Minnie Sype među pastoricama Konferencije u Iowi. Iako nije bila rukopoložena, bilo je značajno da je 1908. godine bila opunomoćena pastora; štoviše, nije bila sama, jer je Konferencija u Iowi te godine imala još jednu opunomoćenu pastoricu, gospođu G. R. Hawkins.

Postajući znatizeljna jesu li pastore možda služile i u drugim konferencijama, listala sam mali *Godišnjak* iz 1908. godine. Našla sam gđu Berthu Jorgensen među opunomoćenim pastoricama Konferencije Sjeverne Dakote; na zasjedanju Generalne konferencije, gđa E. G. White pojavljuje se kao rukopoložena pastora, a gđa H. H. Haskell kao opunomoćena pastora; gospođa J. S. Wightman navedena je kao rukopoložena pastora Kalifornijske konferencije.

Naravno, postavlja se pitanje kako to da su gđa White i gđa Wightman uključene među rukopoložene pastore? Onoliko informacija koliko sam uspjela sastaviti kao odgovor na ovo pitanje naći će se u reportaži o Ellen White u 7. poglavlju i o Lulu Wightman u 3. poglavlju.

Ugodno iznenađena što sam za godinu 1908. pronašla šest žena koje su navedene kao pastore, pogledala sam u druge *Godišnjake*. Napravila sam popis, jednostavno prema imenima koja su se očito činila ženska. Kasnije je osoblje Arhiva Generalne konferencije poboljšalo taj popis, koji ćete pronaći u Dodatku B. Međutim i taj popis još nipošto nije iscrpan i moglo bi se puno više raditi u tom području.

Poput fragmenata stakla, došli su mi komadići informacija o nekim od tih pastora, ovdje svijetli oblik i tamo šareni komadić, koji se postupno oblikuju zajedno u vitraje žena koje

su bile aktivne u službi tijekom godina, ali čija je povijest uglavnom zaboravljena.

Nekoliko pastoraica detaljno je opisano u poglavljima 1-7; u 8. poglavlju nalazi se kratka reportaža o dodatnim pionirkama evanđelisticama i pastoricama. Ispisano je i izvješće o sadašnjosti u poglavlju 9. s kratkim spominjanjem skupine žena koje su aktivne ili umirovljene pastore. Poglavlje 10. razmatra biblijsku analogiju, a u Zaključku razmatramo budućnost u svjetlu prošlosti i sadašnjosti.

Tri su svrhe mog pisanja:

1. Vjerujem da će čitatelji dobiti inspiraciju za vlastiti život iz predanosti koju su ove pastore pokazale u vrijeme izazova, krize i bogate nagrade jer su se odazvale svojim individualnim pozivima u pastoralnu službu.
2. Ženama koje danas razumiju da su pozvane u pastorsku službu, ove hrabre žene koje su krčile put mogu poslužiti kao uzori.
3. Nadam se da će crkveni voditelji i laici shvatiti da žene pastore nisu inovacija 1970-ih u adventističkoj denominaciji, već su od najranijih godina utkane u osnovu i potku naših denominacijskih vlakana. Iako su u manjini, one su služile s rijetkom izvrsnošću, donoseći stotine, da, i tisuće obraćenika da se raduju Kristu i Crkvi. Danas adventističke pastore nastavljaju tu tradiciju.

Nisam dugo bila u Montani prije nego što me je g. Watt počeo pozivati da govorim ljudima. I on i g. Williams bili su jako zadovoljni mojim prvim nastupima. –Helen Williams, 1922.

Pozvana da propovijeda

Helen Williams: 1868. do 1940.

***Opunomoćena pastorica
1897. do 1914.***

Helen May Stanton zaplijenila je nečiju pažnju – lijepu, zlatokosu mladu ženu za koju se činilo da joj nikada nije nedostajalo samopouzdanja. Rođena je 1868. godine, kao četvrto dijete uspješnog farmera iz Michigana. Obiteljsko stablo seže do državnog tajnika Stanton, koji je služio za vladanja Abrahama Lincolna.

Od djetinjstva Helen May pokazala je iznimnu želju za životom. Ova samouvjereni i inteligentna djevojka počela je podučavati nakon što je završila srednju školu u dobi od 15 godina.

U dobi od 17 godina mlada učiteljica odlučila je unaprijediti svoje obrazovanje pohađajući Battle Creek College, u matičnoj državi. Upisala se u akademskoj 1885./1886. godini te postala dio studentskog tijela sastavljenog od 184 studentice i 220 studenata.

Biblijski program za bruceše uključivao je Engleski jezik, Matematiku, Biblijska predavanja ili Misionarsku poduku, Odabir čitanja i Pisanje. Načela zdravstvene zaštite bila su ključna za nastavni plan i program. Helen se pripremala iznositi ono što je naučila ljudima koji nisu upoznati s biblijskim naučavanjima njezine Crkve.

Helen je plaćala oko 75 centi tjedno za školarinu, 50 centi za najam sobe i 1,75 dolara za tjedne obroke. Za cijelu školsku godinu troškovi udžbenika kretali su se od 3 do 7 dolara, pranje rublja stajalo je 8,50 dolara, dok su gorivo i nafta godišnje iznosili oko 6,60 dolara. Ti su iznosi bili velika žrtva roditeljima 1885. godine kao i školarina za roditelje danas. Međutim, gospodinu i gđi Stanton bilo je drago što su omogućili Helen da pohađa adventistički koledž. (*Eleventh Annual Catalogue*, Battle Creek College, 1885-86).

Helen je pomogla u pokrivanju svojih troškova radeći u Sanatoriju Battle Creek, poslužujući goste koji su dolazili na odmor i terapiju. Često je posluživala obroke i Ellen G. White, koja je redovno svraćala u sanatorij. Helen se jako svidjela gđi White.

Anegdota koje se s velikim uživanjem prisjeća Helenin sin g. Hugh Williams tiče se njegove majke i Ellen White. (Preuzeto iz snimljenog razgovora koji su spisateljici poslali g. Hugh Williams i dr. Earl Williams, sin i unuk Helen Williams, srpnja 1985. godine). Helen Stanton kupila je sivu svilenu haljinu koja je, u stilu tog vremena, imala na sebi crtež minijaturnog vlaka. Neki od crkvenih starješina kritizirali su tu haljinu, možda zato što je to bilo moderno. Jednog dana dok je nosila sivu haljinu, Helen je ušla u sobu Ellen White kako bi dostavila obrok. Gđa White je iznenadila Helen tražeći: "Okreni se, dušo, i daj da vidim tu haljinu." Držeći dah dok je čekala bilo kakav komentar koji bi gospođa White mogla dati, Helen je čula riječi: "O, kakav lijep ukus imaš! To je prekrasna haljina." Nakon što se Helen pobrinula da kritizeri starješine čuju kako je gđa White odobrila njezinu haljinu, više nije bilo prigovora.

Ukus za odjeću i prirodno atraktivan izgled nisu umanjili Heleninu predanost Božjoj službi. Nakon što je produbila svoju predanost dijeljenju evanđelja sa svijetom, završila je studij u Battle Creeku i zaposlila se 1887. kao biblijska radnica u Konferenciji Michigan. Gospodin G. I. Butler, koji je uputio poziv gđici Stanton, bio je predsjednik ne samo Konferencije Michigan već i Generalne konferencije.

Dvije godine Helen je podučavala biblijskim načelima ljude u Grand Rapidsu i Saginawu, pripremajući ih za krštenje. Onda ju je Generalna konferencija zamolila da se preseli u Indianapolis. Dok je vjerno polagala biblijski studij, Helen je također uspjela pohađati i fakultetska predavanja u Indianapolisu. Ne znamo konkretno što je studirala; njezin sin je rekao da je to možda bio studij govora ili elokucije, u čemu je postala vrlo kompetentna.

Osim posla i studija, Helen je imala još jedan važan interes u životu. Eugene Williams, kojeg je upoznala na Battle Creek Collegeu i koji je sada bio opunomoćeni pastor u Konferenciji Michigan, pokazivao je sve veću privlačnost prema zlatokosoj biblijskoj radnici. Eugene je bio jedini sin Jamesa Williamsa, imigranta iz Walesa koji je postao uspješan u Michiganu kao izvođač radova na mostovima.

Eugene je bio godinu dana stariji od Helen. Iako se geografska udaljenost između njih povećala kad je Eugene prebačen u Misiju Montana, emocionalna se veza zblížila. U kolovozu 1890. godine Eugene Williams i Helen May Stanton bili su ujedinjeni u braku; nakon vjenčanja otišli su u Nacionalni park Yellowstone na medeni mjesec. Zatim je Helen uredila domaćinstvo sa svojim novim mužem u Montani i radila zajedno s njim u pastorskoj službi.

Gđa Williams nije dugo bila u svom novom domu, a direktor misije g. Watt već ju je pozvao da održi evangelizacijske sastanke. S oduševljenjem je prihvatila izazov. I predsjednik Misije i njezin suprug bili su zadovoljni načinom na koji je Helen provela svoj prvi takav pothvat. (Preuzeto iz pisma što ga je Helen Williams priložila uz zahtjev Fondu za potporu, 1922. godine. Arhiv Generalne konferencije. Ovaj

važan dokument, pisma i vrpce obitelji Williams čine osnovu za činjenice i citate koji se inače ne bi našli u ovom poglavlju.)

Zašto bi predsjednik Misije početkom 1890-ih pozvao mladu ženu da održi sastanke? Prvo, Helen Williams bila je osoba iznimnih prirodnih sposobnosti, izvanredno elokventna već u ranoj dobi. Zadavanje čitanja bio je oblik zabave u zajednici u kojemu je ona, u to doba prije televizije, imala značajno iskustvo.

Drugo, dobila je stručnu obuku iz biblijskih načela i zdravstvene službe na Battle Creek Collegeu. Što je najvažnije, dodajte vodstvo i blagoslov Duha Svetoga i pronađite ženu pozvanu u službu. Prema riječima njezina sina Hugh, Helen je rano osjetila ovaj poziv i nadala se da bi joj udaja za pastora mogla pomoći da otvori vrata za ulaganje osobnih darova u službu. (S prepisane vrpce sjećanja Hugh Williamsa, koju je autorici poslao Phyllis Vineyard, kolovoza 1989. Vidi Prilog A, 1.1).

Dok je još radila kao biblijska radnica, Helen Stanton postala je popularna govornica u kampu. U tom su području nedostajali pastori; mlada Helen Williams bila je potrebna kao evanđelistica. Dok su Helen i Eugene Williams gradili svoje ujedinjene živote oko službe, obitelj im je također bila važna. Godine 1891. rođen je njihov prvi sin Irwin. Nedugo nakon toga Williamsovi su se vratili u Michigan kako bi bili blizu Eugeneovog oca, koji je bio bolestan; živio je samo nekoliko mjeseci nakon njihova dolaska. Drugi dječak, Lewis, stigao je 1893. godine usred velike pastorske aktivnosti njegovih roditelja.

Dvije godine kasnije Williamsovi su zamoljeni da se presele u naselje pod nazivom Bell's Corners blizu Elsie, u Michiganu, kako bi ondje održavali evangelizacijske sastanke. U ovom malom mjestu bila je dostupna samo jedna kuća za iznajmljivanje, koja nije bila prikladna za pastorsku obitelj s dvoje djece i za još jedno dijete koje se očekivalo uskoro. Srećom, suosjećajne žene u mjestu kuću su dobro izribale; brižnom pažnjom pripremili su je za mladu pastorsku obitelj. Treći sin, Hugh, rođen je ondje 1895. godine.

Williamsovi su se 1897. preselili u Grand Rapids, u kojemu je Eugene služio u adventističkoj crkvi u gradu dok je nadzirao izgradnju jedne crkve. Helen je povremeno propovijedala, održavala biblijska proučavanja i pomagala u pastorskoj službi koliko god je mogla dok je odgajala tri dječaka.

G. Williams postao je vrlo popularan kao "pastor za vjenčanja" diljem Konferencije Michigan, koja je devedesetih godina imala ograničeno pastoralno osoblje. Često su ga zvali s dužnosti da provede vjenčanje ili pogreb u vrlo kratkom roku. U takvim vremenima na gospođu Williams se moglo računati

Helen May Stanton, niže lijevo, jedna među skupinom studentica na Battle Creek Collegeu tijekom akademske 1885./1886. godine. Posude za posluživanje vjerojatno su korištene za dostavu obroka pacijentima u Sanatoriju Battle Creek.

Fotografija ljubaznošću dr. Earla R. Williamsa.

da će propovijedati subotom ili na bilo kojem drugom sastanku u crkvi Grand Rapids. To se događalo sve češće.

Jednom prilikom kad je Helen Williams trebala biti za propovjedaonicom, predsjednik Konferencije, g. J. D. Gowell, odlučio je doći čuti njeno propovijedanje. Ušao je nezapaženo nakon što je bogoslužje već započelo, sjeo otraga i uspio se izvući na kraju propovijedi a da Helen nije ni znala da je došao.

Dan ili dva kasnije g. Gowell posjetio je Williamsove u njihovu domu. Helen i Eugene bili su iznenađeni kad su saznali da je predsjednik Konferencije čuo njezinu propovijed prethodne subote. Na njihovo veliko olakšanje, bio je zadovoljan.

Predsjednik Gowell preporučio je Williamsima da angažiraju kompetentnu osobu koja će pomoći u kućanskim poslovima i brinuti se o dječacima, kako bi Helen mogla raditi više za Konferenciju nego što je mogla učiniti uza sve svoje kućne odgovornosti. Predsjednik Gowell je obećao da će predložiti na sljedećem konferencijskom sastanku da gđa Williams dobije barem toliko prihoda da može platiti za pomoć u kućanstvu.

Helen je našla dadilju, Claru, na koju se mogla osloniti. Predsjednik je bio bolji od svoje riječi. U vrijeme konferencijske sjednice, gđi Williams je izdano pastorsko opunomoćenje s plaćama retroaktivno za cijelu prethodnu godinu. (Helen Williams, u pismu uz zahtjev za pomoć iz Fonda za potporu, 1922. godine). Čini se da se to dogodilo 1897. godine.

Uobičajene avanture koje se događaju u obiteljima s malom djecom nisu mimoišle ni Williamsove, kao što pokazuje incident povezan s unukom Helen Williams. (Iz snimke koju je za autoricu pripremio Phyllis Vineyard, 22. srpnja 1985. Vidi Prilog A, 1.2). Jednog dana kad je Helen pekla kruh, otkrila je da joj nedostaje kvasac. Budući da nije bila odjevena za izlazak, nazvala je trogodišnjeg Hugh, sklopila ruku oko dva novčića i zamolila ga da ode u trgovinu na uglu po paketić kvasca. Učinio je kako mu je rečeno. Čovjek u prodavaonici uzeo je novčiće iz Hughove ruke i stavio u nju paketić kvasca.

Umjesto da skrene prema kući, Hugh je sanjario (kako je objasnio kasnije) i samo nastavio dalje. Budući da nije mogao više pronaći svoju kuću, nastavio je hodati i hodati. Kad je dužinom puta stigao do asfaltiranih gradskih ulica, počeo je plakati jer mu je vrući pločnik palio stopala.

Ljubazan je čovjek primijetio Hughovu nevolju i pomogao mu da se vrati u trgovinu na uglu. Tamo je vlasnik pažljivo položio umornog dječaka na vreće brašna, gdje je odmah zaspao, i pozvao policijsku postaju.

Sljedeće čega je Hugh bio svjestan jest da je bio prigrljen od strane svojih roditelja, koji su zračili radošću jer je njihov nestali dječak pronađen. Hugh je izmislio malu pjesmu o tome kako su ga tata i mama izgubili i pronašli. Iako su nakon toga roditelji nesumnjivo dvoumili oko svoje vještine roditeljstva, trogodišnjak je u toj krizi slavio ljubav u svom domu.

Obiteljski portret iz tog razdoblja prikazuje Eugenea Williamsa, visine oko 175 cm, kako je po svemu bio zgodan muškarac s pažljivo njegovanom tamnom kosom, brkovima i bradom. Helen Williams,

nešto niža, bila je atraktivna sa svojom plavom, valovitom kosom i plavim očima. Svi dječaci su bili zgodni, Irwin s tamnom kosom i očima poput svog oca, Lewis sa smeđom kosom i očima boje lješnjaka, i mali Hugh s plavim očima i kovrčavim zlatnim uvojcima.

Eugene Williams prihvatio je poziv da bude nadzornik Misije Sjeverni Michigan; stoga su se iz Grand Rapidsa Williamsovi preselili na sjever u Sault Sainte Marie. Putovali su vlakom. Otac je otišao prvi, da pripremi put. Kasnije su mu se pridružili supruga i djeca. Djeca su uživala u dugoj vožnji vlakom do svog novog doma, gledajući divlju i lijepu zemlju koja prolijeće pored prozora. Vlak je stavljen na trajekt za prelazak gornjeg poluotoka; taj je doživljaj bio uspomena koju djeca nikada nisu zaboravila. (Iz sjećanja Hugh Williamsa, sa snimki primljenih u kolovozu 1989. godine).

Zamislite uzbuđenje dječaka kad ih je otac dočekao sa sanjkama što ih je vukao konj Patsy, koje su sada pripadale njihovoj obitelji! Sanjkama je otac odveo svoju obitelj u njihov novi dom u Dafteru. Živjeli su sedam milja od Sault Sainte Marie i kanadske granice, okruženi šumom i ljepotom koja oduzima dah.

Dok se Eugene pokazao učinkovitim administratorom, Helen je propovijedala subotom i nastavila se razvijati kao pastorica. U Godišnjacima Adventističke Crkve od 1904. do 1906. godine oboje, i E. R. Williams i gđa E. R. Williams su navedeni, on kao rukopoloženi pastor, a ona kao opunomoćena pastorica Vrhovne misije, a zatim Unije Lake. (Vidi u popisu ime gospođe Williams za te godine u Prilogu B.)

Žena po imenu Grace, koja je kasnije postala gđa Cremens, brinula se o djeci. Obitelj se preselila u brvnaru duboko u šumi, u kojoj su mogli vidjeti jelena i čuti vukove i susjedu lisicu. Dok su roditelji služili kao pastor i pastorica, djeca su akumulirala iskustva iz djetinjstva u bliskom kontaktu s prirodom.

Kasnije su Williamsovi živjeli u šatorima dok su gradili dom na rubu Sault Sainte Marie. Bila je to velika kuća, čiji su jedan dio iznajmili. Iz svog doma mogli su vidjeti brzake na rijeci dok je ulazila u jezero Superior. Dječaci su voljeli taj dom. Tu bi se spuštali u plitku uvalu u kojoj su mogli sigurno plivati. Uz tatinu pomoć dečki su izgradili kanu u kojem su se sva trojica mogli zajedno voziti. Tijekom ljeta odlazili su u ribolov. Gđica Arnet, Agnes White i gđica Campbell, biblijska radnica, preuzele su odgovornost za djecu u različitim razdobljima.

Eugene je 1905. godine odlučio da mora usredotočiti svoje napore u Menomineeju (drugo područje u Misiji u kojoj je postojao adventistički centar); obitelj se preselila tamo, na granicu Wisconsina. Slijedeći običaj svoje nove lokacije, dječaci su pretražili šumu dok nisu pronašli vrlo ravno drvo; koristeći ga za jarbol, napravili su sebi ledeni čamac. To što su im i otac i majka bili pastori nije

spriječilo dječake Williams da imaju burno djetinjstvo ispunjeno aktivnim učenjem.

Ugled Eugenea i Helen je rastao, njegov kao pastora i upravitelja, njezin kao izvanredne govornice i opunomoćene pastorice. Godine 1906. oboje su primili pozive za pastorski rad u crkvama u području Chicaga. Mora da je bila potrebna poprilična prilagodba cijele obitelji s obzirom na selidbu iz sjevernog Michigana u rastući Chicago; međutim, činilo se da su bili spremni na izazov. Helen je pastorsku službu imala u crkvi Harvey dok je Eugene brinuo za crkvu na zapadnom dijelu. Zreli dječaci naučili su obilaziti grad na "Elu", sustavu povišenih željeznica. Budući da je pastora bilo malo, predsjednik Konferencije napravio je raspored za svakog pastora da propovijeda dvaput svake subote na različitim mjestima u Konferenciji; stoga je Helen propovijedala u brojnim crkvama. Međutim, tijekom tjedna usredotočila je svoje napore na svoje posebno zaduženje, na crkvu Harvey. Vjerno održavajući biblijska proučavanja dva ili tri dana u tjednu, kao i redovite molitvene sastanke i pružajući cjelokupno službeništvo, Helen Williams imala je zadovoljstvo vidjeti svoju crkvu kako raste dok je pozdravljala nove obraćenike. Život ove žene pastorice nije bio bez povremenih zbivanja koja su testirala njezinu staloženost. Jednog dana kad je gđa Williams otišla u konferencijski ured, dočekala ju je tajnica Pearl Hallock, koja je rekla: "Želim razgovarati s tobom." Kad su pronašli mjesto za razgovor, Pearl je obavijestila Helen: "Tvoje ime nije u novom Godišnjaku."

"Zašto ne?" pastorica Williams se raspitivala. "Nisi li ga poslala s ostalima?" „Mislim da jesam – gotovo sam sigurna da jesam«, odgovorila je Pearl i počela plakati. "Nije važno", uvjerala ju je Helen. "Sigurna si da imam pastorsku punomoć?" "Doista jesam." "Jesi li sigurna da sam na platnom spisku?" pitala je gospođa Williams. "Da", uvjerala ju je gđica Hallock.

"Što nas onda briga za taj Godišnjak?", zaključila je pastorica. „Ako mi je Bog dao posao, nijedan mi čovjek ili skup ljudi to djelo ne može oduzeti. A ako nije, ne želim ga." Time je taj slučaj bio zaključen. (Helen Williams, pismo uz zamolbu Fondu za potporu, 1922. godine).

Helen Williams nije ovisila o pastorskom statusu. Nikada nije čula objašnjenje zašto se njezino ime, koje je bilo navedeno s ostalim opunomoćenim pastorima u Godišnjacima, prestalo pojavljivati nekoliko godina. U Godišnjaku iz 1907. godine naveden je samo E. R. Williams. Ipak, rad Helen Williams se nastavio i dobila je pastorsku punomoć.

Informacije o pastoralnoj službi gđe Williams mogu se naći u Registru Sjevernog Illinois. U Tjednu molitvenih sastanaka održanih u zimu 1906., Helen Williams imala je odgovornost za crkve u Harveyu, Elginu i Hinsdaleu. Kad je gđa Williams posjetila crkvu Sanatorija Hinsdale u subotu, 22.

Helen May Stanton Williams, pastorica i evanđelistica u SAD-u i Južnoj Africi.
Opunomoćena pastorica 1897.- 1914.

Fotografija ljubaznošću dr. Earla R. Williamsa.

prosinca, bilo joj je drago što je zatekla dobro organiziranu subotnju školu s 25 osoba. Propovijedala je, a nakon toga gotovo svi prisutni dodali su i osobno svjedočanstvo. Gđa Williams je u vezi s radnicima Sanatorija napisala: »Dok sam gledala u ta sretna i svijetla mlada lica, molila sam se da ih Bog održi vjernima njihovom pozivu, jer sigurno imaju pristup klasi ljudi do koje naši drugi radnici ne mogu tako lako doći.« (E. R. Williams, "Hinsdale Sanitarium", Northern Illinois Recorder, 19. veljače 1907: 1).

Tijekom ljeta 1907. godine Williamsovi su se preselili u Milwaukee u Wisconsinu kako bi bili dio gradskog evangelizacijskog tima. Nekoliko mjeseci kasnije prihvatili su poziv Konferencije Cape u Južnoj Africi. Helen, uvijek spremna za avanturu, uživala je u putovanju u Afriku. Pisma koja je pisala roditeljima s broda tijekom siječnja 1908. pružaju uvid u putovanje. Putovanje u Englesku na „Baltiku“ od 725 stopa bilo je ugodno, samo ga je omela borba s gripom koja je zarazila sve članove obitelji osim Irwina.

Helen je opisala plovidbu pored prekrasne zemlje Wales, koja je blistala bijelim kućama i dvorcima smještenim među planinama, a zatim ju je obavila neprobojna engleska magla. U Engleskoj su Williamsovi presjeli u „Union Castle Line“, kako bi plovili za Južnu Afriku. Brod, mnogo manji, naletio je na nemirno more. Pišući s poteškoćama dok je bila zatočena u svom krevetu zbog turbulencija, Helen je izrazila zahvalnost za dvije prikladno postavljene kabine koje su ona i njezina obitelj zauzimali.

"Mislim da je Generalna konferencija divna prema nama, zar ne?" pitala je mamu i tatu. Opisala je velikodušne i česte obroke, sedam svaki dan, dodajući da su ona i suprug zaobišli većinu njih.

Helen se osvrnula na periodično zvonjenje brodskog zvona. "Pretpostavljam da su imali satove i na drugom brodu, ali uopće nisu zvonili", primijetila je. "Međutim, prilično je lijepo kad vas ljuljaju u kolijevci velike dubine, da zvono kaže: 'Sve je u redu, sve je u redu.' " (Preuzeto iz pisama Helen May Williams njezinim roditeljima, u Londonu, Engleska, 10. siječnja 1908. i iz pisama napisanih na brodu „Union Castle Line“ na putu za Južnu Afriku, 14. siječnja 1908. godine.)

Nekoliko mjeseci nakon dolaska u Južnu Afriku, g. Eugene Williams izabran je za predsjednika Konferencije kolonije Cape. Helen Williams obavljala je misijski rad u Grahamstownu, gradu u kojem je obitelj živjela.

Četvrti sin, Eugene, primljen je dobrodošlicom u obitelj u Južnoj Africi. Pronađene su prikladne domorodačke žene koje su pazile na djecu kako bi Helen Williams mogla nastaviti propovijedati. Bila je omiljena i prepoznata kao propovjednica. Njezin suprug bio je poznat prvenstveno kao administrator, cijenjen i poštovan; kao predsjednik Konferencije pokazao je izvanredne organizacijske sposobnosti.

Općenito je priznato da njegove propovijedi i javni govori nisu bili tako uvjerljivi i učinkoviti kao oni njegove supruge. Srećom, bio je dovoljno siguran da bude oduševljen Heleninim govornim sposobnostima, pozdravljajući zahtjeve koji su dolazili za njezinu službu. Njih su se dvoje ponekad smijuckali činjenici da se ljudima više sviđaju njezini govori. (Vinogradska snimka).

Gđa Williams, iako odlučna, bila je također i ponizna, milostiva i voljna služiti. Ona je tu i tamo "uzburkala valove" izražavajući ideje koje su bile pomalo kontroverzne, potičući ljude na razmišljanje.

Međutim, njezino je propovijedanje bilo utemeljeno na Bibliji.

Pastorica Williams je govorila iznimno spontano, iz kratkih bilješki. Imala je jednostavan, ali učinkovit sustav arhiviranja u kojemu je čuvala svoje propovijedi. U odjeljku s oznakom "Aktualno" nalazi se skup rukom pisanih bilješki na temu "Poniznost", koje se sastoje od brojkama označenih pitanja nakon kojih slijede biblijske referencije. (Helen Williams, "Poniznost", neobjavljene bilješke za propovijedi. Vidi Prilog A, 1.3). Počinje kako slijedi:

Poniznost

1. Gdje Bog prebiva? Iz 57,15.
2. Je li za nas prirodno da budemo ponizni? Rim 8,7.
3. Zašto? Post 2,17; 3,6.
4. Je li razborito da budemo ponizni? Rim 12,1.

Ton ove propovijedi usmjerene na Krista bio je raznolik. Govor iz kratkih bilješki omogućio je gđi Williams izravan kontakt sa slušateljima. Može se zamisliti kako je uz nadahnuće Duha udahнула život tom jednostavnom nacrtu, dodajući ilustracije, primjene i apel. Upečatljiva izgleda, govorila je uvjerljivim glasom i dramatičnim akcentima, istodobno izražavajući misli koje su bile duhovne i uvjerljive. Čuti je i vidjeti bilo je nezaboravno iskustvo.

Helen Williams u vezi je s tim razdobljem misije kasnije napisala da su se njezina pastorska punomoć i rad nastavili bez ikakve pauze, ali da je njezina odvojena plaća prestala po dolasku u Afriku. Zagonetno je da nije navedena u *Godišnjacima* 1908.-10., jer obitelj ima Helenine pastorske punomoći za 1908. i 1910., prvu koju je izdala Južnoafrička unija, a potpisao predsjednik W. S. Hyatt, drugu koju je izdala Konferencija Cape Colony i potpisao muž gđe Williams, predsjednik E. R. Williams.

Gospodin Eugene Williams, usred užurbanog rasporeda, izdvojio je nedjelju, 20. studenog 1910., kako bi proveo sa svoja dva najstarija sina. Irwin i Lewis otišli su prodavati adventističke knjige u Malmesbury, a njihov je otac znao da će posjetitelj od kuće biti dobrodošao. Biciklom je došao iz Worceстера, gdje je organizirao crkvu u subotu. Dan je bio vruć dok je Eugene Williams pedalirao na putu, dobro se zabavljajući. Ali oko devet milja od Worceстера "pao je uz cestu doživjevši sunčani udar, gdje ga je nekoliko sati kasnije pronašao stranac u prolazu". (*Južnoafrički misionar*, 28. studenoga 1910: 1). Irwin i Lewis, očekujući očev dolazak, primili su umjesto toga tragičnu poruku o njegovoj smrti. Njihov voljeni otac

pao je u najboljim godinama u dobi od 43 godine.

Budući da je zakon zahtijevao pokop sljedećeg dana, Helen Williams s Hughom i malim Eugeneom nije mogla doći iz Grahamstowna na vrijeme za pogrebnu službu. Tako je tužna prigoda postala još traumatičnija. Kasnije je u Grahamstownu održana komemoracija na kojoj je udovica prisustvovala. Helen Williams u dobi od 42 godine postala je samohrani roditelj četiriju sinova u dobi od 18 mjeseci do 18 godina.

Odbor Generalne konferencije izglasovao je da se odobri 500 dolara kako bi se gđa Williams i njezini sinovi vratili u Sjedinjene Američke Države, pretpostavljajući da bi taj potez bio za njih najbolji. Međutim, u Odluci je navedeno da ako Južnoafrička unija pronađe načine "da sestra Williams pruži dobru službu u polju Južne Afrike i ako dječaci daju obećanje da će podučavati radnike za misije", 500 dolara moglo bi se iskoristiti za pomoć u ostvarivanju tih ciljeva. (Aktivnosti Odbora Generalne konferencije, 27. prosinca 1910. godine).

Helen Williams je jasno prepoznavala svoj poziv. Unatoč bolnom gubitku, čim je razdoblje žalosti završeno, vratila se u Grahamstown s dva mlađa dječaka i nastavila pastorsku službu u crkvi u tom gradu. Dva starija sina nastavila su prodavati knjige. Do trenutka kad je gore spomenuta Odluka Generalne konferencije donesena 27. prosinca, Helen se već vratila na posao. Služeći u gradskoj crkvi i obavljajući misijsku službu za autohtone Južnoafrikance, završila je sedmogodišnji mandat za koji su ona i njezin suprug poslani kao misionari. Radila je sama u Južnoj Africi četiri godine.

Često je Helen Williams ohrabrivala ljude u teškim okolnostima, uvjeravajući ih: "Bitka nije vaša, nego Božja!" Njezina vjera u to načelo bila je ozbiljno iskušana tijekom tog razdoblja, ali bila je čvrsta. Nakon suprugove smrti, Helen Williams ponovno je počela primati plaću u svoje ime. Njezino ime također se ponovno pojavilo u *Godišnjaku* kao ime opunomoćene pastorice počevši od 1911. godine.

U jesen 1914. godine Helen Williams i njezini sinovi vratili su se u Sjedinjene Američke Države. Gđa Williams je vodila program obuke biblijskih radnika na Washington Missionary Collegeu u Takoma Parku u Marylandu i bila pastor u maloj crkvi u području Washingtona, D.C.

Kasnije, kad se g. Votaw razbolio, Helen Williams prihvatila je poziv da podučava Bibliju na koledžu. Odrekla se pastoralnog zaduženja kako bi sve svoje vrijeme i energiju posvetila teškom nastavnom zaduženju, u kojem je uživala. U tom je zaposlenju njezina plaća dosegla

25 dolara tjedno.

Anegdota na koju je podsjetila Ethel Longacre Hannum odnosi se na ljudsku stranu učiteljice Helen Williams. (Preuzeto iz pisma Ethel Longacre Hannum poslanog autorici, 25. srpnja 1985. godine). Bilo je uobičajeno da profesor koji je predavao Bibliju na koledžu podučava isti predmet i na akademiji za tinejdžere. Ethel Longacre pohađala je biblijski predmet na akademiji kod gđe Williams; troje njezinih kolega bili su Donald Griggs, Arthur Walters i George Harding, koji je nakon toga postao kardiolog, osnivač Bolnice Harding i vlasnik mrtvačnice; ali koliko god njihova kasnija postignuća bila impresivna, ti su mladići bili normalni tinejdžeri.

Arthur je bio razredni komičar, s mnogo trikova u rukavu. Jednog je dana bio još živahniji i kreativniji nego inače. Na kraju je gđa Williams postavila stolicu blizu svog stola, okrenutu prema ploči iza nje, i zamolila Arthura da sjedi tamo, tiho, do kraja sata.

Arthur je otišao do stolice kao što je zatraženo, uspijevajući pokupiti usput komad krede. Gđa Williams je stajala pored njega, ali ga nije mogla dobro vidjeti dok je gledala u razred. Nosila je atraktivnu crvenu haljinu s velikim džepovima na donjem dijelu. Naginjući se vrlo pažljivo, Arthur je kredom nacrtao nasmiješeno lice na bližem džepu. Učenici su se, susprežući potisnuti smijeh, prijavljivali za izlazak na kraju sata prije nego što je gđa Williams otkrila improvizirano umjetničko djelo. Dobro je to shvatila, nikada se nije činilo da zamjera učenicima zbog njihovih nepodopština u učionici. Mogli su uostalom stvoriti tek nekoliko situacija za koje je njezina četiri sina već nisu pripremila.

Uvijek milostiva i ugodna, gđa Williams je bila voljena i poštovana kao biblijska učiteljica. Ipak, nakon pet godina nastavnički je položaj dobio netko drugi, nesumnjivo muškarac, možda s formalnijim obrazovanjem. Bilo bi poželjno da je fakultet pomogao gđi Williams u daljnjem obrazovanju. Ništa prikladno nije bilo predviđeno za nju da radi; sve što joj je ponuđeno bio je rad odgajateljice u internatu na istom koledžu gdje je zamijenjena. Gđa Williams je pokušala iskušati igru. Nažalost, nije imala ni pripreme ni iskustva u tom radu. Stoga ne treba čuditi da taj angažman nije dobro funkcionirao. U Heleninoj strogoj procjeni sebe ona piše: "Bila sam dovoljno glupa da pomislim kako bih kasno u životu mogla promijeniti svoj posao i uspjeti u tome. Rezultat: zvižduk." (Preuzeto iz pisma Helen Williams priloženog uz zahtjev Fondu za potporu, 1922. godine). Tužno je da je žena njezina iskustva u pastorskoj službi zamoljena da radi nešto drugo, njoj potpuno nepoznato, a ne u okviru njezinih darova.

Na kraju školske godine, unatoč teškom iskustvu preceptorskog, odgajateljskog rada, gospođa Williams ponovno se našla pred ponudom iste vrste posla, zajedno s podučavanjem Biblije, u Sanatoriju Melrose. Opet je pokušala, i opet je bilo problema. Njezin kratki komentar (pronađen u pismu koje je pratilo njezin Zahtjev za potporu godinama kasnije): "Opet sam bila još veća glupača. Bio je i to promašaj, ali još gore, fizički sam se raspala." Izvorno je u tekstu pisalo: "Napravila sam još veću glupost", ali je to prekriženo. (Ibid). Helen Williams je preuzela odgovornost za svoje postupke. Žalostno je, ali razumljivo, da joj se pod pritiskom za nju neprikladnog zaposlenja fizičko zdravlje pogoršalo.

Iz dobrog razloga, kada je stigao sljedeći poziv, gđa Williams je bila oprezna. Rekla je da će razmatrati situaciju dva tjedna; poziv je bio da radi s osobljem adventističkog Sanatorija u Middle Townu, u državi New York, i za to vrijeme bude pastorica mjesne crkve. Otkrila je da uvjeti nisu obećavajući ni u toj bolnici ni u crkvi. Osim toga, ravnateljica Sanatorija čula je tako pretjerane zapise o Heleninom uspjehu i kao pastrice i kao biblijske radnice da je Helen vjerovala kako nema šanse da obavi posao na dvije pozicije a da joj to potpuno ne uništi zdravlje. Nažalost, odbivši poziv, otišla je u dom svog najstarijeg sina Irwina u Michiganu na odmor i liječenje.

Nakon što je uživala u višemjesečnom oporavku, u posjet joj je došao sin Hugh. On je, slijedeći poziv svoje majke, radio kao rukopoloženi pastor u Konferenciji Indiana. Hugh se raspitivao o zdravlju svoje majke. "Dobro sam", odgovorila je, "i ako se više ne budem bavila preceptorskim radom i ako budem noću spavala, ostat ću dobro zauvijek i dovijeka."

"Majko," s uvjerenjem je najavio Hugh, "trebala bi opet ići na posao. Želiš li biti biblijska radnica uz svoga sina?" "Ne bih mogla ni zamisliti išta bolje", odmah je odgovorila gospođa Williams. Zatim je dodala: "Ali ima li izgleda?" "Da," uvjeravao ju je Hugh, "razgovarao sam s predsjednikom Konferencije i bit će mu drago da radiš s nama."

U roku od nekoliko dana Helen Williams je bila u Indiani; pronašla je lijepu sobu u kući u blizini velikog evangelizacijskog šatora i bez odgađanja otišla na posao, donoseći bogatstvo svog iskustva u pomoć svom sinu evanđelistu. Radeći u zvanju na koje je pozvana, za koje je bila nadarena i u kojoj je stekla iskustvo, Helen Williams ponovno je postala učinkovita. Tim majke i sina funkcionirao je sjajno, zahvaljujući Heleninom ljubaznom prihvaćanju sekundarne uloge.

U međuvremenu, briga gđe Williams za najmlađeg sina je rasla. Eugene je sa 16 godina

bio student na Državnom sveučilištu Michigan. Nikakav ga nagovor nije mogao uvjeriti da pohađa Adventistički koledž u Berrien Springsu, u Michiganu. Majka je osjetila da ne bi bilo pametno pokušati obuzdavati sina po tom pitanju. Međutim, stalno se molila, jer njezino "dijete" nije bilo kršćanin. Budući da mu je bila jedini roditelj od djetinjstva, Helen je osjećala veliku odgovornost za Eugenea i bila je opterećena za njegovu dušu.

Gđa Williams je smislila ideju da ako ode tako daleko da Eugene ne može često dolaziti kući kako bi je vidio, mogao bi osjećati nostalgiju za majkom i pristati na pohađanje adventističkog koledža kako bi bio blizu nje. Tijekom sudjelovanja na zasjedanju Generalne konferencije u Milwaukeeju, Helen je primila i prihvatila poziv na rad u Konferenciji Gornje Kolumbije, koju čine istočni Washington i Oregon i dio Idaha. Nakon samo godinu dana, Eugene je veselo pristao pohađati adventistički Walla Walla College u državi Washington. (Ibid).

Dok je pohađao Walla Walla College, Eugene je prihvatio Krista. Otišao je s koledža na Sveučilište Loma Linda u Kaliforniji kako bi studirao medicinu. Ubrzo je dr. Eugene Williams uložio svu svoju energiju u medicinski rad Adventističke Crkve. Sva četiri sina donijela su zadovoljstvo majčinom srcu: Eugene, liječnik; Hugh, pastor; Lewis, umjetnik; i Irwin, glazbenik i farmer.

Na sjeverozapadu je Helen Williams radila uspješno u onim područjima u kojima je briljirala, u evangelizaciji i pastoralnoj službi. Provodila je svoje godine u Konferenciji Gornje Kolumbije, pripremajući obraćenike za krštenje, vršeci pastorsku službu i propovijedajući subotom kao što je to činila u prošlosti. Njezino je zvanje možda bilo zvanje biblijske radnice, ali je njezino zaposlenje bilo na radnom mjestu pastorice.

Radeći u okrugu Viola u Washingtonu, Helen Williams podučavala je potencijalne članove uvjerenjima adventista sedmog dana. Ponekad su drugi pastori posebno usmjeravali zainteresirane ljude u crkvu gdje Williams na poduku.

Poticanje na žetveno prikupljanje, kako se to slikovito nazivalo, u njezinom je području učinkovito organizirala gđa Williams. Izvela je laike da rade s njom, učeći ih kako pristupiti ljudima i što reći. Taj je rad trajao nekoliko mjeseci, gotovo do Božića svake godine. U šezdesetima, gđa William je nastavila s nesmanjenom energijom i entuzijazmom.

Osim ranijeg bolnog iskustva što ga je Helen Williams pretrpjela u vezi s pastorskim opunomoćenjem tijekom boravka u Chicagu, pred kraj njezine pastorske službe dogodio se

još jedan frustrirajući događaj. Žena koju je obučavala za biblijski rad došla je do gospođe Williams i rekla: »Sestra ---- ima pastorsko opunomoćenje; imate li ga vi?"

"Ne," jednostavno je odgovorila Helen Williams. „Zašto ne? Radite istu vrstu posla", obrazložila je žena. "Oh, ne znam", odgovorila je Helen." „Imala sam je dugi niz godina." Nekoliko mjeseci kasnije ista je žena prišla gđi Williams i pitala: "Niste li mi rekli da vam je pastorsko opunomoćenje izdano za nekoliko godina?"

"Da," odgovorila je Helen, "rekla sam to. Zašto? U čemu je razlika?" "Pa, rekla sam starješini, a on je rekao: 'Pogledali smo dosje sestre Williams, a ona nikada u životu nije imala pastorsku punomoć. A ako kaže da jest, laže o tome.' "

Gđa Williams je bila iznenađena i povrijeđena.

Unatoč zbunjenosti i nerazumijevanju uzrokovanom prekidima licenciranja, iskustva Helen Williams uglavnom su bila pozitivna i korisna tijekom 35 godina službene pastorske službe. Nakon umirovljenja ostala je aktivna jer je voljela svoj posao, ali je i dopunjavala svoje prihode kako bi mogla pomoći Eugeneu u njegovom medicinskom obrazovanju. Bila je licencirana, opunomoćena pastorica od 1897. do 1914. godine.

Helen Williams umrla je 23. prosinca 1940. u dobi od 72 godine. Osmrtnica u *Reviewu* za ovu predanu radnicu sadrži sljedeće informacije o njezinom pastorstvu:

Dok su njezina djeca još bila mala, gospođa Williams je koristila pomoć u brizi za obitelj i nastavila svoju profesiju u redovitom biblijskom radu. Stekla je veliki ugled u javnom govorništvu, dobila je odgovornost za crkve, a Konferencija Michigan izdala joj je pastorsku punomoć. („Williams, Helen May Stanton“, osmrtnica, *Review and Herald*, 30. siječnja, 1941: 24).

Njezina snaha sažima da je gospođa Williams živjela "punim i aktivnim životom kao pionirska žena propovjednica i učiteljica". (Preuzeto iz pisama Katherine D. Williams autorici, St. Joseph, Michigan, 22. srpnja i 3. kolovoza 1985. Vidi Prilog A, 1.4). Pripremila je mnoge ljude za članstvo u Adventističkoj Crkvi i za kraljevstvo nebesko dok je vršila pastorsku službu i evanđeoski rad na dvama kontinentima. Koliko je mudar bio predsjednik Misije koji je pozvao mladu Helen Williams da održi evangelizacijske sastanke u Montani i koliko je pronicljiv bio suprug koji ju je potaknuo da slobodno razvije svoje pastorske darove!

“Poboljšavali smo prilike kako su pristizale.”

–Minnie Sype, 1908.

Farmerova supruga postaje evanđelistica

Marinda (Minnie) Day Sype: 1869. do 1956.

Opunomoćena pastorica od 1902. do 1956.

Nije bilo sumnje – baptisti su otvarali raspravu. Minnie Sype je uzdahnula. Nije voljela rasprave iz dubine svog bića. Gđa Sype je svratila do Putnama, na teritoriju Oklahome, da propovijeda u subotu i opet u nedjelju uvečer. Od 23. svibnja 1902. održavala je šatorske sastanke u Putnamu i Bog ju je blagoslovio uspjehom. Do srpnja je uspjela pozvati predsjednika Konferencije da dođe organizirati novu mjesnu adventističku crkvu.

Odmah nakon toga pripremila se održati niz sastanaka u Talogi, tako je velika bila hitnost objave dobrih vijesti o Isusovu povratku u svaku zajednicu. Međutim, kad se vratila u Putnam kako bi ojačala nove vjernike, saznala je da su baptisti podigli šator i doveli propovjednika, dr. Ellisona, koji je namjeravao pokazati da adventisti propovijedaju herezu od početka do kraja.

Religijska je debata pogodila Minnie Sype, 33-godišnju suprugu farmera koja je pozvana u pastorsku službu, kao pogrešan način pristupa pravoj temi. Izbjegavala je takvo javno teološko sučeljavanje kad god je to bilo moguće. Međutim, istine koje je propovijedala bile su napadnute, a njezini obraćenici bili su meta. Stoga je molila za mudrost, a nakon toga je odgovorila da će stajati iza onoga što je podučavala i ostati sve dok to čini i doktor.

Baptistički je propovjednik izgledao željan rasprave. U nazočnosti svjedoka dvoje pastora postigli su dogovor o smjernicama za svoju polemiku. Baptisti su predložili raspravu o "vjeri". Gospođa Sype je rekla da vjeruje u "vjeru" jednako snažno kao i baptisti; njezin protivnik je to porekao, ali gđa Sype je mislila da najbolje zna u što vjeruje. U svakom slučaju, vjera je odabrana kao tema za prvu večer.

Veliko je mnoštvo bilo naelektrizirano nestrpljenjem dok je adventistička pastorica pokazivala važnost i prirodu vjere iz Biblije. Tada je baptistički propovjednik ustao kako bi

odgovorio. Isprva mu je bilo teško dokazati mnogo toga lošeg u prezentaciji gospođe Sype; onda je iznio svoje pričuvno "streljivo", pismo o Williamu Milleru.

Nakon što ga je pročitao, dr. Ellison je osudio adventiste sedmog dana jer su podučavali da će ovaj svijet završiti 1844. godine. Proveo je dosta vremena kritizirajući učenja Williama Millera i ismijavajući adventiste. Sjeo je, siguran da je njegov materijal o Milleru diskreditirao adventiste u cijelosti.

Mirno, Minnie Sype je svojim kraljevskim držanjem priznala da je William Miller, iako dobar čovjek, kao i većina ljudi u nekim pitanjima pogriješio. Zatim je istaknula da je dr. Ellison, kad je osudio Williama Millera, govorio o članu vlastite vjeroispovijesti, jer je William Miller bio baptist, a ne adventist sedmog dana; adventisti sedmog dana nisu postali Crkva niti su započeli s radom 1844. godine.

Ta je informacija razočarala baptističkog pastora, dok je slušateljima pružila malo zabave. Nakon nekoliko večeri, raspravljajući su došli do teme: "Podrijetlo, povijest i sudbina Sotone". Baptistički je govornik odustao od daljnje rasprave, pa je ona zatvorena. Najavio je, međutim, da će nastaviti odvojeno govoriti protiv adventističkih učenja o suboti i besmrtnosti duše.

Budući da nije mogla unajmiti šator baptista kako bi odgovorila na njihove prezentacije, Minnie Sype je najavila da će rezervirati lokalnu školu za nedjelju uvečer kako bi proučila tvrdnje dr. Ellisona. Te je ljetne večeri 1902. godine školska zgrada u Putnamu, na teritoriju Oklahome, bila zakrčena ljudima. Pozorno su slušali pastoricu Sype dok je branila učenja svoje Crkve od optužbi da su heretička.

Tu je raspravu koristio Duh Sveti kako bi dodatno unaprijedio rad koji je započela gospođa Sype u Putnamu. Nekoliko ih se zainteresiralo za istinu. Ubrzo nakon toga baptisti su izgubili interes i preselili svoj šator negdje drugdje. (Minnie Syp*, "Putnam, O.T. [Okla-homa Territory]", *Southwestern Union Record*, 8. rujna 1902.*Pravopis obiteljskog imena, izvorno **Syp**, promijenjen je u **Sype** kada je sin Ross bio na akademiji, na njegov zahtjev.)

Malo društvo vjernika u Putnamu radovalo se u svojoj novostečenoj vjeri, a ljudi iz grada iskazivali su im prijateljstvo, neki su priznavali da su adventistička učenja bila ispravna. Na kraju ove uznemirujuće bitke za istinu, Minnie Sype je i dalje bila oduševljena u svojoj zahvalnosti Gospodinu za njegovu svetu Riječ i njezinu moć da prevlada.

Ova nadarena prenositeljica biblijske istine nije svjesno krenula u život da postane

adventistička evanđelistica. Malo je tragova iz njezinih ranih godina kao sramežljive djevojke s farme koji nagovještavaju taj krajnji poziv, osim njezine uporne čežnje da upozna Boga.

Kad su Elias i Mary Day 18. travnja 1869. dočekali svoje prvo dijete na imanju farme u blizini Thayera u Iowi, nazvali su je Marinda. Međutim, nadimak "Minnie" činio se prikladnijim za plašljivu, ženstvenu djevojčicu; i pod tim je imenom bila poznata tijekom svog života. (Minnie Sype. 1916. *Životne crtice i iskustva u misionarskom radu*, Hutchinson, Minnesota: Seminary Press, 15. Velik dio biografskih informacija u ovoj knjizi temelji se na autobiografiji. Sveučilišna knjižnica Andrews ima kopiju. Knjižnica izdavačke kuće „Review and Herald“ ima primjerak izdanja iz 1912. godine.)

Budući da je bila prvo dijete, a sva su ostala djeca bile djevojčice, Minnie je već u dobi od deset godina postala očeva pomagačica u poljima. Vozila je tim da drljačom obrade tlo, sjedila je na kukuruznoj sijačici pokušavajući napraviti ravne redove preko širokog polja, i izvlačila se prije škole nevoljko na berbu kukuruza otimajući se iz kandži toplog kreveta na drhtava jesenska jutro. Iako je život bio zahtjevan – Minnie je od svoje 13. godine radila ne samo u kući već i izvan kuće kako bi pridonijela obiteljskim prihodima – djeca su osjećala ljubav i sigurnost u svojoj obitelji.

Gospođa Day povremeno bi čitala Bibliju svojoj djeci, ali Minnie je rasla žudeći za više vjerskih uputa. Nakon što je čula majku kako čita priču o Potopu iz Postanka, Minnie se zatekla kako se vrti s pitanjima, pitanjima, pitanjima, za koja nije mogla pronaći odgovore.

Ponekad dok je skupljala krave u preriji kako bi ih vratila kući na mužu, Minnie bi pogledala u modro nebo i osjetila jaku čežnju za spoznajom o Bogu. Poželjela je da ljudi oko nje više govore o Njemu. U dobi od deset godina, to se dijete osjećalo opakom osobom koju nitko nije mogao razumjeti ili joj pomoći.

Kad su se sastanci održavali u Crkvi Braće, Minnie je s nestrpljenjem odgovorila na poziv da preda svoje srce Bogu. Iako se zbog toga osjećala nešto bolje, nakon završetka sastanaka i dalje je bila nezadovoljna jer nije razumjela osnove kako vjerovati u Boga.

U dobi od 13 godina Minnie je bilo drago što su njezini roditelji konačno pristali da se krsti u Kršćanskoj Crkvi. Dok je pokušavala živjeti pobožnim životom, zdvojna je djevojka ponekad osjećala mir. Češće je, međutim, djelovala preplavljena osjećajem svoje grešnosti. Ohrabrujuće joj je znanje da joj je oprosteno izmicalo.

Gđa Day je žudjela da joj djeca dobiju obrazovanje. Naučila je Minnie čitati i ohrabrila

djevojku da pohađa školu što je više moguće. Najposlije je Minnie imala mogućnost pohađati redovnu školu za obuku učitelja. Iz ovog programa dobila je certifikat koji joj je omogućio da počne podučavati neposredno prije svog osamnaestog rođendana.

Minnie Day je predavala u nekoliko škola. Uglavnom je bila uspješna učiteljica. Naišla je na nekoliko izazovnih problema s disciplinom. Prvog dana nastave, 14-godišnji dječak potvrdio je svoj autoritet nad mlađim dječacima u izazovu učiteljci (koja je, sjećate se, navršila zrele dob od 17 godina). Minnie je odlučila da mora nekooperativnom momku udijeliti zvuk šibe, da ga sluša. Zadržala ga je nakon škole, zatvorila sva vrata i prozore i odlučno krenula na zadatak.

S olakšanjem je otkrila da je mladić odgovorio tako što više nije stvarao probleme. Sve takve krize Minnie je riješila kreativnom snalažljivošću. Učionicu je smatrala učinkovitim mjestom za obuku učitelja i učenika.

Ubrzo nakon što je otišla predavati u Sand Creek Township, Minnie je upoznala podobnog mladića dobre reputacije, Logana P. Sypea. Jedan od razloga zašto joj se sviđao jest taj što nije pušio ni pio. Minnie se zaklela da joj nijedan prosac nikada neće puhati duhanski dim u lice.

Logan je bio religiozna osoba; točnije, on i njegovi roditelji bili su adventisti. Ta je religija zvučala Minnie strano, ali divila se Loganovim kršćanskim načelima dovoljno da bude sretna što izlazi s njim. Budući da je imao sjajan glas, često su ga pozivali da izvede solo ili vodi pjevanje za neki događaj, i on bi zamolio Minnie da ide s njim. Bili su privlačan par, ona tamnosmeđe kose, visoka 177 cm, on s crnom kosom, otprilike iste visine.

Minnie Day i Logan Sype pridružili su svoje živote u braku 6. ožujka 1889., mjesec dana prije Minnienog dvadesetog rođendana. Mladenci su se složili da se ne prepiru oko pitanja religije, ona je bila članica Kršćanske Crkve, a on adventist.

Obvezali su se međusobno poštivati religiju i pratiti jedni druge u obje crkve. Štovali su zajedno s molitvom i čitanjem Biblije, pažljivo se držeći podalje od kontroverznih tema.

Kad je Minnie pohađala Loganovu crkvu, primijetila je da su članovi energični učenici Biblije. Mogli bi citirati mnoge tekstove u prilog svojim uvjerenjima. Počela se pitati zašto je njezin suprug na bogoslužju sedmog dana u tjednu, dok je ona na bogoslužju prvoga dana. Nije li to bilo čudno kad su oboje temeljili svoju praksu na istoj Bibliji?

Očekujući pomoć u pronalaženju biblijske potpore za svoja uvjerenja, Minnie je

posjetila svog pastora. Njegova nesposobnost da se uhvati u koštac s tim zahtjevom za biblijskim dokazima koji podupiru nedjeljno bogoslužje pokazala se bolnim razočaranjem za Minnie; potajno se nadala da će moći uvjeriti muža da s njom prihvati nedjeljno bogoštovlje.

Minniein svekar, g. J. L. Sype, proučavao je s njom Bibliju. Godinama je bio starješina crkve Afton u lowi i bio je dobro pripremljen da vodi svoju mladu snahu željnu znanja. Minnie je prišla Bibliji kao što su proždrljivi ljudi prilazili hrani. Dok je prala posuđe, pamtila bi biblijske stihove. Često bi nakon završetka radnog dana njezin svekar navraćao sa svoje farme preko puta i odgovarao na Minniena biblijska pitanja sve do ponoći. Tisućljeće, uskrsnuće, drugi Kristov dolazak i biblijska proročanstva o posljednjim danima bile su teme koje su proučili. Minnie je razvila sve veće divljenje prema Božjoj riječi. Čeznja da sazna više o Bogu koja ju je tištala tijekom djetinjstva bila je najposlije zadovoljena.

Nakon nekoliko mjeseci intenzivnog proučavanja Biblije, Minnie je jasno vidjela da je sedmi dan subota. To ju je dovelo u težak položaj: morala je birati između savjesti, s jedne strane, i ostanka u ugodnoj tradiciji s druge strane.

Jedne subote Minnie je bila na bogoslužju s malom zajednicom kojoj je pripadao njezin suprug; zatim je u nedjelju stajala na svojim vratima gledajući drage voljene prijatelje kako se probijaju do crkve koju je godinama dijelila s njima. Njeni prijatelji su išli u jednom smjeru, doslovno, dok je ona trebala ići u drugom. Razdvajanje se činilo više nego što je mogla podnijeti. U svojoj je tjeskobi zavapila: "O, moj Bože! Tražiš li Ti to od mene?"

Minnie je otišla u svoju dnevnu sobu i kleknula sa svojom Biblijom otvorenom na Deset zapovijedi. Rekla je Bogu da ne može svjesno prekršiti ijednu od tih zapovijedi dok živi kao predana kršćanka. Četvrta je zapovijed zavapila s površine stranice: »*Sedmi je dan* odmor Gospodina Boga tvoga.« (Izlazak 20,10, naglasak dodan). Znala je da mora držati dan odmora sedmoga dana. Na koljenima je obećala da će to učiniti, tražeći od Boga da joj udijeli snagu.

U srpnju 1889. godine, Minnie Day Sype postala je dijelom Kristova tijela u Adventističkoj Crkvi. Prisustvujući svom prvom adventističkog sastanku u kampu, Minnie je čula propovjednika kako čita iz Biblije: „Ako priznamo grijehе svoje, vjеran je on i pravedan: otpustit će nam grijehе i očistiti nas od svake nepravde.“ Nastavio je: "Ti si spasio dušu moju od jame uništenja, za leđa si bacio sve moje grijehе." 1. Ivanova 1,9 i Izaija 38,17. Onda je Minnie čula propovjednika kako pita: "Može li Bog lagati?" Ne, Minnie je odgovorila, sigurno ne. Bog će učiniti svoj dio, objašnjavao je propovjednik, naime on će oprostiti naše grijehе.

Onda mi moramo učiniti svoj dio, a na nama je vjerovati da nam je oprošteno. Isus je otkupio naše grijehе svojom krvlju, istaknuo je svećenik; stoga, nakon što ih priznamo, oni više nisu naši. Ako nas još uvijek muče ti oprošteni grijesi, to je stoga što ih Sotona iznosi kako bi nas pokušao obeshrabriti.

Napokon je Minnie Sype prigrllila uvjerenje da joj je Bog oprostio. Mir i radost koji su ušli u njezin život s tim razumijevanjem nikada nije izgubila, unatoč teškim kušnjama. Život je bio vrijedan življenja od tog dana na nov i bogatiji način.

Nadalje, ta se sigurnost Božje ljubavi i spasenja morala dijeliti. Istina, bilo je to zahtjevno s obzirom na Minnienu ograničeno vrijeme i oskudan novac. Njezine domaće odgovornosti povećale su se kad su djeca dobrodošla u dom na farmi: Ross je rođen 1889., a drugi sin James 1892. godine. Međutim, na srcu Minnie Sype počivao je stvarni teret za duše. Budući da je ranije žudila za kršćanskom pomoći, zaklela se da drugim ljudima neće nedostajati takve pomoći i ohrabrenja što bi ih ona mogla pružiti.

Prepoznala je da joj je prvo misijsko polje dom. Voljela je svetkovati subotu na farmi, pripremati se u petak i ići u crkvu s obitelji u subotu ujutro.

Koliko god joj je služba obitelji bila važna, Minnie je tražila načine da doprije i do drugih. Ona i njezin suprug pronašli su mjesto sedam milja od crkve koje im je pružilo izvrsnu priliku za distribuciju literature; spremili bi crkvene brošure i usput ih ostavljali u poštanskim sandučićima. Ross i James voljeli su čuvati svoje Male prijatelje kako bi otišli u domove u kojima je bilo djece. Zanimanje djece naraslo je do te mjere da su se ponekad penjali na kočiju kako bi pohađali subotnju školu sa Sypeovima; kočija bi bila prilično napučena kad bi stigla do crkve.

Minnie Sype je bila genijalna u upravljanju vremenom. Tako je učinkovito organizirala svoje brojne kućanske dužnosti da je četvrtak mogla posvetiti misionarskom radu. Nekada bi posjetila bolesne. Drugi put je prodavala adventističke knjige; dobit je osiguravala poštanske marke za misionarska pisma – Sypeovi nisu imali novca za tu svrhu – dok su knjige i brošure nosile istinu ravno u domove ljudi. Opet, izrađivala bi i ležaljke za prodaju kako bi osigurala literaturu za stalak kraj svojih vrata. Ako bi je posao zadržao kod kuće, držala je spremne blokove popluna, da bi mogla provesti vrijeme radeći na njima dok razgovara; poplune i jastuke prodavala je kako bi podržala misijski rad.

U kišnim danima Minnie je pisala misionarska pisma, prilažući traktat, isječak kakve

pjesme ili što god je mislila da bi moglo pokrenuti um osobe prema Bogu. Kao rezultat čitanja takvog pisma i priloženog traktata o suboti, jedna je žena odlučila držati subotu svetom. Druga, koja je bila u trenutku odustajanja od svog kršćanskog života, nakon što je pročitala Minnieno pismo i priloženu pjesmu, spustila se na koljena kako bi obnovila svoje pouzdanje u Boga.

Pridošlici u susjedstvu Minnie Sype je predložila da joj održi prvu seriju poduka iz Biblije. Kad je žena zatražila da se proučavanja promijene s dnevnih u večernje sate kako bi i njezin suprug mogao prisustvovati, cijela je obitelj Sype sudjelovala u predavljanju biblijskih tema. Gospodin Sype je pjevao i molio se, gospođa Sype je podučavala, a djeca su pomagala sjedeći mirno; majka im je čak platila nekoliko penija za pomaganje na taj način. Susjedski je par prihvatio predstavljene istine i podijelio dobre vijesti s drugima.

Kad je g. Sype vozio mnogo žita u grad, putujući sporo, gđa Sype bi išla prodavati časopise *Znaci vremena* i knjižice ljudima u kućama pored ceste. Bila je maštovita dok je pronalazila načine da služi svom Učitelju, koji joj je dao slobodu i radost.

Drugo sredstvo pružanja usluge koje se dogodilo Minnie bilo je konzerviranje obilne zalihe voća za pohranu u podrumu; tako da stranac nikada nije trebao otići prazan s njezinih vrata. Dok su ona i njezin suprug zabavljali putnike, iskreno su razgovarali sa svojim gostima o biblijskim istinama. Ponekad bi gost kasnije pisao i postavljao pitanja ili tražio više literature. Budući da je Minniena sposobnost da posjećuje druge ljude bila ograničena, vjerovala je Bogu da će joj poslati u njihovu kuću ljude koji su bili žedni vode spasenja. Iskreno joj se svidio život na farmi. Uživala je u uzgoju pilića, mužnji krava, radu u vrtu, brizi za svoju obitelj i misionarskom radu. Posebno je željela služiti roditeljima i braći i sestrama. (Tijekom godina molitve i svjedočenja, Minnie je doživjela da tri njezine sestre postanu adventistice. Mnogo kasnije njezin je otac također prihvatio adventizam.)

Kći Anna rođena je 1898. godine, i upotpunila je obitelj Logana i Minnie Sype. Ubrzo nakon toga Minnie je zbog bolesti morala provesti neko vrijeme u Sanatoriju u Nebraski, kojim su zajedno s Union Collegeom upravljali adventisti u Lincolnu. Sa sobom je ponijela i malu Annu. Kad je Minnie poslana na ambulantno liječenje, organizirala je da žena iz zajednice čuva bebu u određeno vrijeme; zatim je Minnie studirala na Union Collegeu dok je nastavila s terapijskim tretmanima u sanatoriju. Tako se vratila kući bolje pripremljena za životno djelo koje ju je, njoj još nepoznato, pred njom očekivalo.

Nakon što su se Minnie i Anna vratili kući g. Sype se zaposlio, što je zahtijevalo preseljenje obitelji u rudarski kamp Higby blizu Sheridana u Wyomingu. U zaleđu planinske ljepote koja oduzima dah, Sypeovi su se našli među ljudima od kojih su mnogi izgledali bez nade ili iskustva s Bogom. Iako je obitavanje u rudarskoj kolibi bilo sasvim drugačije od života u ugodnoj seoskoj kući u lowi koju je Minnie upravo napustila, usredotočila se na djelo koje joj je Bog učinio dostupnim. Kad je kolera napala dojenčad u taboru, majke su se oslanjale na njezinu zdravstvenu njegu i mudrost.

Minnie je vršila službu čak i dok je Anna bila bolesna nekoliko mjeseci zbog komplikacija nakon ospica. Pozvala je žene iz tabora u svoj dom da šivaju poplune; dok su žene šivale, čitala im je, sadeći sjeme istine.

Našla se u situacijama zbog kojih se zalagala za umjerenost, vrlinu koja se obično nije zagovarala u taboru. Iako je isprva doživjela podsmijeh, nakon nekog vremena druge majke, gledajući Minniein primjer, odustale su od teškog opijanja i zainteresirale se za brigu o svojim obiteljima.

Uz sjajan glazbeni doprinos svog supruga, Minnie je vodila i subotnju i nedjeljnu školu. Sypeovi su također pozivali rudarske obitelji u svoj dom jednu večer tjedno zbog pjevanja. Logan je vodio grupu u pjesmama punim adventske nade. Nakon toga ljudi su se mogli čuti uokolo kako pjevuše ili pjevaju ulomke ove ohrabrujuće glazbe.

Rad u rudniku pokazao se štetnim za zdravlje g. Sypea. Na kraju godine, kad ga je otac nagovarao da se vrati u lowu, Logan i njegova obitelj odlučili su se na taj potez. Bilo je istinske tuge među ljudima u taboru kad su Sypeovi otišli, ostavljajući malu subotnju školu i nekoliko ljudi koji su svetkovali subotu. Dok se Minnie kasnije dopisivala s njima, molila se da susretne te ljude iz tog rudarskog tabora Wyoming u Božjem vječnom kraljevstvu.

Nedugo nakon povratka u lowu, Sypeovi su primili sjajne ponude za kupovinu jednog imanja od obitelji koja se preselila u Oklahomu. Nakon koprnene groznice u Oklahomi 1889. godine, naseljavanje se nastavilo u pulsacijama na prijelazu stoljeća. G. Sype je mislio da bi bilo mudro preseliti se na teritorij Oklahome na imanje koje je bilo ponuđeno. Gđa Sype se borila s mislima da napusti svoju voljenu farmu u lowi. Međutim, dok se par molio, vidjeli su naznake Božjeg vodstva, kao što je mogućnost brze prodaje njihove zemlje u lowi. Minnie se složila da se preseli.

Njen je muž otputovao prvi da sagradi drvenu kuću na njihovih 160 hektara. Kad je

Minnie stigla s djecom, otkrila je da je Logan, znajući njezinu predanost učenju, uredio i čitaonicu posebno za nju! Smjestivši se nekoliko kilometara udaljenosti od drugih adventista, Sypeovi su se pobrinuli da imaju priliku podijeliti istinu s onima koji je nisu poznavali.

Tijekom ljeta 1901. godine usjevi koje su Logan i susjedni doseljenici zasadili vrlo su lijepo uspijevali. A onda je u srpnju počeo puhati suh, vruć vjetar. To se nastavilo sve dok se usjevi nisu smežurali i kukuruz skuhao na stabljici. Stoka, koja nije mogla pasti, hranila se iz oskudnih trgovina sve dok nije nestalo zaliha; nakon toga, domaće životinje su izginule u alarmantnom broju. Tijekom razorne zime koja je uslijedila, stotine su ljudi ostali bez svojih prihoda. Toliko je velika bila ta trauma da su neki koji su je preživjeli osnovali udrugu pod imenom Preživjeli sušu iz 1901. godine, i sastajali se svake godine najmanje četrdeset godina. (Program pisaca Uprave za radne projekte, Oklahoma: Vodič za prethodno stanje. 1941. Norman: Sveučilište u Oklahoma Pressu, 241).

Većina ljudi oko njih patila je čak i više od Sypeovih, koji su održali svoju hrabrost oslanjajući se na Gospodina i citirajući obećanja iz Svetog pisma jedni drugima. Dok je viđala svoje susjede, Minnie ih je nastojala utješiti vlastitim izvorom nade. Primala je pozive da razgovara s grupama ljudi, da nakon nedjeljne škole predstavi poruku, da objasni obiteljima svoje razumijevanje subote.

Kako se ekonomski status ljudi pogoršavao, njihovo se zanimanje za Boga povećavalo. Nadzornik nedjeljne škole i njegova supruga počeli su svetkovati subotu, zajedno s drugim članovima zajednice.

Tijekom zime 1901.-1902. san Sypeovih o osnivanju crkve na njihovom području postao je stvarnost. Pozvali su predsjednika Konferencije u Oklahomi da organizira romsku adventističku crkvu (kasnije poznatu kao crkva batlera).

Minnie je bila iznenađena kad je primila iz Konferencije Oklahoma vrijednosno pismo s čekom od 25 dolara. Iako je radila bez ikakve pomisli o naknadi, neočekivani je novac svakako stigao u prikladno vrijeme.

U proljeće je uprava Konferencije u Oklahomi pozvala Minnie Sype da postane evanđelistica zaposlena u Konferenciji uz asistenciju supruga.

Sypeovi su dugo razgovarali i molili se u vezi s tim pozivom, pažljivo razmatrajući promjene koje bi to moglo donijeti u njihovom načinu života. Minnie Sype nije namjeravala postati pastorica. Ipak, bavila se evangelizacijom, a sada je došao i taj službeni poziv. Minniena

sestra koja je došla u Oklahomu ponudila je pomoć u brizi za djecu.

G. Sype se dobrovoljno javio: "Minnie, ako kreneš u taj posao, bit ću uz tebe i učiniti što mogu. Ja mogu pjevati i otvarati sastanke, a ti možeš propovijedati ljudima istinu." (Sype, *Životne crtice*, 71).

Nakon pažljivog razmatranja, Sypeovi su zaključili da je poziv bio od Boga. Minnie Sype ušla je u pastorsku službu na teritoriju Oklahome, zajedno sa suprugom kao pomoćnikom.

Ubrzo je nakon toga gđa Sype putovala konjima i kočijama 13 milja do crkve Ruth u Oklahomi kako bi održala molitveni sastanak i poslužila tamošnjim vjernicima. Čim je stigla, jedan od članova pozvao ju je da te večeri govori o Božjem zakonu. Odgovorila je da nije spremna. Član je inzistirao da mora, jer je lokalni svećenik pokušavao srušiti Božji zakon, a ljudi su bili željni čuti kako se ta tema objašnjava.

Pitajući se kako bi u tako kratkom roku mogla pokazati poštovanje prema toj temi, a istodobno vjerujući kako ono što je Gospodin želio da učini ne smije odbiti, Minnie Sype se spustila u veliki kanjon u blizini doma tog člana kako bi se molila i proučavala. Tako je, s jedne strane, bio velik teret njezine brige za izgubljene duše, a njezina očita nespremnost, s druge, da je zavapila Bogu za pomoć. On je čuo njezine molitve; govorila je slobodno i s uvjerenjem. Ljudi su je pomno slušali i zamolili je da se vrati. Nova je pastorica otišla svojoj kući kako bi se pripremila. Kad se vratila, okupio se velik broj ljudi. Tako je započelo formalno službeništvo Minnie Sype, i proces daljnjeg proučavanja, propovijedanja, oslanjanja na Gospodina i nagrađivanja njegovim bogatim blagoslovima. Imala je 32 godine.

Nakon drugog sastanka u Ruthu, jedna je mlada žena došla komentirati "propovijed"; čuvši taj izraz primijenjen na njezinu prezentaciju, Minnie je bila zaprepaštena. Ljudi koji su je zamolili da održava sastanke nazvali su je "ženskim propovjednikom". Biti tako nazvanom uznemirilo je gospođu Sype jer je razvila, otkrila je, predrasude prema ideji "ženskog propovjednika".

To je opet bacilo Minnie na koljena. Dok je razmišljala o kritikama i protivljenju s kojima se morala susresti, u očaju je zavapila: "Ja to ne mogu!" Međutim, u svojoj tjeskobi dobila je dojam za koji je vjerovala da je od Boga: "Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje." (2 Korinćanima 12,9). Mlada je pastorica ustala s koljena odlučna prihvatiti bilo koje djelo koje Bog može tražiti od nje, ostavljajući rezultate Njemu. Kao što je sama negativno reagirala prema nazivu žene propovjednice, tako bi i drugi ljudi mogli

postupati prema njoj. Ali znala je da je njen poziv od Boga.

Nedugo nakon što je ušla u pastorsku službu u Oklahomi, gospođa Sype je iskusila predrasude prema ženama pastoricama. Pastor Kršćanske Crkve počeo je napadati ono što je Minnie propovijedala. Kad je zatražila priliku da odgovori, muškarac je odgovorio da nikada neće razgovarati u javnosti sa ženom. Istaknuo je da žena nikada ne bi trebala govoriti u javnosti. (Sype, *Životne crtice*, 73-76).

Minnie Sype je dogovorila korištenje školske zgrade sljedeće večeri. Kad je stigla, okupilo se mnoštvo ljudi. Minnie se dugo molila o tom pitanju i tražila je savjet od vodstva Crkve. Zamolila je pastora Kršćanske Crkve, koji je bio prisutan, da joj se pridruži naprijed u dvorani, jer nije željela ništa drugo nego pomiriti se s njim.

Zbog njegovih napada, nastavila se braniti. Ustvrdila je da je primila svoj nalog od samog Gospodina Isusa – koji je nakon uskrsnuća ovlastio Mariju da ide reći braći da je živ. Minnie je tvrdila da je krenula Marijinim stopama, govoreći ljudima da će Isus, koji je uskrsnuo, ponovno doći. (Ivan 20,17).

Gospođa Sype je zatim spomenula Pavlovu pohvalu njegovim brojnim suradnicama u 16. poglavlju Poslanice Rimljanima, osobito Phebi, službenici u Korintu koja je pomogla Pavlu te je nakon odlaska u Rim Pavao pohvaljuje. (Rimljanima 16,1, 2). Istaknula je da su i Priscilla i Akvila radile s Pavlom u dijeljenju evanđelja. (Rimljanima 16,3, 4; Djela 18,18, 26).

Osvrnula se na druge žene voditeljice u Bibliji: Mirjam, Mojsijeva sestra, radila je s njim u vođenju Božjeg naroda; Debora je vladala Izraelom kao sutkinja; Anine i Filipove sve četiri kćeri su prorokovale. (Mihej 6,4; Suci 4,4-9; Luka 2,36-38; Djela 21,8, 9).

Da, složila se, ženama je rečeno u 1 Korinćanima 14 da šute kako bi spriječile zbrku, ali i muškarcima je u istom poglavlju rečeno da šute u određenim prilikama. (1 Korinćanima 14,34, 28).

Citirala je Djela 2,17, 18, tekst koji predviđa da će sinovi i kćeri prorokovati. Zatim je rekla svom bratu u službi, pastoru Kršćanske Crkve da on stoji iza vremena – da moderne civilizacije počinju prihvaćati ženu kao pomagačicu kvalificiranu za rad s muškarcem u svakom dobrom djelu. U poganskim zemljama, istaknula je, žene su potlačene i tretirane kao inferiorne; ali što je civilizacija prosvjetljenija, to je odnos prema ženama bolji. Dok je Minnie služila u Oklahomi samo u svrhu blagoslova, ipak je osjećala da je tretirana kao poganske žene.

Pastor kojemu se obraćala gledao je dolje do kraja obrane gdje Sype, koja mu je

poželjela svako dobro i izrazila nadu da bi mogli biti prijatelji. Njezin je apel bio uspješan. Muškarac se nije više javno protivio njezinu radu, a prema Minnie se ponašao prijateljski.

Tijekom srpnja 1902. godine predsjednik Konferencije u Oklahomi G. F. Haffner, posjetio je Gyp i Putnam. U Gypu je posjetio prvu crkvu koju su Sypeovi osnovali. Sada, kao rezultat napornog rada u suradnji s Duhom Svetim – Minnienim propovijedanjem i posjećivanjem, Loganovim pjevanjem i pomaganjem – predsjednik Haffner primio je sedam obraćenika krštenjem i nekoliko drugih po vjeri, organizirajući ih u novu crkvu u Putnamu.

Dok je bio u Putnamu, predsjednik Konferencije saznao je da je nekoliko pastora prethodno bezuspješno pokušalo podići tamo crkvu. Poraženi su zbog nepažnje i neurednog ponašanja svojih slušatelja. Žena u ulozi pastora pokazala se prvom koja se uspjela nositi s problemima u ponašanju i zadržati pozornost ljudi.

Predsjednik Konferencije otišao je s pohvalama na usnama za Gospodinovu službenicu. Predsjednik Haffner izrazio je nadu da će Bog podizati druge vjerne radnike kao što su Sypeovi, ljude koji će se u potpunosti posvetiti Djelu, ne odustajući dok ne vide rezultate. (Preuzeto iz G. F. Haffner, "Posjet Gipu i Putnamu", Southwestern Union Record, 7. srpnja 1902. godine).

Dogovoreno je da će Minnie Sype održati sljedeće sastanke u Talogi dok istodobno pruža pastorsku skrb u Putnamu. Dok je radila u Putnamu i Talogi, gđa Sype se susrela s izazovom rasprave o kojem se pisalo u prvom dijelu ovog teksta.

Uz pomoć supruga, Minnie Sype održala je tri odvojena evanđeoska sastanka u području Putnam, dovodeći 42 obraćenika da se raduju u Gospodinu.

Na godišnjem sastanku Konferencije i kampa u Oklahomi, do kojeg su Sypeovi došli pokrivenim vagonima tijekom rujna 1902., Minnie Sype je udijeljena pastorska punomoć, jednako kao i muškim pastorima kojih je bilo 18. (U Konferenciji Oklahoma u to je vrijeme dotad bilo samo osam rukopoloženih pastora, uključujući predsjednika Konferencije. Stoga je u ovom ranom razdoblju denominacijskog razvoja žena mogla biti jednaka s većinom muških pastora po svojim vjerodajnicama.) S obzirom na uspjeh koji je gđa Sype imala u podizanju crkava, konferencijski odbor odlučio je priznati njezinu službu licenciranjem, udijelivši joj punomoć za pastorsku službu.

Minnie Sype obavljala je većinu uobičajenih pastorskih funkcija. Dana 30. rujna 1902. službovala je na vjenčanju, ujedivši u brak W. L. Manfull, iz Addtona, na području Indiane, i

Miss Myrtle Day, iz Gypa, iz teritorija Oklahome. Mladenka je bila pastoričina sestra. Gospođa Sype je u svom članku u zapisniku o vjenčanju napisala da su i mladenka i mladenac ranije bili iz Iowe, gdje je gospodin Manfull bio "dobar, vjeran radnik" zaposlen u Crkvi. (Southwestern Union Record, 13. listopada 1902. godine).

Postavljen je obrazac u kojem se gospođa Sype usredotočila na evangelizaciju pod šatorima tijekom ljeta; zatim, kad je vrijeme postalo previše hladno za šator, sastanke je održavala u školskoj zgradi ili u domovima zainteresiranih ljudi.

Iako je njezin naporan rad obično bio nagrađen primjetnim uspjehom, bilo je trenutaka u kojima svi njezini napori nisu donijeli neposredne, vidljive rezultate. U Talogi je imala poteškoća. Dok je njezina služba nastavila privlačiti nove obraćenike u Putnamu, Taloga se pokazala jako otpornom na biblijske istine što ih je mlada pastorica predstavljala. Nakon što je iznijela 26 propovijedi i obavila 41 posjet, gospođa Sype je odlučila da, budući da nije pokazano značajno zanimanje, može zatvoriti sastanke u Talogi i još uvijek biti čista pred Bogom na sudu. Rekla je za Talogu da je cijelo građanstvo bilo osvjedočeno, ali ne i preobraćeno. Stoga su Sypeovi otišli u Meno, u Oklahomu, i održavali sastanke ondje početkom 1904. godine. Iz njezinih pisama iz tog razdoblja jasno je da povratak nije spriječio Minnie Sype da bude radosna u Gospodinovoj službi.

Ponekad je Logan pomagao Minnie na sastancima. Kad je bio tamo, nadgledao je postavljanje šatora, provodio glazbenu službu, izgovarao molitve i pomagao u skrbi za djecu. S tom dobrodošlom potporom gospođa Sype je propovijedala, molila i posjećivala, sudjelujući u napornom djelu evangelizacije. Drugi put je g. Sype ostajao s djecom na farmi u Oklahomi kad je trebao upravljati imanjem. Nakon vjenčanja, Minniena sestra više nije mogla brinuti za djecu.

Kao prethodnicu današnjih mobilnih kućica, g. Sype je izgradio kuću s krevetima na kolima; mogla se premjestiti na kotačima na mjesta sastanaka, omogućujući obitelji više pogodnosti od šatora. Gđa Sype je bila uzbuđena što obitelj može biti smještena zajedno na ovaj način. (Sype, *Životne crtice*, 85). Kad su djeca bila s njom, ona bi na genijalan, praktičan način brinula o njima. Ona je kuhala jednostavne, hranjive obroke. Tijekom sastanaka mala je Ana ponekad stavljena da spava iza harmonija na podiju kako bi je brižne roditeljske oči lako pratile.

U Menou evangelizacija gđe Sype pridonijela je porastu crkvenog članstva od 5 na 29

članova ukupno. I drugi su počeli svetkovati subotu, ali nisu još bili članovi.

Rukopoloženi pastor koji je poslan da krsti nove obraćenike u Menou, g. A. E. Field, bio je impresioniran vidjevši da se 75-godišnji muškarac odrekao duhana i da je prihvatio subotu. Takvi vidljivi dokazi o djelu Duha činili su veliki dio "plaće" Minnie Sype u napornom radu za koji je primala oskudnu novčanu naknadu.

Gđa Sype uživala je u organiziranju društvenog života mladeži kako bi učinila crkvu ugodnim i korisnim mjestom za mlade. Manje ugodan, ali prečesto tipičan događaj zbio se u Menou kad je pastor većinske denominacije otvorio verbalnu vatru na adventiste. Budući da je Minnie vodila situaciju mudročću, taj je propovjednik zaustavio svoj napad kad je shvatio da njegove akcije unaprjeđuju ono čemu se on protivio.

U svom izvješću na Godišnjem sastanku Konferencije u Oklahomi 1904. godine, predsjednik je izvijestio o radu gospođe Minnie Sype da je održala dvije uspješne evangelizacije, dovodeći 42 osobe do potpunog prihvatanja adventističkih učenja. Petnaest ih je dodano u crkvu Putnam, a sa sastanaka u blizini Menoa 25 osoba se predalo Gospodinu i dodani su Crkvi Concord. Nastavio je govoriti da je gospođa Sype naporno radila, održala 244 propovijedi tijekom godine, 89 biblijskih proučavanja, 484 posjeta i ostvarila 22 pretplate za crkvene listove. Gledajući izvješća za sve pastore, može se vidjeti da je Minnie Sype bila blagoslovljena od Gospodina kao jedan od najproduktivnijih evanđelista na tom saboru. (Preuzeto iz FG-a. F.Haffner, "Predsjednikovo obraćanje", zapisnik, 12. rujna 1904. godine).

Do tog trenutka rad Sypeovih bio je usredotočen na evangelizaciju u prethodno neobrađenim područjima. Međutim, kako bi svojoj djeci osigurali crkvenu školu, 1905. godine odlučili su prihvatiti poziv upućen gospođi Sype da bude pastorica u Enidu, gdje je adventistički rad bio dobro uhodan. Bila je uzbuđena kad je vidjela da se vrata otvaraju za rad u svakom dijelu grada.

Tijekom svibnja 1905. godine Sypeovi su uživali u nadahnuću sudjelovanja na zasjedanju Generalne konferencije u Washingtonu, D.C. Kad su se vratili, Minnie je naporno radila u Enidu i Menou, uz pomoć supruga. Između zasjedanja Generalne konferencije i sredine kolovoza Minniena izvješća pokazala su 118 posjeta, 34 održane propovijedi, provedbu 10 drugih sastanaka i vođenje 12 serija proučavanja Biblije.

Nadzirući već osnovanu crkvu i školu u Enidu, Minnie je otkrila da je rad s braćom i sestrama slične vjere donio neke nove izazove. Sotona je željno nastojao izazvati svađe i

podjele. Ipak, uz mnogo molitve Minnie je dovela krizu do rješenja, a članovi crkve krenuli su raditi na tome da se obraćenici dovedu Kristu.

Gđa Sype nije održala redoviti niz evangelizacijskih sastanaka u Enidu. Umjesto toga, organizirala je svoju crkvu da radi za Krista. Članovi su prodavali kršćansku literaturu, punili police za čitanje i vodili kršćansko društvo za pomoć. Čak su i mala djeca prodavala crkvene listove. Članstvo u Crkvi stalno se povećavalo.

Dvoje djece iz obitelji Sypea, James i Anna, pohađali su crkvenu školu Enid, ali Ross je bio dovoljno napredan da ode na Keene Industrial Academy u Teksasu. Željno želeći daljnje obrazovanje, Minnie Sype odlučila je pratiti sina u teksašku školu. Bila je tamo do unijske sjednice održane u Keeneu tijekom zime. Tada je predsjednik Konferencije hitno apelirao na gospođu Sype: "Trebam te natrag na terenu." Stoga je nastavila svoj rad, prepuštajući Bogu odgovornost za svaku daljnju pripremu koja joj je bila potrebna.

Na konferencijskoj sjednici u Oklahomi održanoj u Oklahoma Cityju, rad Minnie Sype i ostalih pastora sažet je u godišnjem izvješću predsjednika Konferencije dostavljenom 27. kolovoza 1905. godine. Prvo, dano je priopćenje o radu svakog od rukopoloženih pastora u Konferenciji. Tada je predsjednik izvijestio o radu sestre Minnie Sype: 31 osoba dodana je Crkvi kao rezultat njezina rada, od kojih je većinu krstio lokalni starješina; usto, 9 ili 10 potencijalnih članova svetkuje subotu. (Iz FG. F. Haffner, "Obraćanje predsjednika Konferencije", Zapisnik, 12. rujna 1905. godine).

U nekoliko slučajeva u kojima su krštenja drugih pastora brojala više od krštenja gospođe Sype (možda 40 ili 50), to je predstavljalo rad tima od dvaju ili više pastora.

Minnie je, s druge strane, obično radila sama, osim uz pomoć supruga, što je naravno pomoglo i svim ostalim pastorskim timovima.

Nakon sastanka u kampu 1905. godine, Sypeovi su se preselili iz Enida u Carrier. Adventistička poruka propovijedana je tamo u okolnostima zbog kojih su mnogi ljudi odlučili stati protiv istine u svojim predrasudama. U ovoj teškoj situaciji Sypeovi su podigli šator i započeli svoj zahtjevan program posjećivanja domova tijekom dana i propovijedanja u šatoru uvečer.

U nekim dijelovima grada stanovnici su bili toliko neprijateljski raspoloženi da su teško puštali adventiste u svoje domove; ako su ih pustili unutra, zahtijevali bi da ne bude rasprave o religiji.

Osim predrasuda, evangelizatorica i njezin suprug morali su se natjecati s karnevalima, plesovima i priredbama u Carrieru. Jedan zabavljač postavio je svoj šator 50 jardi od evangelizacijskog šatora i rekao ljudima da se nijedan sastanak neće održati u propovjedničkom šatoru! Sypeovi su išli pravo naprijed pod tim okolnostima, i s Božjom pomoći Minnie Sype je propovijedala s potpunom kontrolom.

Oporbena je sljedeća taktika bila puno izravnija. Upravo kad je započela propovijedati jedne večeri, gđa Sype i ostali prisutni začuli su udarce velikog kamenja po vrhu šatorskog krova upravo iznad svojih glava. Moleći za mudrost, propovjednica je rekla prisutnima neka se ne boje. Rekla je da je kamenje ciljano, ne za one koji su došli slušati, nego za one koji vode taj sastanak. Ako će itko biti ozlijeđen, to ćemo biti moj suprug i ja, primijetila je gđa Sype. Njezini su slušatelji morali biti impresionirani kad su čuli njezin miran nastavak propovijedanja. Najposlije se bombardiranje kamenjem zaustavilo.

Sutradan su g. i gđa Sype izbrojali 35 kamenja i komadića ugljena koji su bačeni. Nije učinjena nikakva šteta osim nekoliko rupa u šatoru. Uvijek su se osvrtni na tu večer kao na vrijeme kad je bilo posebno slatko vjerovati u Isusa.

Umjesto da uplašeno odu iz grada, Sypeovi su smogli odlučnost da ostanu snažni. Sastanke su nastavili do 12. listopada, a zatim su, prema planu, uklonili šator.

Neki dobri rezultati proizašli su iz teškog rada u Carrieru. Jedna obitelj koja nije bila kršćanska odlučila je pokoravati se svim Božjim zapovijedima i postala čvrsta u svim točkama istine.

Nakon što su uklonili šator, Sypeovi su premjestili sastanke u školsku zgradu pet milja od Carriera. Ovdje se gđa Sype više puta obratila punoj dvorani ljudi zainteresiranih za biblijske istine. Također je uživala propovijedati, uz pomoć prevoditelja, njemačkim adventistima u tom području.

Pet godina Minnie Sype marljivo je radila u području Oklahome, podižući crkve tamo gdje ih nije bilo, te povećavajući i jačajući postojeće. Međutim, njezino zdravlje nije bilo najbolje. Na mnogim mjestima voda u Oklahomi imala je sadržaj alkalija, zvanog gip (od gips, uobičajen u tvrdim vodama), koji je bio vrlo težak za želudac gospođe Sype. Patila je od čestih, dugotrajnih povraćanja. Liječnici su joj predlagali promjenu klime.

Predsjednik Konferencije u Iowi, koji je posjetio sastanak kampa u Oklahomi 1905., pozvao je Sypeove da se vrate u svoju matičnu državu Iowu. Sljedeće godine, s obzirom na

zdravlje gospođe Sype, obitelj je odlučila prihvatiti poziv za rad u Iowi. Napustili su Enid prvog dana svibnja 1906. godine.

Doći ponovo na tlo u Iowi bio je emotivan događaj za Logana i Minnie Sype. Oni i sve troje njihove djece rođeni su u toj zemlji.

Tijekom posjeta obitelji, Minnie Sype pronašla je mladog pastora koji je ulagao trud u Aftonu. Predsjednik Konferencije zamolio ju je da mu pomogne do sastanka u kampu u lipnju. Tu je Minnie Sype prvi put čula adventistička uvjerenja. Bilo je bogato iskustvo sada podučavati druge u Aftonu. Istodobno bi mogla posjetiti i svoju obitelj. Minnie je bila neizmjerljivo zahvalna kad je saznala da su dvije njezine sestre krštene kao plod onih sastanaka i njezinih godina ispunjenih molitvama i svjedočenjem.

Na četrdeset i trećoj godišnjoj sjednici Konferencije u Iowi, održanoj u lipnju 1906., odbor za vjerodajnice i licence preporučio je da sedam osoba bude imenovano rukopoloženim pastorima; 19 je osoba dobilo vjerodajnice pastorske punomoći, uključujući gđu Minnie Sype. (»Conference Proceedings«, *Iowa Workers' Bulletin*, 19. lipnja 1906: 195).

Nakon sastanka u kampu Sypeovi su počeli raditi u jugoistočnom dijelu Iowe u Fairfieldu. Postojala je organizirana crkva, ali članovi su se odselili, i posjećenost u crkvi nije bila velika. Gđa Sype je podijelila grad na okruge. Ona i članovi išli su od kuće do kuće distribuirajući traktate, a pri trećem posjetu nudili su provedbu biblijskih proučavanja. Minnie je propovijedala i organizirala rad.

Rad u Fairfieldu bio je na nekoliko načina teška borba. Sjajan novi šator, za koji je Minnie Sype osobno prikupila novac, testiran je kad je ciklon udario u Fairfield 15. kolovoza 1906. godine. Sypeovi su se probudili oko ponoći kako bi se pronašli, usred najteže oluje koju su doživjeli u svom šatorskom radu. Činilo se da bi šatori i ljudi mogli biti iskidani u komadiće. Međutim, dok su stabla bila iskorijenjena, kuće bez krovova, a staje srušene, Bog je čuvao svoj dragocjeni evangelizacijski tim; šatori nisu pretrpjeli nikakvu štetu, osim što je vrlo stari obiteljski šator bio malo rastrgan.

Ljudi iz grada bili su iznenađeni sljedećeg dana kad su vidjeli evangelizacijske šatore kako stoje čvrsto nakon oluje.

Lokalni su pastori i svećenici iz drugih denominacija radili sa svom svojom domišljatošću protiv ovog adventističkog upada na njihov teritorij. Jednog dana gđa Sype je otišla posjetiti zainteresiranu osobu u kući i tamo pronašla svećenika koji je pokušavao

spriječiti raspad stada.

U Fairfieldu gđa Sype je imala više potpore nego obično, uz biblijsku radnicu Annu Camp i obitelj Caviness koji su pomagali u govorenju, posjetima i glazbi. Gđa Sype je pripremala i kratke doktrinarne članke koji su bili prihvaćeni u mjesnim novinama.

Budući da su ljudi u susjednom Libertyvilleu pokazali zanimanje za propovijedanje gđe Sype, počela je raditi tamo, kao i u Fairfieldu. Tijekom jednog poziva koji je uputila u Libertyvilleu, Duh Sveti činio se vrlo blizu, a osmero ljudi istupilo je naprijed na molitvu, od kojih šestero nikada prije nije živjelo kršćanski.

Švedski metodistički svećenik proučavao je biblijska proročanstva sa Sypeovima u Fairfieldu i izradio proročku tablicu. Koliko je adventizma propovijedao svojoj kongregaciji, Sypeovi su mogli samo nagađati.

Minnie Sype je osjećala svijest o hitnosti svoje zadaće. Nije znala koliko će vremena biti dano ljudskim bićima da odlučuju za ili protiv istine. Stoga, kad su obraćenici počeli svetkovati subotu, a zatim se i pridružili Crkvi, unatoč teškim okolnostima koje su doživjeli u gradu Fairfieldu rezultati su se činili posebno slatki. Petero ljudi pridružilo se crkvi Fairfield po priznanju vjere, a dvoje pismom u subotu, 31. kolovoza, a još je troje čekalo na krštenje. Nakon što je radila i rano i kasno, kroz oluju i protivljenje, Minnie Sype smatrala je da je ta subota dan slavlja. Ona i ostatak tima mogli su reći da su, unatoč tomu što je Fairfield zahtijevao napornu borbu, vjerom u Boga pobijedili.

Dok je bila pastor-evanđelist te godine u Fairfieldu, gđa Sype vodila je članove crkve u žrtvovanju i radu dok nisu otplatili svoj crkveni dug. To je ublažilo financijski pritisak i omogućilo crkvi da krene naprijed.

Tijekom zime 1906. -1907., gospođa Sype je održala sastanke u Darbyvilleu. Kad su sastanci završili u travnju, 12 osoba – uglavnom odraslih – ujedinilo se s crkvom. Nekoliko muških obraćenika odustalo je od uobičajenog igranja karata, pijenja viskija i pušenja duhana; ta je evanđelistica bila temeljita u pripremi ljudi za krštenje.

Minnie Sype se sve više uključivala u cjelokupni rad Konferencije. U "Našem simpoziju o sastanku kampa", koji se pojavio u *Biltenu radnika u lowi* prije sastanka kampa i konferencijske sjednice 1907., gospođa Sype bila je jedina žena koja je pisala, zajedno s nekoliko muških pastora. Jedan od sastanaka u Konferenciji bavio se važnošću svakodnevnog proučavanja subotnjoškolskih pouka. Tiskano izvješće govorilo je kako je Anna Sype naučila

proučavati svoju subotnjoškolsku pouku dok je prala rublje, šivala i brinula se za svoju djecu. Proučavajući na ovaj način tijekom tjedna pripremila se podučavati razred u subotu. Tek se nedavno čula s bivšom članicom svog subotnjoškolskog razreda; ova je žena, bez adventista u svojoj obitelji, čuvala subotu zbog onoga što je naučila u subotnjoškolskom razredu. ("Konferencijski zbornik, jedanaesti sastanak", *Bilten radnika u lowi*, 18. lipnja 1907., 193 ff).

Gđa Sype bila je cijenjena članica pastorskog tima Konferencije čija je vjerodajnica i dalje bila vjerodajnica licenciranog, opunomoćenog pastora; i u lowi, kao i u Oklahomi, Konferencija je zapošljavala više opunomoćenih nego rukopoloženih pastora.

Evandelistica Sype preselila se na druge lokacije. U Winthropu je kratko vrijeme imala pomoć rukopoloženog pastora, g. E. G. Olsona; on je govorio o sebi kao o pomoćniku gospođe Sype.

Kad bi otišla posjetiti svoje sinove na Akademiji Stuart, gospođa Sype bi ponekad bila pozvana da vodi duhovne sastanke za učenike. Jednog dana ravnateljica ju je zamolila da govori u kapelici na temu jednostavnog, čistog života. Nije osjećala da zna što reći toj izazovnoj srednjoškolskoj publici. Međutim, iskreno se molila Bogu da joj da potrebnu poruku. On je odgovorio na njezine molitve, i ona je govorila slobodno, a kao rezultat toga započeo je preporod među učenicima.

Bog je mogao preko gđe Sype dosegnuti različite skupine. Djeca, mladi i odrasli smatrali su njezine propovijedi snažnima, dinamičnima i zadivljujućima. Ljudi koji su je poznavali imaju lijepe uspomene na njezinu osobnost i propovijedanje. (Prikazano u pismima W.A.Howe, Hendersonville, N.C., 5. kolovoza 1989. Vidi Prilog A, 2.1; gospođe Josipe S. Lorene Moore, Arlington, Washington, 7. srpnja 1984. Vidi Prilog A, 2.2; Dr. J. M. Sorenson, Riverside, Kalifornija, 15. srpnja 1984. Vidi Prilog A, 2.3).

Gđa Sype prisustvovala je unijskoj sjednici održanoj u Minneapolisu u proljeće 1908., na kojoj je konferencijski odbor lowe glasovao da se od nje zatraži preseljenje u sjeverozapadni kut države. Loganova majka, za koju se brinuo, nedavno je umrla, ostavljajući ga slobodnim da se preseli s Minnie.

Sypeovi su stigli u Hawarden u večernjim satima 13. svibnja 1908., a iste noći gđa Sype prisustvovala je unijskom molitvenom sastanku pod pokroviteljstvom nekoliko denominacija. Bila je zabrinuta kad je čula jednog od četvorice pastora kako zahvaljuju Bogu što će do kraja vremena biti dugo razdoblje mira. Promatrajući ove utjecajne pastore, Minnie se zapitala:

"Tko sam ja i što mogu učiniti?" Imala je 39 godina, bez formalnog obrazovanja, ali u žaru za Boga. Dok je pitala što može učiniti među tim službenicima koji su imali mnoge prednosti, odgovor joj je došao jasno: „Ne silom niti snagom, već duhom mojim!“ (Zaharija 4,6).

Sljedećeg dana, dok je tražila šatorsko mjesto, Minnie je naišla na baptističkog svećenika. Upitao je: "Pravite razliku između zakona u Bibliji, zar ne?" "Practiciramo samo ono što vi baptisti propovijedate o pitanju zakona", odgovorila je Minnie. "Vi propovijedate Deset zapovijedi; a mi ih držimo." Propovjednik je ubrzo prebacio temu na vrijeme, a odnos je ostao prijateljski. Gospođa Sype je pozvana da govori na baptističkom misionarskom sastanku.

Nakon što su Sypeovi podigli svoje male šatore i pripremali se za postavljanje velikog, jedan je čovjek tvrdio da ima dozvolu koristiti upravo to tlo za sadnju vrta i želio ga je orati. Sypeovi su ga uvjerovali da su napravili odgovarajuće dogovore da koriste prazno zemljište. Uznemirujuće činjenice su bile da, iako su se Sypeovi sporazumjeli s jednim čovjekom, vrtlar je poslovaao s nekim drugim.

Suočeni s ovom neugodnom stvarnošću, Sypeovi su se iskreno molili. Tada se gospođa Sype sastala s čovjekom za nekretnine od kojeg je dobila dozvolu za korištenje parcele i ponudila da mu plati pet dolara za korištenje zemlje; to bi moglo nadoknaditi vrtlarove nevolje, mislila je, u osiguranju još jedne parcele. Čovjek za nekretnine je rekao da će učiniti što može. Dan ili dva kasnije Sypeovi su zahvalili Gospodinu kad su saznali da im će biti dopušteno koristiti sve. (Taj događaj ilustrira metodu gospođe Sype u postupanju s problemima. Prvo je zamolila Gospodina za vodstvo i pomoć; tada je poduzela takve mjere kao što su inspiracija i domišljatost. Pet dolara vrijedili su 1908. godine puno više nego danas.)

Ubrzo je veliki šator stajao na mjestu. Podizanje velikog šatora bio je dramatičan događaj koji je privukao pozornost cijele zajednice. Nažalost, noć nakon sretnog podizanja šatora u Hawardenu velika je oluja poharala to područje i raznijela veliki šator i jedan od malih do temelja. Stav Sypeovih bio je da je to što oni rade Gospodinovo djelo, i ako on želi da se to uradi ponovo, to će oni i učiniti. Između pljuskova, ponekad radeći i na kiši, ponovo su podigli šator.

Gospođa Sype je napisala: »Ometale su nas kiše i oluje, *ali smo poboljšavali prilike kako su pristizale*, a Gospodin nas blagoslivlja. Držimo se hrabro. Put nikada nije izgledao svjetlije; i znamo da Isus uskoro dolazi.« (Preuzeto iz Izvešća polja. Hawarden, *Iowa Workers Bulletin*, 14. srpnja 1908: 2; isticanje dodano).

Unatoč protivljenju, Minnie Sype je pokrenula subotnja bogoslužja. Njezin rad u Hawardenu narastao je do te mjere da je J. W. McComas, još jedan opunomoćeni pastor, koji je otkazao svoje sastanke zbog minimalnih rezultata, poslan da pomogne gđi Sype na neko vrijeme.

Kad su se sastanci u šatorima zatvorili, Minnie Sype je mogla prijaviti devet odraslih osoba koje su prihvatile sve Božje zapovijedi. Ona i njezini pomoćnici održavali su biblijska proučavanja u domovima 28 obitelji tjedno. Posjećenost bogoslužja subotom nastavila je rasti. Crkva je organizirana u Hawardenu, a zatim i jedna crkvena škola.

Gospođa Sype je krstila barem jednog kandidata kojeg je pripremila za članstvo u Crkvi dok je bila u Hawardenu, izvijestio je Thomas Durst u pismu uredniku časopisa *Insight* i u korespondenciji sa spisateljicom. Thomasova majka, Lillian Durst, često je tijekom godina govorila kako ju je gđa Minnie Sype, pastorica s punim radnim vremenom, krstila u spremniku za vodu. (Preuzeto od Thomasa E. Dursta, »A Real Lady Preacher, *Insight*, 7. svibnja 1974: 2-3; također iz osobnog pisma i pisma što ga je spisateljici poslao Thomas E. Durst, Colville, Washington, 28. svibnja 1984., vidi Prilog A, 2.4).

Vjerojatno zato što je Hawarden bio udaljen od konferencijskog ureda, jer se nalazio daleko u sjeverozapadnom kutu države na granici Južne Dakote, vodstvo Konferencije ponekad je dopuštalo gospođi Sype da krsti kandidate koje je pripremila, ako se nije mogao zadužiti rukopoloženi pastor.

Kad stanje grla g. Sypea više nije dopuštalo da vodi pjevanje na sastancima, on bi ostao na farmi Minnienine sestre u susjednoj državi, zajedno sa svojim drugim sinom Jamesom. Za to vrijeme Minnie je bila usamljena i jako joj je nedostajala pomoć supruga koji je vodio pjevanje na sastancima.

Nakon kratkog vremena posjetila je supruga i Jamesa i rekla im da i ona želi živjeti na toj farmi kako bi bila s njima. Međutim, i muž i sin snažno su se protivili njezinom odustajanju od posla. Njezina obitelj, prepoznajući njezin dar, oduvijek je željela da bude aktivna u evangelizaciji.

Ojačana potporom svoje obitelji, Minnie se vratila, odlučna dati sve od sebe. Bio je to izazov. Često je provela cijeli dan u domovima zainteresiranih ljudi, vjerujući kao što je to činila u važnost kontakta jedan-na-jedan; ali onda bi se vratila u svoj usamljeni dom i zaspala plačući noću.

Do trenutka kad se rad gospođe Sype preselio prvenstveno u Cedar Rapids nekoliko mjeseci kasnije, njezin je suprug bio dovoljno dobro da joj se pridruži; James se vratio s njim. Gđa Sype služila je kao dio velikog evangelizacijskog tima u lokalnim programima. Međutim, ponekad je putovala u zapadni dio države kako bi ojačala posao koji je ondje započela.

Oduvijek je bila učinkovit prodavač knjiga i časopisa, nastojeći širiti sadašnju istinu, a ponekad i radi podmirivanja troškova. Zbog svog iskustva, gđa Sype je zamoljena da provede nekoliko dana u Istraživačkom institutu 1908. godine. Njezin savjet, i duhovni i praktični, o tome kako koristiti adventističku literaturu u misionarskom radu bio je vrlo cijenjen.

U Cedar Rapidsu, James - čije je ponašanje dalo roditeljima razlog za zabrinutost, ali koji je ipak bio suosjećajan dječak, imao je iskustvo koje mu je promijenilo život. Pomogao je obitelji u kojoj je muž bolovao od neizlječive bolesti. Kad je taj čovjek preminuo, James je bio duboko pogođen. Rekao je svojoj majci da bi želio živjeti boljim životom – i da nijedan drugi život nije vrijedan življenja toliko kao kršćanski.

Od tog trenutka James je preuzeo večernji posao, i trudio se vratiti majci posuđeni novac.

Jedne večeri dok je James čekao da se ukrca na lokalni vlak, čovjek koji je bio pijan potukao se s nekoliko muškaraca u vezi s prtljagom. Pritom je pijanac i Jamesu zadao udarac opasan po život. Dječak je živio nekoliko dana. U subotu je u bolnici zamolio majku da se moli za njega. I ona je to učinila, a i on se molio. Nedugo nakon toga umro je 10. prosinca 1911. godine. Kako su srca njegovih roditelja boljela!

Ubrzo nakon Jamesovog pogreba, njegov se otac razbolio i otišao kod Manfullsa, Minniene sestre i njezina supruga, koji su živjeli u Kanadi; starješina Manfull mislio je da bi kanadska klima mogla djelovati terapijski na g. Sypea. Bilo je to vrijeme kušnje za Minnie.

No Minnie je imala i pozitivne događaje u svom životu. Ross, najstariji sin, diplomirao je u prvoj klasi Oak Park Akademije, 12. lipnja 1912. godine. Sypeovi su bili oduševljeni sinovljevom stipendijom i pouzdanošću. Anna je također postigla uspjeh na Akademiji.

Odgovornost pružanja sve financijske potpore obitelji, osim onoga što su Ross i Anna mogli zaraditi za svoje školske troškove, bila je stalni Minnien izazov. Neočekivano dodavanje duga za Jamesov pokop dovelo je gđu Sype u financijski stres.

Samo nekoliko mjeseci prije toga, gđa Sype se vratila s puta kako bi pronašla svoj dom i stvari uništene u požaru. Iako je zahvaljivala što njezini najmiliji nisu ozlijeđeni, morala se

nositi s činjenicom da se njezina garderoba sastojala samo od haljine koju je tada imala na sebi i sadržaja u kovčegu. Osim sve imovine, spaljeno je i novo odijelo i druga odjeća koju je kupila za konferencijski sabor. Zamjena garderobe i drugih stvari izgubljenih u požaru pridonijela je financijskoj traumi; plaća Minnie Sype bila je mala, dok su se njezini troškovi činili kao planine. Neko je vrijeme šivala i prodavala ležaljke kako bi povećala svoju plaću. Međutim, nije voljela trošiti vrijeme na projekte koji su je udaljavali od njezinog osnovnog rada.

Netko je predložio da, ako bi gospođa Sype zapisala svoja životna iskustva, ukazujući na načine na koje ju je Bog vodio i podržavao kroz poteškoće, knjiga bi mogla pružiti nadahnuće i potporu drugima. Nakon razmišljanja o ideji ona je odlučila preuzeti zadatak. To se činilo prikladnim načinom za podmirenje nekih njezinih troškova, dok je pružao materijal koji bi Bog mogao koristiti za pomoć drugima. Prije kraja 1912. godine njezina je knjiga bila spremna za distribuciju. Napisala ju je dok je nastavila sav svoj redoviti rad; propustila je samo jedan sastanak zbog pisanja, kad je rok bio na izmaku. Naslov knjige je *Životne crtice i iskustva u misionarskom radu*. (Preuzeto iz Minnie Sype. 1912. *Životne crtice i iskustva u misionarskom radu*. Cedar Rapids, Iowa: The Torch Press). Zaposlenici Konferencije preporučili su je kao izvrsno sredstvo podučavanja članova kako obavljati misionarski rad. Prihod od knjige gdje Sype omogućio je Rossu da se unaprijed raduje Akademiji South Lancaster, a Anni da ponovno studira na Oak Park Akademiji u školskoj i akademskoj godini 1912./13. Godine 1916. gđa Sype je revidirala knjigu. (Minnie Sype. 1916. *Životne crtice u misionarskom radu*. Hutchinson, Minnesota: Tisak vjeronauka).

Nakon velikih napora u Cedar Rapidsu, gđa Sype je ostala zadužena za daljnji rad. Organizirala je osoblje i laike da distribuiraju kršćansku literaturu, održavaju biblijska proučavanja i obavljaju medicinski rad; a organizirala je i krštenja. J. W. McComas, koji je poput Minnie Sype bio opunomoćeni pastor kad joj je pomagao u nizu sastanaka, sada je bio rukopoložen; i on je krštavao obraćenike. Minnie Sype, kao žena, nije mogla sudjelovati u napredovanju prema rukopoložanju dok se iz godine u godinu produktivno bavila Božjom službom.

U *Iowa Workers' Bulletinu* od 30. srpnja 1912. objavljena su izvješća o dva pogreba što ih je vodila Minnie Sype. Osmrtnice što ih je poslala *Biltenu* dobro su napisane. Pozvana je da obavi pogreb g. Bootona u Fairfieldu, gdje je bila pastorica. Druga osoba, Mary Greer, bila je

obraćenica u nizu sastanaka što ih je evanđelistica vodila. Propovijedanje ove dvije pogrebne propovijedi upućuje na opću narav njene službe u Konferenciji.

Kao rezultat jednostavnog davanja imena zainteresirane osobe u Marionu, u Iowi, Minnie Sype je ondje održavala subotnju školu sve do listopada 1912. godine. Došlo je do toga da je, dok je gospođa Sype tjedno išla na proučavanje Biblije, zainteresirana žena pozvala i svoje susjede i prijatelje. Rezultat je bio subotnja škola s 28 osoba prisutnih na prvom sastanku. U isto vrijeme, gđa Sype je održavala nedjeljne jutarnje sastanke u zatvoru Marion, pisala članke za dnevne novine u Cedar Rapidsu i spremala se pokrenuti kampanju „Prikupljanje žetve“. Gđa Sype je putovala diljem Konferencije Iowe, jačajući crkve.

Kad se pastor Schopbach razbolio, gđa Sype je poslana u Carroll, u Iowi, da nastavi njegove serije sastanaka. Za njezine pastoralne službe nastala je zajednica vjernika u Carrollu, i gđa Sype je počela raditi na pribavljanju prikladnog mjesta za bogoslužje. Usto je pomogla vjerništvu da uspostave lokalni Dom misionara i Društva mladeži. U ožujku 1914. bila je organizirana crkva i crkvena je zgrada posvećena u Carrollu.

Evelyn Robeson Faust, koja je kao dijete pohađala sastanke u Carrollu, napisala je koji je utjecaj propovijedanje gđe Sype ostavilo na njezinu obitelj. Njezin otac nije samo prihvatio adventizam kao rezultat propovijedanja gđe Sype nego je postao duboko uvjeren i u važnost kršćanskog odgoja. U tri kuće u kojima je obitelj živjela u to vrijeme g. Robeson je bio voljan prepustiti obiteljsko korištenje prostora da bi se crkvena škola mogla održavati u njihovom domu. Bio je odlučan da to učini ne samo zbog svojih kćeri nego i zbog druge adventističke djece u Carrollu kako bi dobili kršćanski odgoj i obrazovanje. (Preuzeto iz pisma autorici, Evelyn Robeson Faust, Cerritos, 27. srpnja 1984. Vidi Prilog A, 2.5). Tijekom ljeta 1914. L. P. Sype bio je dovoljno bolje fizički da se vrati iz Kanade kako bi radio sa svojom ženom u evangelizacijskim programima u Lake Cityju, u Iowi, u srednje-zapadnom dijelu države. Biblijska radnica Bessie Scism dopunjavala je tim. Sypeovi su se smjestili nedaleko centra Lake Cityja koji je brojio oko 2000 ljudi. U blizini su bile i druge atrakcije: pokretno slikovno kazalište, predavaonica Chautauqua i putujuće predstave. No, budući da su Minnie Sype i njezini suradnici vjerovali da Bog ima posla za njih u Lake Cityju, vjerovali su svom nebeskom Ocu da će im poslati ljude unatoč jakoj konkurenciji.

Propovijedanje gđe Sype pobudilo je veliko zanimanje. Šator u Lake Cityju često je bio potpuno ispunjen, a prisustvovalo je čak do 250 ljudi. Sastanci su se održavali svake večeri u

tjednu, uključujući i 4. srpnja. Minnie nikada nije plijenila veću pažnju svojih slušatelja nego u Lake Cityju, niti je literatura koju je distribuirala na svaku temu pronašla veću prijemчивost. Kao rezultat tog rada, gospođa Sype i njezini pomagači pokrenuli su subotnju školu s 25 do 32 osobe.

Gospođa Sype je još uvijek bila zadužena za rad u Carrollu; G. Sype je bio tamo i distribuirao literaturu. Jedan biblijski radnik je obavljao posjete od kuće do kuće u Lake Cityju. A sada su neki vjernici iz Grant Cityja molili gđu Sype da oživi adventistički rad u tom selu, blizu Lake Cityja.

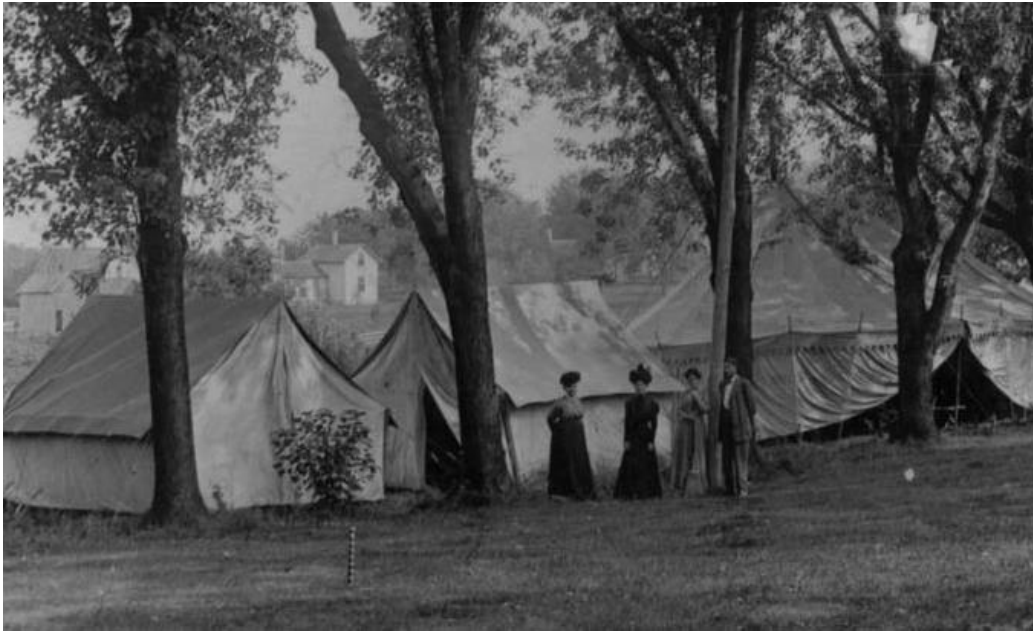
U Grant Cityju gđa Sype održala je sastanke u crkvenom dvorištu koje se nalazilo uz zemljište obitelji Pelmulder. Dorothy Pelmulder, mlada djevojka koja je imala 12 ili 13 godina, prihvatila je adventističku poruku na tim sastancima. Krstila ju je Minnie Sype u sklopu žetve sa sastanaka Lake Cityja i Grant Cityja.

Ovo krštenje održano je u rijeci Raccoon tijekom 1914. godine. Kći Dorothy Pelmulder Blaine Kistler, Joy Estes i snaha Mariel Jean Blaine dostavile su dokumentaciju. (Mariel Jean Blaine, Redlands, Kalifornija, pisma spisateljici 28. srpnja i 15. listopada 1984. Vidi Prilog A, 2.6; C. Joy Estes, Los Angeles, Kalifornija, telefonski razgovor sa spisateljicom, 16. siječnja 1989.; vidi Prilog A, 2.7).

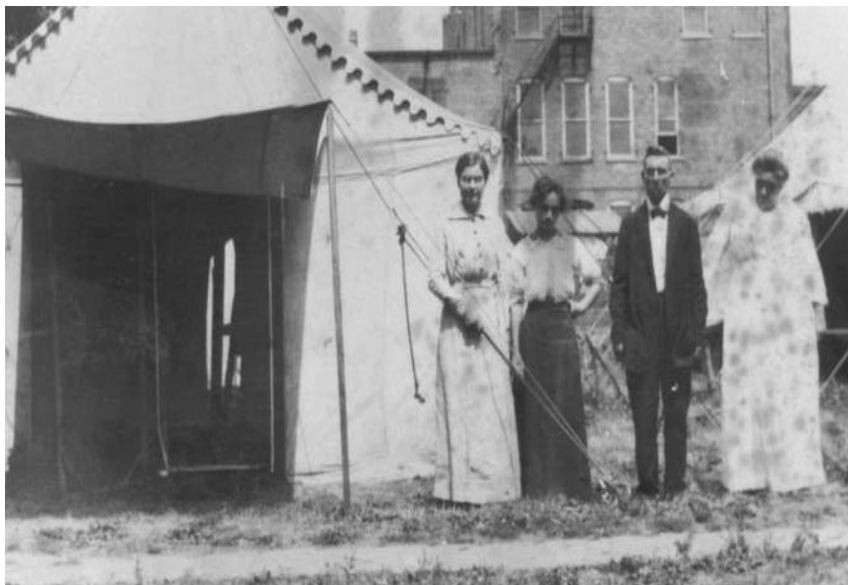
Osim uspomene na krštenje, gđa Kistler je podijelila i sjećanje kako je gospođa Sype, kad bi govorila o nekim katoličkim učenjima, iako je poštovala katoličke kršćane, postajala pomalo i žestoka i znala bi lupnuti nogom o tlo.

Hazel Halverson, koja je također prisustvovala sastancima u Lake Cityju i na krštenju u rijeci, opisala je gospođu Sype kao zanimljivu govornicu s osobnošću koja plijeni pažnju, velikom i prilično prestižnom ženom. (Hazel Halverson, telefonski razgovor sa spisateljicom, 18. lipnja 1989. godine).

Do 1914. godine Ross Sype bio je pastor u konferenciji u lowi uz svoju majku. Uprava Konferencije zadužila ga je da radi s majkom; njih dvoje bili su zaduženi za rad u Dennisonu, Carrollu, Lake Cityju i Rinardu, a svatko je od njih propovijedao u dvjema crkvama svake subote. U srpnju 1915. godine Minnie Sype izvijestila je o posjećenosti od gotovo 300 ljudi na sastanku u šatoru koji su ona i njezin sin održavali u Rinardu.

Evangelizacijski sastanci održavali su se u velikom šatoru, dok su manji šatori bili namijenjeni za obitelj i ponekad za prodaju knjiga.

(Zdesna) Evandelistica Minni Sype, njezin suprug Logan, njihova kći Anna i jedna prijateljica

Fotografije ljubaznošću Minite Sype-Brown.

Ljudi su dolazili na sastanke u automobilima. Na sastanku kampa u lowi 1915. postavljeni su veliki šatori za zaštitu novih vozila. (Iz *Biltena radnika Flowa*, 18. svibnja 1915. godine).

U srpnju 1915. godine Ellen Harmon White umrla je u Kaliforniji u dobi od 88 godina. Sva je služba Minnie Sype dotada bila istodobna s onom gospođe White (7. poglavlje).

Gđa Sype nije bila jedina žena zaposlena u organiziranom crkvenom radu u lowi u to vrijeme. Kad je 1915. održan izbor konferencijskih službenika, gospođa Flora Dorcas ponovno je izabrana za tajnicu Konferencije, Meta Peterson postala je tajnica Misijskog polja, a njih dvije su zajednički obnašale dužnost tajnica Odjela za subotnju školu. Administratori Konferencije u lowi bili su otvoreni za upošljavanje ženskih talenata u službi.

Minnie Sype postala je tajnica Misionarskog doma Konferencije u lowi u lipnju 1916. godine. Budući da je htjela omogućiti ljudima da rade za Gospodina, zahvalila je Bogu na toj prilici. U crkvama u lowi našla je spremnost naroda za službu.

Gospodin W. A. Howe rekao mi je kako je kao dijete cijenio posjete gđe Sype svojoj rodnoj crkvi u Des Moinesu u tom razdoblju. Čini se da to što je žena uopće nije uznemiravalo vjerništvo. Prepoznata je kao netko s autoritetom. (Iz pisma spisateljici, W. A. Howe, Hendersonville, N.C., 5. kolovoza 1985., vidi Prilog A, 2.1).

G. Sype, nakon godina pobolijevanja, umro je 1925. godine. Njegova je udovica oplakivala gubitak svog muža i dragog prijatelja. Njih dvoje zajedno su podijelili mnoga slatka iskustva u pastorskoj službi, prebrodili jake oluje nevolja i međusobno se podupirali.

Gđa Sype preselila se na istok kako bi provela evangelizacijski program u Konferenciji Istočne Pennsylvanije, nakon čega je putovala kao voditeljica za optjecaj časopisa Watchman (Southern Publishing Association, Nashville, Tennessee) tijekom dviju godina 1926. i 1927. godine.

Zatim se vratila na sjeverozapad i od 1927. do umirovljenja 1930. godine bavila se evangelizacijom i okružnim radom u Konferenciji Gornje Kolumbije. U vrijeme umirovljenja imala je samo 61 godinu i bila je pastorica četiriju crkava.

Pastorično umirovljenje bilo je povod njezina ponovnog braka: 10. studenog 1930. udala se za gospodina Atteberryja. Navodno su crkveni upravitelji odmah zatražili da ode u mirovinu, jer je njezin zahtjev za mirovinu datiran mjesec dana kasnije, 13. prosinca 1930.

Minnie je bila malo uvrijeđena i imala je sve razloge da bude. Sljedeći odgovori na njezinom obrascu za prijavu pokazuju da joj je trebala plaća za nastavak i smatrala se još uvijek sposobnom zaraditi taj prihod:

4. Ako je vaša naknada bila po plaći, navedite zadnju cijenu tjedno. \$25.00
Kada? Sada. Gdje? Gornja Kolumbija.

5. Koja je najviša stopa plaće koju ste primili u ovom radu? \$32.00 Kada? Do prije 3 godine. Gdje? Washington i Upper Columbia.

16. Posjedujete li dom? Ne, moj muž ima 40 jutara zemlje, ali ništa više.

17. Državna vrijednost imovine. Nemam ništa.

18. Imate li neovisan dohodak, mirovinu itd.? Ne.

20. Razne informacije ili prijedlozi. G. Atteberry ima 62 godine. Ima auto i 40 hektara zemlje, ali ništa više. On voli istinu i spreman je provesti svoje vrijeme pomažući mi i prodajući knjige.

Odgovarajući na pitanje: "U kojoj mjeri još uvijek možete raditi u službi?" napisala je: "Mislim da sam još sasvim sposobna." Slijedi dio odjeljka obrasca za umirovljenje koji je ispunila konferencija:

1. Kada je vaš Odbor zaključio da je podnositelj zahtjeva postao onesposobljen za aktivan rad? 9. prosinca 1930.

Nema naznaka da je "podnositeljica" postala "nesposobna za aktivan rad", osim udaje za muža za kojeg su braća očito mislila da bi je trebao moći izdržavati. Kao i u slučaju gđe Williams (Poglavlje 1.), naknada je imala veze s bračnim statusom i nije nužno bila isplata za obavljeni posao.

Gospođa Sype-Atteberry, koja je bila opunomoćena pastorica od 1902. godine, umirovljena je u dobi od 61 godine, koja još u to doba radi i očito je dobrog zdravlja, iako par nije imao pouzdanih prihoda osim rada gospođe Sype-Atteberry.

Deset dolara tjedno izglasovano je za njene prihode od mirovine. (Preuzeto iz prijave mirovinskog fonda, gđa Minnie Sype-Atteberry, 13. prosinca 1930. Arhiv Generalne konferencije).

Minnie Sype, opunomoćena pastorica 1902.-1956. u široko rasprostranjenim područjima, uključujući teritorij Oklahome, Iowe, države Washington i Bahama. Ova je fotografija snimljena nakon njezina odlaska na Sjeverozapad.

Fotografija ljubaznošću Minite Sype-Brown.

Minnie Sype-Atteberry nije prestala raditi Gospodinovo djelo. Bogata sjećanja na njezin rad traju još iz tog razdoblja njezine pastorske službe na sjeverozapadu, prije i nakon službenog umirovljenja. (Preuzeto iz pisma spisateljici od gđe Hilde West, So. Cle Elum, Washington, 1984. Vidi Prilog A, 2.8). Nastavljajući službu pastrice, gđa Sype-Atteberry radila je u Washingtonu, na Floridi i na Bahamima. (Pismo Minite Sype-Brown, Key Largo, Florida, spisateljici, 29. listopada 1984. Vidi Prilog A, 2.9).

G. Atteberry je umro, a kasnije se Minnie opet udala. Jedan od njezinih potomaka primijetio je da su njezini brakovi kasnije u životu sklopljeni prvenstveno kako bi se pomoglo osobi koja se udala, a u tome vjerojatno postoji snažan element istine. Posljednje pastorske

punomoći izdane su na ime gđe Minnie S. Crippin.

Ova pionirska pastorica i snalažljiva domaćica služila je svom Gospodinu kao evanđelistica, pastorica, tajnica odjela i voditeljica naklade publikacija tijekom 28 godina formalne službe kojoj su prethodile godine aktivne laičke službe, nakon čega su uslijedile godine aktivnog umirovljenja. Umrla je 23. lipnja 1956. u Portlandu, u Oregonu, u dobi od 87 godina. Najmanje deset crkava podignuto je kao rezultat njezina rada. (Iz pisma Anne Gregg Hamlin (kći Minnie Sype) spisateljici 2. srpnja 1984. godine). "Majka je podigla mnoge crkve... [U Oklahomi] ih je bilo najmanje 5... [U] Iowi... Sjećam se da je podizala nove crkve u Carrollu, Lake Cityju, Calmaru i Hawardenu.... Podigla je crkvu u Denisonu u Iowi. Bila je opunomoćena pastorica 54 godine, od 1902. do 1956. godine."

Suočena s optužbama, siromaštvom i gubitkom dragih članova obitelji, ova žena ispunjena vjerom "poboljšavala je prilike kako su pristizale". Rezultat je monumentalno životno djelo.

Naša vlada je građanska, a ne religijska. Ovo je početak najveće svjetske vlasti. Neka ne bude inovacija na našem sjajnom sustavu u kojemu su svi ljudi slobodni.

–Lulu Wightman, 1909.

Pastorica zakonodavcima

Lulu Wightman

***Opunomoćena pastorica od 1897. do 1907.,
1909. do 1910. rukopoložena pastorica.***

Pastorska se služba činila prikladnim pozivom za mladu ženu, Lulu Russell, čija su dva starija brata bila iznimni adventistički pastori i administratori: E. T. Russell, predsjednik Središnje unije Adventističke Crkve, i K. C. Russell, prvi predsjednik Konferencije Chesapeake.

Kao mlada udana žena, Lulu Wightman prepoznala je poziv na evangelizacijsku službu. Njen muž, John, stalno ju je ohrabrivao. Crkvene su vođe raspravljale o tome kako Lulu Wightman može izvršiti svoj poziv.

Nisu svi bili oduševljeni uključivanjem ove mlade žene u službu. Godine 1896. g. J. W. Raymond, etablirani pastor u Konferenciji u New Yorku, složio se kad je vodstvo Konferencije zatražilo da doda Lulu Wightman u svoj evangelizacijski tim na Kubi u New Yorku. Međutim, u njegovoj pisanoj ponudi navedeno je da, iako će Lulu dobiti mali prihod za svoju službu, njezin suprug neće dobiti ništa. (Preuzeto iz pisma što ga je J. W. Raymond, Kuba, Allegany Co., N.Y., poslao P. Hinneu, 16. lipnja 1896. Vidi Prilog A, 3.1).

Lulu je odmah odgovorila da će se ona i njezin suprug rado pridružiti njegovoj šatorskoj družini, ali to sebi ne mogu priuštiti ako John Wightman ne bude plaćen za svoj rad. Nije mogao biti besposlen cijelo ljeto, istaknula je njegova supruga; štoviše, ono što joj je ponuđeno ne bi pokrilo troškove za oboje. (J. W. Raymond citirao je pismo Lulu Wightman u pismu koje je napisao bratu Hinneu [1896.]. Vidi Prilog A, 3.2).

Prethodne nedjelje uvečer Lulu je pokrenula akciju u Hornellsvilleu, u New Yorku. John, bivši urednik novina, učinkovito je oglašavao seriju u lokalnim novinama. Lulu i John pozdravili su i nekoliko vodećih građana na prvom nedjeljnom večernjem sastanku. Odlučili su nastaviti svoj program u Hornellsvilleu.

Pastor Raymond pisao je rizničaru Konferencije da nije sklon Luluinom ulasku u pastorsku službu. Međutim, u istom je pismu rekao da misli kako bi Konferencija trebala

snositi putne troškove gospođe Stowe, supruge pastora, u odlasku i povratku s evangelizacijskog rada; mislio je da je to pošteno, kao što zahtijeva zlatno pravilo. Da bi se zlatno pravilo moglo primijeniti i u slučaju muža čija je žena pozvana na pastorski rad, nije mu palo na um.

U međuvremenu, Lulu Wightman je propovijedala u Hornellsvilleu. (Preuzeto iz John S. i Lulu Wightman, "Hornellsville", *New York Indicator*, 12. Vidi Prilog A, 3.3). Velik dio materijala za ovo poglavlje prikupljen je iz crkvenog glasila *New York Indicator* i korespondencije s Njujorškom konferencijom, dostupnih u Arhivu Generalne konferencije.

To se nije činilo osobito obećavajućom lokacijom za evangelizaciju. Tamo nisu živjeli adventisti kako bi pomogli u sastancima, a stanovnici su se u religioznom pogledu činili prilično ravnodušni. Ipak, Lulu je slavila Radosnu vijest Evanđelja i iznijela adventistički pogled na svijet dok je njezin suprug promicao taj program. Kako su tjedni prolazili, posjećenost je rasla umjesto da pada dok su ljudi ulazili u dvoranu. Troje polaznika počelo je svetkovati subotu, dok su drugi iskazivali zanimanje.

U ovom trenutku evangelizatori Raymond i Stowe, sa svojom šatorskom ekipom, poslani su s Kube u Hornellsville kako bi nastavili s radom. Wightmanovi su se, predani širenju Evanđelja s porukom o sudnjem Danu područjima u koje ta vijest nije došla, preselili u Gas Springs kako bi Lulu mogla započeti sastanke ondje 15. rujna 1896. godine. Kao rezultat te serije, Wightmanovi su mogli obavijestiti *Indicator* da je "petnaest najistaknutijih građana ovdje zauzelo čvrst stav za istinu". (*Indicator*, 4. studenog 1896. godine). Više puta pokazali su svoju sposobnost privlačenja kulturnih, obrazovanih ljudi u adventizam.

Mladu ženu koju je pastor Raymond oklijevao gledati kako ulazi u službu Bog je blagoslovio rezultatima, a ubrzo je upravo isti Raymond kao rukopoloženi pastor poslan da organizira 26-eročlanu zajednicu u Gas Springsu u New Yorku, plod propovijedanja Lulu Wightman uz dragovoljnu pomoć njezina supruga. Pastor Raymond izvijestio je da su se članovi držali hrabro i da su svi djelovali snažno u vjeri. (*Indicator*, 30. prosinca 1896. godine).

Tijekom ljeta 1897. godine Lulu Wightman propovijedala je u međudenominacijskoj crkvi u Wallaceu. Sastanci su izazvali pravu pomutnju u ovom selu od 300 ljudi. Lokalne su crkve dovele suprotničkog propovjednika izvan tog mjesta (koji je podučavao protiv moralnog zakona na temelju toga što je vjera sredstvo spasenja), kako bi izazvao adventiste po pitanju subote. Wightmanovi su pozvali predsjednika Konferencije, g. Placea, da im pomogne u

susretu s tom oporbom.

U vrijeme rasprave koja je uslijedila, međudenominacijska crkva – koja je mogla primiti 350 osoba – bila je zakrčena ljudima, dok su drugi stajali u grupama od osam do deset ljudi nagurani iza prozora. Uzbuđenje je bilo intenzivno. Adventistička prezentacija bila je dobro prihvaćena. Wightmanovi su zahvalili Bogu na ovoj pobjedi istine i pratili interes rasprave energičnim, učinkovitim radom. U Wallaceu je ubrzo osnovana zajednica od 14 vjernika. (*Indicator*, 21. i 28. srpnja 1897. godine).

Lulu i John Wightman pokazali su mladenačku razdraganost i radost u svom radu. Dio novca za Luluine sastanke prikupili su tijekom ovih ranih godina uz blagoslov predsjednika Konferencije, koji je pohvalio njihov rad.

Pastor S. M. Cobb, jedan od dužnosnika u Konferenciji u New Yorku, dao je znati da cijeni rad koji su postigle žene u službi. U pismu predsjedniku Konferencije pohvalio je doprinos biblijskih radnika, gotovo isključivo žena, cjelokupnom službeništvu Crkve. Nastavio je snažnom obranom jedne žene evanđelistice na saboru, Lulu Wightman, kao prikladnog Božjeg oruđa koje treba upotrijebiti za predstavljanje istine. Ustvrdio je kako dobra radnica može postići jednako kao i najbolji muški pastor u konferenciji.

"Pogledajte rad s. Lulu W.", izazvao je.

„U posljednje dvije godine postigla je više od bilo kojeg pastora u državi, a ipak joj Konferencija nije pružila ruku i odbila je priznati kao prikladnu osobu za iznošenje istine: a zapravo je bila iznad vidokruga upravo onih koji su joj se suprotstavljali, u smislu sposobnosti. (Znate na koga mislim).“

Kao član izvršnog odbora Konferencije, g. Cobb je ocijenio da se trojica muškaraca razmatraju za opunomoćenje, odobravajući dvojicu od trojice. Dodao je: "Također sam za davanje opunomoćenja s. Lulu Wightman za propovijedanje i vjerujem da nema razloga da ga ne dobije." Uvjetno je predložio i mogućnost licenciranja njezina supruga, ovisno o tome je li pastorska služba životno djelo na koje se smatrao pozvanim. (Preuzeto iz pisma g. S. M. Cobba, Lockport, N.Y., predsjedniku A. E. Placeu, Rome, N.Y., 6. kolovoza 1897. godine).

Wightmanima je 1897. rođena zdrava i lijepa djevojčica, a zahvalni roditelji nazvali su je Ruth. Lulu je nakon toga patila od postporođajnih teškoća, ali oni su se molili, i ona je uskoro ponovno bila potpuno aktivna.

Primarna funkcija koju je Lulu obavljala u wightmanskom evangelizacijskom timu

može se zaključiti s računa danog na trideset i šestom godišnjem poslovnom sastanku Njujorške konferencije, održanom u Syracuseu tijekom rujna 1897. godine. Kad je predsjednik Sabora g. Place predstavio biračima novu crkvu Gas Springs, rekao je da je to "snažno tijelo" novih vjernika »podignuto uglavnom naporima sestre Lulu Wightman i njezina supruga«. (*Indicator*, 6. listopada 1897. godine).

Izjava da je nova skupina podignuta uglavnom Luluinim naporima, a njezin je suprug spomenut tek sekundarno, nije odraz karaktera ili sposobnosti Johna Wightmana. Posjedovao je, među ostalim, poseban talent za pripremu promotivnog materijala o sastancima i o doktrinarnim temama i njihovo unošenje u novine. Bio je gradski urednik dnevnih novina i suradnik nedjeljnih časopisa. Njegov uspjeh kao pisca nastavio se tijekom cijele službe njegove supruge i vlastite službe.

U rujnu 1897. godine Lulu Wightman prvi je put izglasovana pastorska punomoć, na istom službenom sastanku na kojem je zajednica Gas Springs primljena u Konferenciju. John Wightman nije dobio licencu.

U studenom je gđa Wightman počela propovijedati u selu Avoca. Tijekom cijele serije posjećenost je bila toliko visoka da svake večeri, osim jedne kad je vrijeme bilo posebno loše, od 50 do 100 ljudi nije moglo ući čak ni u stajaću prostoriju.

Avoca je bila udaljena tri milje od Wallacea, u kojemu su Lulu i John Wightman osnovali zajednicu od 14 ljudi. Lulu je nastavila posvećivati dio svoje energije Wallaceu, i ondje je provodila subotnja bogoslužja. Osjetila je Duh Gospodnji, a broj sudionika subotnjih bogoslužja povećao se na 42.

Prezbiterijanski pastor koji je čuo Lulu Wightman kako propovijeda, g. S. W. Pratt, napisao je pismo Johnu Wightmanu u kojemu se na biblijskim osnovama protivi da žena bude na propovjedaonici. U svom odgovoru gospodin Wightman je razmotrio okolnosti pod kojima je napisan tekst u Prvoj Korinćanima 14,34 – redak na koji je svećenik aludirao – ističući zbrku koja je postojala u crkvi u Korintu. Kako bi ispravio to uznemiravanje, Pavao je napisao posebne preporuke za to vrijeme i mjesto.

John Wightman je izjavio da je biblijska suština muško-ženskog odnosa jednakost. Muškarci i žene u Božjim su očima jednaki, svaki u sferi određenoj od Boga. Što se tiče sfere muškarca, on je dobio »vladarstvo« (1 Timoteju 2,12), da žene ne bi uzurpirale autoritet nad muškarcima u podučavanju i vladanju crkvom. John Wightman je rekao da nema problema s

tim načelom. Nije primijetio da bi njegova žena htjela preuzeti vlast ni nad njim ni nad crkvenim vodstvom.

Zatim je upitao pastora zašto je - s obzirom na njegovo tumačenje 1. Korinćanima 14,34 - ženama dopušteno govoriti u njegovim, prezbitarijanskim crkvama? John Wightman doveo je u pitanje dosljednost napada na propovijedanje svoje supruge dok je dobrim prezbitarijankama bilo dopušteno svjedočiti u crkvi o Božjoj dobroti i milosrđu.

Vraćajući se na svetopisamsku osnovu za svoj argument, brat Wightman skrenuo je pozornost na upute apostola Pavla o odijevanju žena koje mole i prorokuju u javnosti (1 Korinćanima 11,5.6.13), što je činjenica koja pokazuje da su žene u ranoj Crkvi i prorokovale i molile na sastancima.

Istaknuo je pobožne žene koje je Pavao spomenuo u Rimljanima 16,1-15. Napomenuo je da se čini da je Priscilla podučavala Apolona (Djela 18,24-26) i da je Filip imao četiri kćeri koje su prorokovale (Djela 21,9). Citirao je Djela 2,17,18, gdje se navodi Joelovo proročanstvo o izlivanju Duha bez diskriminacije u pogledu na spol.

Očito je ovo pitanje žena u službi bilo predmet koji je John Wightman pažljivo proučio. Slavio je predanje muškaraca i žena Kristu po propovijedanju žena.

Zaključio je svoje pismo primjećujući da u vrijeme kad su za svetim stolom pastori muškarci – ljudi koji primaju do 50.000 dolara godišnje plaće – propustili naglas plakati kako bi otkrili ljudima njihove grijeha i zanemarivali upućivati na Jaganjca Božjega koji oduzima grijeha svijeta kao pravi lijek, činilo se krajnje vrijeme da žene počnu propovijedati Riječ. „Činjenica da Gospodinova prisutnost ulijeva tako predanim ženama snagu i moć“, izjavio je John Wightman, „može biti percipirana od strane svih koji ne gledaju kroz zadimljeno staklo.“ (Preuzeto iz pisma Johna S. Wightmana, Avoca, N.Y., upućeno S. W. Prattu, Campbell, N.Y., 15. prosinca 1897. godine).

Iako su ljudi molili nju i njenog muža da ostanu, gđa Wightman je pisala predsjedniku Konferencije tražeći od njega da pošalje nekoga Wallaceu da prati interes koji su njeni sastanci stvorili kako bi mogla nastaviti dalje. Smatrala je da je najbolje održavati sastanke drugdje u širem području i povremeno se vraćati u Wallace. Rukopoloženi je pastor ionako trebao osnovati novu crkvu. Gospođa Wightman također je napisala kako ne želi da ljudi "previše razmišljaju" o njoj, pokazujući svijest o višegodišnjem problemu idolizacije evanđelista. (Preuzeto iz pisma gđe Lulu Wightman, Wallace, N.Y., upućenom g. A. E. Placeu, Rome, N.Y.,

31. siječnja 1898. godine).

Uskoro su još četiri osobe u Avoci prihvatile biblijske istine što ih je podučavala gospođa Wightman i srdačno su primljene u adventističko zajedništvo. Dvojica od njih bili su umirovljeni proizvođači poljoprivrednih sredstava za farmere, dobro poznati u društvu.

Godine 1899. stigao je poziv iz Corninga sa snagom makedonskog poziva. Članovi crkve molili su gospođu Wightman da im dođe pomoći doprijeti do ljudi u njihovoj lokalnoj zajednici Evanđeljem; očito su vjerovali da je pravo vrijeme. Lulu je poslala ispriku jer je već radila na dvije lokacije, u Avoci i Wallaceu; prihvaćanje bilo čega drugog u to se vrijeme činilo nemogućim.

Stiglo je još jedno pismo, hitnije od prvog. Vjernici iz Corninga nisu htjeli prihvatiti "ne" kao odgovor. Budući da je Duh Sveti nadahnuo Lulu Wightman da bi trebala otići na kratko vrijeme, pristala je provesti vrijeme od petka do ponedjeljka ujutro u Corningu. Tijekom tog kratkog razdoblja održala je četiri propovijedi; dvorana je bila prepuna, a ljudi su se natisnuli čak i oko propovjedaonice.

Prisutni su bili pojedinci koje su mjesni članovi bezuspješno pokušavali privući na svoje prethodne sastanke. Bilo je očito da je Duh na djelu. Produktivno je putovanje gđe Wightman u Corning napravljeno bez troškova za Konferenciju. Lulu je organizirala prikupljanje koje je pokrilo troškove s plusom od \$3.02 što ih je poslala sa svojim izvještajem.

Lulu je pozvala konferencijsku administraciju da pošalje pastora u Corning kako bi pratila interes koji su njezini sastanci izazvali. Nije htjela vidjeti inteligentne, zainteresirane obraćenike kako odlaze. (Preuzeto iz pisma gđe Lulu Wightman, Wallace, N.Y., g. A. E. Placeu, 7. veljače 1898. godine).

Da bi se brinula za malu Ruth, gđa Wightman je ponekad zaposlila ženu iz grada u kojem je živjela. Međutim, više je voljela da neka sestra iz crkve putuje s obitelji, pružajući joj usluge u zamjenu za troškove ukrcanja i putovanja.

U selo North Cohoctona, u Brocton, a zatim u Sheridan, Lulu Wightman se preselila bez prigovora. "Posljednja poruka upozorenja" mora biti proglašena svugdje. Gđa Wightman je zatim poslana u Silver Creek, gdje je organizirala da se evangelizacija održi u prostranoj dvorani s tepihom u centru grada, opremljenoj grijanjem i svjetlima, za samo dva dolara tjedno. (*Indicator*, 12. listopada 1898. Vidi Prilog A, 3.4).

Zamolila je članove Konferencije da pošalju svoje crkvene brošure i traktate kako bi ih

njezin suprug besplatno dijelio dok je prodavao vjersku literaturu. Proračun je očito bio ograničen.

Aktualni događaji pružili su evanđelistima snažne ilustracije dok su propovijedali o vjerskoj netoleranciji i progonu predviđenom za vrijeme završetka Zemlje. Dva adventista sedmog dana u Marylandu bila su zatvorena otprilike u to vrijeme zbog rada u kukuružištu nedjeljom. (A. E. Place, "U zatvoru s mojom braćom", *Indicator*, 14. prosinca 1898. godine).

Lulu Wightman je nesumnjivo skrenula pozornost, kao i njezini kolege evanđelisti, na nedjeljne zakone koji se provode ili razmatraju diljem nacije. Tijekom konferencijske sjednice 1898. godine, zajednica u Wallaceu koju su osnovali i njegovali Wightmanovi službeno je priznata kao crkva s 14 članova. Tijekom poslovnog postupka Lulu Wightman ponovno je imenovana opunomoćenom pastoricom.

U Silver Creeku rad je procvjetao pod vodstvom Lulu Wightman. Dva muškarca i dvije žene počeli su svetkovati subotnji odmor, dok su drugi ozbiljno razmišljali kako bi trebali odgovoriti na nove istine. (Lulu Wightman, "Silver Creek", *Indicator*, 16. studenoga 1898. Vidi Prilog A, 3.5).

U ovom trenutku nekoliko pastora drugih denominacija zauzelo je borbena raspoloženje karakteristično za to razdoblje. U nedjelju uvečer jedan od pastora propovijedao je protiv subote na kombiniranom sastanku lokalnih crkava u najvećem svetištu u zajednici. Lulu Wightman je prisustvovala sastanku. Bilo joj je dopušteno objaviti – također u načinu tog doba – da će odgovoriti na taj govor sljedeće večeri.

Dvorana koju su adventisti osigurali bila je prepuna prije početka susreta, a mnogi su se morali vratiti. Još su jednom riječi biblijske istine što ih je iznijela gospođa Wightman ostavile dubok dojam na slušatelje. Nakon toga bilo joj je moguće nastaviti svoju seriju, iako je znala da će propovijedanje o "stanju mrtvih" privući daljnje snažno protivljenje.

Usred tog teološkog davanja i primanja, ljudi su prihvatili adventistička biblijska učenja i u skladu s tim promijenili i svoj način života. Bio je konsenzus da su adventistička biblijska učenja stekla još jednu odlučujuću pobjedu.

Wightmanovi su se preselili u Ženevu, grad s 12.000 stanovnika u kojem adventisti prethodno nisu imali puno utjecaja. Počeli su se pažljivo pripremati za očekivane programe putem opsežnog novinskog i ručnog oglašavanja, Johnovog plakatiranja. Jedan od najbogatijih i najutjecajnijih trgovaca u Ženevi osigurao je prostor u velikoj trgovačkoj zgradi u srcu grada na dva tjedna

besplatno, a nakon toga za nominalnu najamninu.

Plinska svjetla i parno grijanje slušateljima su u gledalištu bili ugodni. Kapacitet za sjedenje bio je 90 sjedala. Wightmanovi su bili zahvalni poduzetniku i Bogu, jer su otkrili da je najam za druge trgovačke zgrade u gradu iznosio od 75 do 100 dolara mjesečno. Upravitelj ženevske Opere osigurao je orgulje za seriju.

Večernji sastanci počeli su 17. ožujka 1899. Posjećenost isprva nije bila velika, ali se postupno povećavala. Wightmanovi su pronašli sobe u prizemlju apartmanske kuće smještene u centru, prikladno mjesto za primanje zainteresiranih ljudi. Brat Erb, knjižar, pomagao je u posjetima ujutro i prodavao knjige u vrijednosti od četiri do osam dolara dnevno u poslijepodnevnim satima. Lulu Wightman i njezini pomoćnici bili su radosni što su sijali sjeme spasenja, vjerujući Bogu da će donijeti odgovarajuću žetvu.

Dok je bila u Ženevi, gđa Wightman je primila pisma od dviju žena koje su prisustvovala njenim sastancima u Angoli. Obje su rekly da su prihvatile istinu i radosno počele svetkovati subotu. (*Indicator*, 3. svibnja 1899. godine). Bog je koristio Luluino propovijedanje kako bi blagoslovio ljude čak i nakon što je otišla na novu lokaciju.

Plakat pripremljen za evangelizaciju Lulu Wightman tijekom 1901. godine pokazuje sredstvo što ga je John Wightman koristio kako bi privukao ljude na sastanke. (Plakat tiskan u Ontario Repository-Messenger Print, Canandaigua, N.Y., 1901.; Arhiv Generalne konferencije. Vidi posljednju stranicu ovog poglavlja.)

Ova vrsta oglašavanja, koju su uspješno koristili mnogi adventistički evanđelisti, privukla je znatiželjnike da nauče što Biblija podučava o suboti.

Godine 1903. John Wightman prvi je put dobio pastorsku punomoć. Lulu Wightman već je sedmu godinu bila priznata opunomoćena pastorica.

Zajedno su John i Lulu uložili snage u održavanje evangelizacije u Edenu počevši od 8. prosinca 1903. godine. Mećava prepuna dubokog snijega, hladnoće i oštih vjetrova spriječila je ljude da uopće izađu iz kuća tjedan dana.

Nakon toga Wightmanovi su počeli program iznova. Nekoliko osoba je prisustvovalo, a evanđelisti su strpljivo radili nadajući se postupnom stjecanju boljeg uporišta. Molili su se da Gospodin vodi duše u tom području da na Eden vječnosti gledaju kao na daleko bolje mjesto prebivališta od njihovog Edena, u okrugu Erie, u New Yorku. Rad je u Edenu bio težak. Ljudi su se opirali zauzimanju stava za istinu.

Kad je jedan vjernik, Edwin R. Darling, s 52 godine preminuo, Lulu Wightman je vodila pogreb. Napisala je osmrtnicu, održala pogrebni govor, a u službi joj je pomagao pastor J. W. Raymond. (*Indicator*, 27. travnja 1904. godine).

Wightmanovi su se preselili u Avon 1904. godine kako bi ondje evangelizirali i održavali bogoslužja. Na jednom od subotnjih bogoslužja, na kojem je Lulu Wightman pitala tko je od prisutnih odlučio u potpunosti prihvatiti istinu i držati subotu, devet osoba ustalo je na noge da pokažu svoj pristanak. Lulu i njezin suprug zahvalili su se za svaku od njih.

Vodeći poslovni čovjek u Avonu koji dotad nije bio kršćanin koji se moli i proučava Bibliju, sada je redovito prisustvovao sastancima, kupio Bibliju i dao se na proučavanje proročanstava u Danielu i Otkrivenju.

Predsjednik Konferencije, g. S. H. Lane, kupio je veliki šator za 71 dolar za Wightmanove kako bi ga koristili u svojim evangelizacijskim programima; svidjelo im se i bilo im ga je lako postavljati.

Sljedeće postavljanje šatora održano je u podnožju prekrasnog jezera Conesus. Za razliku od mećave koja je dočekala Wightmanove kad su započeli svoj prosinački serijal u Edenu, savršeno vrijeme pratilo je otvorenje njihovih programa u Lakevilleu u petak, 24. lipnja 1904. godine.

Pedeset je osoba bilo prisutno te večeri, a u nedjelju uvečer posjećenost je narasla na 100. Novi i zastrašujući izazov dogodio se kad su se tri večeri Wightmanovi našli u sukobu licem u lice sa spiritističkim medijem. Posjećenost je postala vrlo velika. Bog je vidio Wightmane kako pobjedonosno prolaze kroz tu krizu.

Iz mjesta za mjestom Wightmanovi su ostavljali za sobom novu zajednicu ili crkvu koje nisu postojale prije njihovog dolaska. Dana 21. kolovoza u Avonu je organizirana crkva s 14 članova, gdje su prethodno održali evangelizacijske sastanke.

Dana 2. rujna 1904., otprilike mjesec dana prije sjednice Konferencije u New Yorku na kojoj će se utvrđivati odluke o vjerodajnicama i revidirati plaće radnika, John Wightman pisao je g. S. H. Laneu, predsjedniku Konferencije. U pismu je istaknuo da su Luluin rad tri ili četiri bivša odbora "smatrala neupitnim". (Iz pisma Johna S. Wightmana, Avon, N. Y., upućenom g. S. H. Laneu, Rome, N.Y., 2. rujna 1904. Naglasak u izvorniku. Vidi Prilog A 3.6).

Posebno se osvrnuo na sjednicu Konferencije u New Yorku 1901. u Oswegu, na kojoj se odlučilo da se plaća za Lulu odredi "što bliže onoj za 'rukopoložene' pastore". Na tom

sastanku g. Underwood i drugi zauzeli su stav da rukopoloženje učinkovite žene u službi ne bi bilo neprikladno. Status g. Underwooda bio je usporediv sa statusom neposredno prethodnog unijskog predsjednika. Međutim, prevladali su oni koji su se protivili rukopoložanju Lulu Wightman. U svim raspravama, čini se kako nije postavljeno pitanje o Luluinoj sposobnosti da obavlja pastorski rad.

Johnovo pismo nije utjecalo na akreditaciju njegove žene. Međutim, dokumentiran je razgovor iz 1901. godine. (Bert Haloviak, »Route to the Ordination of Women in the Seventh-Day Adventist Church: Dva puta«, 18. ožujka 1985., neobjavljeni rad).

O vremenu u kojemu je John Wightman napisao pismo potpore u pogledu na sposobnost svoje supruge da bude rukopoložena za službu, T. E. Bowen je pripremio grafikon u kojem se sažima broj propovijedi, proučavanja Biblije, posjeta obiteljima, krštenja i drugih službi ili postignuća za svakog pastora i biblijskog radnika u Konferenciji u New Yorku. (Grafikon je 1904. izradio T. E. Bowen iz Konferencije New York. Dostupno u Arhivu Generalne konferencije.)

S jedne strane rukom su pisani komentari g. Bowena: »Trideset i četiri od 65 dodanih članova [rezultat su rada] dvoje opunomoćenih pastora i jednog biblijskog radnika koji su ostvarili 26 krštenja, što je jednak rezultat koji ostvaruje deset radnika na godinu dana.« Iz onoga što slijedi jasno je da su dvoje opunomoćenih pastora na koje se pozivao bili Wightmanovi.

Iako postoji red s brojevima nakon imena svakog pastora, ispod stupca za »Dodano Crkvi« g. Bowen stavio je zagradu i dao jedan ukupan broj za oboje Wightmana. Taj broj je 27, i značajno, on ga stavlja uz ime Lulu Wightman koje usto i zaokružuje. Pastor Bowen cijenio je plodnost rada Wightmanovih i smatrao Lulu vodećim evanđelistom u timu.

Wightmanovi su se preselili iz države New York u Reno u Nevadi, koja je bila dio Kalifornijske konferencije. U adventističkom *Godišnjaku* za 1908. godinu, Lulu Wightman navedena je kao rukopoložena pastorica Kalifornijske konferencije, kao i njezin suprug John Wightman. Kao što do danas nisu pronađeni službeni zapisi sa sastanka iz 1901., uzimajući u obzir Luluino moguće rukopoloženje – jedini je pokazatelj koji se pojavljuje u pismu njezina supruga – čini se da ne postoje ni službeni zapisi o raspravi ili odluci na kojoj se temelji taj popis. Ipak, s obzirom na pozadinu rasprave o rukopoložanju gđe Wightman na Konferenciji u New Yorku, čini se mogućim da je Kalifornijska konferencija možda pozvala Wightmanove s

razumijevanjem da će oboje biti rukopoloženi pastori i da su možda predali svoj popis imena pastora s tom pretpostavkom *Godišnjaku*, a nakon toga ih je vodstvo Crkve obeshrabrilo da nastave s gospođom Wightman u tom statusu.

Kako je njihova služba napredovala, Wightmanovi su postali vrlo zabrinuti zbog uskraćivanja vjerske slobode adventističkom pokretu. Još u Angoli oko 1898. godine Lulu Wightman propovijedala je prijemljivoj publici na temu "Crkva i država u Sjedinjenim Američkim Državama". Dok je proučavala i razvijala svoje prezentacije, bila je tražena govornica o pitanjima vjerskih sloboda.

Lulu Wightman se 28. veljače 1909. obratila publici u javnom auditoriju u Lincolnu u Nebraski na temu vjerske slobode. Mnogi kongresnici i vladini dužnosnici bili su nazočni. Budući da su Wightmanovi nedavno prihvatili poziv da budu pastori u Središnjoj konferenciji Unije, taj je sastanak bio na njihovom teritoriju. Tada je nedjeljni bejzbol bio vrući problem, koji je upravo tada vođama vjerskih sloboda bio uvodni motiv. I Lulu Wightman i njezin brat, E. T. Russell, pripremili su snažne prezentacije. *Nebraska State Journal* objavio je članak s više od 20 stupaca o tom događaju.

Gđa Wightman je istaknula načela koja karakteriziraju vladu SAD-a. Navela je slučajeve u kojima su sudovi poništili uredbe što ih je Crkva uspostavila za nadzor nedjeljne zabave. Vjersko zakonodavstvo, istaknula je, "nije dopušteno u našim državnim i nacionalnim zakonodavnim tijelima" na temelju dobro uspostavljene prakse u ovoj naciji. Završila je izlaganje ilustracijom i domoljubnim apelom:

*Naša je Vlada građanska, a ne vjerska. To je najveća Vlada na svijetu od početka vremena. Gospodin koji je nazdravio na velikoj diplomatskoj večeri u Parizu rekao je: "Za Sjedinjene Američke Države! Omeđena na sjeveru polarnom svjetlošću, na jugu procesijom ravnodnevnica, na istoku iskonskim kaosom, a na zapadu Sudnjim danom." Ništa manje od Sudnjeg dana ne može proizvesti bolju i veću vladu. Nemojmo poduzimati nove korake. Neka ne bude inovacija u našem sjajnom sustavu u kojem su svi ljudi slobodni. – „Religious Liberty Meeting“, *Nebraska State Journal*, 1. ožujka 1909., str. 3. (Vidi Prilog A, 3.7).*

Kasnije 1909. godine, Zastupnički dom države Missouri pozvao je Lulu Wightman da im se obrati u njihovoj dvorani na temu: "Uspon vjerske slobode u Sjedinjenim Državama". John Wightman je napisao: »Vjerujem da je ova odluka zakonodavca Missourija bez presedana u povijesti našeg naroda.« (John S. Wightman, "Nedjeljno zakonodavstvo

porażeno", *Missouri Workers' Record*, od 28. travnja 1909. godine).

Jasno je da je Lulu Wightman posjedovala izvanrednu sposobnost da se obrati velikom mnoštvu; i ona i njezin suprug mogli su doprijeti do dužnosnika visokog statusa i odgovornosti.

Uz sve veći naglasak na vjerskoj slobodi, gospođa Wightman nije omalovažavala svoje uobičajeno evangelizacijsko djelo. U Kansas Cityju, u Missouriju, provela je uspješnu seriju propovijedanja tijekom 1909.-1910. godine. Na nedjeljnim je večernjim predavanjima, koja je započela početkom zime, posjećenost od početka bila ohrabrujuća. Nakon nekog vremena interes je bio dovoljno velik da je gđa Wightman odlučila održavati sastanke svake večeri.

Ovaj intenzivni dio serije trajao je dva tjedna počevši od 6. ožujka. Posljednje večeri bilo ih je oko 400, a još 75 do 100 nije moglo ući ni u stajaći prostor. Trinaest odraslih osoba prihvatilo je predstavljene istine na kraju serije, a tijekom sljedećeg mjeseca još ih je četvero pokazalo veliko zanimanje. (Jas. Cochran, "Revival Meetings In Kansas City, Missouri", *Advent Review and Sabbath Herald*, br. 87, od 7. travnja 1910: 16).

Otprilike u to vrijeme Wightmanovi su se ozbiljno razilazili s denominacijom po pitanju vjerske slobode. Način na koji su Wightmanovi razumjeli različite izjave što ih je Ellen G. White izrekla tijekom određenog vremenskog razdoblja naveo ih je da povjeruju kako ona mijenja stajališta o pitanjima vjerske slobode. Iako se činilo da se Lulu i John Wightman izvrsno uklapaju u svoje uloge denominacijskih evanđelista, povjesničar Bert Haloviak napisao je: "Tragično, Wightmanovi dolaze do točke u kojoj se više ne osjećaju ugodno unutar službe i članstva u Adventističkoj Crkvi." (Haloviak, 14).

Unatoč tom razilaženju, na temelju načina na koji treba definirati stajalište o vjerskoj slobodi, mnogo je toga o Wightmanima iz čega možemo učiti i dobivati nadahnuće. "Gđa Lulu Wightman je dala... opipljive dokaze o njezinu 'pozivu' u službu Evanđelja", primijetio je Bert Haloviak. "Doista, rezultati njezine evangelizacije svrstali bi je ne samo kao najistaknutijeg evanđelista u državi New York tijekom tog vremena već i među najuspješnije unutar denominacije u bilo kojem vremenskom razdoblju." (Haloviak, 10).

Sumirajući plodove njezine službe,

između 1896. i 1905. gđa Wightman podigla je crkve u Hornellsvilleu, Gas Springsu, Wallaceu, Silver Creeku, Genevi, Angoli, Gorhamu, Fredoniji, Avoci, Rushvilleu, Canandaigui i Penn Yanu. Nakon što je njezin suprug dobio opunomoćenje 1903. godine, zajednički su osnovali crkve u Avonu, Lakevilleu, Hemlocku, Južnoj Livoliji i Bathu. (Haloviak, 10).

Od sela do grada, od šatora do zakonodavne dvorane i crkve, Lulu Wightman i njezin suprug prenijeli su Radosnu vijest spasenja u Kristu i osebujna učenja adventizma s ogromnom energijom i predanošću. Koliko će ljudi uživati u kraljevstvu nebeskom zbog njihove službe samo će vječnost otkriti.

\$100 NAGRADA

Bit će isplaćeno na Evanđeoskom sastanku u Gradskoj vijećnici, u četvrtak uvečer, 3. siječnja 1901., bilo kojoj osobi ili osobama, koji predstave jedan ili više tekstova Svetoga pisma koji pišu ili dokazuju da je prvi dan u tjednu ili nedjelja dan odmora, ili da su ga Krist ili apostoli ikada tako promatrali.

LULU WIGHTMAN

Reci! Koji je dan subotnji?

Prvi dan ili sedmi dan u tjednu?

Isus je rekao: "Ako me ljubite, držite moje zapovijedi," "Ako želiš ući u život, drži zapovijedi."

KRIST JE STVORIO SUBOTU

Provjerite: Mk 2,27, 28; Iv 1,3; Kol 1,16; Ef 3,9.

Jednako koliko je Četvrta zapovijed Dekaloga izražena s poštovanjem u pogledu na sedmi dan kao počinak, nije li jednako od životne važnosti hoćemo li je svetkovati ili ne?

Niz biblijskih predavanja o ovom velikom pitanju – jer pitanje dana odmora sada je posebno pitanje svjetskih pokreta i program počinje u Gradskoj vijećnici u četvrtak uvečer.

Čak je i kriminalcu zajamčeno pravo na suđenje

od strane porote! Zašto ne pružiti ISTINI BOŽJOJ

saslušanje? (Rimljanima 10,17) Ne ispunjavaj

Djela 28,27

Upamti Kol 5,21

Svi su srdačno pozvani.

LULU WIGHTMAN,
Biblijska evanđelistica

“Molila sam i radila.”

–Anna Knight, 1952.

Inovativna administratorica

Anna Knight: 1874. do 1972.

Anna Knight je bila djevojčica s nevjerojatnim apetitom za znanjem. Rođena je 1874. godine od jedne emancipirane robinje u Missisippiju, a odrasla je u pokretu ritma rada.

Annina je majka bila dioničarka u okrugu Jasper. Energičnim radom i discipliniranom štedljivošću, gospođa Knight uspjela je kupiti 80 hektara zemlje. Kasnije su ona i njezina djeca pribavili još 80 hektara. S kravom, konjem i jarmom volova, višegeneracijska obitelj uzgajala je svu vlastitu hranu, kao i pamuk za novčani usjev. Ali mala količina novca nikada nije bila dovoljna.

Knightsovi sebi nisu mogli priuštiti "dodatke" kao što su olovke i papir, da ne govorimo o knjigama ili pretplatama na časopise. Gđa Knight i njeno potomstvo izuzetno su se dobro snašli u stjecanju svoje zemlje i stoke. (Anna Knight, *Mississippi Girl: An Autobiography*, Nashville: Southern Publishing Association, 1952. Materijal u ovom poglavlju, koji inače ne bi mogao biti napisan, temelji se na autobiografiji gđice Knight). Bez udžbenika i spisateljskih materijala, Anna je kreativnim sredstvima tražila da zadovolji svoju očitu nezasitnu želju za učenjem. Unatoč dugim satima rada, ponekad je nedjeljom Anna dobila slobodno vrijeme. Kad se to dogodilo, uspjela se izmaknuti i posjetiti prijateljicu koja je imala toliko sreće da posjeduje knjige. Anna je ponudila pomoć u poslu ako bi je prijateljica, u zamjenu, naučila čitati.

Anna je željela podijeliti sa svojom braćom i sestrama, nećakinjama i nećacima ono što je naučila. Nakon što je zakucala daske, Anna ih je pocrnila mokrom čađi; kad bi se ova ručno izrađena ploča temeljito osušila, pisala bi po njoj prirodnom kredom iskopanom iz blatne obale. Postavila bi drugu djecu da rade prepisujući u pijesak brojeve i slova koja bi ispisala na ploči.

Za rekreaciju Anna je voljela sudjelovati, pomagati i organizirati u susjedstvu natjecanja u spelovanju koja su se održavala nedjeljom. Vjerojatno se dobro natjecala.

Čitajući gotovo sve čega se mogla dokopati, Anna je primijetila reklamu časopisa za

djecu svojih godina. To je željela više od ičega na svijetu. Na neki način nagovorila je majku da joj omogući taj dolar potreban za pretplatu, ali joj je čvrsto rečeno da nikada više ne traži dolar za tako rastrošan luksuz.

Iz svog časopisa Anna je saznala kako može dobiti besplatne uzorke kataloga, papira, pa čak povremeno i knjiga. Oduševljena, nagovorila je prijateljicu da napiše potrebno pismo zahtjeva. Ubrzo je primila mnogo pošte. Kad je katalog imao neki pisani uzorak, Anna ga je izvadila i pomoću njega ustrajno vježbala pisanje u pijesku.

Anna je dobila primjerak kopije malog časopisa koji se zvao *Comfort*. Nakon što ga je pročitala, poželjela je pretplatiti se na njega. Znala je da nema smisla tražiti od majke cijenu pretplate od 25 centi, pa ju je zaradila dodatnim radom na branju pamuka.

U jednom broju *Comforta* Anna je pronašla obavijest koja je izgledala točno kako bi odgovarala njezinim potrebama. Kopirala ga je doslovno, osim što je zamijenila ime svojim vlastitim. Njezin je zahtjev glasio: "Hoće li mi tko od [čitatelja] poslati nešto lijepo za čitanje? Željela bih se dopisivati sa svojim vršnjacima." Sada je poštanski sandučić bio zaposleniji nego ikada – Anna je primila 40 odgovora.

Edith Embree, mlada adventistica, vidjela je Annin zahtjev. Pripadala je dopisnom timu za književnost mladih. Duh Sveti omogućio je gospođici Embree da u Anninoj obavijesti vidi priliku da nekoga dovede Kristu. Radila je za časopis *Znaci vremena* i poslala je Anni primjerke tog časopisa, kao i razne druge traktate i doktrinarne knjige. Tijekom nekog vremena Edith ne samo da je slala literaturu već joj je i pisala pisma, zamolivši je da odgovori na određene članke, što je djevojka rado učinila.

Nakon što je Anna čitala ove adventističke publikacije i dopisivala se s Edith Embree oko šest mjeseci, odlučila je živjeti u skladu s istinama koje se nalaze u tim listovima. Nije imala pojma koja je grupa objavila materijale što ih je čitala. Budući da su naučavanja bila iz Biblije, ona je postupila u skladu s njome.

Anna je počela promatrati subotu kao dan odmora, jer to je ono što Biblija uči. Kad je objasnila svojoj obitelji da se sada odmara sedmog, a ne prvog dana, bili su strašno uznemireni. Sumnjali su da je „sišla s uma“ od mnogog čitanja i učenja.

Anna je imala nešto uštedevine. Ona i njezin brat, kao rezultat napornog rada, posjedovali su balu pamuka. Anna je iskoristila prihod od svoje polovice da se preseli u

Chattanooga za daljnje poduke.

Možda se čini čudnim što je išla sve od Mississippija do Tennesseeja da bi je učili. Međutim, adventističke crkve i članovi bili su malobrojni i široko rasprostranjeni na Jugu krajem prošlog stoljeća. Nije bilo konferencija; cijelo područje južnih država u to je vrijeme Crkva označila kao "misijsko polje".

Gđica Embree pomogla je Anni da uspostavi kontakt s ljubaznom adventističkom obitelji s kojom je mogla ostati. Mlada je obraćenica dobila dobru poduku; krštena je i postala je adventistica dok je bila u Chattanooga.

Obasjana svojom predanošću da slijedi Krista, Anna se vratila kući u Mississippi. Odmah je naišla na poteškoće. Kao prvo, budući da je Anna voljela upravljati plug niz brazde, godinama je obitelj ovisila o njoj u oranju. Vjerujući da je pogrešno orati subotom, Anna je molila da joj se dopusti rad u nedjelju. Pokušala je urazumiti majku, objašnjavajući zašto joj savjest ne dopušta da radi subotom. Nemogućnost čitanja je, čini se, pogoršala frustraciju gđe Knight. Žena snažne volje, razgnjevila se. Inzistirala je da je Annina mama i da kći ne može učiti svoju majku – Anna će morati odustati od te gluposti sa subotom namjesto nedjeljom ili će napustiti dom.

Anna je donijela bolnu odluku da će napustiti dom. Prijatelji u Chattanooga pomagali su joj s troškovima kako bi mogla pohađati Akademiju Mount Vernon u Ohiju bar jednu školsku godinu. Bila je to dobra prigoda za nju da ode iz kuće, i cijenila je mogućnost da uči.

Sljedeće godine Anna je otkrila da je moguće pohađati novu industrijsku školu u Battle Creeku u Michiganu, prethodnici Battle Creek Collegea. Uz naporan rad, pokazala je snažnu vjeru i izniman duh vitalnosti. Godine 1898. Anna Knight diplomirala je na Battle Creek Collegeu, spremna za zvanje misionarske medicinske sestre.

Dr. J. H. Kellogg, direktor Sanatorija Battle Creek (koji je bio usko povezan s fakultetom), pozvao je Annin razred da volontira za samoodrživi misionarski rad. Prihvaćajući taj poziv, Anna je odlučila da nijedno drugo misijsko polje nema tako veliku potrebu za njezinom službom kao njezin matični okrug u Missisippiju.

Kad se vratila kući s fakulteta, Anni je bilo jako laknulo kad je otkrila da su bolesni osjećaji njezine obitelji u vezi s njezinom vjerskom pripadnošću nestali. Njezina ju je obitelj rado primila; bili su joj spremni i pomoći u stvaranju škole koju je Anna smatrala nužnom za

okrug Jasper. Škola je bila smještena u ruševnoj brvnari. Anna je predavala za dolar tjedno, plus za rad kojim su roditelji i djeca mogli doprinijeti u tim čudnim vremenima.

Dok je škola napredovala sjajno, stara zgrada u kojoj se škola nalazila izgorjela je. Ana nije bila obeshrabrena tom nesrećom; ponovno je izašla s vjerom kako bi organizirala izgradnju nove zgrade.

Gđica Knight je posadila četiri hektara pamuka. Ona je namijenila sav prihod od prodaje pamuka toj svrsi. Jedan je prijatelj prikupio 50 dolara u Ohiju. Pozvani su pokrovitelji i prijateljski susjedi da daju novac ili rad. Svi su obećali da će učiniti što mogu. Zgrada, kad je završena, bila je toliko sjajna da su ljudi došli sa 120 km udaljenosti da je vide.

Gđica Knight je podučavala 24 učenika u osam razreda, što nije mali zadatak za učitelja druge godine. Ipak, nije smatrala da je njezin poziv ograničen samo na njezine nastavne dužnosti. Anna je organizirala dva sata nedjeljom kao sredstvo informiranja, jedan u školskoj zgradi a drugi pet milja dalje. Nakon vjerskih tečajeva učila je odrasle kako čitati, pisati i računati, kako kuhati i čuvati hranu zdravim metodama i kako živjeti prema načelima umjerenosti. Učiteljičina obuka za medicinski misionarski rad stavljena je u praktičnu uporabu.

Annin rad na promicanju umjerenosti izazvao je bijes nekih lokalnih "gostioničara" do te mjere da su ekspresno došli u školu kako bi se potukli. Nakon borbe s Anninim rođacima, pivari su zaključili da su dobili svoj meč i otišli.

Glas o neustrašivim misionarskim aktivnostima gđice Knight proširio se daleko izvan okruga Jasper. U svibnju 1901. godine Anna je bila zapanjena kad je primila poziv dr. J. H. Kellogga da posluži kao zastupnica na zasjedanju Generalne konferencije koje će se održati u Battle Creeku. Dr. Kellogg bio je zadovoljan što je bivša studentica prihvatila njegov izazov da organizira samoodrživi misionarski rad i mislio je da ona može artikulirano predstavljati samoodrživi i medicinski misionarski rad diplominarima s Battle Creeka.

U dobi od 27 godina djevojka sa sela iz Mississippija mogla bi dati dobro izvješće na zasjedanju Generalne konferencije iz svog nešto više od dviju godina misionarskog rada. Osnovala je školu od 24 učenika i izgradila udobnu, urednu školsku ustanovu bez dugova, provodila dvije nedjeljne škole, držala brojna predavanja o zdravlju i umjerenosti te redovito pružala jednostavan tretman bolesnima. Kad je hvaljena u vezi s tim impresivnim postignućima, ponizno je odgovorila: "Bogu neka bude slava."

Dok je prisustvovala zasjedanju Generalne konferencije, gđica Knight je čula neke medicinske sestre kako raspravljaju o kritičnoj potrebi za ljudima svoje profesije u Indiji. Anna se prisjetila da je godinama ranije osjećala poziv da pomogne ženama Indije. Nakon što je tražila Božje vodstvo, ponudila je da će, ako Generalna konferencija pošalje tandem muža i žene da nastave posao koji je pokrenula u Missisippiju – smatrajući da je djelo preteško za jednu osobu – služiti u Indiji.

Jedna od Anninih dobrih prijateljica, gđa Atwood, i njen muž složili su se da upravljaju školom u Missisippiju; i uskoro je gđica Knight bila jedna od sedam misionara na putu za Indiju.

Njezin je prvi zadatak bio u školi za obuku Karmatar. Podučavala je Bibliju i Engleski jezik, vodila izvještaje o misiji, povremeno liječila čireve, vadila zube i nadzirala vrt. I stvarala je povijest, jer je Anna Knight bila prva tamnoputa misionarka poslana u Indiju iz Amerike. (H. D. Singleton, "Vanguard of Torchbearers", *The North American Informant*, XXII. Ožujak-travanj, 1968: 1-2).

Njezin najveći izazov u Karmataru nije bio ni akademski ni medicinski, već brižno upravljanje vrtom. Iako je poljoprivreda bila tema o kojoj je Anna Knight mnogo znala, kad je pokušala pokazati svojim pomagačima kako pripremiti tlo za sadnju, odustali su. Tvrdili su da se to ne može učiniti na taj način u Indiji – na kraju krajeva, i oni su bili iskusni.

Jedan od važnih projekata bila je sadnja rasade slatkog krumpira. Iz svog iskustva uzgoja na jugu, Anna je znala da slatki krumpir neće rasti u tvrdom tlu u misiji. Stoga je dovela radnike do rijeke, opskrbljene vrećama i kolicima; donijeli su pijesak za vrt. Osim pijeska, uputila ih je da dodaju gnojivo u tlo. Nakon što su pomiješali ove komponente zajedno motikom, radnici su zamoljeni da iskopaju rov. Do tog trenutka gđica Knight je uspjela angažirati seljake koji su joj dodijeljeni da sudjeluju u ovom mukotrpnom radu, iako s prikrivenim protivljenjem.

Međutim, kad se upraviteljica vrta sjetila da je vidjela jedan američki plug u staji i rekla radniku da ga donese, radnici su otvoreno prosvjedovali: "Sve što je dobro u Americi, nije dobro i u Indiji", ustrajavao je jedan seljak.

Nakon što je gđica Knight sama donijela plug i, oslanjajući se na godine rada u Missisippiju, upregnula je volove da vuku plug i sama uzela ručke za upravljanje. Radeći

naporno kao i uvijek u svom životu, uspjela je pripremiti prikladne brazde i posaditi rasadu slatkog krumpira u njih, ustrajavajući čak i na kiši dok nije završila. Bila je toliko iscrpljena da se nakon kupanja i večere onesvijestila i bila slaba nekoliko dana.

Koristeći dvije djevojčice kao štake, odlučna misionarka šepala je do stolice s koje je nadzirala školske dječake dok su sadili rajčice, cvjetaču, repu i ciklu. Ubrzo je u Karmataru bila berba povrća kakva nikada nije viđena. Radnici iz sela proširili su vijest da je misionarka sama upravljala čudnim američkim plugom i njime učinila čuda.

Naravno, cijela poanta stvaranja uspješnog vrta, i da uopće bude tamo, bila je upoznati učenike s radostima kraljevstva nebeskog. Gđica Knight je željela držati pred njima budući život dok ih je istodobno pripremala da podijele Radosnu vijest spasenja s drugima. Anna je bila presretna kad je vidjela da se djevojke počinju duboko zanimati za nastavu Biblije i za vještine njege kojima ih je podučavala. Dječaci, koji su ranije stvarali neke probleme, ponašali su se bolje kad su bili potpuno zaokupljeni fizičkim radom pod Anninim vodstvom, užurbano kopajući rupe za nove voćke.

Bilo je važnog posla i izvan kampusa. Jednog su dana gđica Knight i gđica White, još jedan član osoblja, putovali iz škole u susjedno selo da posjete jednu bolesnu ženu. Na putu su ljudi trčali i pozdravljali ih dubokim naklonima, pozivajući misionarke da pomognu njihovim bolesnim prijateljima. Anna Knight je znala da slijedi svoj poziv i bila je zadovoljna. Ponekad je izrazila potrebu za više radnika, kao i za više moći Duha.

U školi je gđica Knight počela prikupljati subotnjoškolski dar. Bila je oduševljena kad je vidjela da su djeca veselo prihvatila ideju. Naravno, najmlađa djeca nisu imala prihoda. Da bi to ispravila, Anna Knight je poslala pet najmlađih učenika da pokupe gnojivo koje će staviti pod nova stabla. Plaćeni su po jedan novčić. Tako su imali prihode od kojih su davali Gospodinu. Jedan je mali dječak s oduševljenjem izjavio: "Zaradit ćemo stotinu novčića." (Anna Knight, "Karmatar Training-School", *Eastern Tidings*, ožujak, 1904: 10-11).

Anna je vjerovala u opomenu: "Upućuj dijete prema njegovu putu." Mudre izreke 22,6. Prvo u Missisippiju, a sada i u Indiji, prihvatila je tu odgovornost. Bila je zadužena za obuku indijskih radnika da služe svom narodu.

Ljudi iz lokalne zajednice dolazili su na kampus na duhovnu službu. Jedne subotnje večeri pet lijepih Bengalki prisustvovalo je bogoslužju. Jedan je učenik pročitao poglavlje iz

bengalske Biblije; molitve su se izgovarale na materinskom jeziku, kao i na engleskom. Na kraju bogoslužja, gostujuće žene izrazile su zahvalnost. Pozvali su Annu i druge da ih posjete, da im pjevaju i govore o Isusu; obećale su da će opet doći.

"Što više možemo poželjeti?" Anna je pitala. Njezin se dugogodišnji san o službi ženama Indije ostvario. (Anna Knight, "Karmatar", *Eastern Tidings*. Studeni, 1904: 42-43).

Gđica Knight je pomagala svojim učenicima i na druge načine osim formalnog rada na nastavi, iako važnog kakav je i bio. Željela je da učenici nauče kako ostvariti prihode; znala je iz prve ruke važnost toga da možeš zaraditi prihod u školi. Zato je dogovorila da se Watchman Press preseli u Karmatar, omogućujući nekolicini mladih da pohađaju školu, za koju inače ne bi imali priliku.

Tijekom nekoliko ljeta gđica Knight radila je u Simli, odmaralištu, održavala sastanke, provodila biblijska proćavanja, pružala tretmane i održavala predavanja.

Početakom 1906. godine gđica Knight i suputnica, gđica Haegert, našle su se u prodaji kršćanskih knjiga u Rajputani, gdje adventisti nisu radili nekoliko godina. Poteškoće su uključivale sunćanicu, neugodna razdoblja bez hrane i vode i čak napad. Usred takvih oluja nedaća, Annina svjetiljka vjere nije ni trepnula.

„Postoje neki oblaci i neplodna mjesta, da budemo jasni,“ priznala je, „ali moj slogan je: 'S pobjednićke strane', i neću gledati na tamnu stranu, jer *mi znamo* da će *ova istina pobijediti* i ja želim pobijediti s njom!“ (Anna Knight, „A Word from the Out Posts“, *Eastern Tidings*, veljaća, 1906: 2-3, naglasak u izvorniku).

U međuvremenu, pojavile su se priće o nevoljama iz Mississippija u vezi škole koju je osnovala. Gostionićari su, nažalost, obnovili svoje uznemiravanje kad su došli novi učitelji. Ti su neprijatelji škole konaćno pribjegli ekstremnoj mjeri spaljivanja zgrade. Škola je zatvorena. Rad se u okrugu Jasper ćinio izgubljenim.

Anna je pisala moleći vodstvo Generalne konferencije da pošalje nekoga u Mississippi da ući njezin narod. Dodala je da bi, ako se nitko ne može pronaći, željela dopust kako bi sama obnovila posao.

Nakon nekoliko mjeseci ćekanja i molitve, Anna je primila pismo u kojem je stajalo da joj je odobren dopust kako bi se vratila kući i pokušala oživjeti posao zaustavljen nasiljem u Mississippiju. Otišla je, i s ljudima u Mississippiju i s onima u Indiji na srcu. Ostavila je svoj

vjerni bicikl i druge stvari u Indiji da ih koristi po povratku.

Vrativši se kući u Mississippi, Anna Knight je primila dobrodošlicu slavne osobe. Izgradnja nove školske zgrade već je započela u očekivanju njezina povratka.

Prve nedjelje u zajednici Anna i njezini pomagači sazvali su sastanak u novoj zgradi. Mnogi su ljudi prisustvovali. Neki od gostioničara, iako su pomogli spaliti školu koju je gđica Knight izgradila, sada su sjedili u kongregaciji ili stajali vani i slušali. Misionarka povratnica pričala je uzbudljive priče o svojim iskustvima; oslikavala je dramatičnim riječima daleke krajeve.

Anna Knight tada je promijenila temu i progovorila, ne kao svjetska putnica, već kao djevojka iz rodnog grada. Podsjetila je svoje slušatelje da nitko od njih nije mogao čitati ni pisati dok ih ona, a nakon nje Atwoodovi, nisu naučili. Pozvala je okupljenu zajednicu da surađuje s njom kako bi krenula prema još svjetlijoj budućnosti. Organizatorica škole iznijela je snažan i specifičan program, uključujući kupnju školskih knjiga za svako dijete i pretplatu na *Našeg malog prijatelja* i *Instruktoru mladih* za dječju lektiru. Gđica Knight je postavila školska pravila: nema kartaških zabava, plesova ili drugih neprikladnih oblika rekreacije. Pohađanje škole mora biti redovito. Ako su spremni podržati takav program, Anna je rekla svojim slušateljima da će se potpuno baciti da ga izvede.

Kad je zamolila da ustanu oni koji će surađivati u poslu koji je zacrtala, svi su pokrovitelji i mnogi drugi ustali. Adventistički je rad u okrugu Jasper oživljen. Sljedećeg dana škola je započela s radom s 22 učenika. Izgradnja zgrade nastavljena je nakon nastave.

Vikendom je Anna održavala nedjeljne vjerske sastanke na dvije lokacije, kao što je bila njezina praksa prije odlaska u Indiju. Tada se nekoliko ljudi ponudilo da se sastaju subotom poslijepodne umjesto u nedjelju. Kad ih je predsjednik Konferencije posjetio šest mjeseci kasnije, pronašao je devet kandidata spremnih za krštenje. Među njima bili su Annina majka, dvije njezine sestre, drugi rođaci i članovi zajednice.

Tijekom ljetnih mjeseci kad su bili školski praznici, Konferencija je zaposlila gospođicu Knight da posjeti crkve i društva vjernika. Podučavala je nauku Biblije i pripremala zainteresirane ljude za krštenje. Na sastanku radnika u Vicksburgu, na kojemu su bili prisutni i crnački i bjelački radnici, održala je predavanja o misijskom radu.

Bilo je neizbježno da se Anna Knight suoči i s odlukom o tome može li dati veći doprinos

povratkom u Indiju nego ostankom na Jugu. Neki savjetnici to nisu smatrali teškim izborom. Opetovano bi Anna čula jednog od svojih kolega kako govori nešto poput: "Da je po mome, ne bih ti dopustio da se vratiš u Indiju. Trebamo te ovdje. Neka bijelci odu u Indiju, ali ti ostani ovdje i radi s nama." Istina je da su radnici za crnačke zajednice bili rijetki. Malo tko je prošao odgovarajuću obuku ili pripremu.

Anna je bila zbunjena. Pred njom su stajale dvije velike potrebe. Međutim, ona je bila samo jedna osoba. Srećom, imala je način postupanja koji ju je mogao pratiti kroz ovo vrijeme neizvjesnosti u vezi s Božjom voljom za njezin život. Napisala je: "Iako sam mogla vidjeti da crnačka misija u Americi doista treba radnike, za mene su potrebe Indije bile daleko veće. Međutim, *molila sam se i radila na tome.*" (Knight, *Mississippi Girl*, str. 168, naglasak iz izvornika).

To nije bio jedini put u njezinu životu da je Anni Knight bilo mudro moliti se za mudrost i, dok je čekala da Bog odgovori, raditi na njoj. Zagonetka se na kraju razriješila, na slavu Božju i na Annino zadovoljstvo.

Gđica Knight je dobila neočekivan poziv od Jugoistočne unije da pomogne u razvoju novog crnačkog sanatorija u Atlanti. Bilo je to 1910. godine, kad je očekivala da će se uskoro vratiti u Indiju. Još uvijek žudeći spoznati Božju volju, Anna je ponijela poziv u svoju sobu i rasprostrla ga pred Gospodinom, kao što je to učinio kralj Hezekia s pismom koje mu je izazvalo veliku zabrinutost. Nakon što se žarko molila, odlučila je saznati tko joj je uputio poziv. Ako su to ljudi koji nisu znali za njezinu predanost Indiji ili nisu cijenili njezin rad ondje, ona ne bi ozbiljno shvatila poziv. Međutim, ako su joj taj poziv uputili neki od čelnika Generalne konferencije koji su znali za njezin predani rad u zemlji i inozemstvu, njihova bi smjernica bila značajna. Pisala je da se raspita. Dok je čekala odgovor, molila se i nastavila raditi.

U pismu odgovora spominju se vođe koji su poznavali i cijenili njezinu prekomorsku misijsku službu i sada su odobrili njezin poziv u Atlantu. Bio je priložen i ček za prijevoz. Anna je dobila znak koji je tražila. Ubrzo je primila pismo od crkvenog vodstva u kojem se od nje traži da pokrene snažnu službu za crnačko stanovništvo u Atlanti. Pronalaženje obučениh ljudi koji će voditi projekt činio se gotovo nemogućim. Zapravo, crkvene su vođe mislile da bi se slobodno mjesto u Indiji moglo lakše popuniti. Nakon što se još jednom molila, gđica Knight je poslala vijest da će prihvatiti poziv u Atlantu. U roku od nekoliko dana bila je tamo.

Kao rezultat dvogodišnjeg rada tijekom dopusta, Anna je ostavila malu zajednicu svetkovatelja subote u okrugu Jasper. Neki od tih obraćenika isprva su se snažno protivili suboti.

Kad je Anna stigla u Atlantu, očekujući da će početi raditi u novom medicinskom centru, pronašla je sanatorij u embrionalnom stanju – ništa više od nedovršene, nenamještene zgrade. Nadalje, nitko nije znao gdje bi gđica Knight trebala živjeti dok organizira novi centar.

Budući da je bila samoodrživa misionarka tijekom većeg dijela svog života, Anna nije akumulirala mnogo materijalne imovine. Kako i gdje će živjeti u ovom trenutku nije znala. Zato se molila tijekom te krize, kao što je činila i u drugim u prošlosti. Odlučila je spavati u praznoj sobi sanatorija. Poduzetna direktorica projekta pronašla je nekoliko komada rabljenog namještaja, dobro ih izribala i uselila se.

Neposredno prije dolaska gđice Knight, susjedi su poslali peticiju i ishodili zabranu rada sanatorija u zgradi koju su adventisti osigurali. Trebalo je vremena da se zaobiđe ta blokada. U međuvremenu, dobila je dužnost vođenja biblijskih proučavanja. Također su je pozivale mnoge skupine da im pripovijeda o svom radu u Indiji. To je pomoglo u uklanjanju predrasuda prema adventistima.

Kad bolesna susjeda nije odgovorila na sve napore svog liječnika, Anna je zatražila dopuštenje za primjenu tretmana vodom. Budući da je liječnik iscrpio sve mogućnosti koje je znao, pristao je. Za nekoliko dana pacijentica je sjedila i ubrzo se potpuno oporavila. To je rezultiralo povoljnim odnosima s nekoliko ljudi u zajednici.

Anna se nadala da će uštedjeti dovoljno novca za kaput do dolaska zimskog vremena, jer je Atlanta hladnija nego Mississippi. U međuvremenu je prihvatila predsjedanje odborom crkvene škole s dva nastavnika u Atlanti. Zbog vlastitog iskustva gđice Knight sa školom koja se borila, bila je suosjećajna slušateljica dok su joj nabrajali školske probleme.

Veća prostorija trebala je nekoliko stolova odmah kako bi učenici mogli sjediti. Za pravilno zagrijavanje prostorije bila je potrebna primjerenija peć. Može li Konferencija osigurati opremu? Gđica Knight je pisala da se raspita.

Rečeno joj je da je Konferencija, budući da je ovo bila škola Misije, već isplatila prema godišnjem proračunu 50 posto plaća učiteljima; administratori su mislili da ne mogu učiniti

više. Tada je Anna zatražila dozvolu za kupnju prijeko potrebne opreme na rate koje će vratiti od plaćanja školarine. Ovaj plan je odobren.

U požrtvovnom činu, predsjednica odbora iskoristila je svoju uštedevinu, namijenjenu za zimski kaput, kao polog za štednjak i školske klupe. Neki članovi odbora, iako sretni što su vidjeli štednjak i stolove na mjestu, bili su zabrinuti zbog duga. Anna ih je uvjerala da će Gospodin, koji je otvorio vrata za osiguravanje potrebne opreme za upravljanje školom, impresionirati pokrovitelje da plate školarinu; i to se, doista, dogodilo.

Međutim, pridošlica iz Mississippija sada nije imala sredstava za zimski kaput kako bi se zaštitila od hladne zime u Atlanti.

Nekoliko tjedana kasnije, dok je odgovarala na pisma, Anna je naišla na pismo koje je dobila od svoje prijateljice Edith Embree Runnels. (Edith Embree bila je mlada žena koja je pisala Anni i poslala svoju literaturu kao odgovor na njezinu obavijest u malom časopisu *Comfort*.) Tijekom godina Anna je održavala kontakt s tom ljubaznom prijateljicom koja je utjecala na nju za vrijeme njezina obraćenja. Anna je napisala Edith dugo pismo u kojem opisuje rad u Atlanti.

Spomenula je kupnju školskog namještaja na kredit, koristeći svoj novac od uštede za kaput na peći za grijanje i školske stolove. Ispričala je kako je sretna što je uštedjela novac u pravo vrijeme kako bi unaprijedila Božje djelo.

Edith Runnels pročitala je pismo Misionarskom dobrovoljačkom društvu u svojoj crkvi. Članovi društva odlučili su prikupiti prilog kako bi se nadoknadio novac za kaput. Onda je netko drugi tko je poznao Annu na Battle Creek Koledžu rekao da ima kaput koji želi pokloniti. Gđica Knight je tako dobila i kaput i novac. Zgodan crni kaput široko pleten, dobro izrađen i gotovo nov, bio je bolji od bilo kojega što bi ga Anna kupila za sebe. Nosila ga je s osjećajem zadovoljstva.

Novac koji je poslalo Misionarsko volontersko društvo bio je dovoljan za otplatu kredita za peć u učionici. "A Bog moj ispunit će svaku vašu potrebu po bogatstvu svome, veličanstveno, u Kristu Isusu", prisjetila se Anna. Od tada je Filipljanima 4,19 bio jedan od njezinih omiljenih biblijskih redaka.

Drugo područje zaokupljenosti gđice Knight bila je činjenica da, iako je za crnce postojala Kršćanska udruga mladića u Atlanti, nije postojala i odgovarajuća institucija za

djevojke; odlučila je nešto poduzeti. Zamolila je predstavnice da se sastanu s njom, a one su nastavile s osnutkom lokalne Kršćanske udruge crnačkih djevojaka. Žene iz nekoliko denominacija radile su zajedno kako bi postigle ovo značajno postignuće.

Novi YWCA održao je masovne sastanke kako bi predstavio istine o zdravlju, temperamentu, društvenoj čistoći i osobnoj higijeni. Podučavana je prva pomoć i sati sestrištva. Nacionalna matična organizacija YWCA pohvalila je posao koji se obavlja, ali nije pripojila grupu Atlanta upravo zbog snažnih veza s Adventističkom Crkvom. Gđica Knight je ponudila ostavku na mjesto tajnice, ali grupa je radije nastavila djelovati kao neovisna lokalna institucija pod njezinim vodstvom.

Uz sav ostali rad, gđica Knight je provodila u prosjeku 500 biblijskih proučavanja godišnje. Tijekom protekle godine otkad je počela s radom u Atlanti, više je novih članova dodano kroz njezinu službu nego što ih je bilo u crkvi kad je bila organizirana. Među tim obraćenicima koje je Anna Knight osvojila za Gospodina bilo je nekoliko istaknutih građana Atlante. (Iz telefonskog razgovora spisateljice s g. H. D. Singletonom, Wheaton, Maryland, 6. prosinca 1988. godine).

Štoviše, zbog njezina primjera samopožrtvovnog davanja i obrazložene biblijske upute koju je dala o upravljanju materijalnim sredstvima, svake su se godine dok je bila voditeljica tamošnjeg rada desetine i prinosi udvostručavali.

Zbog duhovnosti, sposobnosti i produktivnosti, Anna Knight je napredovala do većih odgovornosti. Godine 1913. pozvana je da služi kao pomoćnica tajnika domicilne Misije u Jugoistočnoj uniji. Ta je crkvena administrativna jedinica obuhvaćala države Sjevernu i Južnu Karolinu, Georgiju i dijelove Tennesseeja i Floride. Gđica Knight je pozvana da preuzme odgovornost za nadgledanje rada u crnačkim crkvama i školama. (Singleton, "Vanguard of Torchbearers", 1). Dok joj je vodstvo Konferencije obećavalo suradnju i potporu, mislila je da je jedini prikladan odgovor pokušati.

Počevši od crkve u Atlanti, organizirala je lokalno članstvo za laičku službu. Zatim se preselila u druge gradove na svom području: Sv. Petersburg, Charleston, Jacksonville, Chattanooga, Nashville, Birmingham. U svakom je mjestu obučavala i organizirala članove za službu.

Nikada se nije zaustavljala u napornom radnom opterećenju, drage je volje posjetila

svaku crkvenu školu na svom teritoriju kako bi učenicima omogućila bolje obrazovanje nakon godišnjeg nadzora.

Kao dio rutinskog izvješća, gđica Knight je jednom spomenula da je tijekom odgovornosti za tu godinu napisala više od 1500 pisama, sve svojim rukopisom. Administratori su bili zaprepašteni. Predsjednik Unije C. B. Stephenson preporučio je da svaka konferencija dijeli troškove nabave pisaćeg stroja za gđicu Knight. Kao rezultat toga, konferencije su predstavile ovu neumornu radnicu s prijenosnim pisaćim strojem „Corona“. Počevši od tipkanja kažiprstima, postupno je razvila značajnu vještinu kao strojopisačica. Nakon toga mnoga su njezina pisma napisana u vlaku dok je zauzeta tajnica domicilne Misije bila na putu na dogovoreni sastanak.

Njezin je način života bio obilježen putovanjima. Planirala je svoj rad mjesec po mjesec i pokušala pokriti cijelu konferenciju prije nego što je prešla na drugu. Putujući joj život očito uopće nije smetao.

Bile su joj dodane i ostale odgovornosti dok je gđica Knight služila kao suradnica domicilnog misionara, obrazovana misionarska volonterka i tajnica Odjela za subotnju školu Jugoistočne konferencije. Nisu je zvali pastoricom i nije bila rukopoložena. Njezino ovlaštenje tijekom dugogodišnjeg službeništva različito se nazivalo: licenciranom misionarkom i ovlaštenom misionarkom. Međutim, svaki muškarac koji bi nosio njezine odgovornosti iz godine u godinu sigurno bi bio imenovan za pastora i bio bi rukopoložen.

Nakon što je šest godina, 17. prosinca 1919., veselo izvršavala svoje brojne i raznolike odgovornosti u Jugoistočnoj uniji, Odbor Generalne konferencije složio se s preporukom Južne konferencije da se gospođica Anna Knight pozove da usmjerava domaći misionarski rad za obojene u tom velikom polju. (Iz zapisnika Odbora Generalne konferencije, 17. prosinca 1919., 11-14 sati, 496.) Nakon što je iskreno zatražila Božje vodstvo, odlučila je prihvatiti taj izazov.

Njezin novi teritorij uključivao je Kentucky, Louisianu, Mississippi, Alabamu i zapadne dijelove Floride i Tennesseeja. Kako nije bila osoba koja bi se zadržala u uredima administracije, gđica Knight je intenzivno putovala posjećujući crkve i škole svog velikog polja. »Voditi brigu o radu svih triju njezinih odjela, radeći u crkvama i školama, zahtijevalo je da živi u vlaku i s kovčezima mnogo vremena«, prisjetio se kasnije g. Singleton; "međutim, temeljitim

planiranjem svog rada uspjela je dati vrlo učinkovito vodstvo". (Preuzeto od Harolda R. Single-
tona, "Vanguard of Torchbearers", *Sjevernoamerički informator*, ožujak-travanj, 1968., 2).

Obično bi boravila od dva dana do tjedan dana na svakom mjestu, razborito koristeći vrijeme. U području laičke službe organizirala je timove za misionarski rad i provodila vikend proučavanja.

Način na koji je Anna Knight integrirala svoj rad s radom službenika lokalne konferencije dojmljiv je. Nakon završetka obilaska polja, uvijek bi se osobno javila lokalnom vodstvu – ako je moguće; ako ne, pismeno. Uskom suradnjom s mnogim voditeljima i s Bogom ostvarila je impresivne rezultate.

Anna Knight je tijekom svog života koji se protezao gotovo kroz cijelo stoljeće (1874.-1972.) osnovala školu i crkvu u Missisippiju, putovala kao prva crnačka misionarka iz Amerike u Indiju i nosila teške odgovornosti odjela u konferencijama na Jugu.

Fotografija se koristi uz dopuštenje izdavačke kuće „Review and Herald“.

Godine 1932. Jugoistočna i Južna unija spojene su kako bi zajedno postale sadašnja Južna unija konferencija. Gđica Anna Knight zamoljena je da bude suradnica u Odjelu za odgoj i obrazovanje, te u odjelima dobrovoljačkog misionarstva mladih i domicilnih misija za crnačko vjerništvo u novoosnovanoj Južnoj uniji konferencija.

Nositi tri odjela za crnačko vjerništvo cijelog Juga bio je ogroman izazov. No, zbog svoje duge i zahtjevne pripreme, nije se tužila na težinu svojih sve većih odgovornosti. Mnogo prije toga naučila se oslanjati na Gospodina.

Obrazovanje je bilo iznimno važno na ljestvici vrednota Anne Knight. Broj škola koje su postojale tijekom njezina vodstva premašio je ono što je postignuto prije i poslije. (H. D. Singleton u telefonskom razgovoru sa spisateljicom, 6. prosinca 1988.)

Kao govornica, Anna Knight bila je poznata po snažnom stilu. Mogla je uzeti tekst i iz njega razviti snažnu poruku. Ljudi bi došli čuti što ima za reći. Vjerovali su joj da će biti iskrena prema njima; obično bi "rekla kako jest". Što se tiče njenih priča o Indiji, držale su ljude začaranima.

Velik dio rada Anne Knight bio je javan, ali se također jako zainteresirala za pojedince. Jedan mladić kojeg je uzela pod svoje okrilje, ohrabrila i pomogla u stažiranju, kasnije je postao poznat kao dužnosnik H. D. Singleton iz Generalne konferencije.

Gđica Knight, znajući da ima mnogo veću priliku od tog mladića da se snađe i upozna ljude, čak je zamijetila i potencijalnu ženu za pastora Singletona. Zadovoljan preporukom svoje mentorice, pastor je pozvao odabranu mladu ženu da predaje u školi u njegovom okrugu. Vjenčali su se, a Singletoni su blagoslovili odabir gđice Knight dok su zajedno slijedili Gospodinovo djelo.

Kad je 1945. godine promijenjena organizacijska struktura Crkve na Jugu kako bi se stvorile crnačke konferencije, crnački odjel na razini Unije, u kojem je Anna Knight radila 13 godina, automatski je ukinut. Iako je bila pozvana na rad u odjelu jedne od lokalnih konferencija, radije je otišla u mirovinu, budući da je već navršila 70 godina. Međutim, pristala je privremeno preuzeti odgovornost u dvjema novim konferencijama dok njezini nasljednici ne budu odabrani. Tako je nastavila rad u Južnoatlantskoj konferenciji do ožujka 1946. godine i u Centralnoj konferenciji do studenog te godine.

U mirovini je Anna Knight živjela na Oakwood Collegeu. Tamo je utjecala na još jednu

generaciju adventističkih lidera u nastajanju. Tijekom posljednje godine života, kad je imala 98 godina, primila je Medalju za zasluge Odjela za obrazovanje Generalne konferencije 17. studenog 1971. godine. Tada je dodijeljeno samo 12 takvih nagrada. (L. A. Paschal, »Woman Approaching 100th Birthday Given Merit Award«, *Review and Herald* (15. lipnja 1972: 22).

Sljedeće godine, 3. lipnja, smrt je odnijela pionirsku misionarku. Ostavila je za sobom zapanjujući dosje. Djevojka s farme u Missisippiju izašla je iz siromaštva i nepismenosti kako bi postala moćna sila napretka. Rano posvećujući svoj život Kristu, živjela je po načelu tijekom gotovo stotinu godina. Ponekad se borila s odlukama, ne znajući na koji način postupiti. U takvim je vremenima odlučila "moliti i raditi na tome" sve dok Bog nije jasno otkrio sljedeći potez.

Ona je ostvarila ciljeve koje u mladosti nije mogla ni zamisliti. Anna Knight održala je više od 9.000 sastanaka i proputovala toliko kilometara koliko iznosi 23 putovanja oko svijeta (Knight, *Mississippi Girl*, 223; vidi Prilog A, 4.1), ne računajući njezina putovanja u Indiju, iz nje i unutar nje. "Moj rad zahtijevao je pisanje 48.918 pisama", otkrila je nakon ukupne životne akumulacije mjesečnih izvješća. Misionarskih posjeta bilo je 11.744.

Ljudi koje je dovela Kristu, učenici obrazovani u školama uspostavljenim pod njezinim vodstvom i muškarci i žene koji su je čuli kako govori još uvijek rado njeguju sjećanje na ovu iznimnu Božju službenicu i lidericu čovječnosti. Posebno za mnoge domorodce u Indiji i za stotine crnaca na Jugu, Anna Knight je više puta pokazala da jedna predana, posvećena kršćanska osoba može ostvariti razliku.

Pokrenuta željom da preda Evanđelje narodu, gđica Weiss je osigurala šator, i uz pomoć dvojice muškaraca ga je postavila na C. A. Straw farmu, i stotine ljudi pohrlile su da je čuju.

–Hazleton, Pennsylvania, newspaper article, 1927.

***5* Evanđelistica i mentorica pastorima**

Jessie Weiss Curtis: 1881. do 1972.

Opunomoćena pastorica 1945. do 1972.

Nešto neobično događalo se u zemlji u blizini grada Drumsa u Pennsylvaniji tijekom ljeta 1927. godine. Veliki je šator bio postavljen u polju, a ono što se događalo u šatoru privlačilo je veliku pozornost.

Novinar je izbrojao 110 automobila parkiranih na poljima oko šatora jedne večeri i utvrdio da su ljudi hrlili iz radijusa od oko 30 km. U članku pod naslovom "Kingston Girl Holding Services Near Drums", novinar je objasnio atrakciju koja je privlačila vlasnike tih mnogih automobila: »Potaknuta željom da udijeli Evanđelje narodu, gđica Weiss je osigurala šator i uz pomoć dvojice muškaraca ga je podigla na C. A. Straw farmi i stotine ljudi hrle da je čuju." Iz večeri u večer publika je stizala na vrijeme kako bi sudjelovala u pjevanju starih crkvenih pjesama i ostala do završetka propovijedi.

»Vještinom svećenika s dugogodišnjim iskustvom«, navodi se u članku, »Gospođica Weiss izjavljuje da će podučavati samo nauk koji može potkrijepiti Božjom riječju. Njezin repertoar tema širokog je raspona." (Iz "Kingston Girl Holding Services Near Drums", članak u Hazletonu, Pennsylvania, novine, 1927. Vidi Prilog A, 5.1).

Na kraju svoje prve evangelizacijske serije, Jessie Weiss predstavila je 80 obraćenika spremnih za krštenje. Adventistička crkva u Drumsu, u Pennsylvaniji, bila je rođena. Gospodin Straw, poljodjelac, darovao je zemljište na kojem je šator bio postavljen, i na tom je zemljištu podignuta privlačna crkvena zgrada. Jessie Weiss i njezin brat pridonijeli su izgledu građevine prekrasnim jantarnim vitražima. Kako je ova žena, kći poznatog trgovca u Wilkes-Barreu, i sama uspješna poslovna žena, pronašla put do evangelizacije? Jessie Weiss rođena je 30. prosinca 1881. u Larksvilleu u Pennsylvaniji. Imala je sestru Olive i brata Homera. Otac joj je bio uspješan trgovac, a majka domaćica.

Jessie Weiss, evanđelistica, kraj šatora u kojemu je vodila svoju prvu evangelizaciju blizu Drumsa, u Pennsylvaniji, 1927. godine. Osamdeset obraćenika bilo je kršteno.

Evangelizacijski tim koji je pomagao Jessie Weiss na sastancima u Drumsu.

Fotografije ljubaznošću Jacka i Joan Davis.

Dok je Jessie odrastala u Wilkes-Barreu, posjetila su ih dva adventistička kolportera. Prodajući knjige kako bi zaradili za život, ovi ljudi su još željnije željeli zadobiti duše za kraljevstvo nebesko. U jednoj kući žena koju su upoznali nije kupila njihove knjige, ali je predložila da posjete njezinu rođakinju Catherine Weiss, jer bi ona mogla biti zainteresirana. Jessiena je majka pažljivo slušala prodavače koji su predstavljali knjige, i kupila je njihove knjige. Kasnije im je osigurala sobu i hranu kad su adventisti održavali šatorske sastanke u Wilkes-Barreu. Catherine Weiss postala je prva adventistica u Wilkes-Barreu u Pennsylvaniji.

(Jack i Joan Davis, intervju s autoricom u domu Davis u Monroviji, Maryland, 24. kolovoza 1984. godine. Vidi Prilog A, 5.2. Citati u ovom poglavlju koji nisu drukčije označeni temelje se na zapisu tog intervjua.)

Jessie Weiss, poput Helen Stanton Williams (Poglavlje 1.) i Anne Knight (Poglavlje 4.), pripremila se za službu obrazujući se na Battle Creek Collegeu. U dobi od 14 godina Jessie je bila najmlađa studentica koja je ikada primljena na koledž u njezinoj obitelji. Nema sumnje da su njezin bistar um i iskreni žar pridonijeli njenom ranom upisu. Nakon početka školovanja na koledžu, Jessie se prebacila iz programa sestrinstva u program koji priprema studente da postanu biblijski radnici i pastori.

Po završetku školovanja Jessie se vratila u Pennsylvaniju. Da bi stekla sredstva za život, ušla je u izradu umjetničkog stakla sa svojim bratom Homerom. On i njegova supruga Vanetta, kao i njihova sestra Olive i Olivein suprug John Davis, bili su adventisti. John je postao poslovni menadžer Izdavačke udruge „Review and Herald“ u Battle Creeku 1893. godine. Gospodin Weiss, Jessien otac, postao je adventist na samom kraju svog života.

Jessie Weiss bila je uspješna poslovna žena, ali u srcu je bila evanđelistica. Kad god bi neki adventistički propovjednik bio poslan u njezino područje kako bi održao niz sastanaka, Jessie je ponudila pomoć u osobnom proučavanju Biblije sa zainteresiranim ljudima. Pomagala je pastoru H. M. J.-u Richardsu i drugim poznatim evangelizatorima. Tako je dodala praktično iskustvo svom biblijskom učenju s koledža.

Nakon nekog vremena Jessie Weiss osjećala se pozvanom od Gospodina da sama održi niz evanđeoskih sastanaka. Stoga je zatražila korištenje šatora, a administratori Konferencije Istočne Pennsylvanije odobrili su njezin zahtjev. Ostale troškove i odgovornosti snosila je sama. Zamolila je nećaka Jacka Davisa, uspješnog pjevača, da preuzme odgovornost za glazbu i dogovorila da joj dvije medicinske sestre pomognu u predstavljanju zdravstvene poruke. Jessie je sama pripremila i iznijela večernje propovijedi.

Iako je novinski članak koji je izvjestio o sastancima naslovljen "Kingston Girl Holding Services Near Drums"/"Djevojka iz Kingstona održava bogoslužja kod Drumsa", Jessie Weiss je u vrijeme tog pothvata imala 45 godina. Žena puna vitalnosti i entuzijazma činila se kao "djevojka".

Dok je molila i radila, Bog je blagoslovio njezin trud na izvanredan način. Jedne večeri,

baš kad se pripremala propovijedati, Jessie je saznala da su Židovi, muž i žena, u slušateljstvu. Što bi trebala učiniti? Brzo je zamolila Gospodina za mudrost. Jessie je namjeravala reći nešto što bi ovaj zgodni par mogao osjećati kao osudu u vezi Kristova mesijanstva.

Odlučila je promijeniti temu i propovijedati o proročanstvu iz 9. poglavlja Knjige proroka Daniela o "sedamdeset tjedana". Svojim je zainteresiranim slušateljima Jessie Weiss pokazala da je Daniel, starozavjetni hebrejski prorok, prerekao da će Mesija biti "posječen" baš u vrijeme kad je Krist zapravo bio razapet. (Daniel 9,26, 27).

Prema g. Hoffmanu, Jessie Weiss je bila dinamična propovjednica. On i njegova supruga Trudie kršteni su zajedno kao dio crkve Drums koju je Jessie Weiss osnovala. (Iz pisma autorici J. M. Hoffman, Valley Center, Kalifornija, 4. listopada 1985. Vidi Prilog A, 5.3).

Na Božju potvrdu Jessienog osjećaja poziva upućivalo je 80 odraslih osoba krštenih kao rezultat tih prvih sastanaka. Jessie, poput Isusa, "nije krstila" (Ivan 4,2); jedan je rukopoloženi pastor poslan da provede taj obred za njezine obraćenike.

Nakon rada u Drumsu s izvanrednim rezultatima, Jessie Weiss je prepoznata kao članica evangelizacijskog i pastoralnog osoblja Istočne pennsylvanijske konferencije. Vodila je mnoge evangelizacijske serije, obično u šatorima, i osnivala jednu crkvu za drugom u sjeveroistočnoj Pennsylvaniji. (Iz "Curtis, Jessie Weiss", umnožene *Životne crtice*).

Jessie Weiss bila je učinkovita na propovjedaonici pred velikim skupinama, a istodobno i iznimna osobna radnica. Bila je suosjećajna i pažljiva prema potrebama pojedinaca. Kad se gđa Curtis ozbiljno razboljela, gđica Weiss se sprijateljila s njom. Prije njezine bolesti, gospođa Curtis i njezin suprug često su pomagali pastorici u njezinom evangelizacijskom nastojanju; Jessie i gđa Curtis postale su dobre prijateljice. Kasnije, kako se fizičko zdravlje gđe Curtis pogoršavalo, gđica Weiss nježno ju je posluživala.

Okružena ljubavlju svog muža, pastorice i prijatelja, gđa Curtis je umrla. G. Curtis je cijenio način na koji se Jessie Weiss sprijateljila s njegovom ženom tijekom njene posljednje bolesti.

Nakon razdoblja žalovanja s poštovanjem, John Curtis je zaprosio Jessie Weiss. Bila je vrlo privlačna osoba. Jessien smisao za humor i ravnoteža sviđali su se ljudima oko nje. Iako je bila samodisciplinirana, znala je i uživati u životu. Gospođa Curtis se odijevala atraktivno; njezina odijela, haljine i šeširi bili su izvrsne kvalitete i dobrog ukusa. U danima kad je nosila

dugu kosu djeca su u obitelji bila fascinirana gledati je kako četka svoje duge, tamne vlasi koje su padale gotovo do tla; onda bi omotala kosu oko glave. Jessie je bila naočita žena koja se isticala u mnoštvu. Štoviše, bila je i fizički jaka i zdrava.

Jessie je razmislila, molila se za to i odlučila prihvatiti Johnov prijedlog. Imala je 50 godina.

Vjenčanje se održalo 21. ožujka 1932. godine. Nakon toga gospodin Curtis osigurao je kućnu pomoćnicu i vozača za svoju suprugu pastoricu, koja nikada nije naučila sama voziti automobil. Daleko od protivljenja tome da njegova supruga bude pastoricu, John Curtis, uspješan adventistički poduzetnik, u potpunosti je potaknuo Jessie da slijedi svoj poziv.

U Beaumontu, Tunkhannocku i Montroseu u sjeveroistočnoj Pennsylvaniji, Jessie Weiss Curtis bila je instrument Svetoga Duha za podizanje crkava. Propovijedala je u šatorima, istodobno provodeći bezbroj proučavanja Biblije. Nakon formiranja skupina, prikupljala bi novac i nadzirala izgradnju bogomolja.

Gđa Curtis je službovala na prvom tromjesečnom saboru i službi posvećenja održanoj u adventističkoj crkvi u Tunkhannocku 10. travnja 1943. godine («Povijesne skice adventističke crkve u Tunkhannocku», iz programa posvećenja adventističke crkve u Tunkhannocku 11. listopada 1975.)

Joan Davis je s roditeljima prihvatila adventizam kroz propovijedanje Jessie Weiss Curtis u mjestu Montrose. Gđa Davis je naglasila da je pastoricu Curtis prenijela istine spasenja riječima koje su bile jasne i lako razumljive, čak i za dijete.

Biblijski knjižari često su gospođi Curtis prenosili imena ljudi koji su bili voljni proučavati Bibliju; takva je zanimanja vjerno pratila. Često je mogla okupiti takve ljude kako bi proučavali Bibliju u jednom od njihovih domova. To je moglo poboljšati poticaj za sudionike, kao i omogućiti učinkovito korištenje vremena za evanđelisticu.

Crkva podignuta u Montroseu, kao i ostale koje je osnovala Jessie Curtis, bila je u cijelosti utemeljena na adventističkom nauku.

Unatoč tome, ostavština dana njezinim obraćenicima nadilazi ono što se obično shvaća kao doktrinarna ispravnost. Evanđelistica-pastorica podučavala je ljubav i suosjećanje svojim svakodnevnim životom. Kao prvo, uvijek se prilagođavala potrebama članova. Kad je bila evanđelistica-pastorica u Montroseu, njezina se zajednica sastojala uglavnom od siromašnih ljudi s farmi.

Jessie Weiss s dvije medicinske sestre koje su joj pomogle u pružanju zdravstvenih poruka njezine evangelizacijske serije u Drumsu.

Jessie Weiss Curtis, osnivačica crkava u sjeveroistočnoj Pennsylvaniji. Mladi pastori stažirali su pod njezinim vodstvom.

Fotografije ljubaznošću Jacka i Joan Davis.

Ponekad dok se gđa Curtis rukovala na vratima nakon bogoslužja, ona bi neopazice ubacila novčanicu od 10 ili 20 dolara u ruku člana koji je visio o niti vjere u financijskoj krizi. Osoba bi se divila: "Kako je znala da je to upravo onaj iznos koji mi je potreban da platim račun?"

Ipak, pazila je da svoju velikodušnost iskoristi na tako diskretan način da to ne bude ponižavajuće.

Kad je usmjeravala ljude prema adventističkoj istini i praksi, Jessie Curtis pokazala je mudrost i brigu. Ako je posjetila domove siromašnih ljudi u kojima su meso i jaja bili dio prehrane, nije ih odmah zamolila da prijeđu na strogu vegetarijansku prehranu za koju nisu imali izvore. Jasno je razlikovala čisto i nečisto meso i govorila o tijelu kao Božjem hramu. Međutim, nije rekla: "Morate se odreći govedine sada", ili "Ne smijete pojesti jaje." Vrlo dobra i vjerna adventistica, nije pokazivala ekstremizam. (Intervju Jacka i Joan Davis sa spisateljicom, 1984. godine).

Jessien sretan brak s Johnom Curtisom završio je nakon samo pet godina kad je g. Curtis umro. Kasnije je predsjednik Unije, koji je bio udovac, često posjećivao njezin dom i zamolio je Jessie da se uda za njega, ali ona se nije odlučila ponovno udati.

Međutim, Jessie Weiss Curtis nije bila "usamljenica". "Nikada ne bih mogla živjeti sama", rekla je. Budući da nije bila opterećena financijskim problemima koji su mučili neke druge pastore, kao i pastore, gospođa Curtis bila je sposobna i voljna iskoristiti svoj prekrasan dom u Lehmanu, u Pennsylvaniji, kao misiju. Članovi obitelji i drugi raseljeni zbog financijske krize ili nesreće pronašli su potreban smještaj kod ove pastore čiji su se dom i srce činili dovoljno velikima za sve. U njezinu je domu prevladao moto: "Što više, to bolje".

Ponekad je za one koje je uzela pod svoje okrilje ne samo osiguravala stanovanje već im je kupovala i hranu i plaćala račune za liječnike i stomatologe. Mnogim je mladima ta ista velikodušna pastorica pomogla u stjecanju kršćanskog obrazovanja.

Jedan od mladih ljudi blagoslovljenih Jessienom ljubavlju i velikodušnošću bio je Jack Davis, njezin pranećak. Zaposlila ga je da je vozi na sastanke i da se brine o njezinoj opremi – da postavi stereoptički projektor i objesi karte. Iako bi provjetrio auto nakon pušenja dok je čekao da gđa Curtis održi proučavanje Biblije, znala je što se događa. Tijekom tog razdoblja molitve, ljubav i potpora koju je dala Jacku rezultirali su njegovim obraćenjem i konačnom predanošću služenju Bogu u Adventističkoj Crkvi. Osvojilo ga je njezino

propovijedanje na propovjedaonici i ljubav u njezinu životu.

Još uvijek osvajajući ljude za Krista u sjeveroistočnoj Pennsylvaniji, gospođa Curtis održala je šatorsku evangelizaciju u Kingstonu tijekom rujna i listopada 1964. godine. Proračun za seriju bio je 5.000 dolara, od čega je 2.000 otišlo za najam parcele. Bog je opet pozvao Jessie Curtis da podigne crkvu.

Nema naznaka da su ljudi kojima je Jessie Weiss Curtis služila mislili da je neprikladno imati ženu pastoricu. Zapravo, kako su godine prolazile, tako su je sve više poštovali.

Jedna od prednosti Jessie Weiss Curtis bio je njezin dar propovijedanja. Ljudi koji su je čuli prisjećaju se specifičnosti njezina stila govorenja za propovjedaonicom. Margaret Potts kaže da je propovijedanje gospođe Curtis bilo "dinamično – poznavala je svoju temu kako dotad nikada ni od koga nisam čula". Na sastancima u kampu u Istočnoj Pennsylvaniji Margaret i drugi iskusili su nadahnuće kako životom tako i propovijedanjem evanđelistice. Curtis se kretala po kampu prijateljujući s ljudima, od kojih su mnogi vjerojatno bili njeni obraćenici. Činjenica da je bila striktna adventistica sedmog dana nije, čini se, odbijala ljude. Poznavanje njezinih slušatelja nesumnjivo joj je pomoglo u oblikovanju njezinih poruka. „Ona je bila netko koga si htio čuti. Samo te je držala očaranim. Kad je Jessie Weiss Curtis govorila," gđa Potts je nedvosmisleno istaknula: "djeca su slušala. Stvarno su slušala." (Margaret Potts, Hyattsville, Maryland, telefonski razgovor sa spisateljicom, 22. lipnja 1985. godine).

Mnogi su činitelji pridonijeli njezinoj učinkovitosti kao propovjednice i omogućili joj da drži djecu očaranom. Jack Davis se prisjeća da njegova tetka nikada nije čitala propovijed. Ovo uzorno obraćanje bez sumnje pomoglo je u zadržavanju pozornosti. Također je bila izrazito razumljiva; nikada nije propovijedala "nad glavama ljudi", već izravno njihovim srcima i umovima.

G. Davis kaže da je gđa Curtis držala pažnju dok je propovijedala o događajima Posljednjeg dana. Koristila bi novinske isječke o potresima i uraganima, olupinama vlakova ili zrakoplovnih nesreća, povezujući te događaje s posljednjim danima povijesti Zemlje i skorim Kristovim dolaskom.

Iako nije bila pretjerano emotivna, povremeno bi natjerala suzu s oka. Slušajući njezinu propovijed, njezin nećak Jack Davis mislio je da bi Gospodin mogao doći sljedeći dan. On kaže: "Znao sam dobiti guščju kožu slušajući je kako propovijeda!"

Gđa Curtis je bila dobro opremljena za svoj rad na evangelizaciji. Koristila je šarene,

grafičke plakate i karte veličine plahte kako bi ilustrirala biblijske teme: sliku Daniela 2, zvijeri Daniela 7, sud, svetište, sedam pečata, deset zapovijedi, subotu – ukupno 42 karte. Propovjednica je izborila da plati adventističkim umjetnicima koji su stvorili ta upečatljiva vizualna pomagala za ilustriranje njezinih propovijedi a da istodobno bude i kruha na njezinim stolovima.

Osim karata, gđa Curtis je prikupila opsežnu kolekciju stereoptičkih i projektorskih slajdova, zajedno s opremom koja će ih pokazati, a to su bila ulaganja nekih od najuspješnijih evanđelista njezina doba.

Nakon što bi osnovala crkvu i prebrojala krštenja, Jessie Curtis nije zaboravljala svoje obraćenike. Posjećivala ih je kako bi pratila njihov napredak i poticala ih da se čvrsto drže; ili, ako su odlutali, ona ih je brižno vraćala natrag. Kad nije bilo pastora za crkve što ih je prethodno osnovala, rado je pristajala na pastorsku službu na kratko vrijeme. Tako su dodani novi članovi dok su drugi podržani. Ove metode pomažu objasniti zašto crkve koje je podigla još uvijek postoje, dok su drugdje nestale cijele skupine obraćenika.

Što više istražujemo, to nam je razumljivije zašto su predsjednici Konferencije Istočne Pennsylvanije slali svoje pripravnike na obuku toj iskusnoj, učinkovitoj pastorici. Pastor N. R. Dower, bivši voditelj Odjela za pastorsku službu u Generalnoj konferenciji Adventističke Crkve, prisjeća se da je s radom započeo uz mentorstvo evanđelistice Curtis. (Iz razgovora N. R. Dowera sa spisateljicom u kampu Potomac, lipanj 1973. godine).

Osim toga, konferencijski su administratori prakticirali poslati pastore da rade s gospođom Curtis kad se činilo da se udaljavaju na nekoj točki nauka ili crkvene prakse. Ponekad je provedena rehabilitacija, a radnik je ponovno pronašao svoje uporište dok se družio i savjetovao s ovom mudrom i pobožnom ženom u pastorskoj službi.

Iako je gđa Curtis obično provodila vlastite evangelizacijske kampanje i razvijala crkve gotovo sama, nije bila nesklona pomaganju nekome drugome kad se pojavila potreba. Tražila je građevinski materijal od izvođača radova kako bi pomogla drugom pastoru u izgradnji crkve u Scrantonu, u Pennsylvaniji. Budući da je bila velikodušna u davanju sebe, nije joj bilo neugodno tražiti od drugih da joj pruže pomoć. Također je radila na izgradnji crkve Wilkes-Barre. Ustvari, John Curtis je dao zemljište za zgradu dok su Jessie Curtis i Homer Weiss donirali vitraže.

Tako je široko raznolikim metodama – evangelizacijom, pastorskom službom,

poticanjem, doniranjem – Jessie Weiss Curtis neprestano pridonosila rastu Djela u istočnoj Pennsylvaniji.

Kao osoba gđa Curtis bila je dobro organizirana i izuzetno snažna voditeljica. Karakterom i osobnošću zahtijevala je pažnju i poštovanje; kad bi gđa Curtis progovorila, ljudi su slušali. Iako nije otkrivala emocije, ljudi oko nje osjetili su njezinu toplinu. Djeca su je voljela.

Jessie Curtis je bila razumna osoba koja je znala držati prioritete na umu. Čitala je novine, pratila aktualne događaje i imala vlastitu knjižnicu. Stalno je skupljala materijale za propovijedi.

Gospođa Curtis vjerno je prisustvovala crkvenim sastancima i poslovnim sastancima, kao što je sjednica Unije Columbia u Atlantic Cityju 1959. godine, gdje je fotografirana u središtu skupine članova iz crkve kojoj je pripadala.

Gđa Curtis i Mary Walsh bile su dobre prijateljice, obje opunomoćene pastore. Jessie je imala privilegiju osobno upoznati Ellen White.

Postoji anegdota koju je ispričala obitelj u vezi s pokušajem rukopoložanja Jessie Curtis prema kojoj se ona očito nije s time složila. (Vanetta Weiss i Janet i Charles McKeel, intervju s autoricom u Drumsu, Pennsylvanija, adventistička crkva 27. srpnja 1985. Vidi Prilog A, 5.4).

Jessie Weiss Curtis bila je opunomoćena pastorica u Adventističkoj Crkvi od 1945. do 1972. godine, više od 25 godina. Nakon umirovljenja nastavila je biti aktivna u svjedočenju za svoga Gospodina. Bolest ju je konačno usporila posljednju godinu života, i umrla je u Mountain Topu, u Pennsylvaniji, 6. rujna 1972. godine. Živjela je gotovo 91 godinu, jedinstveno spajajući pastorsku službu, obiteljsku ljubav i neustrašive interakcije s javnošću. Umrla je s nadom u uskrsnuće, u želji da iznad svega susretne svog Gospodina po njegovu povratku.

Gđa Curtis napustila je svijet koji je nakon nje bio drugačiji nego kakvog ga je zatekla. Njezina osmrtnica kaže da je "održavala šatorske sastanke i organizirala mnoge crkve u Konferenciji Istočne Pennsylvanije". (Iz "Curtis, Jessie W.", *Review and Herald*, 2. studenoga 1972. godine).

Pred kraj svog života gđa Curtis rekla je da bi, ako bi ponovo dobila svoj život, radila isti posao kao što ga je radila. Kakvo veće uzbuđenje može biti od podučavanja ljudi Bibliji, dovođenja njihovom Gospodinu i gledanja kako se krštavaju i spašavaju u Kristovu kraljevstvu?!

Molim Gospodina da me održi živom, a moj um bistrim, sve dok mogu funkcionirati i dovoditi duše k poruci. To je jedino zbog čega vrijedi živjeti. O, to je jedino!

–Mary Walsh, 1984.

Ona mala crna knjiga

Mary E. Walsh: 1892.-1997.

Opunomoćena pastorica

1921. do 1981.

U Europi je prijetio Prvi svjetski rat. Međutim, u New Yorku su mladi ljudi iz cijelog svijeta mogli pronaći kulturu, uzbuđenje i mogućnosti za karijeru. Mary Walsh iz Irske vratila se s dužnosti medicinske sestre u svoj stan u New Yorku, iskliznula iz uniforme i odabrala privlačnu haljinu za večernju odjeću. Dodajući nakit, uskoro je bila spremna za večer u operi. Gracilna, uredna, u ranim dvadesetima, Marija je zračila unutarnjom ljepotom inteligencije i snažnim karakterom. Proučavajući se u ogledalu, iako je izgledala lijepo uređena, Mary se osjećala neugodno. Zapitala se: »Bi li moj blagi Gospodin činio to što ja činim?« Zaključila je da on ne bi. Stoga se presvukla te večeri kod kuće i nikada više nije pohađala operu, hipodrom ili sate plesa; svega se tog odrekla. Što je povod njezinoj iznenadnoj promjeni standarda odijevanja i zabave te večeri u New Yorku? Pogled unatrag pokazat će ono što ju je dovelo do te točke.

Mary Walsh rođena je kao britanska državljanka u sjevernom dijelu Irske 1892. Kao tinejdžerica putovala je posjetiti tetu u New Yorku. Mary je voljela život u SAD-u toliko da je ostala ondje studirati sestrinstvo. Iako je bila daleko od kuće, korijeni su joj se proširili i na New York: živjela je s tetom i tetinim suprugom, a odlazila je u Rimokatoličku Crkvu baš kao i u Irskoj.

Budući da je njezin tetak bio rođak kardinala Farleyja, u nedjelju je Marija obično prisustvovala misi u katedrali u jedanaest sati s kardinalom po službenoj dužnosti. (Mary Walsh, Berrien Springs, Michigan, intervju sa spisateljicom, 13. srpnja 1984.; Mary Walsh, Glendale, Kalifornija, telefonski razgovor sa spisateljicom, 20. Svi citati Mary Walsh u ovom poglavlju koji nisu posebno označeni preuzeti su iz ovih intervjua.)

Nakon završetka obuke, Mary je pronašla posao medicinske sestre bolje plaćen nego

što bi ga zaradila u Irskoj. Uživala je živjeti u mjestu koje joj se sviđalo, kupujući elegantnu odjeću i uživajući u kulturnim mogućnostima u New Yorku. Pohađala je Operu za kulturnu zabavu, predavaonice za prosvjećivanje i sate plesa za osobni razvoj.

Jedne subote uvečer jedna je prijateljica Mariji uručila najavu za predavanje koje će se održati sljedeće večeri. Nakon što je prijateljica otišla, Mary je držala papir u ruci i više puta pročitala podebljani naslov: **Hoće li ova generacija proći prije nego što joj posvjedočimo o Drugom Kristovom dolasku?** Pitanje joj nikada prije nije palo na um, ali sada ju je zaintrigiralo.

Predavanje je zakazano u jednom kazalištu u dijelu grada nepoznatom gđici Walsh. Kako bi bila sigurna da će stići tamo na vrijeme sljedeće večeri, krenula je upravo tada, u subotu uvečer, pronaći mjesto. Zbog toga je u nedjelju uvečer stigla na vrijeme i zauzela sjedalo u blizini prednjeg dijela.

Mary je pretpostavljala da će čuti predavanje chautauqua. (Edukativna prezentacija. Često su predavanja i zabava kombinirani u seriji, po uzoru na ljetne škole osnovane u mjestu Chautauqua, N.Y.). Kad je govornik ušao noseći "malu crnu knjigu", kako ju je kasnije opisala, i kleknuo na središnjoj pozornici tražeći Božji blagoslov, bila je zaprepaštena. Nikada nije vidjela predavača chautauqua kako se moli.

Ispostavilo se da je "mala crna knjiga" Biblija, na Maryno razočaranje, jer bila je to knjiga koju je svjesno izbjegavala. Njezin rimokatolički odgoj u ono vrijeme usmjerio ju je da se pribojava Svetog pisma. Učili su je da je proučavanje Biblije posebno opasno za laike. Prijatelj koji je donio Bibliju u stan gđice Walsh bio je zamoljen, ljubazno ali čvrsto, da ukloni tu malu crnu knjigu i nikada je više ne donese.

Mary je ipak ostala u kazalištu, a ubrzo joj je ono što je predavač iznosio zvučalo smisljeno. Govorio je o aktualnim događajima i povijesnim podacima s kojima je Marija bila upoznata, jer je posjedovala svijetli um i puno je čitala. Zatim je u Bibliji pokazao jasna predviđanja samih događaja koje je potvrdio iz povijesti i trenutnih zbivanja.

Mlada gđica Walsh je pomislila: "Nitko ne može tako predvidjeti budućnost! Ipak, tu je sve zapisano stoljećima prije toga." Napustila je kazalište te večeri uvjerenjena da predavačeva mala crna knjiga sadrži, ne herezu, već samu Riječ Božju.

Budući da je bila žena akcije, Mary se odvažila već sljedećeg jutra, čim su trgovine bile otvorene, za kupnju vlastite crne knjige. Pronašla je kopiju Douayeva prijevoda Biblije i počela čitati jednako željno kao što žedni putnik dočekuje veliku crpku vode.

U četvrtak uvečer nalazimo Mary u kazalištu na drugom predavanju. Tipičan evanđelist možda ne bi mogao prodrijeti kroz predrasude Marije Walsh prema Bibliji, ali Bog ju je u svojoj ljubavi doveo u kontakt s pravim propovjednikom kako bi došao do nje.

Profesor C. T. Everson zvučao je ujednačeno obrazovano. Bio je elokventan i artikuliran; rekla je, s divljenjem, da ima "likvidan jezik". Čak i bez elektronske projekcije, njegov melodičan glas pronosio se u sve dijelove kazališta. Mary Walsh je poštovala profesora Eversona kao kompetentnu, profesionalnu osobu.

Ipak, bilo je još nešto. Kod profesora Eversona obrazovanje je bilo upareno s predanošću Kristu. Njegova glavna svrha nije bila pratiti ispunjeno proročanstvo, već živo i uvjerljivo prikazati Sina Božjega. Predočio je privlačne verbalne slike "tog krotkog i poniznog Galilejca".

Nadarena živom maštom, Mary Walsh mogla je zamisliti kako je Isus izgledao dok je profesor Everson više puta govorio o njemu nedjeljom i četvrtkom uvečer. Iako je cijeli život bila osoba koja ide u crkvu, pronalazila je novo i živo iskustvo. "Pronašla sam svog Krista", prisjetila se sa zahvalnošću. „Dobila sam pravu svjetlost."

Dok je prihvaćala Krista kao svog Spasitelja i svakodnevno ga pozivala da dijeli njezin život, Marija je primijetila da se njezin način života mijenja. Tako je došlo do toga da je stala pred svoje zrcalo i pitala bi li njezin Gospodin činio ono što ona čini. Zaključivši da on ne bi, ona je odmah promijenila svoje navike. Ubrzo je kupovala drugu garderobu - još uvijek kvalitetnu, ali jednostavniju. Uklonila je nakit.

Nitko nije predložio da ona napravi te promjene. Sama je pročitala sve što je mogla pronaći, Bibliju zajedno s knjigama i listovima koje su objavili adventisti o raznim naucima i crkvenim naučavanjima.

U svojoj dragocjenoj novoj Bibliji, gđica Walsh je uvijek iznova čitala drugu zapovijed. Budući da je bila dobra katolkinja, bila je zbunjena zabranom obožavanja slika. Proučavala ju je tri tjedna; zatim je uzela svete slike koje su bile njezini predmeti obožavanja i uništila ih.

Iz čitanja je gđica Walsh zaključila da adventisti nisu jeli sve vrste mesa niti pili sve vrste čajeva i kavu. Nekome čija je posuda za kavu uvijek bila na štednjaku, ovo je bilo zapanjujuće. Ipak, jednog nedjeljnog jutra, nakon što je dan prije svetkovala sedmi dan subotu, u jednom ih se trenutku odrekla – i mesa, i čaja i uvijek prisutne kave.

Marija je razmišljala o savjetovanju s kardinalom Farleyjem o biblijskim istinama što ih

je učila. Međutim, zaključila je da ju je Duh Sveti u potpunosti utvrdio u istini i da bi u tim okolnostima moglo biti uvredljivo za Boga da o tome razgovara s ljudskim bićem. Božja riječ postala je njezin posljednji žalbeni sud.

Subota u kojoj je profesor Everson krstio Mary Walsh u Krista kao adventisticu sedmog dana bio je veliki dan slavlja i za obraćenicu i za evangelizacijsko društvo.

Nisu svi, da budemo sigurni, podijelili ovu pozitivnu reakciju na izbore koje je talentirana mlada medicinska sestra donosila. Njena tetka u New Yorku bila je strašno uzrujana zbog Maryne promjene vjerske pripadnosti. Bez sumnje osjećajući odgovornost prema ostatku obitelji, rekla je Mary da joj je sada žao što je djevojka ikada prešla ocean. Teta je pisala Marynom ocu, predstavljajući grupu kojoj se Marija pripojila kao čudnu sektu. Činjenica je da obitelj nije znala ništa o adventistima i nije se ni htjela potruditi da išta sazna.

U tom trenutku Marija je osjetila da je tekst iz Svetog pisma: "Onaj koji ljubi oca ili majku više od mene nije dostojan mene" (Matej 10,37) jasno govorio o žrtvi koju je bila pozvana podnijeti. Teta ju je ostavila, a ostali članovi obitelji prekinuli su kontakt. Mary ih je osramotila, prema njihovu načinu razmišljanja. Najmanji prigovor - moguće objašnjenje koje su mogli zamisliti - bilo je da je zbog svojih studija jedna djevojka postala mentalno neuravnotežena.

Ovaj križ odvajanja od njezine obitelji nikada nije uklonjen iz života Mary Walsh, iako se nikada nije žalila na to svom Gospodinu. Nitko joj se od njezinih nije pridružio u njezinoj voljenoj vjeri. Svi su sada u Engleskoj, rekla je, visoko u obrazovnom području, "i misle da sam počinila skandal".

Odvajanju od obitelji dodane su i druge nevolje. Mlada obraćenica, toliko uzbuđena zbog svog novog odnosa sa svojim Gospodinom, bila je razočarana kad je otkrila da su je promjene u njezinim vrijednostima i ponašanju – što je jela i pila, njezin dan štovanja, odjeća – brzo odvojile od ljudi s kojima je bila bliska. Njeni su je stari prijatelji napustili, i bila je vrlo osamljena.

S druge strane, pronašla je potpuno novu obitelj u Kristovoj, Adventističkoj Crkvi. I oni su je ohrabрили na putu prema iznenađujućoj promjeni karijere.

Kad je Mary Walsh postala adventistica i kad je saznala za koledže što ih je osnovala Crkva, razmišljala je o pohađanju jednog od njih. Njena bi joj ušteđevina mogla omogućiti da se vrati na školovanje. Međutim, gotovo čim je predala svoje srce Kristu kroz rad

evangelizacijskog tima, bila je pozvana da i sama sudjeluje u evangelizaciji.

Njezino pozivanje da se odmah nakon krštenja pridruži evangelizacijskom timu, umjesto da joj se savjetuje da se neko vrijeme priprema i malo pričekava, bilo je povezano s izvanrednim okolnostima njezina obraćenja. Mary Walsh, iz nekog razloga, nije prošla osobna proučavanja Biblije uz pomoć pastora; čitala je i rasuđivala o raznim naucima pod vodstvom Duha Svetoga. Kad je vidjela nešto što bi trebala učiniti, obično je to odmah učinila. Bila je izuzetan obraćenik. Stoga su predsjednik konferencije, evanđelist i dvojica biblijskih radnika pozvali Mary da izravno uđe u evangelizaciju.

Kao odgovor na jasan poziv crkvenih vođa koji su je poznavali i, sasvim očito, na Božji poziv, nova se adventistica preselila u Maine 1917. godine kako bi se pridružila evangelizacijskom timu na čelu s pastorom A. Sandersonom.

Za razliku od sestrinstva, za koje je bila stručno obučena i dobro plaćena, evangelizacija je zahtijevala zadatke od kojih neke nikada nije vidjela kako se obavljaju, i to za nižu plaću. Iako nije znala ništa o provedbi evangelizacijskog programa ili održavanja biblijskih proučavanja, osim što je prisustvovala jednom nizu sastanaka, evangelizator Sanderson obećao je da će obučiti gospođicu Walsh »na poslu«. To je obećanje vjerno održao.

Počevši s novim pozivom, gđica Walsh bila je plašljiva kad je po prvi put pozvonila u jedan dom. Pazila je da ne sjedne "samo tako", nikada nije prekrstila noge, zbog vrlo strogog odgoja u Irskoj. Njezina rodna britanska rezerviranost često je pogrešno protumačena kao ponos.

Primjenjujući svoj oštar um marljivo pod vodstvom Duha Svetoga, Mary Walsh postala je opremljena za svoju novu službu. Nabavila je *Biblijska čitanja za kućni krug* i sve slične korisne materijale koje je mogla pronaći.

Jedna od njezinih dužnosti bila je podučavati ljude u njihovim domovima istinama Svetoga pisma. Ne samo da ih je podučavala već ih je i savjetovala, molila se s njima i sprijateljila. Pod vodstvom Duha Svetoga dovela je mnoge obraćenike u crkvu, pazeći da jasno razumiju i nauk i praksu.

Evangelizacijski tim Sanderson i Walsh selio se iz grada u grad. Radeći s vrlo malim proračunima, ipak su proizveli mnoga krštenja. Kad su poslani da evangeliziraju New York s ukupnim proračunom od 1.000 dolara, smatrali su da taj iznos nije primjeren kako bi im se omogućilo da dođu do najvećeg grada u zemlji. Gđica Walsh i njezini suradnici održali su dane

posta, pozivajući Gospodina da nešto učini. I on je to učinio.

Gđica Walsh je održavala biblijska proučavanja s dvjema uspješnim starijim ženama. Prihvatili su biblijsku poruku, pridružili se Adventističkoj Crkvi, a zatim velikodušno darivali Božjem djelu. Jednom prilikom predali su Mary da stavi u banku za Gospodinovo djelo 15.000 dolara. Drugi su također darivali, dok je Marija postila, molila i radila. Vidjela je kako Bog na Nebu ostvaruje njezine ciljeve dok je ovisila o Njemu.

Gđica Walsh se preselila u Boston, gdje je postala dio evangelizatorskog tima na čelu s pastorom Robertom S. Fries. Kako je rasla u iskustvu, njezine su se odgovornosti znatno povećale i razlikovno umnožile. Kao prvo, prije glavnog predavanja pastora Friesa, gđica Walsh bi uvijek održala kratku prezentaciju o odabranoj temi. To se događalo u ranom dijelu večernjeg programa, ali u punoj dvorani, jer ljudi su htjeli stići da je čuju. Jedne večeri kad se spuštala s podija dok je pastor Fries dolazio, on je šapnuo: »Moj, moj, ukrali ste mi moju grmljavinu!« Ona je tiho uzvratila: "Pa, zahvalna sam što jesam! I vi ste meni krali moju grmljavinu." To je bila potvrda koju nikada nije zaboravila. Evangelizator i njegova pomoćnica dijelili su ugodan, komplementaran radni odnos.

Mary Walsh poštovala je pastora Friesa, kojeg je smatrala moćnim evangelizatorom. Studirao je medicinu na Sveučilištu u Denveru (Robert S. Pomfrit, osmrtnica, *Review and Herald* (24. listopada 1946.): 20) i gđica Walsh je cijenila način na koji je vješto uključio zdravstvenu evangelizaciju kao dio njihovih javnih nastupa.

Odgovornosti gđice Walsh uključivale su rukovanje upitnikom. Ljudi su bili pozvani da prije sastanka stave svoja pitanja o biblijskim temama u jednu kutiju. Zatim su na kraju sastanka svi oni koji su imali pitanja zamoljeni da se sastanu u drugoj prostoriji u kojoj je kutija otvorena za zagonetne tekstove i probleme koje treba riješiti. Bio je to ogroman test biblijskog znanja, vjere i prisutnosti uma da odgovori na takve upite "hladno". Ipak, Mary Walsh je zamoljena da preuzme taj rizik.

Nedugo prije nego što je preuzela "odgovore na pitanja", Mary je zapravo bila prestravljena. Pitala je Gospodina kako će ikada moći odgovoriti na pitanja na licu mjesta a da se ne onesvijesti. Noć prije prve sesije pitanja i odgovora, besano se prevrtala u svom krevetu. Konačno je kleknula na koljena kako bi potražila pomoć od Boga koji ju je i pozvao u evangelizacijsko djelo. Pored kreveta molila se za neku vrstu uvjeravanja, obećanja. Njezina je molitva bila da nebeski Bog stane uz nju. Bez njegove pomoći, ona to ne bi mogla.

Na koljenima je listala Bibliju i to joj je obećanje zapelo za oko: "Stoga uzmite k srcu: nemojte unaprijed smišljati obranu! Ta ja ću vam dati usta i mudrost kojoj se neće moći suprotstaviti niti oduprijeti nijedan vaš protivnik." (Luka 21,14,15). Vjerujući da joj je Gospodin dao obećanje koje je tražila, Mary se vratila u krevet i zaspala.

Uz Božji blagoslov, kutija s pitanjima Marije Walsh postala je važan dio evangelizacijskog niza. U novinama je oglašeno: "Donesite svoja pitanja", a prisutni su ih donosili na svaku moguću temu. Odgovori koje je gđica Walsh davala ne samo da su duhovno blagoslovili ljude već su i povećali posjećenost serije.

Unatoč svom daljnjem učenju i pripremi, povremeno bi pitanje predstavljalo pravo iznenađenje. Bilo je napetih trenutaka kad se pitala hoće li moći brzo pronaći relevantan biblijski materijal na tu temu. Ali Bog joj je obećao dati "usta i mudrost" koje svi njezini protivnici nisu mogli poreći niti im se oduprijeti. Bog je nikada nije iznevjerio.

Zbog njezine učinkovitosti i vještine, došao joj je još jedan izazovan zadatak. Trgovački centar Boston Commons bio je prostor u kojemu su pojedinci ili organizacije mogli rezervirati mjesto i govoriti o pitanjima po svom izboru, i tamo se odvijala velika rasprava. Adventistima je dodijeljeno mjesto uz posebno stablo na jednom kraju trgovačkog centra. Katolici su bili na drugom kraju. Različite protestantske denominacije kretale su se između, svaka po dodijeljenoj koncesiji. Često se stvarala znatna gorčina između katolika i protestanata tijekom tog razdoblja žestoke vjerske rasprave.

Svake nedjelje pastor Fries i gđica Walsh govorili su i odgovarali na pitanja u Centru. Mnogi bi ljudi izbjegli takav izravan sukob. "Ali to nas je stavilo na plakat", objasnila je gđica Walsh. "Zato su nas mogli reklamirati."

Prema Mary Walsh, pastor Fries bio je gospodar situacije u davanju i uzimanju na tom prostoru. "Bio je vojnik prije nego što je postao adventist", objasnila je. "I imao je to vojno držanje, besprijevano odjeven i dotjeran. Kad bi ustao, bila sam ponosna na njega." (Walsh, iz intervjua 13. srpnja 1984. godine). Mary Walsh također bi hodala niz Commons besprijevano odjevena i radosno spremna za neočekivano.

Na agresivan način tog vremena, pastor jedne od najvećih crkava, baptist, oglasio je u novinama da će govoriti protiv adventističkog nauka. Bio je nacionalno poznat i privukao bi prepunu zgradu. Adventistima se činilo nevjerojatnim da će se ijedan propovjednik ograđivati od njih i njihovih učenja na takav način na koji je to činio taj čovjek.

Optužbe koje je smatrala neistinitima i nepoštenima nisu bile dobro postavljene s gledišta Mary Walsh. Kad je pronašla pastora Friesa s nekim drugim radnicima koji su gledali reklamu za napadačev sastanak, gđica Walsh je uzviknula: »Tko je taj neobrezani Filistejac, da bi trebao prkositi vojskama živog Boga?« (Prva knjiga o Samuelu 17,26).

Čim je to izrekla, osjetila je da je osuđena na propast. Pastor Fries inzistirao je na tome da je Mary Walsh upravo osoba koja može odgovoriti na optužbe – ne samo u crkvi već i u Bostonskom centru. Unatoč njezinim prosvjedima nastavio je oglašavati da će se to dogoditi.

»Molila, kumila, cvilila i plakala – ne, gospodine! Morala sam to učiniti«, prisjetila se. "Stavio je moje ime u novine. Voljela bih da ste mogli vidjeti to mnoštvo u Centru Boston!"

Molitva i post kojim su gđica Walsh i njezini suradnici tražili Gospodina osnažili su ih da se bore za Njega. Gđica Walsh je branila biblijsku istinu. Radovala se jer su slušatelji donosili odluke da žive u skladu s biblijskim istinama koje su čuli. Neki su od njih čak prebjegli iz Crkve tog propovjednika izazivača.

Mary Walsh nije zamjerala zbog čestih selidbi koje se traže od evanđelista. Bila je zadovoljna što može podijeliti poruku usmjerenu na Krista iz male crne knjige koja ima moć promijeniti živote.

Počela je raditi za sedam dolara tjedno. Mladići koji su imali iste vjerodajnice bili su plaćeni više; u to se vrijeme pretpostavljalo da život jednog muškarca košta više nego ženu. Međutim, Mary nije osjećala gorčinu. Ovisila je o svom Bogu koji će se pobrinuti za sve njezine potrebe. "Novac, koga briga za to?" bio je njezin stav.

Zbog viših plaća koje je primala kao medicinska sestra, gđica Walsh je imala dovoljno novca za svoju odjeću i druge troškove u toj fazi svog života. Kad je ušla u evangelizaciju, srećom već je sastavila klasičnu garderobu. Nikada nije mogla tolerirati nošenje "jeftinih" stvari, uvijek je kupovala najbolju kvalitetu, pa je njezina odjeća trajala godinama.

Gđica Walsh je dobila dozvolu za pastoricu na početku karijere zbog količine javnog rada koji je obavljala. Prezentacije koje je iznijela u evangelizacijskim serijama učinile su je poznatom osobom i kasnije joj olakšale ulazak u domove ljudi.

Osim pastorske dozvole, gđica Walsh je nosila i novinarsku karticu iz Crkve, izdanu jer je često pisala članke za denominacijske časopise. Njena je novinarska kartica jednom ušla i u Dom parlamenta u Londonu.

Gđica Walsh je napisala seriju od šest članaka na temu "Kako dosegnuti katolički um".

Ovi zanimljivi članci pojavili su se u časopisu *Review and Herald* između 3. travnja i 8. svibnja 1947. godine. U prvom članku serije "Naša dužnost prema rimokatolicima", napisala je:

Jednom sam stajala u bazilici Svetog Petra u Rimu i gledala kako se muškarci, žene i mala djeca klanjaju pred crnim likom Petra, navodnog prvog pape. Vidjela sam mnoge kako s dubokim štovanjem ljube izbočeni nožni prst; drugi, koji su bili malog rasta, pružili su desnu ruku i nakon nježnog dodira istog prsta pritisnuli ruku na usne. Može li itko tko svjedoči takvom idolopoklonstvu i poznaje ovu poruku, biti ravnodušan prema potrebama tih ljudi? Ne!

- Mary E. Walsh, "How to Reach the Catholic Mind: Our Duty to the Roman Catholic", *Review and Herald*, 3. travnja 1947: 7.

Mary Walsh osjećala je jasno u svojoj duši fontanu tuge za rimokatoličkim kršćanima. Žudila je biti Božje oruđe kako bi im pomogla da se oslobode ropstva svojih idolopokloničkih praksi. Dodala je da se ne mora ići u Rim kako bi se osjetio taj teret i spomenula svoju zabrinutost kad vidi ljude u katoličkoj crkvi u Baltimoreu kako se prostiru pred velikim raspelom i ljube ga.

U radu s katolicima, gospođica Walsh preporučila je jačanje vjere slušatelja u Bibliju i pokazivanje kako su proroci prethodno zabilježili prvi Kristov dolazak. Ne može se previdjeti da su to upravo metode koje je profesor Everson koristio s dobrim učinkom kad je propovijedao Mary Walsh. Istaknula je da će naglašavanje važnosti Kristova čudesnog rođenja, življenja čistog i svetog života te Kristova raspeća, pokopa i uskrsnuća ostaviti snažan dojam na katolički um.

Uz pisanje za časopise, Mary Walsh pripremila je dva seta vodiča za proučavanje s katolicima (Mary Ellen Walsh, *Bible Lessons for Catholics* i *Doctrinal Bible Studies for the Layman*, Nashville: Southern Publishing Association, 1967.; Mary E. Walsh, *The Apocrypha*, Nashville: Southern Publishing Association, 1968. i Mary E. Walsh, *The Wine of Roman Babylon*, Nashville: Southern Publishing Association, 1945.).

Potomak mnogih generacija vjernih pristaša katoličanstva, koja je i sama krštena u rimsku vjeru kada je imala samo jedan dan, Mary Walsh bila je motivirana predstaviti ono što je smatrala praktičnim i iskrenim odnosom prema papinstvu i katoličkim učenjima. Njezina molitva u posljednjem odlomku *Apokrifa* glasila je: "Neka naš Gospodin učini za sve nas, protestante i katolike, ono što je učinio za stare učenike: 'Tada je otvorio svoje razumijevanje,

da bi mogli razumjeti Sveta pisma.' " (Ibid, 104).

Osim svih javnih prezentacija, pitanja u kutijama, članaka i pisanja knjiga, Mary Walsh bavila se osobnim radom s ljudima u njihovim domovima. Mnogi sadašnji članovi Crkve mogu pratiti svoje korijene u adventizmu do roditelja koji su postali adventisti kroz službu Mary Walsh. (Primjer: dr. Valerie Landis iz Beltsvillea u Marylandu, čija je majka preobraćena radom Mary Walsh u evangelizacijama u New Yorku na Brooklynskoj glazbenoj akademiji 1939. godine.)

Zbog svoje stručnosti u održavanju biblijskih proučavanja, gđica Walsh je zamoljena da pripremi druge da slijede takvu vrstu službe. Od 1943. do 1953. bila je zaposlena u Uniji u Columbiji kako bi obučila laike i crkvene zaposlenike za evangelizaciju. Nadahnula je članove mjesnih crkava da učinkovito rade kao evanđelisti laici.

Tijekom desetljeća rada u Uniji Columbia, njezini se suradnici prisjećaju kako se činilo da radi bez prestanka i da je cijeli njezin život bio usredotočen na jedini fokus dovođenja ljudi Kristu. (Iz telefonskog razgovora, Zella Holbert i spisateljica, Takoma Park, Maryland, 1989.) Kolega je opisao Mary Walsh kao zanimljivu govornicu, uspješnu biblijsku radnicu, vrlo posvećenu u radu za ljude pod katoličkim utjecajem. (Iz telefonskog razgovora M. E. Loewena i spisateljice, Silver Spring, Maryland, 1989. godine). Gđica Walsh je pozvana u Pacifičku uniju da radi u domicilnom misionarskom odjelu 1953. godine. U Godišnjaku iz 1960. godine navedena je kao pomoćnica tajnika Odjela za domicilnu misionarsku i civilnu obranu u Pacifičkoj uniji. Njezina je oznaka izmijenjena u Godišnjaku 1965. godine kao pomoćnica tajnika Odjela za laičke aktivnosti, civilnu obranu i Institut za proučavanje u domu. Čovjeku bi bilo teško iz njenog aktivnog života otkriti da je podnijela zahtjev za "mirovinu" 1963. u dobi od 70 godina. (Obrazac zahtjeva za Mirovinski fond, podnesen 28. siječnja 1963. Arhiv Generalne konferencije.)

Mary Walsh bila je opunomoćena pastorica od 1921. do 1981. Zatim, nakon 60 godina kao opunomoćena pastorica zajedno s muškarcima, premještena je u status stvoren prvenstveno za žene u pastorstvu i muškarce na nepastorskim položajima, onu povjereničkog pastora. (Vidi fusnotu 2 na stranici 169 za raspravu o ovoj promjeni vjerodajnica.) To je nije uznemirilo. Ostala je obuzeta svojim pozivom od Gospodina da iznosi Evanđelje.

Što se tiče njenog rada nakon što je dosegla 90-te, u usporedbi s teškim i širokim odgovornostima koje je nosila i širokim područjima kojima je putovala u prošlosti, gđica Walsh

je rekla:

Ja sam samo u jednome malom kutu. Ali molim Gospodina da me održi živom, i moj um bistrim, sve dok mogu funkcionirati i privoditi duše k poruci. To je jedino za čega vrijedi živjeti. Za što sam živjela sve ove godine? Za Božje djelo.— Mary Walsh, Glendale, Kalifornija, telefonski razgovor s autoricom, 20. srpnja 1989. godine.

Mary E. Walsh (1892. – 1997.), irska preobraćenica na adventizam, spisateljica, govornica, osobna biblijska radnica, instruktorka laičkog pastorstva. Opunomoćena pastorica od 1921. do 1981.

Foto po dopuštenju izdavačke kuće „Review and Herald“.

Dolazak Gospodnji bio je uvijek u središtu njezina razmišljanja. Poruka u koju je privela stotine obraćenika marširat će trijumfalno, pobjednički, do kraja vremena – u to nikada nije postojala sumnja u njezinu umu. Od godine vlastitog obraćenja dosljedno je davala cijeli svoj život kako bi dovela druge da se raduju s njom u štovanju ljubljenog Isusa. (Mary Walsh umrla je u Glendaleu, u Kaliforniji, 21. rujna 1997. u dobi od 105 godina.)

Pratnja Duha Svetoga Božjega priprema radnike, i
muškarce i žene, da postanu pastiri stada Božjeg.

–Ellen G. White, 1901.

Osnivačica Crkve

Ellen Gould Harmon (Gđa James)

White: 1827. do 1915.

Rukopoložena pastorica

1884. do 1915.

Teško je povjerovati da je žena koja je učinkovito govorila pred publikom od 5.000 (Ellen G. White i sur., *Životne crtice Ellen G. White*, Mountain View, Kalifornija, 1915., 221-22.) do 20.000 osoba ("White, Ellen Gould (Harmon)", *Seventh-day Adventist Encyclopedia*, Referentna serija komentara, sv. 10. Washington, D.C.: Review and Herald Publishing Association, 1410.) mogla ranije biti prestravljena pri pomisli da iznese svoje svjedočanstvo u nazočnosti 10 ili 20 ljudi. Međutim, to je bilo iskustvo žene koja je sa suprugom bila suosnivačica Adventističke Crkve sedmog dana (Ibid, 1406.) pod natuknicom Ellen Harmon White.

Osjetljivo dijete, uznemireno zbog religije, Ellen se borila protiv straha da neće biti spašena. Kao tinejdžerica doživjela je san koji ju je ostavio u agoniji, sigurna da je Duh Sveti odstupio od nje. Zatim, ubrzo nakon toga, sanjala je da je vidjela Isusa; i taj joj je san dao nadu. S nadom je došao snažan osjećaj odgovornosti da podijeli ljubav, mir i razumijevanje što ih je primila od Boga.

Rane 1840-e bile su vrijeme Adventnog pokreta, kad se smatralo da je Kristov povratak blizu. Ellen je prisustvovala adventnom sastanku, kao što je to često činila i prije. Po prvi put, kad je pružena prilika Kristovim sljedbenicima da iznesu svoje svjedočanstvo, Ellen je mogla ustati i govoriti pred drugim prisutnima. Nije se unaprijed pripremala, ali je slobodno podijelila svoje iskustvo kako ju je Bog dosegnuo svojom ljubavlju.

Uskoro je obitelj Harmon, uključujući Ellen, izbačena iz članstva u svojoj Metodističkoj Crkvi zbog sudjelovanja u Adventnom pokretu. Iako je to bilo

razočaravajuće za Harmone, to je značilo da su sve Ellenine snage također bile izbačene sada s vjernicima Adventa.

Nakon velikog razočaranja 1844., kada se Isus nije vratio na zemlju kako se očekivalo, Ellen Harmon doživjela je svoje prvo viđenje, pokazujući duhovno putovanje adventnog naroda i njihovo konačno sjedinjenje s Kristom na Nebu. Tjedan dana kasnije, u svom drugom viđenju, Ellen je imala pogled na kušnje koje mora izdržati kako bi s drugima povezala istine koje će Bog podijeliti kroz nju. Bila je uvjerena da će je Božja milost podržavati tijekom cijeloga puta.

Ellen je izašla iz ove vizije u problematičnom stanju uma. Od djetinjstva kad joj je lice bilo udareno kamenom što ga je bacila gnjevna prijateljica, Ellen je bila toliko krhka da nije mogla pohađati školu. Sada, sa 17 godina, bila je nenaviknuta na društvo, tako sramežljiva i povučena da je susret s nepoznatim ljudima bio bolno iskustvo. (*White, Life Sketches, 69*).

Dok se molila da se teret ukloni s njezinih mladih ramena, Ellen je umjesto toga osjetila opetovanu Božju uputu da treba podijeliti s drugima ono što joj je On otkrivao. Takav se nemoguć izazov pojavio, toliko pun neuspjeha u njenim očima, da je plakala u strahu i dočekala bi radije smrt kao oslobođenje. Kroz signalnu demonstraciju božanske moći tijekom molitve (*Isto, 69-71*. Vidi Prilog A, 7.1), Ellen je vratila povjerenje u Božje vodstvo. Tada je opet bila uznemirena zbog straha da bi mogla postati ponosna što je dobila tu posebnu ulogu, čak i u vjerskom okruženju.

Molila se da, ako mora izaći kako bi povezala ono što joj Bog pokazuje o spasenju i istini, on će je nekako zaštititi od samouzvišenja. Zadovoljna što je ovaj zahtjev ispunjen, Ellen se obvezala slijediti Božje vodstvo gdje god to bilo.

Prilike su joj došle da iznese svoje svjedočanstvo u Portlandu, Maine, 50 km dalje, a zatim u istočnom Maineu. Njezin glas, promukao i slab, postao je snažan i jasan dok je govorila zajednicama koje su se okupile. Ubrzo je otputovala u New Hampshire kako bi se obratila ljudima koji su bili toliko ogorčeni zbog razočaranja iz 1844. godine da su sada osudili pokret u kojem su sudjelovali kao zabludu. Naići će na fanatizam nekoliko vrsta. U Orringtonu je preko zajedničkih prijatelja upoznala g. Jamesa Whitea, mladog pastora koji je

radio sličan posao kao i ona. James i Ellen zajedno su razotkrili netočne prakse i uvjerenja, pozivajući svoje slušatelje natrag na čistoću biblijske istine. Tijekom zajedničkog rada razvili su blisku vezu.

Ellen Harmon i James White ujedinili su svoje živote u braku 30. kolovoza 1846. godine. Njihovo službeništvo za Gospodina bilo je žarište njihovog jedinstva. Zajedno su putovali, nastojeći donijeti duše u Kristovo kraljevstvo. Ubrzo su bili uvjereni da je sedmi dan subota i uključili tu istinu u svoje učenje i život.

Ellen je rodila sina Henryja 26. kolovoza 1847. godine. Dok su James i Ellen putovali i često se selili kako bi podijelili dobre vijesti o adventizmu, pet godina obitelj po imenu Holland brinula se za Henryja. (Ibid, 120. Vidi Prilog A, 7.2). Naravno, bilo je to bolno iskustvo za Ellen ostavljati dijete pod tuđom skrbi i biti bez njega dok je na putovanjima. Ali bio je to način na koji je razumjela svoju predanost da nosi poruku istine gdje god bi bila pozvana od Boga.

Drugo dijete Jamesa i Ellen, James Edson White, rođeno je 28. srpnja 1849. godine. Kad je imao šest tjedana, roditelji su ga odveli u Pariz, Maine, na sastanak na kojemu se zazivala Božja moć protiv fanatizma.

Whiteovi su privremeno postavili domaćinstvo u Oswegu, u državi New York, s namještajem posuđenim od prijatelja vjernika. Iz te baze James je pisao, objavljivao i propovijedao, dok mu je Ellen pomagala u suzbijanju pogrešnih ideja i promicanju istine.

Kad su Whiteovi odlučili posjetiti Vermont i Maine u proljeće 1850., ostavili su devetomjesečnog Edsona pod skrbi sestre Bonfoey i slijedili Božje vodstvo, često uz trajne fizičke oskudice. Dok je Ellen White u Vermontu vidjela obitelji kako se udobno naseljavaju u svojim domovima, mislila je na svog dvogodišnjeg sina u Maineu i devetomjesečnu bebu u New Yorku. Jedan je promatrač izrazio mišljenje da bezbrižno putovanje Ellen White mora biti prilično ugodno, ali zapravo je srce mlade propovjednice čeznulo za njezinom djecom. Sanjala je da anđeo govori o njezinoj djeci kao mirisnom prinosu Gospodinu i ohrabrivao ju je čak i unatoč toj žrtvi da slijedi Božje otvorene providnosti. (Ibid, 131-32. Vidi Prilog A, 7.3).

Iz Vermonta su Whiteovi prešli u istočnu Kanadu. Ellen se molila da joj grlo, koje ju je ponovno mučilo, dopusti da jasno iznese Božju poruku, jer su mnogi tamo koji su ispovijedali da vjeruju u Isusov povratak omalovažavajući govorili o Božjem zakonu. Njezina je molitva uslišena, i ona je govorila bez teškoća jasnim glasom. Vjernici su bili osnaženi.

Vraćajući se nakon pet tjedana u New York po malog Edsona, Whiteovi su bili izvan sebe kad su utvrdili da je dijete "vrlo slabo". U tom trenutku, gđa White je napisala: "Bilo je teško potisnuti mrmljajuće misli." (Ibid, 135.) James i Ellen molili su se za svoje dijete; stanje mu se poboljšalo i mogao je ići s njima na konferenciju u Oswego.

Usred stalnih pokreta i putovanja, Ellen White rodila je Willieja 29. kolovoza 1854. godine. Bilo joj je drago što je beba donekle preusmjerila misli s kriza kojima je tada bila okružena, uključujući heretičku publikaciju *Glasnik istine* koja je oklevetala nju i njezina muža. (Ibid, 155). S vremena na vrijeme James i Ellen su pretrpjeli i napade teških bolesti.

Whiteovi su se preselili u Battle Creek u Michiganu 1855. godine jer se tamo mogao uspostaviti izdavački rad koji je James započeo, uz Elleninu snažnu potporu. Ellen bi mogla tamo imati sve troje djece sa sobom. Ponekad se bojala da bi dječaci mogli ostati bez oca zbog Jamesove sklonosti, unatoč lošem zdravlju, prekomjernom radu. Zahtjevi za osnivanjem nove denominacije bili su vrlo veliki.

Sve je krenulo nabolje nakon što su se Whiteovi preselili u Michigan. Na konferenciji u Battle Creeku u studenom 1856. dana je podrška publikacijama koje su se Whiteovi odvažili započeti vjerom. Ubrzo nakon toga konkurentski se *Glasnik istine* ugasio, a neskladni glasovi koji su kroz njega govorili bili su raspršeni. James White je bio u stanju platiti dugove koje je imao kako bi započeo izdavaštvo, a njegovo zdravlje oporavilo se do te mjere da je mogao propovijedati tri puta subotom s lakoćom.

Battle Creek je postao sjedište denominacije koja se formirala; godine 1860. odabrano je ime Adventisti sedmog dana.

Ellen White uključila je podjednako roditeljstvo i službu u ispunjen i produktivan život. Podijelila je svoje vrijeme između svoje obitelji u razvoju i Crkve koja je rasla. Veliku odgovornost svog proročkog dara nosila je s energijom i oslanjanjem na Boga.

Ellen je nastavila propovijedati, obično na putovanjima u pratnji supruga. Posjećivala je novoosnovane crkve, dajući savjete članovima i vodstvu. Ponekad je doživjela vizije u kojima bi joj Bog objavio određene upute za Crkvu u rastu. Propovijedala je o radostima koje su otvorene kršćaninu u ovom i sljedećem životu.

Mali Herbert, četvrti sin, rođen je 20. rujna 1860., ali je živio samo do 14. prosinca te godine. Biti rastavljen od djeteta s obećanjem života prije rođenja bilo je dovoljno bolno. Još je teže bilo podnijeti smrt najstarijeg sina Henryja 8. prosinca 1863. u dobi od 16 godina. (White, *Life Sketches*, 165-66). Za Ellen i Jamesa ovo je bio okrutan gubitak, a Edsonu i Willieju je jako nedostajao stariji brat. Ipak, Whiteovi su ustrajali u svom djelu za Boga, njegujući nadu da će ponovno sresti svoju djecu u uskrsnuću i živjeti s njima u životu bez bolesti i smrti.

Javna služba bila je uloga koju je Ellen White prihvatila nesvjesno u početku, jer je bila vrlo sramežljiva. U dobi od 41 godine napisala je:

Iako sam u početku govorila sramežljivo, kako se Božja providnost otvarala preda mnom, imala sam samopouzdanja stati pred veliku publiku. Zajedno smo [gospodin i gospođa White] prisustvovali našim sastancima u kampu i na drugim velikim okupljanjima, od Mainea do Dakote, od Michigana do Teksasa i Kalifornije. — Ibid, 195.

Whiteovi su proveli vrijeme tijekom proljeća 1877. u Battle Creeku kako bi James prisustvovao sastancima odbora za Izdavačku udruhu „Review and Herald“, Battle Creek College i Sanatorij. Propovijedao je, pisao, radio do kasno u noć i bio je potpuno iscrpljen. Par je nakon toga planirao odmor u Coloradu. Međutim, gospođa White bila je snažno impresionirana poslom koji je morala izvršiti u Battle Creeku; stoga su ostali.

Tijekom tog ostanka u Battle Creeku, gđa White provela je tjedan dana održavajući sastanke svake večeri, te u subotu i nedjelju, za studente Battle Creek Collegea zbog svoje velike brige za njihovo spasenje. Sastanci su bili dobro posjećeni. Mnogi su se polaznici javili na molitvu kad im je gospođa White uputila poziv. Brojni od njih obvezali su se krstiti kao rezultat tih sastanaka i djela Duha Svetoga.

Gđa White je zatim sudjelovala na masovnom sastanku o umjerenosti pod pokroviteljstvom Ženske kršćanske umjerenosti i Kluba za reformu Battle Creeka. Bila je zadovoljna duhovnom snagom mnogih koji su donosili razvojne planove. Barnumov cirkus bio je u gradu, a radnice Umjerenosti organizirali su ambicioznu uslugu hrane kako bi sudionicima u Cirkusu bilo nepotrebno posjećivati restorane za prehranu. Ovaj restoran Ženske kršćanske umjerenosti bio je smješten u šatoru za sastanke u kampu Konferencije Michigan.

Gđa White je pozvana da govori u velikom šatoru u nedjelju uvečer, 1. srpnja 1877. godine. Obratila se publici koja je brojala 5000 ili više slušatelja i govorila o temi kršćanske umjerenosti. (Ibid, 221).

Sljedećeg mjeseca Ellen White, u pratnji snahe Mary White, prisustvovala je sastanku u kampu u Kokomu u Indiani; James White je ostao u Battle Creeku da se pobrine za svoje tamošnje odgovornosti. Gđa White je propovijedala u kampu okupljenim adventistima i njihovim gostima. Radosno iznenađena, zamijetila je koliko je posjećenost narasla iz male, uglavnom siromašne i neobrazovane skupine kojoj se obratila na istom mjestu šest godina ranije.

Očito je nedjeljni popodnevni sastanak o umjerenosti bio dobro oglašen, jer su se ljudi izlili iz tri izletnička vlaka na kamp. Ellen White je pisala o velikoj grupi koja se okupila i poruci koju im je predstavila:

Ljudi ovdje bili su vrlo oduševljeni pitanjem umjerenosti. U 14:30 govorila sam velikom skupu od oko osam tisuća ljudi na temu umjerenosti promatrane s moralnog i kršćanskog stajališta. Bila sam blagoslovljena iznimnom jasnoćom i slobodom, a prisutna me je publika slušala s najvećom pažnjom. Utrli smo stazu popularnog predavanja i pratili porijeklo prevladavajuće neumjerenosti do doma, obiteljskog stola i ugađanja apetitu djeteta ... . Veliki rad reforme

umjerenosti, da bi bio temeljito uspješan, mora početi u domu. —
Ibid, 222-24.

Sljedeće večeri Ellen White pozvala je svoje slušatelje da predaju svoja srca Kristu. Oko 50 ih se javilo kako bi zatražilo posebnu molitvu, a 15 ih je kršteno kao rezultat propovijedanja Ellen White i pastora Waggonera.

Gđa White se vratila u Battle Creek i odmah potom ušla u Sanatorij na liječenje. Otprilike u isto vrijeme g. White se razbolio od iscrpljenosti. Međutim, molili su se i odlučili po vjeri ispuniti Božja obećanja kako bi prisustvovali kamp sastanku u Grovelandu u Massachusettsu. Tisuće ljudi došlo je u nedjelju brodovima i vlakovima. Ponovno je Ellen White prihvatila privilegiju i odgovornost obraćanja u ogromnom šatoru punom ljudi s još tisućama natisnutih izvana. Na početku je osjećala bol u plućima i grlu, ali tijekom govora zaboravila je nelagodu i umor. Više od sat vremena govorila je o kršćanskoj umjerenosti.

Jedne večeri gospođa White posebno je uputila svoje pozive grešnicima i otpadnicima; 200 slušatelja, od djece do sjedokosih seniora, javilo se na posebnu molitvu. U poslijepodnevnim satima obavljeno je krštenje za 39 obraćenika, a mnogi drugi izjavili su da se namjeravaju krstiti kad se vrate kućama.

Jedno za drugim ona je otišla – u Oregon, Colorado, Novu Englesku, Srednji zapad – smatrajući to jedinom prilikom da pozove neke od tih slušatelja da se pripreme za Sudnji dan na kraju povijesti svijeta.

Što se tiče njezine metode pripreme propovijedi, čini se da je često Ellen White razmišljala i molila se o temi potrebnoj za određeno vrijeme i mjesto dok je putovala. Ponekad joj je Gospodin dao posebnu uputu da je prenese određenoj skupini. (Ibid, 111). Obično je govorila u ekstemporiranom stilu, bez stroge pripreme, gledajući izravno u svoje slušatelje.

Kako je postajala starijom, prilikom obraćanja na poslovnim sjednicama ponekad je čitala iz rukopisa koji je napisala, a zatim pratila pročitani tekst improviziranim komentarima. (Ibid, 422). Mogla je projicirati svoj glas da je čuje 5.000 do 8.000 ljudi odjednom. (Ibid, 221-22). Novinski izvještaji tvrde da su

ogromne kongregacije kojima se gđa White obraćala tijekom kamp sastanaka 1870-ih brojale čak 15.000 do 20.000. slušatelja ("White, Ellen Gould (Harmon)", *Seventh-day Adventist Encyclopedia*, 1410). Njezin snažan glas, bez ozvučenja, jasno se prenosio preko otvorenih polja i velikih zgrada.

Ne samo da je i sama bila pastorica već je Ellen White također više puta poticala druge žene da koriste svoje darove u službi za Boga i Crkvu. Pozvala je muške crkvene upravitelje da ženama plate taj posao, čak i naznačivši da će morati stvoriti fond iz osobne desetine koji će koristiti u tu svrhu ako muški administratori nastave biti bezosjećajni i ne reaguju. (Preuzeto iz pisma Ellen White braći Irwinu, Evansu, Smithu i Jonesu, 21. travnja 1898., 191a, 1898. Vidi Prilog A, 7.4).

Gospođi S. M. I. Henry, gospođa White je pisala:

„Imaš mnogo otvorenih putova pred sobom. Obrati se publici kad god možeš; drži svaku jotu utjecaja koju možeš povezati sa sredstvom za uvođenje kvasca u objed. Svaki muškarac i svaka žena imaju posao za Učitelja. Osobno pokoravanje i posvećenje Bogu postići će, najjednostavnijim metodama, više od najimpresivnijeg prikaza. — Pismo Ellen White gospođi S. M. I. Henry 25. ožujka 1899.; objavljeno u časopisu *Review and Herald*, 9. svibnja 1899.

Dvije godine kasnije napisala je u članku koji se pojavio u *Reviewu*: »Duh Sveti je Božja potpora koja priprema radnike, i muškarce i žene, da postanu pastiri stadu Božjem.« (Ellen White, *Review and Herald*, 15. siječnja 1901. godine).

Godine 1881. James i Ellen White, u trideset i petoj godini braka, proveli su ugodne tjedne zajedno tijekom ljeta u Battle Creeku. James White ušao je u svoju šezdesetu godinu života, snažan u umu i tijelu unatoč prethodnim bolestima. No nedugo zatim, dok je bio na putovanju sa svojom ženom, James White je zadobio jaku prehladu; u subotu, 6. kolovoza, umro je. Tako je završeno nezaboravno zajedničko pastorstvo.

Te jeseni gospođa White boravila je sa svojim sinom Williejem (W. C. White) u Oaklandu, u Kaliforniji. Govorila je na sastanku kampa u Sacramentu i u područnim crkvama. Sljedeće godine, kad se otvorio Healdsburg College, kupila

je kuću u njegovoj blizini. Tamo je intenzivno radila na pisanju svog razumijevanja Božjih odnosa s čovječanstvom dok joj je On otkrivao tu temu. Također je puno putovala. U kolovozu 1883. napustila je Kaliforniju kako bi propovijedala u velikom Šatoru u Battle Creeku u Michiganu i na raznim lokacijama u istočnim Sjedinjenim Državama.

Nakon muževljeve smrti, Ellen White je dobila vjerodajnice i plaću rukopoložene pastorice. Osim ako denominacija nema dvije kategorije rukopoloženih pastora, jednu za Ellen White i drugu za sve ostale rukopoložene pastore, Ellen White bila je rukopoložena pastorica. (*Godišnjaci*, 1884.-1915. Pogledajte bilješku pisca o vjerodajnicama Ellen White u Prilogu A, 7.5; vidi popis pastora u Prilogu B.).

Godine 1884. gđa White, njezin sin W. C. White i njezina tajnica gđica Sara McEnterfer otišli su poduprijeti adventistički rad u Europi, koji je tada bio područje misije. Ellen White odmah se obratila zajednicama vjernika na području Londona i govorila u javnim dvoranama. Radila je gotovo dvije godine u Europi. Na Europskom misionarskom vijeću u Švicarskoj tijekom rujna 1885., održala je niz propovijedi na jutarnjim sastancima. Govorila je i na poslovnim sjednicama. Pozvala je na nastavak napora u prodaji adventističke literature, unatoč obeshrabrujućim rezultatima. Inspirirano opomenom gospođe White, nekoliko mladih ljudi obvezalo se ponovno pokušati prodavati knjige na samoodrživoj osnovi; škole za obuku kolportera održane su u Danskoj, Norveškoj i Švedskoj.

Tijekom ugodnog posjeta Valdenskim dolinama u Italiji, gospođa White propovijedala je raštrkanim malim zajednicama.

Na četvrtom Sastanku Europskog misionarskog vijeća, održanom u Velikom Grimsbyju u Engleskoj, u jesen 1886., poteškoće u širenju adventizma u Europi postale su bolno očite. Gđa White je poticala da idemo naprijed. Neki su radnici odgovorili odlučno i s vjerom. Drugi su mislili da gđa White ne razumije poteškoće svojstvene njihovom području. Ipak, neki su željeli biti puni nade za budućnost i tražili su osnovu za optimizam.

Gospođa White snažno je povezala kako joj je stvar predstavljena u viziji: činilo se da je svijet obavijen maglom, oblacima i tamom; onda je vidjela male mlazove svjetlosti kako se slabo pojavljuju kroz tamu. S vremenom je njihova svjetlost postajala svjetlija i pojavilo se više izvora svjetlosti, osvijetljenih od onih koji već postoje.

Zaključila je rekavši:

Ovo je slika posla koji trebate obaviti. "Vi ste svjetlo svijeta." (Matej 5,14). Vaš rad je držati svjetlo onima oko vas. Držite ga čvrsto. Držite ga malo više. Upalite druga svjetla. Nemojte se obeshrabriti ako vaše svjetlo nije veliko. Ako je to samo komadić penija, držite ga. Neka sjaji. Dajte sve od sebe i Bog će blagosloviti vaše napore. (Ellen White, *Life Sketches*, 295).

Posjetila je Skandinaviju, propovijedala i držala predavanja o umjerenosti. Njezina je pastorska služba bila produktivna. Doživjela je ohrabrujući rast članstva u Crkvi u Europi i veliki porast godišnje prodaje kršćanske literature.

Gđa White provela je još jedno razdoblje u Sjedinjenim Državama zaokupljena pisanjem, propovijedanjem na saborima i savjetovanjem crkvenih odbora. Tada je vodstvo Crkve zatražilo od nje da ponovno ode u inozemstvo, ovaj put u Australiju, kako bi vodila razvoj tamošnjeg obrazovnog rada. Tako su se 12. studenog 1891. Ellen White i njezin sin W. C. White, zajedno s četiri njezina spisateljska i osobna asistenta, ukrkali na brod kako bi putovali na drugi kraj svijeta.

Taj je potez bio na inicijativu djelovanja Odbora za misije, koji je pak rezultat apela g. S. N. Haskell na Zasjedanju Generalne konferencije 1891. godine da se osnuje škola za obuku u Australiji kako bi se obrazovali kršćanski radnici za taj dio svijeta.

U Honoluluu tijekom 19-satnog zaustavljanja, gospođa White obratila se velikoj publici u dvorani Kršćanske udruge mladića. Šezdeset i četvrti rođendan, 26. studenoga 1891., provela je na brodu na putu za Samou, izražavajući zahvalnost Bogu i ponovno posvećujući svoj život njegovoj službi. Tjedan dana kasnije propovijedala je o Isusovoj ljubavi u prvoj adventističkoj zgradi za sastanke koja je imala biti izgrađena južno od ekvatora u Aucklandu na Novom

Zelandu. Nekoliko dana kasnije dva puta je razgovarala s crkvom u Sydneyu u Australiji.

Starješina u Melbourneu George Tenney, šef izdavačke kuće, iselio se iz svog novog doma i inzistirao da gospođa White i njezini pomagači ostanu tamo. Odmah je ušla na sastanke kako bi razmotrila osnivanje škole. Ellen White je s vremena na vrijeme propovijedala subotom u crkvi u Melbourneu. Ponekad ju je trebalo nositi uz crkvene stepenice, a povremeno je sjedila u stolici dok je govorila.

Biblijska škola za obuku otvorena je u iznajmljenim zgradama u Melbourneu, u australijskoj državi Victoria 24. kolovoza 1892. Upis je na početku iznosio 25 polaznika; ali do lipnja 56 ih je bilo upisanih. Ellen White preporučila je kupnju lokacije u zemlji, a u Cooranbongu je pronađeno imanje od 1450 hektara. Iako su neki crkveni vođe i poljoprivredni stručnjaci negativno reagirali na lokaciju, gospođa White je vjerovala da ih Gospodin vodi u tom smjeru. Godine 1895. donesena je odluka o lociranju tamošnje škole. ("Avondale College", *Seventh-day Adventist Encyclopedia*, 91).

Ellen White pokazala je svoje povjerenje u projekt koledža na imanju Avondale u Cooranbongu kupnjom nekretnine u blizini i uređenjem kuće; nazvala ga je "Sunnyside". Odmah je naložila da se neki od njezinih 66 hektara očiste i oru kako bi se posadile voćke. Bila je sigurna da se tamo može uzgajati voće i povrće.

Nadalje je pokazala svoj interes pozajmljujući 5.000 dolara koji će se koristiti u izgradnji škole. Gospođa White je više puta izrazila mišljenje da je financijska imovina vrijedna samo zato što se koristi za promicanje djela kraljevstva Božjeg. "Jedna duša spašena u kraljevstvu Božjem ima veću vrijednost od svih zemaljskih bogatstava." (Ellen White, *Life Sketches*, 206). Posvetila je buduće autorske honorare za podizanje škole koja će obučavati evanđeoske radnike u Australiji.

Ona je položila prvu opeku u temelje Bethel Halla, očekivanog djevojačkog doma, u listopadu 1896. Škola za kršćanske radnike i radnice otvorena je 28. travnja 1897. godine, s dvije zgrade djelomično dovršene i s 10

upisanih studenata. To je bilo djelo vjere u cijeloj priči. Do kraja polugodišta upis se umnožio na 60 upisanih studenata.

Ellen White dopustila je da se prihodi od prodaje njezine knjige *Christ's Object Lessons* (na hrvatskom jeziku *Kristove priče*, prim. prev.) primijene za smanjenje zaduženosti koledža od 23.000 dolara. Na taj je način likvidirano više od 20.000 dolara duga.

Neko je vrijeme Ellen White "služila, na neki način, kao lokalni pastor Kellyvillea, u crkvama Prospecta i Parramatte, N.S.W.". (Bert Haloviak, "Put do rukopolaganja žena", str. 18). Istodobno završavala je svoju knjigu *The Desire of Ages* (na hrvatskom jeziku *Čežnja vjekova* ili *Isusov život* – prim. prev.) i slala osobna svjedočanstva. U svojoj pastoralnoj ulozi gospođa White vodila je energičnu bitku protiv ekonomskih teškoća koje su pretrpjeli pojedinci i obitelji tijekom teške depresije u Australiji.

Tijekom tog razdoblja jedan je neadventist koji je čuo gospođu White kako govori uzviknuo: "Nikada nisam čuo takvo propovijedanje kakvo nam je ta žena upriličila otkad sam rođen na svijetu! Ti ljudi čine Krista potpunim središtem i sustavom istine.« (Ellen White, pismo J. H. Kelloggu, 25. listopada 1894.; Ellen White, pismo O. A. Olsenu, 26. listopada 1894. godine).

Nakon što je propovijedala, usmjeravala i financijski pridonosila, Ellen White ostavila je čvrstu osnovu za obrazovni rad u Australiji kad se vratila u Sjedinjene Države 1900. godine.

Dok se vraćala na Generalnu konferenciju u Battle Creeku 1901., gđa White je putovala jugom SAD-a. Pozvala je na uspostavu škola i medicinskog rada na tom području i uputila na potrebu pripreme odgovarajuće literature u novoj Južnoj nakladničkoj kući.

Naslovnica ove knjige prikazuje gđu White kako govori na Generalnoj konferenciji 1901. U to se vrijeme zalagala za uspostavu centara za obuku u Velikoj Britaniji i drugim europskim zemljama, kao i na jugu Sjedinjenih Država.

Na Generalnoj konferenciji 1903. godine Ellen White je uvjerljivo govorila u korist premještanja sjedišta denominacije iz Battle Creeka, nakon uništenja vatrom tamošnjih zgrada Generalne konferencije i „Reviewa and Herald“.

Kasnije je potaknula pažljivo razmatranje područja Washingtona, D.C., za sjedište Crkve i izdavačku kuću.

Zasjedanje Generalne konferencije 1909. bilo je posljednje na kojem se Ellen White osobno obratila crkvenim vođama i članovima. Njezine propovijedi bile su prepune opomena za Crkvu, te su usmjeravale na biblijsko učenje i bit evanđelja. Iako je imala 81 godinu i već lošeg zdravlja, govorila je 72 puta na 27 mjesta na putovanju dugom 8000 milja od svog doma u blizini Svete Helene u Kaliforniji, u odlasku na sastanke u Washingtonu, D.C., i u povratku. (White, *Life Sketches*, 416).

Vrativši se natrag, u svom je domu u Svetoj Heleni, "Elmshaven", u dolini Napa u sjevernoj Kaliforniji, gospođa White užurbano nastavila s pisanjem serije *Conflict of the Ages* (Sukob vjekova), koja prikazuje Božju providnost koja djeluje tijekom povijesti Zemlje. Završila je knjige *The Acts of the Apostles* (Djela apostolska) 1911. i *Counsels to Teachers, Parents, and Students Regarding Christian Education* (Savjeti učiteljima, roditeljima i učenicima o kršćanskom obrazovanju) 1913. godine.

Tijekom posljednjih godina Ellen White i dalje je bila radosna. Voljela je meditirati o ulomku Svetog pisma ili se provozati kroz promjenjive pejzaže prirode. U veljači 1915. pala je u svom domu u Elmshavenu. Pregledom nakon toga otkriven je slomljen kuk. Nije bilo poznato je li to bio uzrok ili posljedica pada.

Nakon toga provela je većinu svog vremena odmarajući se u svojoj udobnoj uredskoj sobi na drugom katu. Sa zainteresiranim slušateljima gledala je unatrag kroz crkvenu povijest i radovala se što će vidjeti svog Spasitelja u uskrsnuću.

Njezina je posljednja propovijed ispropovijedana, njezin posljednji članak napisan, i Ellen White umrla je 16. srpnja 1915. u dobi od 87 godina. Kako desetljeća prolaze, ona ostaje snažan uzor ženama koje je Bog pozvao da služe u njegovoj Crkvi i evangeliziraju nepripremljene.

Osnivačica Crkve

Braćo i sestre, Bog me želi.

–Hetty Hurd Haskell, 1884.

Druge pastorice iz povijesti

Kratki životopisi

Osobe predstavljene u prvih sedam poglavlja ni u kojem slučaju ne iscrpljuju listu pastorica u povijesti Adventističke Crkve. U ovom će se poglavlju ukratko opisati nekoliko dodatnih primjera.

Ovo poglavlje uređeno je alfabetski namjesto kronološki. Da bi se priskrbila vremenska perspektiva, napominjemo da su među prvim pastoricama koje su dobile pastorsku licencu bile Sarah Lindsey (1872), Ellen Lane (1878) i Julia Owen (1878). Generalna konferencija je 1878. donijela rezoluciju o izdavanju pastorske licence onim ženama koje su kompetentne i zdrave u doktrini; međutim, dvije od tih žena dobile su ih još ranije, od lokalnih konferencija. (Bert Haloviak, "Route to the Ordination of Women in the Seventh-day Adventist Church: Two Paths," neobjavljen rad, 18. ožujka, 1985. godine). One su bile na čelu.

Ipak, i druge pastorice koje su obogatile povijest Crkve pojavljuju se u ovoj knjizi samo navođenjem njihovih imena u Prilogu B. Time se otvara prostor za daljnja istraživanja.

Hetty Hurd (gđa S. N.) Haskell: 1857. do 1919.

Opunomoćena pastorica 1901. do 1919.

Životopis gospođe S. N. Haskell, koju je napisao g. J. N. Loughborough u vrijeme njezine smrti, zauzima gotovo tri stupca u *Review and Heraldu* (J. N. Loughborough, "Life Sketch of Mrs. SN Haskell" / „Životopis gđe S. N. Haskell“, *Review and Herald*, 20. studenog 1919., i izvor je materijala u ovom poglavlju, zajedno s informacijama što ih je dao Bert Haloviak u Arhivu Generalne konferencije), što pokazuje koliko su gospođu Haskell cijenili čelnici denominacije.

Tijekom niza godina i ona i Ellen White bile su navedene u *Godišnjaku* kao pastorice

koje je Generalna konferencija proglasila imenovanima, Ellen White rukopoloženom (Vidi raspravu o rukopoložanju u poglavlju 7. i Prilogu A, 7.5) i gđa Haskell opunomoćenom. Rad Hetty Hurd Haskell u evanđeoskoj službi trajao je 34 godine.

Prije nego što je postala adventistica, Hetty Hurd bila je uspješna učiteljica okružne škole u Kaliforniji za neobično visoku plaću od 75 dolara mjesečno. Očito sposobna i neovisna žena, kupila je vlastitog konja i kočiju kako bi je prevozili na posao. Školski su osnivači bili toliko zadovoljni njezinom učinkovitošću da su joj ponudili doživotni ugovor.

Godine 1884. pristala je posjetiti adventistički kamp Oakland, u Kaliforniji, sa sestrom i šogorovom obitelji Grays, ali samo zato što je uživala u kampiranju; podrazumijevalo se da neće prisustvovati nikakvim sastancima.

Na Hettyno iznenađenje, privukla ju je glazba. Stajala je ispred paviljona i slušala. Čula je ne samo lijepu glazbu već i propovijedi o proroštvu i biblijskim istinama. Konačno, kad je pastor govorio o budućem nasljeđu spašenih, Hetty je sama u sebi odlučila: "Bit ću tamo." Gđica Hurd upisala je biblijske studije, prihvatila istine koje je čula i pridružila se adventističkoj crkvi u svom rodnom gradu Lemooreu u Kaliforniji.

Nakon sastanka u kampu, pastori Loughborough i Ings održali su sastanak u Lemooreu pozivajući članove da pošalju prijateljima časopis *Znaci vremena* uz osobnu korespondenciju. Hetty Hurd je naručila deset pretplata da sama pošalje poštu. Starješina Loughborough mogao je vidjeti da je gđica Hurd duboko dirnuta. Lice joj se zacrvenjelo, a zatim poblijedjelo; zgrabila je sjedalo ispred sebe. Najposlije je ustala, i rekla tako ozbiljno da su njezine riječi izmamile suze na oči njezinih slušatelja: "Braćo i sestre, Bog me želi." Nije dalje objašnjavala.

Nakon sastanka gostujući propovjednici došli su na večeru s Grayevima i gđicom Hurd. Prije jela, Hetty je prišla bratu Ingsu i stavila mu u ruke svoje zlatne lance satova, prstenje i drugi nakit. Zahvalio joj se i pitao je li to plaćanje časopisa koje je naručila. Odgovorila je ne, da ih može platiti drugačije; to je bio doprinos konferencijskom misionarskom društvu.

Program obuke za podučavanje mladih žena kako davati biblijska proučavanja trebao je započeti u San Franciscu. Gđica Hurd se odlučila pridružiti grupi. Na kraju proljetnog mandata odustala je od svog učiteljskog položaja i započela svoje 34 godine službe, od kojih je većina bila usredotočena na održavanje biblijskih proučavanja i podučavanje drugih kako učinkovito provesti to službeništvo. Osim toga, izgradila je reputaciju moćne propovjednice. Pozvana je da obučava radnike u Engleskoj, Africi i Australiji.

Dok je radila u Australiji, upoznala je pastora Stephena N. Haskella. Vjenčali su se 1897. Nakon toga su zajedno služili, prvo radeći u koledžu Avondale. Nakon povratka u Sjedinjene Države, objavili su časopis *Biblijske škole za obuku* kako bi im pomogli u njihovom radu na obrazovanju radnika za Boga.

Hetty Hurd Haskell kao opunomoćena pastorica dovela je mnoge ljude Gospodinu; također je pripremila bezbroj drugih da rade sličan posao.

Emma Songer (gđa G. R.) Hawkins: 1870. do 1926.

Opunomoćena pastorica 1901. do 1911.

Emma Florence Songer, rodom iz Iowe, 1893. udala se za G. R. Hawkinsa. Zajedno su sudjelovali u evangelizacijskoj službi u Iowi, gdje su osnovali brojne crkve. Činjenica da je bila licencirana kao pastorica više od desetljeća od strane Konferencije Iowe upućuje na to da je gđa Hawkins aktivno pridonijela radu denominacije.

Emma Hawkins i Minnie Sype (Poglavlje 2.) bile su licencirane pastore nekih godina u isto vrijeme u Konferenciji u Iowi.

Brat Hawkins napisao je u *Biltenu biblijskih radnika* u Iowi: »Neku večer dok je gospođa Hawkins govorila, on [jedan „dobrostojeći farmer“] bio je toliko dirnut da su mu suze klizile niz obraze. Ustao je na kraju sastanka i izjavio da namjerava držati subotu." (G. R. Hawkins, "Wapello", *Iowa Workers' Bulletin*, 30. srpnja 1907. godine).

G. i gđa Hawkins održali su uspješne evangelizacijske sastanke zajedno. Crkva u Keokuku udvostručila se u članstvu dok su ondje služili. ("Keokuk", *Iowa Workers' Bulletin*, 16. travnja 1907: 163). G. Hawkins je ubrzo rukopoložen.

Nakon službe u Iowi, Hawkinsi su održavali evangelizacije u Nebraski, Coloradu i Illinoisu. Podigli su veliku crkvu u Danvilleu, u Illinoisu. Kasnije su se preselili u Georgiju.

Dok se gđa Hawkins užurbano pripremala za sastanak mladih u kampu, kao i za seriju koja je upućivala majke, udario ju je kamion kad je prelazila ulicu; umrla je na licu mjesta. Taj iznenadni završetak njezine službe šokirao je njezine prijatelje, obitelji i suradnike. Oplakivali su Emmu Hawkins osobno i također žalili zbog gubitka u denominaciji. (Iz osmrtnice gđe Emme Florence Hawkins, *Advent Review i Sabbath Herald*, 16. rujna 1926: 22).

Sarepta Irish (gđa S. M. I.) Henry: 1839.-1900.

Opunomoćena pastorica 1898.-1899.

Kao dijete Sarepta Irish putovala je pograničnim teritorijem Illinoisa sa svojim voljenim i mudrim ocem, pionirskim metodističkim pastorom. Učio ju je dok se vozila pored njega u kolima, koristeći Bibliju kao udžbenik bez obzira je li tema religija, čitanje ili matematika. U kasnim tinejdžerskim godinama Sarepta je pohađala seminar Rock River. Bila je predana kršćanka od djetinjstva.

U dobi od 22 godine postala je gospođa James Henry. Kad joj je suprug umro osam godina kasnije, Sarepta je ostala s troje djece u dobi od dvije do sedam godina kako bi ih odgojila. Izvrsno je upravljala tom odgovornošću, oslanjajući se na Božja obećanja dok je marljivo radila kako bi uzdržavala sebe i svoju obitelj.

Vjerujući da je pozvana na službu u području umjerenosti, gospođa Henry je napredovala od skromnog početka sve dok nije postala nacionalna evanđelistica za Žensku kršćansku umjerenost. Tada je bolest postupno smanjila ovu aktivnu ženu na potpunu invalidnost do 1895. godine. Sljedeće godine oporavila se u adventističkom sanatoriju Battle Creek u Michiganu. Tamo je prihvatila adventistička učenja i krajem 1896. pridružila se Crkvi. Tijekom iskrene molitve nedugo nakon toga, doživjela je iscjeljenje. To je omogućilo gđi Henry da nastavi svoj rad u službi promicanja umjerenosti.

Sarepta Henry je osnovala Službe žena u Adventističkoj Crkvi. Bio je to prvi organizirani napor u Crkvi da se pruži poduka roditeljima i da im se pomogne u suočavanju s njihovim posebnim problemima. Kako bi joj pomogla u propovijedanju i organizacijskom radu, Adventistička Crkva izdala je gđi Henry pastorsko opunomoćenje tijekom 1898. i 1899. godine.

Gđa Henry je često pisala za *Review and Herald*. Naslovi nekih knjiga i pamfleta kojih je autorica naznačit će raznolikost njezinih tema: *The Abiding Spirit, Good Form and Christian Etiquette, The Marble Cross and Other Poems, Studies in Home and Child Life*, i *The Unanswered Prayer (Duh postojanosti, Dobra forma i kršćansko ponašanje, Mramorni križ i druge pjesme, Učenje u kućnom i dječjem životu te Neodgovorena molitva)*.

Smrt ove nadarene, aktivne pastorice 1900. godine donijela je tugu nebrojenim ljudima kojima je služila na različite načine. Ožalošćeni su napunili crkvu u Battle Creeku

tijekom pogrebne službe kojom su je otpratili. Nakon toga njezin je utjecaj i dalje bio živ jer su druge žene imenovane da nastave posao koji je ona uspostavila za majke. (Iz govora dr. E. D. Dicka na ponovnom okupljanju unijskih koledža održanom na Generalnoj konferenciji, 30. lipnja 1985., "Sister S. M. I. Henry", *Advent Review and Sabbath Herald*, 30. siječnja 1900: 64-69).

Anna M. Johnson

Opunomoćena pastorica 1881.-1884.

Imamo ograničenu količinu informacija o opunomoćenoj pastorici po imenu gđa A. M. Johnson, iz popisa žena pastora u Arhivu i ovog pisma njezine unuke:

Moja baka je bila opunomoćena pastorica u Konferenciji u Minnesoti 1881. godine. Prilažem kopiju njezine pastorske dozvole. Održala je evangelizacijske susrete. Moj djed je pomogao vodeći glazbu i molitvu, ali baka je propovijedala. Još je tu i tamo propovijedala u svojoj lokalnoj crkvi kad sam bila mlada, i čula sam je kako propovijeda.

Iskreno Tvoja sestra u Kristu, Queda B. Bahnsen

— Queda B. Bahnsen, Gresham, Oregon, pismo autorici, 1. kolovoza 1984.

Ellen S. Edmonds (gđa E. B.) Lane

Opunomoćena pastorica 1878.-1889.

Dok su pohađali državnu Gimnaziju u Ypsilantiju, Michigan, Ellen S. Edmonds i E. B. Lane upoznali su se i nakon toga vjenčali. Ovaj se adventistički par smjestio na farmi u općini Bedford, očekujući da će tamo boraviti doživotno. Međutim, u *Review and Herald* čitali su opetovane hitne pozive predanim adventistima da uđu u službu kako bi pripremili ljude da upoznaju svog Gospodina. Moleći se iskreno za vodstvo od Boga, Laneovi stavljaju svoju malu farmu na prodaju; u roku od tjedan dana imali su kupca. Ipak, nisu htjeli odlučiti dok ne zatraže smjernice crkvenih savjetnika, osobito Jamesa i Ellen White. Whiteovi su im savjetovali da slijede svoja uvjerenja. Laneovi su prodali svoj dom i ušli u službu. G. Lane je odmah dobio opunomoćenje za propovijedanje.

Nakon dvije godine Laneovi su se preselili u misiju u Indiani. Njihovi životi nisu bili bez boli. Njihovo je dijete umrlo, a gđa Lane je teško oboljela od tifusne groznice. Unatoč tome, nastavili su službu. Radili su u nekoliko država, a zatim su se vratili u Michigan.

Kad je Konferencija u Michiganu izdala pastorsko opunomoćenje gđi Lane 1878. godine, ona je postala jedna od najranijih adventističkih žena koja je dobila takvu licencu. Kasnije iste godine, 7. listopada, njezina je licenca za propovijedanje obnovljena tijekom sabora Konferencije u Michiganu. Budući da se zasjedanje Generalne konferencije održavalo na istim osnovama istodobno, ne može se reći da je to licenciranje žene za propovijedanje provedeno u skrivenom kutu mlade denominacije. Supruga rukopoloženog pastora, Ellen Lane, dala je dokaz vlastitog razlikovnog poziva u službu.

Ponekad je gđa Lane sama održavala sastanke. U drugim slučajevima pomagala je mužu. Neposredno prije nego što je starješina Lane trebao započeti evangelizacijsku kampanju u Bowling Greenu, u Ohiju, pretrpio je težak napad difterije i poslao po svoju ženu. Gospođa Lane je otvorila sastanke; dok se njen muž oporavljao, govorio je kad je mogao, a ona je propovijedala na ostalim službama.

Laneovi su vodili evangelizacijske serije u različitim dijelovima Ohija kad se g. Lane ozbiljno razbolio. Oklijevao je obavijestiti suprugu o svom stanju jer nije htio prekidati njezine sastanke. Na kraju je pristao na slanje poruke. Nažalost, bio je bolesniji nego što je mislio; umro je gotovo odmah.

Nakon što je gđa Lane oplakala smrt svog suputnika, sama je preuzela svoje pastorske dužnosti. ("Obavijesti – Eld. E. B. Lane", *Review and Herald*, 23. kolovoza 1881.; Bert Haloviak, "Put do rukopologanja žena u Adventističkoj Crkvi: dva pristupa", 18. ožujka 1985., neobjavljeni rad, 8).

Sarah A. Hallock (gđa John) Lindsey

Opunomoćena 1872.

Obraćena na adventizam, mlada Sarah Hallock napisala je promišljena teološka pitanja *Reviewu*. Tijekom građanskog rata ili odmah nakon toga udala se za mladog adventističkog laika Johna Lindseya. Razumijevanje da je vrijeme kratko donijelo je hitne pozive voditelja denominacije za širim sudjelovanjem laika u pastorskom radu. S tim ohrabrenjem Sarah Lindsey počela je propovijedati 1867. godine. Šestero ljudi kršteno je kao rezultat njezinih prvih susreta. Početkom 1869. godine Sarah i John počeli su održavati evanđeoske sastanke zajedno kao muž i žena.

Adventni je pokret bio pogođen otpadništvom i moralnim problemima krajem 1860-

ih. Međutim, nova snaga ovog dinamičnog propovjedničkog tandema, muža i žene Johna i Sarah Lindsey, donijela je hrabrost crkvenom vodstvu.

Brian Strayer daje zabilježene detalje u svom članku o pastorstvu Sarah Lindsey:

U siječnju oni su se udružili s Nathanom Fullerom na nizu sastanaka u Wellsvilleu, N.Y., tijekom triju subota u kojima su "propovijedali riječ" na propovjedaonici. Zatim su pješice prolazili kroz 16-inčne snježne nanose do Pleasant Valleyja, gdje je Sarah propovijedala 23 puta o znakovima vremena, Kristovom Drugom dolasku i raznim proročanstvima Daniela i Otkrivenja. Ovaj spektakularan program javnog govora bez premca nije imala nijedna druga adventistička žena osim Ellen White. U svibnju je Sarah šest puta govorila u Zapadnoj uniji. Njezin suprug John, koji je o tim sastancima izvijestio *Review*, zaboravio je spomenuti je li on propovijedao ili ne! — Brian E. Strayer, "Sarah A. H. Lindsey: Advent Preacher on the Southern Tier", *Adventist Heritage*, jesen 1986: 16-25.

Putujući zapadnim New Yorkom i Pennsylvanijom sa svojim suprugom, Sarah je propovijedala, vodila pogrebe, održavala biblijska proučavanja i podučavala. Pastora je bilo malo; stoga su Lindseyevi neumorno prtili kroz nanose snijega tijekom zime 1870.-1871. kako bi prenijeli vijest o spasenju i Isusovom očekivanom povratku u naselja duž granice između New Yorka i Pennsylvanije. Sljedećeg ljeta Sarah i John propovijedali su u Hornbyju, Catlinu i Dabrovoj brani u New Yorku, kao i Knoxvilleu, Alvi, Armenskoj planini i Lawrencevilleu u Pennsylvaniji.

Pisma zahvalnosti za propovijedanje Lindseyjevih napisao je nadzornik Pošte u Beaver Damsu u New Yorku i mnogi drugi ljudi. Nije iznenađujuće da je rad Lindseyjevih prepoznat tako što su oboje licencirani kao pastori u kolovozu 1872. Nastavili su svoj rad na području poznatom kao "Južni sloj", a crkveni su voditelji svjedočili o duhu oživljavanja koji su pronašli prilikom posjeta ondje. (Bert Haloviak, "Put do rukopologanja žena"; *Review and Herald*, 14. studenoga 1878., 158; *Review and Herald*, 3. siječnja 1899. godine).

Julia (gđa G. K.) Owen: 1840.-1898.

Opunomoćena 1878. do 1895.

Kasnije tijekom iste godine kad je Ellen Lane dobila vjerodajnice Konferencije u Michiganu, Julia Owen je 1878. godine dobila sličnu dozvolu za propovijedanje od Konferencije Kentucky - Tennessee. Tako su u prvoj godini, kad je licenciranje pastora prakticirano na zasjedanju

Generalne konferencije, dvije pastore bile licencirane.

Julia Owen bila je udana za rukopoloženog svećenika, starješinu G. K. Owena. Međutim, crkveno ju je vodstvo prepoznalo kao pozvanu u službu i individualno. Radila je kao evanđeoska pastorka više od dvadeset godina i bila je opunomoćena od 1878. do 1895. godine. Umrula je 1898. godine (Haloviak, 5).

L. Flora (gđa Frank) Plummer: 1862.-1945.

Opunomoćena pastorka 1893.

Flora Plummer bila je mlada udana žena koja je predavala u srednjoj školi u Nevadi u lowi, kad je prisustvovala evangelizacijskim sastancima koje je vodio A. G. Daniells 1885. godine. Sljedeće godine, nakon duhovne borbe, predala se Kristu i postala adventistica. Kako i priliči njezinoj dinamičnoj prirodi, odmah je postala gorljiva radnica Crkve, šaljući literaturu i provodeći biblijska predavanja.

Aktivna članica Udruge subotnje škole Iowa, Flora Plummer postala je njezina predsjednica 1891. godine. Četiri godine kasnije izabrana je da pročita rad pred Generalnim subotnjoškolskim vijećem koji se održavao u Battle Creeku u Michiganu. Subotnjoškolski rad dobivao je zamah; svojim entuzijazmom za ovu službu, Flora Plummer je bila na samom vrhuncu vrsnosti.

Gđa Plummer izabrana je za tajnicu Konferencije Iowa 1897. godine. Tijekom dijela 1900. godine bila je vršiteljica dužnosti predsjednika Konferencije u lowi kad je predsjednik otišao u Kaliforniju. Bila je to žena zavidnih administrativnih sposobnosti. Kasnije te godine postala je tajnica Odjela za subotnju školu u Konferenciji Minnesote.

Kao nezavisna zastupnica, Flora Plummer prisustvovala je Generalnoj konferenciji 1901. Tamo je prvi put organiziran Odjel subotnje škole u Generalnoj konferenciji, a Flora Plummer postala je njegova dopisna tajnica.

Kad se njen ured preselio 1905. u Washington, D.C., muž gđe Plummer preselio je svoj posao u to područje. Iako Frank Plummer do posljednjih nekoliko dana života nije bio adventist, taj se obziran čovjek selio sa suprugom, slijedeći njezinu karijeru.

Plummeri su 1905. posvojili dvoje djece. Sada je Flora uživala i u vlastitoj obitelji uz svoju veliku subotnjoškolsku obitelj.

Gospođa Plummer postala je urednica subotnjoškolskog glasila *Worker* 1904. godine i

nosila je tu odgovornost, osim nekoliko mjeseci, tijekom svih godina do umirovljenja 1936. godine.

Kao rezultat izvanrednog rada kao dopisne tajnice, 1913. godine gospođa Plummer izabrana je za tajnicu Odjela za subotnju školu u Generalnoj konferenciji, što odgovara suvremenom radnom mjestu voditelja odjela. Na toj je poziciji bila 23 godine.

Pastor H. D. Singleton rekao je za Floru Plummer: »Bila je djelotvorna u svoje vrijeme.« Prisjetio se njezine upotrebe kartica, transparentata i vrpce kako bi se postigli ciljevi poput motiviranja ljudi za dolazak u subotnju školu na vrijeme. »Tijekom njezine službe«, prisjeća se starješina Singleton, »subotnja je škola bila živa«. (H. D. Singleton, Wheaton, Maryland, telefonski razgovor s autoricom, 6. prosinca 1988. godine).

Gđa Plummer je osmislila subotnju školu kao agenciju za pridobivanje duša. Budući da je i sama bila učiteljica, promicala je obuku učitelja subotnje škole.

Subotnjoškolsko davanje za misije poraslo je s gotovo 22.000 dolara godišnje u prvoj godini njezinog upravljanja Odjelom subotnje škole u Generalnoj konferenciji, 1901., na 2.000.000 dolara godinu dana prije kraja njenog voditeljskog mandata.

Gđa Plummer je opširno pisala. Uz tridesetogodišnje uvodnike za *Worker*, često je pisala članke za *Review and Herald* i bila autorica knjiga, uključujući *The Soul-Winning Teacher*, *The Soul-Winning Sabbath School* i knjigu o povijesti subote od 1904. do 1936. godine.

Čak i nakon što su joj zdravstveni problemi uzrokovali mirovinu 1936. godine, nastavila je biti aktivna. Unatoč svojoj slabosti, napisala je *Biblijske pouke* za susrete u kampu za djecu i bila autorica dvaju skupova *Biblijskih pouka* za odrasle, koje su pokrivale knjigu Djela i Kristov život.

Većinu od svojih 36 godina rada, vjerodajnica gđe Plummer bila je misionarska licenca. Godine 1893. dobila je pastorsko opunomoćenje Konferencije u Iowi. Njezina plaća kao voditeljice odjela bila je plaća rukopoloženog pastora.

Flora Plummer umrla je 8. travnja 1945. godine. Na njezinom pogrebu, na kojemu su govorila četiri voditelja Generalne konferencije, odana je velika počast njezinom sjajnom radu na režiranju i napredovanju Odjela subotnje škole tijekom mnogo godina, ostavljajući utjecaj koji će trajati do kraja vremena. Rad koji je postigla u subotnjim školama duboko je utjecao na rast denominacije tijekom prve trećine dvadesetog stoljeća. (*Review and Herald*, 24. svibnja 1945.; R. A. Anderson, nadzornik Unije Columbia, 9. kolovoza 1945: 5; i telefonski razgovor s

H. D. Singletonom).

Ura Joy Spring: 1873.-1971.

Opunomoćena 1910.

Ura Joy Spring, rođena u Indiani tijekom 1873. godine, udala se za mladog pastora i s njim služila u Zapadnoj Indiji (Karibi, prim. prev.). Ova je mlada žena i majka izgradila crkve zajedno sa svojim mužem. Nakon povratka u SAD, gospođa Spring razvila je specijalnost održavanja sastanaka posebno za djecu. Integrirala je službu u vlastitoj obitelji sa službom crkvenoj zajednici. Posao ju je vodio u Colorado, Arkansas i Nebrasku.

Gđa Spring uvrštena je u *Godišnjak* za 1910. godinu kao opunomoćena pastorica u Konferenciji u Nebraski. Umrla je 1. ožujka 1971. godine, od posljedica ozljeda zadobivenih u potresu u kalifornijskom Sylmaru. (*Review and Herald*, 6. svibnja 1971: 46; *Pacific Union Recorder*, 13. svibnja 1971: 7).

Mabel Alice Vreeland: 1895.-1985.

Ova poznata pastorica godinama je opsluživala cijeli okrug Adirondak u državi New York, obavljajući sve pastorske funkcije osim krštenja. Propovijedala je, vodila sastanke odbora i pomagala u šatorima za sastanke u kampu zajedno sa svojim muškim kolegama.

Mabel Alice Vreeland rođena je u Massachusettsu 1895. godine. Nakon što je završila srednju školu, radila je za unijsku pastoricu, gđicu Margaret Varnard, u Bernardstonu, u Massachusettsu. Između ostalih odgovornosti, vozila je gđicu Varnard na mnoge sastanke. Možda je ovo rano iskustvo s pastoricom navelo Mabel Vreeland da smatra pastoralnu službu prihvatljivom karijerom za ženu.

Iako je prema vjerskoj pripadnosti bila adventistica, Mabel je neko vrijeme predavala u baptističkoj nedjeljnoj školi u Bernardstonu.

Studirala je na Lancaster Junior Collegeu, danas Atlantic Union Collegeu, u Massachusettsu, i stekla diplomu 1920. godine. Dok je bila studentica, Mabel i druge predane mlade žene s fakulteta pridonijele su volonterskom radu, ponekad 24 sata dnevno, za žrtve strašne epidemije gripe koja je poharala Clinton i Lancaster tijekom

Prvog svjetskog rata.

Nakon diplomiranja, Mabel je započela svoj cjeloživotni rad za Adventističku Crkvu služeći kao biblijska učiteljica u crkvama u Bostonu, Pittsfieldu i Springfieldu. Godine 1924. preselila se u državu New York i radila za Konferenciju New York do umirovljenja 1960. godine. Kao biblijska radnica pripremala je obraćenike za članstvo u crkvi u Albanyju, Rochesteru, Buffalu, Elmiri, Cortlandu, Sirakuzi i Watertownu.

Dok je radila u Watertownu, Mabel Vreeland je zamoljena od konferencijske administracije da bude pastorica tog okruga. "Mabelina hrabrost, izdržljivost i vjera uvijek su bili jaki," napisao je David Knott, "ali vjerujem da su te kvalitete stavljene na kušnju u toj četvrti snježnog pojasa u New Yorku." Budući da u konferenciji nije bilo drugih žena pastora, "Mabel je bila pionir s više gledišta". (Iz knjige David W. Knott, *At Rest: Mabel Alice Vreeland*, AUC Accent, ljeta, 1985: 26).

Tijekom 1951. godine, budući da se činilo da nijedan muški pastor nije zainteresiran za službu u hladnom okrugu Sjevernog Adirondacka oko jezera Saranac, voditelji Konferencije pitali su Mabel hoće li prihvatiti taj zadatak. Bila je spremna otići. Njezina je domišljatost i predanost bila potaknuta mnogim potrebama što ih je trebalo ispuniti te opasnostima i klimom s kojima se trebalo uhvatiti u koštac.

Okrug se sastojao od triju crkava udaljenih 100 km. Iako Mabel nije bila sklona mehaničkim radnjama, svojim je rabljenim lancima na automobilskim gumama ulazila u duboke snježne nanose na izoliranim cestama u zimskom vremenu u kojemu su se temperature spuštale do 40 stupnjeva ispod nule. Doživljavala je da je na svojim putovanjima tim usamljenim, snijegom prepunim cestama ponekad miljama bila daleko od bilo kakvog ljudskog prebivališta ili pomoći. Anđeli su sigurno bili njeni suputnici.

Pastorstvo u trima crkvenim zajednicama uključivalo je propovijedanje i još mnogo toga: održavanje prodaje kolača kako bi se podmirili troškovi, bojenje i obavljanje popravaka, uz stalno posjećivanje i posluživanje prema potrebama članova.

Gospođica Vreeland nastavila je ovim zahtjevnim tempom sve dok zdravstveni problemi s rakom nisu doveli do njezina umirovljenja 1960. godine. Tada je aktivno radila kako bi povratila svoje zdravlje. Pažljivo je izgradila tlo i u njemu uzgajala zdrave

biljke za hranu. Njezin vedar duh i zdrava prehrana rezultirali su dramatičnim poboljšanjem njezina fizičkog stanja. Uživala je u četvrt stoljeća života nakon zdravstvene krize, živeći na svojoj farmi.

Nakon umirovljenja Mabel Vreeland i dalje je sudjelovala u radu Crkve. Do 81. godine veselo je preuzimala brigu o boravku na godišnjem desetodnevnom sastanku u kampu koji je održavala Konferencija New York u Union Springsu u New Yorku, gdje je mogla vidjeti mnoge svoje prijatelje i obraćenike.

Intenzivno aktivna žena koja je primjer ljubavi, vjere i radosti u svom životu, ova pionirska pastorica ostavila je duboko urezana sjećanja u umovima svojih bivših župljana i prijatelja. (dr. Ottilie Stafford, South Lancaster, Massachusetts, intervju autorice; David W. Knott, Južni Lancaster, Massachusetts i Betty Cooney, Manhasset, New York, pisma autorici; David W. Knott, „At rest“/"U miru").

Nije mi ljudski glas dao najsnažniji poziv koji sam ikada imala
– poziv u službu. Bio je to miran, tih glas Božji u događajima
mog života i meditacijama mog srca.”

–Penny Shell

Aktivne i umirovljene pastorice

Kratak pregled

Broj žena koje služe u adventističkoj pastorskoj službi značajno se povećao otkada je ova knjiga prvi put objavljena 1990. godine. Dúane Schoonard, pomoćnica tajnika Pastorskog odjela Sjevernoameričkog odjeljenja/divizije (NAD), napisala je u *Contactu* za lipanj-srpanj-kolovoz 2003: „Trenutno u Sjevernoameričkoj diviziji ima 425 pastorica. Od toga je 237 zaposleno u denominaciji. Ostalih 19 služi u neadventističkim okruženjima”, uključujući bolnice, staračke domove, zatvore, hospicije i industriju.¹

Uz ove radnice u NAD-u, širom svijeta u adventizmu postoje i druge evanđelistice, pastorice i upraviteljice koje služe Gospodinu.²

Koliko god mogli uživati u izvješću o svakoj od tih pastorica, njihov je broj daleko izvan opsega ove knjige. Materijal u velikoj mjeri temeljim za ovo poglavlje o ženama koje su prisustvovala Drugoj konferenciji za adventističke pastorice (koju je održala Pastorska udruga NAD u Konferencijskom centru Cohutta Springs od 14. do 17. rujna 2003.) i koje su kooperativno ispunile obrazac s informacijama koji sam tada podijelila.³

Brillhart, Rebecca

Rebecca kaže da je njezin poziv dolazio postupno dok je radila u Službama žena u projektu TEAM4 kao koordinatorica. "Moje su kolegice 'potvrdile' ono za što me Bog pripremao više od deset godina." Postigla je magistarski akademski stupanj na Teološkom visokom učilištu Wesley u Washingtonu, D.C.

Položaj pastorice Brillhart, od 1997., jest pastorica za vjeronauk u Adventističkoj Crkvi Sligo u Parku Takoma, MD. Prethodno je Becky imala laičku službu u Sligo u radu s djecom i u vjeronauku.

Krstila je oko 15 kandidata koje je pripremila za krštenje.

Ima li frustracija? Da, "programi, programi, programi! Više volim naglasak službe jedan na jedan". Međutim, treba reći da Becky izvrsno planira rad na blagoslov i radost članova crkve Sligo i njihovih brojnih posjetitelja.

Što pastorica Brillhart smatra posebno korisnim u svojoj karijeri? »Podučavanje, pastoralnu brigu/savjetovanje i posjete. Radim na kontinuiranoj skrbi za nove članove."

Bumgardner, Leslie Helfer

Leslie Helfer se obratila na adventizam dok je bila u srednjoj školi. Vjerujući da je pozvana u pastorsku službu, studirala je na Walla Walla Collegeu u Washingtonu i diplomirala religiju. Kad joj je sinulo da možda neće naći pastorsko zaposlenje, dodala je drugi smjer u ekonomiji domaćinstva.

Leslie je radila kao zakonodavna pomoćnica i voditeljica ureda američkog kongresmena Thomasa Foleyja, a bila je i voditeljica prehrambenih usluga u Adventističkoj bolnici Shady Grove u Marylandu.

Leslie Bumgardner preselila se u Worthington, u Ohio, gdje je razgovor s pastorom obnovio Leslieu čežnju za ulaskom u pastorsku službu. Međutim, jedino slobodno radno mjesto bilo je mjesto honorarne tajnice u crkvenom uredu; prihvatila je tu poziciju. Leslie je razgovarala o svom snu sa sljedećim višim pastorom nakon čega je zaposlena kao stalna biblijska radnica. Godinu dana kasnije, 1985., po pozivu trećeg pastora, Leslie je dobila mjesto pomoćnice pastora u adventističkoj crkvi u Worthingtonu.

Godine 1990. Leslie je s osnovnom skupinom presadila zajednicu u Dublinu, u Ohiju. Pridružila se crkvenom osoblju Walla Walla Collegea 1994. godine. Jedna od pet pastora, nadgleda program medicinske sestre i zdravstvene službe na koledžu, zajedno s ostalim pastoralnim službama skrbi.

Pastorica Bumgardner već nekoliko godina krsti kandidate koje priprema za članstvo u Crkvi. Više puta vidi dokaze da je Bog želi u pastorskoj službi i da ju je obdario za taj poziv.

Compton, Maggie M.

Maggie kaže o svom pozivu: "Od ranog djetinjstva (kad sam imala oko 6 ili 7 godina) osjetila sam Božji poziv da drugima kažem o Isusovoj ljubavi. Prvo sam postala medicinska sestra jer u 1970-ima nije bilo mogućnosti za žene u pastorskoj službi. Tada sam pružala uz zdravstvenu i duhovnu njegu, ali 1990. godine Bog mi je otvorio vrata kapelanije."

Maggie je ostvarila stupanj BA iz Teologije na Oakwood Collegeu 1995. i magisterij na Pastoralnoj službi Sveučilišta Andrews. Godine 1998. provela je kapelansko stažiranje u metodističkoj bolnici Borson u Kalazamou, MI, a 1999. godine nastavila ga u rezidenciji kapelana u regionalnom Medicinskom centru St. Josephin u South Bendu, IN.

Chaplain Compton je kapelan protestantskog osoblja za sustav zdravstvene zaštite u upravi Ann Arbor Veterans u Ann Arboru, MI. Ranije je obnašala druge položaje za kapelaniju i hospicij u Louisiani i Teksasu.

Uzrok frustracije Maggie Compton jest nepoštovanje i prezir žena u pastoralnoj službi s kojima se susreće. Međutim, Bog "nastavlja potvrđivati moj pastorski poziv stavljajući me u časne prilike da svoju ljubav dijelim s bolesnima i obeshrabrenima". Kapelanica Compton smatra da su bolničko pastorstvo i palijativna skrb vrlo zahvalna područja službe.

Kad je 1983. godine provodila duhovnu njegu u Službenoj bolnici veterana u Aleksandriji, LA, Maggie je imala iskustvo koje dijeli:

Jedne noći Gospodin me vodio do kreveta čovjeka koji nikada nije doživio spasonosnu milost Isusa Krista. Ja sam mu, u skladu s Božjim poticajem, uputila poziv da prihvati plan spasenja. Prihvatio je, a 20 minuta kasnije pronađen je mrtav u svojoj sobi. Nismo ga mogli oživjeti. Kad je stigla njegova obitelj, oduševili su se čuvši da je Isusa prihvatio kao svog osobnog Spasitelja.

Kad sam 1990. godine započela pastorsku obuku na Oakwood Collegeu, zapravo sam zaboravila to iskustvo, ali Duh Sveti ga je vratio u moje sjećanje. Progovorio mi je govoreći: "Ovo želim da učiniš. Zbog toga sam Te doveo na koledž Oakwood."

Farley, Linda

Priprema Linde Farley za svoj sadašnji rad uključuje BA u religiji i magisterij specijaliziranog pastorstva (Pastoralna njega i savjetovanje). Bila je kapelan osoblja u Kettering Medical Centru i sada je tamošnja menadžerica Pastoralnih službi.

Krstila je jednu osobu, dok je mnoge druge pripremala za taj sveti obred. Što joj je izvor frustracije? Čuti kako netko negira da Adventistička Crkva ima žene pastore. Pastorica Farley kaže da više neće šutjeti kad se iznese takva tvrdnja.

Ova pastorica uživa u posjetima i pružanju pastorske skrbi. Ona kaže: „Volim raditi s

ljudima različitih vjerskih pripadnosti.”

Ferreras, Marlene Mayra

Marlene Mayra Ferreras dinamično je uključena kao pastorica mladih u rad duhovne zajednice u crkvi Campus Hill u Loma Lindi, CA. Diplomirala je u lipnju 2003. na Sveučilištu La Sierra na glavnim studijima Religije i Španjolske filologije te sekundarnim studijima Biblijskih jezika. U srpnju 2003. Marlene je bila ushićena kad ju je Južnoistočna kalifornijska konferencija zaposlila na puno radno vrijeme na njezinom položaju u crkvi Campus Hill. Ona je na "putu za rukopologanje" u suradnji s nadležnom konferencijom, kako bi dobila vjerodajnice koje povjerenstvo za rukopologanje u toj konferenciji dodjeljuje kandidatima i kandidatkinjama kad se pokaže da su provjereni i spremni.

Marlene je rano pokazivala darove za Gospodinovo djelo, o čemu svjedoči da je rukopoložena za đakonicu u dobi od 16 godina i kao starija u dobi od 18 godina. Ona kaže: "Jedina dosljedna stvar u mom životu jest Bog. Misliti da me zove zastrašujuće je jer sam znala da će to zahtijevati sve što jesam. Ali Bog mi je bio vjeran i slijedit ću njegovo vođenje kroz sve što taj poziv znači.”

Njezina najveća frustracija proizlazi iz želje da propovijeda na španjolskom (latinoameričkom), ali nailazi na snažno odbacivanje u toj kulturi. Da bi se nosila s tim, ona se oslanja na Boga za "snagu da izdrži, riječi da ih govori i utjehu da je izliječi”.

U čemu ova pastorica najviše uživa? Napisala je: "Uživam kad propovijedam i dijelim s ljudima Božju snagu. Promatranje kako Bog radi u ljudima i kroz njih istodobno pobuđuje i poniznost i uzbuđenje. Kad vidim kako Evanđelje preoblikuje živote, to preoblikuje i moj vlastiti život u tom procesu." Također je napisala: "Život je divan, a pastorska služba još bolja!”

Gospođa Ferreras bila je svjedok Božje moći u svojoj službi. Provodeći pomazanje za čovjeka koji gubi vid, Marlene kaže da je "osjetila kako Bog stavlja svoju ruku na nas". Dva tjedna kasnije taj je čovjek pronašao Marlene u crkvi i gledao je sa suzama u očima, uzvikujući: "Vidim!”

Gober, Carla

Na svom putovanju u Njemačkoj, gledajući kip Martina Luthera, Carla Gober osjetila je da isti Bog koji je odabrao Luthera također poziva i nju da govori o Njemu. Imala je 18 godina.

Kako je započela rad u pastorskoj službi? Dok je radila kao medicinska sestra, u jednom

je trenutku Carla definitivno osjetila Boga kako je zove da govori, ali nije se dobrovoljno prijavila za tu priliku. Međutim, u roku od tjedan dana pastor Clarence Schilt nazvao je i rekao Carli: "Želim da propovijedate u mojoj crkvi."

Iznenadena, Carla je pitala: "Zašto ja? Ja sam samo medicinska sestra u svojoj jedinici." "Pa," rekao je Pastor Schilt nakon što je na trenutak pomislio, "recimo da sam osjećao Božje nadahnuće."

Nakon što je nekoliko puta govorila kod pastora Clarencea, Carla je, na zahtjev prijateljica, prisustvovala duhovnom sastanku za žene na kojem je Kay Kuzma bila govornica. Na kraju je Kay rekla da ako se itko ondje osjeća pozvanim govoriti, neka dođe i Kay će joj dopustiti da svjedoči. Kad je Carla prišla Kay i rekla nešto o tom sastanku, Kay joj je odgovorila: "Željela bih te pozvati da govoriš na mom sljedećem sastanku." "Poznajete li me?" upitala je Carla. "Jeste li me čuli kako govorim?"

Kay je na oba pitanja odgovorila: "Ne". Tada je zbunjenoj mladoj ženi Kay jednostavno rekla: "Vjerujem Bogu." Sljedeće godine Carla i još jedna mlada žena odradili su cijeli sastanak, uz prisutnost govornice Kay Kuzme. U Clarencei Schilt i Kay Kuzmi, Carla Gober našla je voljne, sposobne mentorice da je unaprijede u Božjem pozivu. Carlu su toliko dirnuli postupci Kay Kuzme prema njoj da je Carla također otada uvijek davala prostora drugim ljudima da govore u njezinim programima.

Carlino obrazovanje uključuje diplome iz Religije i Sestrinstva na Sveučilištu South Adventist i magisterij iz Zdravstvenog obrazovanja i Bračnog, obiteljskog i dječjeg savjetovanja na Sveučilištu Loma Linda. Na Sveučilištu Loma Linda uzela je godišnji dopust za doktorat iz Vjerskih studija na Sveučilištu Emory, očekujući da će se u jesen 2004. vratiti na Sveučilište Loma Linda kako bi predavala na Teološkom fakultetu.

Carla je krstila kandidate koje je pripremila za članstvo u Crkvi.

Haloviak, Kendra

Crkva u Ohiju. Njezine su odgovornosti uključivale službu studentima na Kettering Collegeu medicinskih znanosti. Godine 1990. godine započela je rad na magistarskom studiju na Teološkom fakultetu Sveučilišta Andrews. Tijekom te godine u Andrews, Kendra je bila pridružena pastorica za adventističku crkvu svih naroda u Berrien Springsu u Michiganu.

Godine 1991. Kendra je pozvana da se pridruži pastoralnom osoblju adventističke crkve Sligo u parku Takoma u Marylandu. Njezine posebne odgovornosti uključivale su mladež

i planiranje bogoslužja. U siječnju 1993. Kendra se pridružila Odjelu za religiju na Columbia Union Collegeu, održavajući predavanja studentima koji se pripremaju za adventističku pastorsku službu kao i onima koji pohađaju opće obrazovanje.

Iskustva i u crkvi i u učionici utjecala su na Kendrino zanimanje za knjigu Otkrivenja. Te interese slijedila je doktorskim programom u Diplomskoj teološkoj uniji u Berkeleyu u Kaliforniji, stvarajući disertaciju pod nazivom *Worlds at War, Nations in Song: Dialogic Imagination and Moral Vision in the Hymns of the Book of Revelation / Svijet u ratu, narodi u pjesmi: Dijaloška imaginacija i moralna vizija u himnama Knjige Otkrivenja*.

Nakon završetka doktorata, Kendra je 2002. godine predavala na Sveučilištu La Sierra u Riversideu, CA.

Kao adventistica šeste generacije koja njeguje svoju baštinu, Kendrina motivacija i nada za službu iskazani su u posljednjem pozivu Pisma: "I Duh i Zaručnica govore: "Dođi!" I tko ovo čuje, neka rekne: "Dođi!" Tko je žedan, neka dođe; tko hoće, neka zahvati vode života zabadava!" (Otkrivenje 22,17).

Ibanez, Carmen

Carmen kaže: "Osjećala sam se pozvana u pastorsku službu kad sam imala oko 15 godina."

Njezin je položaj suradnica pastora u crkvi Azure Hills u Kaliforniji. U prošlosti je Carmen služila kao pomoćna pastorica u španjolskim crkvama Inland, Riverside i Loma Linda.

Carmen je krstila najmanje šest kandidata. Bogato je nagrađena za svoje napore u organiziranju crkve adolescenata i dječje crkve, kao i u osobnom radu s pojedincima.

Teškoća na koju nailazi jest osuđivanje od strane nekih latinoameričkih članova i pastora koje ona doživljuje kao nedostatak potpore i podrivanje svog rada. Kako joj Bog pomaže da se nosi s tim? Kao prvo, pozivom da služi u jednoj "anglo" crkvi. „Osim toga, od adolescenata s kojima sam radila dobila sam veliku potporu. Prijatelji su Božji način da me očuva zdravom.”

Johnson, Brenda

Brenda Rogers bila je studentica na Sveučilištu u Bostonu koja je u životu imala „sve“, osim mira i zadovoljstva, kad je mlada žena iz Campusa Crusade iznosila svoje iskustvo

o radosnom odnosu s Kristom. Brenda je te večeri prihvatila poziv da prihvati Spasitelja u svoj život.

"Gotovo odmah", kaže ona, "jedino što sam željela bilo je služiti Bogu kao pastorica u punom radnom vremenu do kraja života, bez obzira na cijenu." Postala je voditeljica Campus Crusadea na Sveučilištu Boston, a zatim se pridružila evanđeoskoj ekipi koja je radila u kafićima. Vodila je mlade ljude koji su uključeni u svijet droge i okultizma ka Gospodinu.

Jedne večeri bila je svjedok mladom studentu teologije. Jedina teologija koju je znala bila je da ga treba pitati prima li Isusa Krista u svoje srce i ponovno se rodi. Mladić je bio spreman ponoviti nakon nje jednostavnu molitvu grešnika, prihvaćajući Isusa kao svog osobnog Spasitelja. Tri mjeseca kasnije zamolio je Brendu da se uda za njega. I tako će postati supruga budućeg pastora! Za nju je to bio "poziv".

Brenda se udala za Phila Johnsona 1972. godine. Iako nije mogla pohađati studij u Seminaru - Brenda je radila kao kućna pomoćnica kako bi podupirala Phila – on bi joj donio kući ono što je učio. Kad je završio Trinity Evangelical Divinity School i trebali su odabrati denominaciju u kojoj će služiti, bili su u nevolji. Baptisti nisu bili zainteresirani za Johnstone jer su govorili „jezicima“, a ni Božja Crkva nije bila zainteresirana jer, dok je par govorio „jezicima“, nisu vjerovali da je takav govor normativan za sve kršćane ispunjene Duhom. Stoga su odlučili postati kućni misionari i osnovati vlastitu karizmatičnu Crkvu u prekrasnoj državi Maine.

Bili su u Maineu samo nekoliko tjedana kada su se našli na koljenima moleći Gospoda za zdravu doktrinu. Tog dana Phil je prvi put upoznao jednog adventistu. Njemu i Brendi nauk o suboti imao je smisla i nisu vidjeli drugog izbora nego da vjeruju Četvrtoj zapovijedi onako kako je napisano. Adventistička učenja o smrti, paklu, zdravlju, a i sve drugo također su imali smisla. I oni su u jesen 1974. postali adventisti. Njihovo najveće razočaranje bilo je to što se očekivalo od njih da pričekaju nekoliko godina kako bi se "nastanili u istini" prije nego što se mogu primiti u službu adventističkih pastora.

Nakon što su se tri godine „nastanjivali u istini“, Johnsoni su s dva mala dječaka krenuli na adventistički Teološki fakultet. Nisu imali sponzorstvo.

Trebalo im je samo šest mjeseci, financijski teških ali duhovno poticajnih, da bi

mogli primiti poziv u pastorsku službu u Sjevernoj Dakoti. I Phil i Brenda voljeli su pastoralni rad i svoju su energiju u potpunosti uložili u svoj okrug s dvjema crkvama. Nakon četiri godine, Phil je rukopoložen. "U tom trenutku", kaže Brenda, "biti pastorova supruga koja radi s Philom bio je najveći poziv koji sam mogla zamisliti."

Nakon Philovog rukopoloženja pozvani su u Zapadni Libanon, New Hampshire. Dječaci su pošli u školu, a došlo je vrijeme da Brenda razmisli o zaposlenju. Ništa je nije zanimalo osim pastorske službe. "Počela sam osjećati da je to moj poziv i da ne mogu biti sretna ako radim bilo što drugo." Njezin se suprug pitao, s praktičnog stajališta, može li zaraditi dovoljno da pomogne obrazovanju njihove djece.

Odlučila je steći fakultetsku diplomu u programu za odrasle na Atlantic Union Collegeu s teološkim magisterijem. Diplomirajući AUC s BA u Osobnim službama, odmah je zaposlena kao plaćena biblijska radnica. Kad se par preselio u New York City 1990. godine, Konferencija je pokupila Brendu kroz poseban program s Generalnom konferencijom koji je polovicu plaće isplatio uz uvjet da prima punu pastorsku plaću s dijelom od Konferencije, što je u to vrijeme bilo rijetko za ženu. U dvije godine oni su tamo krstili 50 ljudi, od kojih je više od polovice studiralo s Brendom.

Na Generalnoj konferenciji 1990. godine Brenda je bila prisutna da bi čula raspravu o ženskom rukopoložanju. To nije bila tema koju je prije razmatrala. Ali kad je došlo do glasovanja, dolazile su nekontrolirane suze, a ona je kazala: "U kontaktu s činjenicom da sam u najdubljim slojevima svoje duše željela biti prepoznata kao Gospodnja pastorica - željela sam biti i rukopoložena." Međutim, Brenda je shvatila da je Crkva progovorila i odlučila je taj bolni trenutak izbaciti iz misli. Rasprava na zasjedanju GC-a 1995. sve je vratila unatrag, "samo sam otada bila čak i sigurnija u svoj poziv" - rekla je Brenda.

Johnsoni su se preselili u Livingston, NY, gdje je Brenda radila kao kapelanica s pola radnog vremena, a s pola kao biblijska radnica. Bila je ravnateljica Službi žena za veliku Konferenciju New York.

Zatim je radila s punim radnim vremenom u kapelaniji. Njezin suprug zatražio je da počne propovijedati dva puta mjesečno u njihovom okružju s dvjema crkvama. Taj raspored nastavlja već deset godina.

Brenda je studirala kliničko pastoralno obrazovanje, te stekla akademski naziv

magistra teologije na fakultetu Northern Baptist Seminary, i upisala je doktorski studij.

Trenutno Brenda dijeli svoje radno vrijeme između pastoralne službe u hospiciju i pastoralne službe sa suprugom, u čijem okrugu još uvijek propovijeda dva puta mjesečno. Crkve pastora Johnsona su Glen Ellyn i Northbrook, Illinois.

Brenda očekuje da će biti odborski licencirana na proljeće 2005. Kaže da je neupitno Phil sada sretan i zahvalan što je stekla doktorsku diplomu.

Knott, Esther Ramharacksingh

U dobi od tri godine Ester je počela dijeliti svoju ljubav prema Isusu. Prva proučavanja Biblije održala je nakon prve godine fakulteta. Kad su ljudi s kojima je studirala odlučili slijediti Isusa, Esther je bila oduševljena. Tijekom trećeg ljeta na fakultetu radila je s evanđeoskim timom. Opet je bila svjesna da bi u svom narodu mogla oblikovati jasniju sliku Boga i privesti ga k Njegovoj ljubavi.

Oni koji su promatrali njezine aktivnosti svjedočenja pogrešno su pretpostavili da je Esterin glavni studij bio teologija. Kaže da se borila protiv svog poziva u pastoralnu službu. Međutim, tijekom starijih godina napokon je promijenila svoj glavni studij u religijski. Pronašla je duševni mir kad je rekla "da" Božjem pozivu za svoj život.

Svom glavnom studiju Religije Ester je dodala drugi, kraći studij Tjelesnog odgoja i zdravlja; tu je dodatnu obuku koristila u službama koje su vodile prema biblijskim proučavanjima i krštenjima.

Ester je bila kapelanica kampusa na Broadview Academy 1980.-1983. i pomoćnica kapelana na Sveučilištu Andrews 1985.-1987. Radila je u Obrazovnom uredu Sjevernog Američkog Odjela, vodila biblijske kampove i sastanke vodstva te provela tjedan molitve na Valley Grande Academy u Teksasu.

Esther Ramharackingh pridružila se 1990. godine pastoralnom osoblju crkve Sligo. Nakon udaje za Rona Knotta, karijeru je nastavila u pastorskoj službi. Prenijela ju je 1997. godine u Pioneer Memorial Church na kampusu Sveučilišta Andrews, gdje su joj zadaci pastoralna skrb, praktičan rad, rad s malim skupinama i učenje.

Esther Ramharackingh pridružila se pastoralnom osoblju crkve Sligo.

Zanimljivo je da su Ester 1996. godine Konferencija Potomac i Columbia Union

predložile za rukopolaganje, i to je tako zabilježeno. Na godišnjoj službi rukopolaganja u kampu Potomac sve je bilo isto za Esther kao i za njezine muške kolege, samo je ona „primila drugačiji komad papira“. Dakle, ako ili kad se rukopolaganje žena odobri u cijeloj Crkvi, Ester kaže da neće trebati prolaziti kroz drugu službu rukopolaganja.

Kretschmar, Juanita

Godinama je Juanita predsjedavala mobilnim službama New York Cityja, vjerskim radom u kojem su bili uključeni mnogi volonteri i dobrovoljni doprinosi. Juanita je bila voditeljica Zdravstva i umjerenosti, društvenih službi i unutarnjih gradskih odjela u Velikoj newyorškoj konferenciji. Propovijedala je u mjesnim crkvama, na sastancima u kampovima i na molitvenim sastancima. Juanita i njezin suprug Merlin Kretschmar (predsjednik Velike newyorške konferencije) zajedno su vodili molitvene sastanke.

Nakon umirovljenja Merlin i Juanita preselili su se na Floridu Keys i osnovali jedinstvenu službu, *Keyski susret s prirodnim teatrom i planetarijem*. Kako dolaze turisti iz cijelog svijeta, kao i lokalni posjetitelji, nudi im se *Power to Cope* („Snaga za suočavanje“) i druga literatura prema potrebi, uključujući i biblijska proučavanja, a također i mogućnost posjeta i molitve ako situacija zahtijeva.

Losey, Tammy

Poziv u pastorsku službu koji je Tammy osjećala u dobi od 18 godina ona je prepoznala više puta potvrđena "od onih kojima sam služila i od našeg vjernog Boga".

Odmah nakon što je završila teološki BA na Sveučilištu La Sierra, Tammy je rodila blizance i ostala kod kuće dok nisu krenuli u školu. Zatim se vratila svojim obrazovnim i profesionalnim ciljevima. Stekla je magistarski stupanj u pastoralnoj službi i sada pohađa pripremni program za upis na doktorski studij.

Tammy Losey je izvršna pastorica u crkvi Mountain View u Las Vegasu u Nevadi. Prije toga obnašala je odgovornosti biblijske radnice, pastorice rasta crkve i evangelizma, pastorice Službi žena, pastorice mladih i pridruženih pastora. Imala je prednost krstiti oko 30 kandidata koje je pripremila za krštenje.

Na pitanje o uzrocima neugodnosti odgovara: „Iako sam kao žena u službi imala mnogo frustracija, sve blijede i postaju beznačajne u odnosu na radost služenja našem Gospodinu u punoj pastorskoj službi. Uz Božju pomoć pokušavam zadržati perspektivu koja

se proteže u vječnost.”

Dok Tammy uživa u propovijedanju i podučavanju, ona također pronalazi zadovoljstvo u ohrabrivanju, opremanju i osnaživanju drugih za njihove putove službe. Pruža iscjeliteljsku pomoć osobama s povrijeđenim emocijama, slomljenim duhovno i fizički.

Pastorica Losey duboko cijeni doprinose žena i muškaraca koji su se žrtvovali kako bi otvorili vrata da muški i ženski pastori služe rame uz rame u pastorskim ulogama.

Neall, Beatrice Short

Iako je Beatrice Neall uzela modificirani teološki glavni studijski program, nije vidjela otvoren način za ulazak u pastorsku službu osim rute koju je slijedila, a ta je - udaja za pastora. Ona i njezin suprug pastor služili su u Kambodži, Vijetnamu i Singapuru. Beatrice je podučavala Bibliju medicinskim sestrama, provodila pastorsku obuku u Vijetnamu, a od 1971. do 1974. bila je učitelj Biblije na Southeast Asia Union Collegeu (na Koledžu Jugoistočne azijske unije). Na kraju je završila magisterij i doktorat iz vjeronauka na Sveučilištu Andrews, koristeći priliku za upis na mnoge sveučilišne kolegije.

Knjiga dr. Neall *The Prince and the Rebel / Princ i pobunjenik*, aludira na borbu u Kambodži dok prikazuje priču Velike kozmičke borbe; prevedena je na 12 jezika, a oko 50 000 primjeraka distribuirano je kambodžanskim izbjeglicama u kampovima.

Dr. Neall je 1977. godine započela svoj mandat na Union Collegeu u Lincolnu, u Nebraski, kao profesorica teologije i biblijskih jezika 1977. godine.

Za Ženu godine proglasila ju je Udruga adventističkih žena 2003. godine nagradom za duhovno vodstvo.

Oberg, Chris

Pastorica Oberg prihvatila je poziv da postane viša pastorica crkve Calimesa u Jugoistočnoj kalifornijskoj konferenciji u travnju 2005. godine. Crkva ima 1200 članova.

Već je četiri godine pridružena pastorica u crkvi Sveučilišta La Sierra.

Osborn, Norma Keough

Učiteljica u crkvenoj školi i majka, Norma Osborn prethodno je stekla prvostupnički i magisterijski akademski stupanj obrazovanja kad je, zbog svojih evidentnih sposobnosti i iskustva u obrazovanju, pozvana da se pridruži crkvenom osoblju

adventističke crkve Sligo kao suradnica pastora za dječje službe. Počev od 1989. godine, pastorica Osborn mogla je krstiti kandidate koje je pripremila, uključujući i svoju kćer.

U 3.000-članoj crkvenoj zajednici Sligo u parku Takoma, Maryland, Norma je u cijelosti uživala u svojoj pastorskoj službi i osjećala se podržano i ohrabreno. Ipak, ponekad je poželjela da na sličnim pozicijama bude više žena, tako da, kad naiđe na razočaranje zajedno s radostima, ima slušateljice koje je razumijevaju; i kad bi neka ideja posebno dobro funkcionirala, mogla bi je s njima podijeliti. Drago nam je da je tijekom 15 godina otkad je Norma izrazila tu želju i ova knjiga prvi put objavljena, u adventističko pastorstvo pozvano još mnogo žena.

Nakon što je pomogla u sadnji crkve u Hobokenu, N.J., Norma se preselila u adventističku zajednicu Praise Center u Aleksandriji, VA. U ovoj dinamičnoj afroameričkoj crkvi uživala je u "čudesnom propovijedanju Henryja Wrighta i živoj glazbi".

Osbornovi su se preselili 2001. godine na Pacifički unijski koledž, gdje je pastorica Osborn preuzela dužnosti u fakultetskoj crkvi kao pastorica za Obiteljske službe dok je njezin suprug postao dekan fakulteta.

Normin je komentar koji se tiče njezinog položaja: "Vjerujem svim srcem i uvijek sam iznova zadivljena da me Gospodin želi ovdje. Njegova je volja za mene prioritet."

Ripley, Heather

Heather se borila protiv poziva u pastorsku službu, a zatim je sklopila dogovor da će slijediti Božje vodstvo u tom polju ako ne mora govoriti. "S Božjim smislom za humor", priznaje, "sada imam čak i strast prema propovijedanju."

Njezina priprema uključivala je njezina iskustva u pastorskoj službi dok je bila studentica i pripravnica za Teksašku konferenciju, zajedno s njenim „učenjem iz knjiga“ koje je donijelo BA u teologiji na Jugozapadnom adventističkom sveučilištu i M Div na Sveučilištu Andrews. Trenutno radi doktorat na Evangeličkom fakultetu George Fox u području vođenja i duhovnog oblikovanja. Heather je također puno naučila od svojih roditelja, koji su oboje pastori (vidi LYNN RIPLEY u ovom poglavlju).

Heather sada nosi odgovornost senior-pastorice za okrug s dvjema crkvama u

Brownwoodu i Colemanovim distriktima (okruzima) u Teksasu. Proučavajući atlas, može se vidjeti da Coleman Coleman obuhvaća veliki okrug tekšaške zemlje sa skromnim stanovništvom od 9710 osoba. Ovo je zemlja farmi i rančeva, u kojoj je Heather prozvana nadimkom "kravlja pastorica". Ona objašnjava da je žena s kojom je proučavala Bibliju govorila kako je odvojila gusku i puricu kao desetinu. A kasnije je pokazala Heather i rekla: "Ovo je moja desetinska krava."

Heatherina frustracija proizlazi iz toga što "nema dovoljno vremena da sve uradi što treba". Bog joj omogućuje da se nosi s tim problemom pomažući joj da postavi granice.

Što nagrađuje ovu mladu pastoricu? Stvaranje duhovne stvarnosti u ljudskom životu, nešto što utječe na svaki njegov dio; govor, posjet, bogoslužja mladih, dosezanje ljudi svjetovne orijentacije, dječje crkve i suvremeni oblici evangelizma. Imala je prednost krstiti desetak obraćenika.

Ripley, Lynn

Lynn Ripley pridružena je pastorica u Prvoj crkvi Saint Paul i voditeljica je Službi žena u Konferenciji Minnesota. Njezin suprug David voditelj je Odjela za pastore u istoj konferenciji.

Lynn je pohađala dodiplomski studij teologije i biblijskih jezika na Jugozapadnom adventističkom sveučilištu; magistarski studij iz područja pastorske službe završila je na Sveučilištu Andrews. Lynn je jednom radila i kao pridružena pastorica volonterski, a taj čin vjere doveo je do toga da ju je Tekšaška konferencija angažirala kao pridruženu pastoricu u crkvi Sjeverozapadni Houston.

Ripleyevi su ranije službovali u Britanskoj kolumbijskoj konferenciji u Kanadi, gdje je Lynn bila kapelan za školu K-10 i voditeljica Službi žena, dok je David bio voditelj Odjela za pastore.

Gospođa Ripley krstila je 15-ak osoba i priprema i druge za taj sveti obred. Osjeća se nagrađenom mentorstvom žena, obitelji i mladih u u pripremi za aktivnu službu.

Roberts, Sandra

Sandra Roberts mnogo je godina radila u Službama za mlade i ljetne kampove, počevši od vremena kad je bila studentica. Pet godina bila je pridružena pastorica adventističke crkve Corona, u Kaliforniji. Godine 2000. postala je pridružena voditeljica mladih u Jugoistočnoj kalifornijskoj konferenciji.

Gospođa Roberts izabrana je 7. studenog 2004. za izvršnu tajnicu Jugoistočne

kalifornijske konferencije. Ona je prva žena koja je izabrana za takvu visoku dužnosnicu u bilo kojoj konferenciji Tihog oceana.

Salcedo-Gonzales, Myriam

Myriam kaže: "Sve u svemu, trebalo mi je 22 godine da dođem punim krugom do svog istinskog zvanja i poziva." Ona je pridružena pastorica crkve spomen-obilježja White u Los Angelesu u Kaliforniji. Od 2000. godine pastorica je za odgoj i evangelizam.

Kojim je putem Myriam došla do tog položaja? Kad je imala osam godina, otac joj je postao pastor. Djevojčica je pratila oca u posjete i biblijska proučavanja, gledala ga i čula kako propovijeda, pa je već i tada osjetila kako je pozvana od Boga da učini isto. Uz njezine roditelje, još jedan nadahnuti model bila je Ana Rosa Alvarado, koja je služila kao biblijska radnica bez pastorskog zvanja.

Budući da je bila sigurna što želi studirati, Myriam je 1985. postala prva studentica Antillian Collegea (u Puerto Ricu) koja je diplomirala BA iz teologije. Kasnije je pohađala terenski program koji je Sveučilište Andrews održavalo u Puerto Ricu, a diplomirala je 1988. i stekla MA u religiji. Također je stekla magisterij u savjetovanju i vođenju škole i administracije.

Pastorica Salcedo-Gonzales kaže da osjeća najveću sklonost prema evangelizmu ili točnije da predstavi nevjerojatnu Isusovu milost svima koji je trebaju. Voli propovijedati, održavati biblijska proučavanja i organizirati evangelizacijske programe poput seminara utemeljenih na potrebama, kao što su Servant Evangelizam (Evangelizam sluge) i Socials-to-Save (Društveni da spasimo). Također se osjeća nagrađenom kad posjećuje članove crkve. Myriam uživa govoriti na ženskim molitvenim sastancima.

U vrijeme ovog pisanja Myriam je krstila 15 ljudi.

Schoonard, Dúane

Nakon zasjedanja Generalne konferencije 1995., predsjednik Sjevernoameričke divizije A. C. McClure pozvao je Predsjedničko povjerenstvo Službi žena u toj diviziji. Pod predsjedavanjem Harolda Baptistea, tajnika odjela, komisija je 1997. dala sveobuhvatne preporuke NAD-ovim i drugim sastancima na kraju godine, između ostalih da i jedna žena bude dodana osoblju Pastorske udruge NAD. Dúane Schoonard izabrana je za jednog od triju pridruženih direktora Pastorske udruge NAD-a.

Dúane je od kolovoza 1998. služila kao pastorica duhovne skrbi u adventističkoj

crkvi Collegedale u Tennesseeju. Prethodno je služila kao pastorica u Konferenciji na Floridi i sedam godina služila kao kapelanica u Adventističkoj bolnici na Floridi. Diplomirala je teologiju na Koledžu Atlantske unije (Atlantic Union College) i stekla magisterij zdravstvenog savjetovanja. Pastorica Schoonard ima oženjenog odraslog sina i kćer.

Pastor Schoonard brine o ženama pastoricama s pažnjom i kreativnom misli. Organizirala je dvije nacionalne konferencije za njih, a organizirala je i sastanke pastoriga NAD-a na Generalnoj konferenciji 2005. godine.

Sheldon, Jean

Jean Sheldon podsjeća da je kao studentica na Koledžu Pacifičke unije dok je bila u svojoj spavaonici shvatila da je pozvana od Boga da bude teolog. Ona piše: "Osjetila sam prisutnost svih osoba Trojstva kad su me pomazali kao Levitske svećenike za taj zadatak."

Pripremila se za svoj rad diplomom religije na Sveučilištu Andrews, 1982. godine; diplomom magistarskih studija (Biblijski studij) na Sveučilištu Loma Linda 1984. godine; i doktoratom iz Bliskoistočnih religija, koji su zajedno organizirali Sveučilište u Kaliforniji, Berkeley, i Diplomaska teološka unija (Graduate Theological Union), 2002. godine.

Dr. Sheldon provodi svoj poziv na mjestu izvanrednog profesora religije na Koledžu Pacifičke unije. Uživa u podučavanju i mentorstvu učenika; pisanju za opću i znanstvenu publiku; govorima na seminarima i propovijedima; u tjednom podučavanju razreda subotnje škole; i vođenju skupina u proučavanju Biblije.

Bila je predavač religije na Adventističkom koledžu Hong Kong, 1984.-1987.

Shell, Penny

U kontaktu s Valerie Phillips, ženom kapelanicom u Battle Creek Sanitariumu (Sanatorij Battle Creek), Penny je shvatila da žena može biti kapelan i da ona i Valerie imaju slične darove. Dok se Penny brinula za svoje roditelje, koji su oboje umrli od raka unutar godinu dana, čula je Božji tihi poziv na službu.

Pripremajući se, Penny je na Sveučilištu Andrews pohađala magistarski studij religije i Ed D iz vjeronauka. Potvrđena je kao kolegica na Kapelanskom fakultetu (College of Chaplains).

Penny je bila prva kapelanica i direktorica pastoralne skrbi u Bolnici Thorek (Thorek Hospital) i u Medicinskom centru u Chicagu (Medical Center Chicago). Zatim se premjestila u kapelaniju Adventističke bolnice Shady Grove u Marylandu, gdje je postala direktorica

Pastoralne skrbi i vodila je veliki odjel s mnogo suradnika. Penny je osim svojih noćnih službi vodila pogrebe i vjenčanja. Vidjevši rezultate svog pastorskog rada bila joj je to potvrda da vjeruje: "Da, ja sam pastorica."

Nakon 11 godina u Shady Groveu, Penny se 1999. preselila u La Sierrin ženski resursni centar La Sierra kao pomoćnica ravnateljica, postajući ravnateljica 2002. godine. Također radi i nekoliko sati tjedno kao pastorica za posjete u crkvi Sveučilišta La Sierra.

Small, Heather-Dawn

Heather-Dawn Small radila je u Odjelu Službi žena u Generalnoj konferenciji od 2001.; kao pomoćnica voditeljice tog odjela putovala je u mnoga svjetska odjeljenja Crkve. Trenutno djeluje kao voditeljica odjela, dok ne bude izabrana voditeljica na Generalnoj konferenciji 2005. godine. Obuka vodstva za žene bila je važan dio njezinog rada.

Heather-Dawn, rodom iz Trinidada i Tobaga, pet je godina bila voditeljica Službi žena i djece u Karipskoj uniji.

Stenbakken, Ardis

Kao voditeljica Službi žena u Generalnoj konferenciji, Ardis Stenbakken doslovno je propovijedala po cijelome svijetu. Štoviše, Bog joj je dao administrativne sposobnosti da osposobi i druge žene da propovijedaju širom svijeta! Pod vodstvom pastorice Stenbakken tijekom 2003. godine, Službe žena provele su 100.385 serija evangelizacijskih sastanaka; krštenja od 96.288 osoba došla su kao izravni rezultat rada Službi žena.

Pastor Stenbakken posebno traži molitvu za žene koje su pastorice među muslimanskim ženama, jer njihova izolacija i progonstvo mogu biti bolni.

Dok se Stenbakken povlači iz rukovodstva Službi žena, njezin suprug Dick Stenbakken odlazi u mirovinu kao voditelj Službe adventističkih pastora. Ne sumnjamo da će oni i dalje služiti kad se vrate u svoj voljeni Kolorado.

Strykowski, Carolyn J. H.

Carolyn je prvi put doživjela poziv od Boga kao desetogodišnja katolička djevojčica, kako opisuje: „Jednog dana mijenjala sam zavjese na oltaru u praznoj, prigušenoj crkvi. U jednom dragocjenom trenutku poželjela sam da drugi saznaju kakva je radost u bliskoj vezi s Bogom, i čeznula sam za pomoći da se Bog dogodi u životima drugih, tako da bi i oni spoznali Božju ljubav jednako kao i ja.”

Iako je Carolyn odrasla u St. Josephu, u Michiganu, na 13 milja od Sveučilišta Andrews, prošlo je mnogo godina prije nego što je stupila u kontakt s adventistima u Berrien Springsu. Kad je to učinila, Duh Sveti koristio je prekrasnu službu koju su vodili studenti da bi dotaknuo njeno srce. Pastor Dwight Nelson iz Pioneer Memorial Church i njegova supruga Karen strpljivo su je slušali i odgovarali joj na mnoga pitanja. Ova prethodno aktivna članica Katoličke crkve krštena je kao adventistica na Uskrsnu subotu 1990. godine. Nakon toga njezin otac nije razgovarao s njom devet mjeseci.

Carolyn je slijedila Božje vodstvo putovima koji su uključivali volontiranje, stjecanje MA u pastoralnoj službi i kliničko pastoralno obrazovanje. Bila je voditeljica pastoralne skrbi u Lakelandu u St. Josephu, u Michiganu, u programu koji je studirala; kapelanica u bolnici na Floridi, Orlando; i dežurna kapelanica u Mishawaki u Indiani. Trenutno je kapelanica u bolnici Adventist Health Midwest /Adventističko zdravlje Srednjeg Zapada/ u području Chicaga. Carolyn voli voditi tjedne grupe duhovnog rasta na Odjelu za psihičke bolesnike, u rodilištima za majke prvoročkinje i za srčane pacijente.

Bila je glavna starješinica velike Pioneer Memorial Church. U iskustvima koja mnogima izgledaju nedostupna Carolyn pronalazi svoj poziv - voli "hoditi s ljudima kroz tugu i gubitak, kroz bolest", biti blizu u životnim tragedijama osoba u svom krugu. Ona ih osvještava "TKO su oni u Božjim očima, bez obzira na okolnosti".

Vincross, Tara Vinyard

Tara ovo piše o svom pozivu: "Kako sam kao pomoćnica voditelja bila uključena u ljetnu pastorsku službu za mlade i adolescente, osjetila sam kako me Bog poziva u službu za puno radno vrijeme. Osjetila sam gorljivu želju u svojoj duši da dijelim radost, mir, ljubav i cjelovitost koji se mogu naći samo u Isusu. Znala sam da ne mogu ništa drugo. Taj su poziv prepoznali i potvrdili moji mentori i voditelji."

Tara je diplomirala na Sveučilištu Jugozapad (Southwestern University) 2002. godine i stekla diplomu teologije. Ona služi kao pridruženi voditelj za mlade i mlađe odrasle osobe za Washingtonsku konferenciju, koristeći svoju kreativnu energiju kako bi pomogla izvedbi uspješne doktrinarne serije Mladi za mlade. Tara je uzbuđena što se priprema za propovijedanje vlastitog prvog cjelovitog evangelizacijskog niza. Blagoslovljena je krštenjem osmero ljudi koje je pripremila za taj obred.

Washingtonska konferencija planira sponzorirati gospođu VinCross na seminaru 2005. godine. Tara predstavlja mnoštvo mladih žena na našim fakultetima i seminarima širom svijeta i na terenu koji su mentorirani kako bi učinkovito iskoristili svoje darove za Isusa u pastoralnom radu.

Watts, Kit

Kit Watts probila je led pridruživši se pastoralnom osoblju adventističke crkve Sligo 1973. godine kao pastorica publikacija. Otkrila je da su joj darovi dobro odgovarali položaju.

Međutim, budući da je bila pionirka, otkrila je da se mnogo energije troši na obranu mjesta za žene. To je umanjilo mogućnost za sudjelovanje u samoj pastoralnoj službi. Osim toga, nije postojala slična pozicija na koju bi mogla očekivati da će se preseliti kad napusti Sligo.

Stoga je Kit stekla magisterij bibliotečne znanosti i provela osam godina kao knjižničar časopisa na Sveučilištu Andrews i ondje stekla magistarski akademski stupanj u religiji.

Kit je 1987. postala pomoćnica urednika za glavno glasilo Crkve *Adventist Review* (*Adventistički pregled*). Osjetila je poziv "u smislu da želim pomoći Božjem glasu, njegovim nastojanjima, i da se za sigurnost u Njemu bolje čuje u svijetu. Darovi koje sam identificirala u sebi su za riječi - ponekad pisanje, ponekad govorenje, te ponekad i za programiranje i strukturiranje."

Nakon desetljeća u *Reviewu* Kit je postala voditeljica Centra resursa za žene smještenog na Sveučilištu La Sierra (s pola radnog vremena), a s drugih pola radnog vremena bila je na čelu Odjela za komunikacije za Jugoistočnu kalifornijsku konferenciju. Godine 2002. preselila se na stalno puno zaposlenje u Konferenciji, gdje je asistentica voditelja za komunikacije. Ostaje i dalje koordinatorica posebnih projekata u Centru resursa za žene.

Kit je jedina žena koja je bila članica svih službenih adventističkih povjerenstava osnovanih za proučavanje pitanja rukopoložanja žena 1973., 1985., 1988. i 1989. godine. Gledajući dalje od same sebe, ona se osobito brine da se u Gospodinovom djelu u potpunosti iskoriste i darovi drugih žena.

White, Jan

Jan White pomoćna je pastorica za skrb i upoznavanje s osobama izvan crkve u Calhounu, u Georgiji. Bila je prva žena koja je 2003. godine imenovana pastoricom u Konferenciji Georgia-Cumberland. Njezin je suprug Phil White pastor-senior u Calhounu, što ih čini tandemom.

Prije toga pastorica White služila je kao voditeljica Službi žena i Službi obitelji za Washingtonsku konferenciju i bila je suradnica pastora u crkvama Sjeverne Kaskade (North Cascade) i Adventističke akademije Auburn.

"Već kao dijete imala sam gorljivu ljubav prema Isusu", prisjeća se Jan, "i kad sam počela raditi kao nastavnica nakon što sam završila fakultet imala sam prednost pripremiti svoju prvu osobu za krštenje."

Jan ima BA iz područja religije s Walla Walla Collegea i magistarski stupanj sa Sveučilišta Andrews.

Pastorica Jan White uživa u mnogim aspektima pastorskog rada, uključujući posjete aktivnim i neaktivnim članovima, biblijska proučavanja u malim skupinama, propovijedanje i molitvene skupine.

Govorila je za Isusa širom svijeta, uključujući održavanje evangelizacijskog niza na Filipinima s timom Službi žena. Kakvo uzbuđenje kad je kršteno više od 400 osoba! Jan skromno dijeli zasluge s lokalnim stanovništvom, ističući da su većinu pripremnih poslova u tom programu odradili oni.

U Sjedinjenim Državama utjecaj se pastore Jan doživljava široko dok govori na ženskim molitvenim skupovima.

U vrijeme ovog pisanja, pastorica White krstila je više od 20 osoba.

Williams, Hyveth

Hyveth Williams bila je pastorica-senior adventističke crkve Loma Linda Hill u Loma Lindi u Kaliforniji od 1996. godine. Pet pridruženih pastora radilo je s njom u sveobuhvatnom, energičnom programu.

Prethodno je gđa Williams vršila pastorsku službu u Bostonskom hramu Adventističke Crkve. Bio je to izazovan zadatak. Povijesna struktura pala je u tako derutno stanje da je konferencija razmišljala o njezinoj prodaji. Pohađanje crkvenih službi palo je na oko 50 osoba. U to vrijeme 18 mjeseci nije bilo pastora kad je Hyveth, nakon što se iskreno molila, 1989. godine prihvatila izazov da bude pastorica crkve u opadanju.

Pastorica Williams počela je raditi s karakterističnom energijom i pokrenula je molitve. Ljudi su se vratili u crkvu; dolazili su i studenti s visokih učilišta i sveučilišta u tom području.

Hyveth ih je voljela i nadahnula za Isusa. Članovi i prijatelji donirali su i radili na popravljaju slomljenih klupa i krova koji curi, zamijenili zastarjeli tepih i obojili zidove.

Pastor William G. Johnsson, urednik *Adventist Reviewa*, propovijedao je na ponovnom posvećenju preuređenog svetišta. Što se tiče tog događaja, napisao je da je raspoloženje bilo ujedno "zahvalnost, radovanje, divljenje, osjećaj da je to dio čuda".⁵

U Hyvethinoj autobiografiji *Will I Ever Learn?*⁶ iskreno piše o životu prije obraćenja; doživjela je borbe zajedničke mnogim obraćenicima. Krštena je u Adventističkoj Crkvi 1979. godine. Dok je studirala na Columbia Union Collegeu (i njezin sin Stephen na Akademiji Takoma), Hyveth je vjerovala da je pozvana u pastorsku službu. Služila je kao studentska pripravnica u adventističkoj crkvi Pennsylvania Avenue, a diplomirala je na CUC-u 1985. godine.

Hiveth je bila jedna od sedam žena i 450 muškaraca koji su započeli nastavu u jesen 1985. na Adventističkom teološkom fakultetu u Michiganu. Prihvaćena je na studij teologije privremeno, bez ikakvog sponzorstva Konferencije. Pitala se hoće li dobiti poziv u pastorsku službu.

Hyveth je primila poziv da služi osoblju velike adventističke crkve u Parku Takoma u Marylandu, kao koordinatorica evangelizacije, s naizmjeničnim vremenom za prisustvovanje na Fakultetu. Iz Sliga Hyveth je pozvana u hram Boston, a potom i u crkvu Campus Hill, kao što je gore navedeno.

Druga Hyvethina knjiga nedavno je objavljena i nosi naslov *Secret of a Happy Heart: A Fresh Look at the Sermon on the Mount* (Tajna sretnog srca: Svježi pogled na Propovijed na Gori).⁷

---

1. Distribucija uključuje 73 pastore, 47 biblijskih radnica, 43 kapelanica u medicinskim ustanovama, 11 supruga pastira koje služe kao suradnice, 39 diplomiranih studentica, 26 učiteljica Biblije, profesorica teologije, kapelanica u kampusu i drugih.

2. Više informacija o tim radnicama širom svijeta pogledajte kopije Mozaika iz Odjela za Službe žena u Generalnoj konferenciji.

3. Možete pronaći i druge žene u službi Adventističke Crkve u novim *Godišnjacima*.

4. Time for Equality in Adventist Ministry (TEAM).

5. William G. Johnsson, "Born to Grow", *Adventist Review*, 22. ožujka 1990: 4.

6. Hyveth Williams, *Will I Ever Learn?*, Hagerstown, Maryland: Review and Herald Publishing Association, 1996.

7. Hyveth Williams, *Secret of a Happy Heart: A Fresh Look at the Sermon on the Mount* (Hagerstown, Maryland: Review and Herald Publishing Association, 2004.)

"Može li tko uskratiti vodu da se ne krste ovi koji su primili Duha Svetoga kao i mi?"

—Djela 10,47

"Može li tko uskratiti?"

Biblijska analogija

Nakon što sam govorila glasom pripovjedača, ne mogu odoljeti pretvaranju u "propovjednicu" u ovom posljednjem poglavlju i u Zaključku. Pregledajte sa mnom, ako želite, pitanje zabilježeno u Djelima 10. i 11. poglavlju i razmislite o njegovoj važnosti za trenutnu situaciju. Ovaj segment rane crkvene povijesti dao mi je hrabrosti kad sam ušla u pastorsku službu 1973. godine.

Petar, čekajući ručak na kućnom krovu u Cezareji, pao je u viđenje. Vidio je nekakvu veliku posudu kao od platnena jedra kako se s neba spušta zavezana po uglovima; u njemu je vidio zvijeri, gmazove i ptice isključene iz prehrane prema biblijskim zakonima. Istodobno je čuo glas: "Ustaj, Petre; kolji i jedi." (Dj 10,13). Citati Pisma u ostatku poglavlja potječu iz Djela 10. i 11. poglavlja, *Zagrebačke Biblije*, osim ako nije drugačije naznačeno.

Petar je prosvjedovao: "Nipošto, Gospodine! Ta nikad još ne okusih ništa okaljano i nečisto." "Što Bog očisti, ti ne zovi okaljanim!", stigao je neposredni odgovor. Razmjena je tog dijaloga ponovljena tri puta; tada je plahta sa životinjama bila podignuta u nebo.

Dok je Petar zbunjeno odgonetao značenje vizije, muškarci poslani iz rimske satnije od zapovjednika po imenu Kornelije pokucali su na vrata kuće. Zatražili su da Petar posjeti satnika, za koga su ga uvjerali da je čovjek iznimnog karaktera. Smatrajući da je poruka viđenja povezana za taj neobičan poziv, Petar je pratio glasnike do doma tog čovjeka.

Korneliju i okupljenima u njegovom domu Petar je rekao: "Vi znate kako je Židovu zabranjeno družiti se sa strancem ili k njemu ulaziti." (U izvornom tekstu namjesto *zabranjeno* stoji *nezakonito*. Prim. prev.) Tako je snažna bila zabrana miješanja Židova s neznabošcima da je Petar smatrao da je to *nezakonito*.

Uvjeren da je sada vođen Duhom, Petar je ipak predvidio probleme s vodstvom Crkve kad se vratio; iz tog je razloga poveo kolege kako bi svjedočili o onome što će se dogoditi.

Kako je Petar pripovijedao o Kristovim učenjima i djelima – o kojima su svjedočili i njegovi pratioci - i propovijedao o presudi i oprostu od grijeha, bio je zapanjen kad je vidio kako Duh Sveti silazi na njegove slušatelje. Željno su prihvaćali njegove riječi, a Bog ih je vidno prihvaćao.

Petar i njegovi pratioci kratko su se savjetovali. Mogli su čuti ove mnogobožačke obraćenike kako govore jezicima i veličaju istinskog Boga. "Može li tko uskratiti vodu da se ne krste ovi koji su primili Duha Svetoga kao i mi?" (Djela 10,47) – upitao je Petar. Nakon toga preuzeo je odgovornost za krštenje obraćenika iz mnogoboštva u ime Gospodina Isusa Krista. *Vremenski postavljena barijera bila je slomljena.*

Nakon što su svoje obraćenike utvrdili u vjeri, Petar i njegovi drugovi vratili su se u Jeruzalem, prezadovoljni jer su bili oruđa Duha Svetoga. Ubrzo se Petar našao na ispitivanju od strane apostola. Zašto je, htjeli su znati, Petar nezakonito prihvatio neobrezane ljude u Crkvu?

Tvorcima Crkvenih pravila rečeno je kako je Duh Sveti potvrdio te obraćenike iz mnogoboštva. Iz tog razloga, objasnio je Petar, nije se osjećao slobodnim zapriječiti krštenje u Kristu mnogobožaca koji su primili krštenje Duha Svetoga "baš kao i mi".

Jeruzalemske crkvene vođe prihvatile su ovaj dokaz. Oni ne samo da su prekinuli svoje protivljenje, već su zapravo proslavili Boga. Radovali su se što je njihov Gospodin želio prihvatiti mnogobošce kao i njih.

Ova priča naglašava dramatičan zaokret u orijentaciji rane Crkve u pogledu na propise.

Kad sam preuzela dužnosti izvanredne pastorice u 1970-ima, pomislila sam: Ako je Bogu drago da pozove žene u službu i blagoslovi ih dijelom svoga Duha Svetoga, tada će ta akcija Božjeg djela uskoro postati očita. U tom će trenutku Crkva prestati smatrati da je rukopolaganje žena u pastorskoj službi neprimjereno. (Zapravo je već 1881. godine donesena rezolucija koja zastupa rukopolaganje žena u pastorskoj službi; vidi Prilog C, str. 177.) baš kao što je rana Crkva prestala smatrati da je prihvaćanje mnogobožaca u kršćanstvu nezakonito.

Međutim, kako su godišnja vijeća i zasjedanja Generalne konferencije godinama slijedile jedna za drugom, a rezultati opetovanog „daljnijeg proučavanja“ nikada nisu rezultirali potpunim prihvaćanjem, ostale pastorice i ja bile smo zbunjene. Nakon što je sve veći broj nas proveo godine u pastorskoj službi, a da nije vidio pomak prema rukopolaganju, u početku sam

pomislila da se moja nada koja proizlazi iz tog biblijskog modela neće ostvariti.

Još kasnije shvatila sam da je analogija održiva, ali na drugačiji način od onoga što sam očekivala. Sada je denominacija mnogo veća od rane Crkve, i geografski i numerički, pa je napredak u ženskoj pastoralnoj službi do danas bio lokalni, a ne globalni. Tamo gdje je bilo prilika da žene prihvate Božji poziv, dogodila se demonstracija prisutnosti Duha Svetoga, a u mnogim takvim slučajevima vodstvo je bilo više nego voljno da žene budu u potpunosti prihvaćene u službu.

Konferencije Potomac i Jugoistočna kalifornijska konferencija, u kojima je sve veća skupina žena pastorica tijekom posljednja dva desetljeća, službeno podržavaju svoje pastore; Ohio također ima potvrđan stav. Tijekom 1989. godine dvije unije (Izvršni odbor Kolumbijske unije 4. svibnja i Unija Tihog oceana 7. lipnja) izglasovale su odluke kojima se odobrava rukopoložanje kvalificiranih žena, općenito ili posebno. Ti su crkveni subjekti pristali odgoditi rukopoložanje do zasjedanja Generalne konferencije u srpnju 1990. (vidi Prilog C za relevantne radnje poduzete u 1990. godini na zasjedanju Generalne konferencije). Biblijska analogija drži da ako su žene pozvane u službu i ako ih blagoslivlja Duh Sveti, priznanje Božjeg prihvaćanja u mnogim slučajevima praćeno je i prihvaćanjem od strane Crkvenog vodstva.

Sve dok denominacija ne odluči u potpunosti prihvatiti svoje pastore, uvijek će biti žena pozvanih od Boga da nose onoliko odgovornosti evangelizacijskog, pastoralnog, savjetodavnog rada i podučavanja Biblije koliko im je dopušteno da preuzmu na sebe unutar Crkve.

Međutim, one očekuju vrijeme kada će presudni crkveni čelnici pitati: "Može li tko uskratiti" da se tim ženama dopusti puno sudjelovanje u pastorskoj službi, u mjeri u kojoj su "primili Duha Svetoga kao i mi"?

Jer nije nam Bog dao duha bojažljivosti,
nego snage, ljubavi i razbora.

–2 Timoteju 1,7

11 *Zaključne misli* Duh budućnosti

Budućnost gledamo prošlošću, istodobno pokušavajući održati čvrst doživljaj sadašnjosti. Ova knjiga govori o ženama koje su iskusile poziv u pastorsku službu, fenomenu koji je prepoznalo Kristovo tijelo, barem onaj dio koji je neposredno okruživao žene pastore - konferenciju i lokalnu crkvenu jedinicu.

Proučavanje pojedinačnih slučajeva pokazuje da je godinama licenciranje žena bilo usko povezano s naknadom; i naknada za žene, za razliku od one za muškarce, tijekom većeg dijela proučenog razdoblja bila je slavina koja se odvtala prema percipiranoj „potrebi“ ili bračnom statusu. Tretiranje žena u pastorskoj službi poboljšalo se na značajan način kako je denominacija sazrela. Pastoricama, evanđelisticama, kapelanicama i nastavnicama Biblije sada se isplaćuje redovita plaća bilo da su samohrane, udane, udovice ili razvedene. Godišnja odluka Vijeća iz 1989. godine, odobrena glasovanjem 190-46 i koja je stupila na snagu odmah, dopušta „pastorsku službu ženama, poput one koju vrše muškarci kolege u pastorskoj službi, da krštavaju i vjenčavaju u državama koje dopuštaju nerukopoloženim pastorima da vjenčavaju“. (Preuzeto iz članka Carlosa Medleyja, "Uloga žena, najviša godišnja rasprava u Vijeću", *Adventist Review*, 9. studenog 1989: 6). Ovo su čudesni koraci naprijed.

Postoje površne razlike u okolnostima tih različitih ministrica: Evanđelistica Minnie Sype često se borila sa siromaštvom tijekom više od četrdeset godina u službi, dok je pastora Jessie Weiss Curtis mogla udobno pružati financijsku pomoć članovima crkve u potrebi. Ipak, sličnost ovih žena bila je daleko značajnija od razlika: obje su se osjećale pozvanima - primoranim da podijele dobre vijesti o Evanđelju. Mnoge su druge žene bile i na sličan način pozvane; pastorske službe nekolicine opisane su u poglavljima ove knjige.

U jednom se pogledu, status žena u pastorskoj službi pogoršao. Ne samo da nisu rukopoložene; u ovom trenutku, osim u nekoliko slučajeva, žene više nisu licencirane kao pastore. (Zbog zahtjeva za internim prihodima koji su podneseni trenutačno u SAD-u 1970-ih, Adventistička Crkva redefinirala je status **opunomoćenog pastora** tako da uključi krštenje i da bude definitivno korak prema rukopoložanju. Budući da Crkva u većini slučajeva nije bila

voljna da se na taj način imenuju pastore, otada je malo žena licencirano u pastorskoj službi. (Mnoge su ranije bile; vidi Prilog B). Čini se da se u nakani zadržavanja statusa licenciranog pastora financijski održivim za muškarce, s vrlo poželjnim dodatkom za naknadu stanovanja, denominacija je odlučila oduzeti ženama najviši položaj u službi u čemu su i uspjeli u većini slučajeva. Licenciranje u službu bilo je dostupno ženama otkad je denominacija započela pastorima izdavanje dozvola /vidi Poglavlje 8./ stotinu godina ranije. Minnie Sype bila je jedna od 18 licenciranih pastora u konferenciji u kojoj je bilo zaposleno samo osam rukopoloženih pastora. Ona je tako funkcionirala regularnije nego žena pastora koja je danas klasificirana u nespecifičnu kategoriju kao opunomoćena ili licencirana pastora, izdvojena od svojih muških kolega u pastoralnom i evangelizacijskom radu.

Biti žena i istodobno biti pozvana da ispuni pastorsku ulogu u današnjoj adventističkoj denominaciji istodobno je i korisno i frustrirajuće. Djelo je korisno jer ono na što Bog poziva osobu da radi, Duh Sveti omogućuje njoj ili njemu da se ostvari; a suradnja s Duhom nenadmašna je prednost. Veza jača između pastore i Boga, članova koji su je podupri, kolegica i kolega te nadređenih. Frustracije rastu iz oporbe koju pokazuju neki crkveni administratori, pastori, studenti teologije i članovi prema tim pastoricama.

Dopustite mi da se na trenutak obratim pastoricama. Vjerujem u poruku iz 2 Timoteju 1, 6, 7 na koju želim skrenuti vašu pažnju, koliko i pažnju muških pastora. "Poradi toga podsjećam te: raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku." (2 Timoteju 1, 6). Timotej je bio upućen. Pastore, polaganje ruku može biti ono što je dodijeljeno samo lokalnom starješini-muškarcu; ipak, dovoljno je da Duh upali živi plamen unutar vašeg bića.

Kad se, ljudski gledano, budućnost čini mračnom ili nemogućom, pročitajte slavno uvjerenje iz sljedećeg retka: „Jer nije nam Bog dao duha bojažljivosti, nego snage, ljubavi i razbora.“(2 Timoteju 1, 7).

Grčka riječ σωφρονισμός, koja se u prijevodu King James pojavljuje kao „zdrav razbor“ u prijevodu Revised Standard je iskazana riječju „samokontrola“. Ta je riječ višeznačna: mogla bi biti prevedena i kao „trezveni razum“ i također kao „umjerenost/uzdržljivost“.

Kakva je to trijada karakteristika koja obilježuje pastoricu dok se suočava s neizvjesnom profesionalnom budućnošću (a riječi sigurno nisu manje primjenjive i na njezin muški dio kolegija). Bog će pružiti *snagu*, iskazanu smjelošću za razliku od plahosti, u intenzitetu življenja i služenja; *ljubav*, glavnu karakteristiku Boga, toplu brigu o samo-

požrtvovnosti koja može uključivati i "tešku ljubav" kad je to potrebno; i *zdrav um*, karakteriziran umjerenošću i samokontrolom. Fred Gealy komentira: "Biti kršćanski pastor zahtijeva smjelost i hrabrost, moć koja proizlazi iz pouzdane vjere; ipak je provedba vlasti kršćanska samo kad se u potpunosti udruži s ljubavlju, a ovo dvoje podvrgne samokontroli." (Fred D. Gealy, "Exegesis", *The Interpreter's Bible*, 2 Timoteju 1, 7).

Anna Knight pozvana je na moć borbe protiv neznanja i siromaštva osnivanjem obrazovne ustanove, evanđeoskih biblijskih škola i nastave za odrasle u Mississippiju; pozvana da krene dalje kao pionirska misionarka u Indiju; da odgovornosti voditeljice odjela nosi sama među inače muškim ulogama. Plod je njenog dugog i posvećenog života nezamisliv.

Jessie Weiss Curtis doživjela je moć tako što je pribavila šator, uz pomoć dvojice muškaraca koji su ga postavili, i u njemu propovijedala evanđelje koje je studirala na Koledžu u Battle Creeku i čula kako ga propovijeda starješina H. M. Richards. Kao rezultat toga, danas postoji adventistička crkva Drums, u Pennsylvaniji.

Kad su bili izazvani zbog svoje rodne pripadnosti, i zbog svog propovijedanja, rane adventističke pastorice i njihovi branitelji citirali su Joela 3, 1-4: „Poslije ovoga izlit ću Duha svoga na svako tijelo, i proricat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja. Čak ću i na sluge i sluškinje izliti Duha svojeg u dane one... prije nego svane Jahvin dan, velik i strašan." Ako se tijekom 1890-ih, onda se sigurno u 1990-ima to obećanje može ispunjavati.

Gdje su danas pastorice ispunjene hrabrošću i smjelošću Duha, izvršujući moć u punini ljubavi i u granicama samokontrole? Pogledajte oko sebe i vidjet ćete ih. Ne tražite od njih da niječu dar koji je u njima. Umjesto toga molite Gospodina za žetvu, da On u svoju službu dovede posvećene pastore, žene i muškarce, kako bi radeći svoj posao ubrzali Njegov dolazak!

Prilog A.

Dokumenti i bilješke

Neka su slova malo ispravljena, što se tiče pravopisa i interpunkcije. Međutim, najveća briga uložena je da se tim uređivanjem ne iskrivi teza bilo kojeg materijala.

Dokumenti o životu i djelu Hellen Williams (Poglavlje 1.)

1.1. Ulomci iz snimljenih sjećanja starješine Hugh'a Williamsa (sina Helen Williams)

Moj otac, Eugene Williams, ... bio je mladi pastor kad sam se rodio. Oženio je mladu damu po imenu Helen May Stanton. Oboje su otišli na Battle Creek College.

Helen May Stanton, moja majka, bila je vrlo talentirana za govor. Mnoge je tekstove recitirala napamet i bila zabavna.

U tim danima nisu imali TV i druge izvore lake zabave kao danas, pa iako nisu bili mnogo talentiraniji, više su koristili svoje talente.

Majka je također težila, zbog toga što je bila tako uspješna u zabavi, biti govornica, pastorica. Rekla mi je da je to jedan od razloga zbog kojeg se željela udati za pastora, jer bi joj to lakše otvorilo vrata da bude u pastorskoj službi. To je uspjela postići do te mjere da je imala pastorsku licencu, koju je dobilo vrlo malo njih u vrijeme kad je ona živjela ... .

Tako su moj otac i majka izgradili svoj život unutar službe... . Dogodilo se da sam rođen dok su imali neke sastanke u lijepom malom mjestu zvanom Bell's Corners ... .

Početakom 1897. preselili smo se u Grand Rapids, u Michiganu ... . Moje sjećanje počinje ovdje... . Moj otac je nadgledao izgradnju crkve dok smo bili u Grand Rapidsu... .

Išli smo u subotnju školu, naravno... . Slušao sam propovijedi. Mora da sam imao jasnu predodžbu o Spasitelju jer sam jedne noći sanjao o njemu... . Isus je rekao: "Hugh, vidim te tamo." Nikada nisam zaboravio prekrasan osjećaj koji me je obuzeo kad sam shvatio da me se sjeća... .

Moj otac i majka su oboje bili u pastorskom radu, i tako kad smo bili mali uvijek smo imali dadilju u našem domu... .

Nije prošlo dugo prije nego što je moj otac poslan da bude nadzornik dijela koji je u to vrijeme bio misijsko polje – i nije bio dio konferencije – poslan je da nadzire rad na Gornjem poluotoku Michiganu. Neki radovi su započeli u Sault Ste. Marie.

Godine 1906. pozvan je moj otac, a također i moja majka... . Pozvani su u Chicago da preuzmu nekoliko tamošnjih crkava... .

Dok smo živjeli na zapadnoj strani Chicaga, išli smo u crkvenu školu koja je uglavnom bila skandinavska ... . Nikad se nismo umorili od odlaska u Lincoln Park. Imao je jedan od najboljih zooloških vrtova u to vrijeme... .

Također, uživali smo u Humble Parku. Tamo smo uspjeli pronaći kornjače, a čak i zmije. Jednom smo imali čak sedam zmija. Jadna naša majka... .

1.2. Ulomci iz snimljenog pisma Phyllis Vineyard poslanog spisateljici, 22. srpnja 1985.

Pozdravi! Ja sam Phyllis, Hughova kći, unuka Helen Williams... .

Baka nije bila tip koja grli i pokazuje osjećaje, ali vas je okupala svojom toplinom i ljepotom, i potpuno je uživala u ljudima i činila da vam je bilo vrlo ugodno u njezinoj prisutnosti. Njen smijeh je bio tako muzikalan, a njen šarm iskričav... .

Tata mi je pričao o baki Williams, o njenom daru govora i njenom živopisnom načinu izlaganja. Uvijek je bila tražena jer je mogla govoriti, ali ... bila je vrlo skromna i neagresivna, nego vrlo milostiva i željela je služiti. Sjećam se da mi je rekla... "Vidite, vaš djed je bio toliko zauzet svojim drugim dužnostima, a ljudi su me voljeli slušati kako govorim i jednako bi me rado slušali kao i vašeg djeda. Ako on nije mogao ispuniti obvezu, zašto ne bih govorila umjesto njega, a oni su bili jednako sretni, i to je bilo to, vidite." Navikla je nastaviti tamo gdje je on stao, ili ako nije mogao doći na zakazani sastanak, ona ga je zamijenila. Bilo joj je vrlo ugodno govoriti i nije imala manjak riječi ... .

Nešto u vezi s njenom osobnosti bilo je jedinstveno. Učinila je da osjećate kako poznate Pastira; bila je svjesna njegove prisutnosti i nježne brige. Bila je vrlo samostalna osoba... .

Nije se bojala. Prošla je kroz puno izazovnih doživljaja; izgubila je muža u Južnoj Africi, i znala je kako je to hodati sama... .

U svojim propovijedima nije koristila isti izričaj po kolotečini; bila bi jedinstvena u stilu. Mislim da je voljela biti, ne šokantna, ali voljela je privlačiti pažnju ljudi.

Rekla je: "Znaš, bitka nije tvoja, nego Božja." Potakla bi ljude na razmišljanje i htjela im pomoći uspostaviti odnos s Učiteljem, odnos jedan-prema-jedan, jer nas nijedna organizacija ne može odnijeti u kraljevstvo ... .

Baka je plakala jedno vrijeme zbog gubitka muža. Ali ona je ispričala da je jedan domorodac samo plakao i plakao, i govorio: "Missie, Missie, molim te, nemoj otići." To je preokrenulo njezin plan da se vrati, i baka je ostala i završila svoju dužnost... .

Samo ste htjeli sjesti baki pred noge. Znali ste da ona ima radost Gospodnju. Djeca, mladi, svi su uživali u njezinoj prisutnosti. To je ono čega se najviše volim sjećati o baki.

1.3 Rukom pisane bilješke Helen Williams za propovijed

Poniznost

1. Gdje prebiva Bog? Izaija 57,15
2. Je li prirodno da budemo ponizni? Rimljanima 8,7
3. Zašto? Postanak 2,17, 3:6
4. Je li razumno da budemo ponizni? Rimljanima 12,1
5. Zašto? Postanak 3,15
6. Kada je Isus bio ovdje, čiji je život živio? Ivan 14,8, 9, 1,14
7. Od čega smo napravljeni? Postanak 2,7

8. Što je sve meso? Izaija 40,6-8
9. Bog to nikada ne zaboravlja. Psalmi 103,13, 14
10. Kada svi moraju tražiti Gospodina? Izaija 55,6, 7
11. Ako ispunimo ovaj uvjet - priznamo svoje grijehе, što će učiniti za nas? 1 Ivan 1,9
12. Koliko je veliko Božje milosrđe i što će učiniti s našim grijesima? Psalmi 103,11, 12
13. Nakon što pronađemo Gospodina koliko dugo će ostati s nama? 2 Ljetopisi 15,2
14. Kakav je sada naš odnos s Gospodinom? Hošea 2,19, 20
15. Koji je naš rad odsada? Izaija 40,9
16. Ako živimo ovaj ugodan život, hoćemo li ikada biti uzvišeni? 1 Pt 5,6, 7
17. Kada? Izaija 40,10, 11, Otkrivenje 22,12

1.4 Pismo Katherine Williams, 3. kolovoza 1985.

Draga dr. Benton,

drago mi je da istražujete puni i aktivni život moje svekrve Helen Stanton Williams, kao pionirske žene propovjednice i učiteljice ... .

Bila je kći uspješnog farmera koji je bio pomalo i vođa zajednice, prvak u hrvanju (!) i crkveni starješina, pa je Helen Mae Stanton odgojena kao mlada dama s više privilegija od mnogih drugih u to vrijeme. Imala je dvije sestre i dva brata... .

Helen Stanton bila je malo viša od prosjeka, puna figura, zapovjedna ličnost, koja se prisjećala svojih mlađih dana kao "te lijepe, zlatokose Helen Mae". Imala je pun i težak život, ali joj nikada nije nedostajalo samouvjerenosti, a ta je aura bez sumnje pridonijela njezinom uspjehu kao propovjednice, pozivu koji se u to vrijeme rijetko dopuštao ženi... .

Oko 1907. godine obitelj je imenovana za misionarski rad u Južnoj Africi. Tamo je glava kućanstva pretrpio sunčanicu na putovanju među selima, ostavljajući svoju udovicu, tri sina tinejdžera i njihovog mladog brata koji je još bio dijete. Helen Mae je galantno preuzela teret, podučavajući, propovijedajući, predajući svoje dječake u internat i dijete na brigu jednoj Zulu djevojci... .

Do 1914. godine, kad se rat činio neizbježnim, obitelj se vratila u SAD... .

Kao nova nevjesta, bila sam izrazito nevješta u kuhinji, a moj suprug [Lewis] pitao se zašto sam se brinula o planiranju jelovnika i pripremi obroka. Na kraju sam saznala da njegova majka ima postavljenu formulu za prehranu: znala je kako najbolje kupovati i kuhati određenu hranu, a držala se tih jela! ...

Vrlo malo žena je moglo živjeti i raditi kao ona... .

Mnogo uspjeha u vašem pothvatu!

Katherine D. Williams, St. Joseph, MI

Dokumenti o životu i djelu Minnie Sype (Poglavlje 2.)

2.1 Pismo starješine W. A. Howeа spisateljici, Hendersonville, N.C., 5. kolovoza 1989.

Draga prijateljice Josephine,

O gospođi Sype, morao sam imati negdje između šest i deset godina kad se dobro sjećam da je posjetila crkvu Des Moines u lowi u nekoliko navrata i govorila. Bila je – čak i meni djetetu – vrlo zanimljiv i ugodan govornik. Mnogo se smijala i članovi crkve Des Moines uvijek su je smatrali kao jednu iz obitelji članova crkve... .

Vratio sam se u lowu kao pripravnik, i sjećam se starih radnika u to vrijeme koji su radili s njom i govorili da ju je Konferencija lowe izabrala za rukopolaganje, ali je to odbila. Ne sjećam se da sam ikada čuo njeno obrazloženje... .

Umjesto mišljenja da je neobično što imamo ženskog propovjednika, mi djeca smo uvijek bili neizmjereno zainteresirani da je imamo. Bila je vrlo zanimljiva i činilo se da voli ljude, posebno djecu. Ne sjećam se bilo kakve uzbune zato što je žena. Ona je samo stala za propovjedaonicu kao i svi muški propovjednici i uvijek bi iznijela dobru poruku...

Nikad nisam čuo koji je njezin službeni položaj u Konferenciji, ali ona se doista prepoznavala kao netko iz strukture moći. (Minnie Sype bila je voditeljica u Odjelu kućne misije za Konferenciju u lowi.)

Sve Vam najbolje.

Walt W. A. Howe

2.2 Pismo Lorene Moore Arlington, Washington, 7. srpnja 1984.

Draga Josephine,

... Na moje veliko iznenađenje na Oglasnoj ploči Pacific Union Recordera bio je tekst koji je tražio informacije o pastorici Minnie Sype, koju smo imali kad sam bila u dobi oko deset godina. Naša crkva je tada unajmljivala luteranske crkve u Ellensbergu, u Washingtonu. Uvijek ću je pamtit i po satu koji je pričvrstila za haljinu.

Izvukla bi ga na lanac i pogledala ga kako ne bi pregazila vrijeme, i to me fasciniralo. Ne samo da me je njen sat fascinirao. I ona je. Iako sam bila dijete, ona je zadržala moje zanimanje i mogla je propovijedati jednako dobru propovijed kao i svaki muškarac kojeg sam ikada čula ... .

Između 1926. i 1929. godine Minnie Sype je bila u Ellensbergu... .

Gospođa Joseph S. (Lorene) Moore

2.3 Pismo dr. M. J. Sorenson spisateljici, Riverside, California, 15. srpnja 1984.

Draga gospođo Benton,

Vaša obavijest u *Recorderu* i ime gđe Minnie Sype donijeli su mi mnoge ugodne uspomene iz djetinjstva u lowi. Gđa Minnie Sype bila je aktivna propovjednica u konferenciji, koliko se sjećam. Uvijek je bila zauzeta posjećivanjem crkava, preporodnim sastancima i zadobivanjem članova krštenjem... .

Posljednjih godina mnogo se raspravljalo o rukopolaganju žena u pastorskoj službi. Meni se čini da je ova vrsta kontroverze potpuno nepotrebna. Posvećena služba, bilo od strane muškaraca ili žena, pravi je test individualne službe ... .

S poštovanjem,

Dr. M. J. Sorenson, Riverside, CA

2.4 Službeni dopis Thomasa E. Dursta, Colville, Washington, poslano spisateljici 28. svibnja 1984.

Moja majka, gospođa Lillian Durst, često mi je tijekom godina spominjala da ju je kao dijete oko 1908. ili 1909. krstila gospođa Minnie Sype, stalna adventistička pastorica. Krštenje se dogodilo u pričuvnom spremniku; i vjerujem da je to bilo u Južnoj Dakoti, gdje je moja majka provela svoje ranije godine. (*Hawarden, Iowa, smještena je na granici Južne Dakote.*)

Želio bih dodati da zasigurno mogu jamčiti autentičnost svjedočanstva moje majke o njezinu krštenju iz djetinjstva. Moja majka je imala izvanredno pamćenje za male detalje kao što su datumi, mjesta itd. Sjećam se kao dijete kako se moja majka mogla sjetiti rođendana i godišnjica svih naših prijatelja i susjeda.

Mogla se sjetiti najsitnijih detalja o takvim stvarima. Bilo je to doista nevjerojatno. Tako znam da je točno govorila da ju je krstila gđa Sype. Prisjetila se kako je gospodin Sype ostao kod kuće i obavljao kućanske poslove, a gospođa Sype je propovijedala i obavljala pastorske dužnosti... .

Iskreno, Thomas E. Durst.

2.5 Pismo Evelyn Robeson Faust spisateljici, Cerritos, California, 27. srpnja 1984.

Draga Josephine Benton,

Oko 1914. godine kad sam bila djevojčica u dobi od oko sedam godina i živjela u Carrollu u Iowi, gospođa Minnie Sype došla je u Carroll održati niz sastanaka.

Moj otac, Oscar W. Robeson, vodio je svoje tri djevojčice Genevieve, Vivian i Evelyn – ja sam Evelyn – na sastanke svake večeri (moja majka je preminula), a na kraju njezinih sastanaka prihvatio je adventističku poruku. Bio je adventist do svoje smrti, a mi djevojke ostale smo u istini cijeli život...

Srdačno, Evelyn Robeson Faust

2.6 Pismo Mariel Jean Blaine spisateljici, Redlands, Kalifornija, 28. srpnja 1984.

Draga dr. Benton,

... moju punicu, Dorothy Pelmulder Blaine Kistler, u dobi od 12 ili 13 godina, krstila je Minnie Sype u Lake Cityju, Iowa, u rijeci Rakun, 1913. ili 1914. godine.

Baka se sjeća minnie Sype koja je održavala šatorske sastanke u crkvenom dvorištu koje se nalazilo uz dvorište njezine obitelji u Grant Cityju, Iowa... .

Iskreno, Vaša

Mariel Jean Blaine

(gđa Cyril Blaine)

2.7 Izvadak iz telefonskog razgovora između C. Joy Estes, Los Angeles, Kalifornija, i spisateljice, 16. siječnja 1989.

BENTON: U kakvom ste rodu s gospođom Kistler?

ESTES: Ja sam Dorothyina kći.

BENTON: Je li Tvoj dojam da je tvoju majku krstila Minnie Sype?

ESTES: Da, ona ju je krstila. Gospođa Sype je bila neobična osoba. Definitivno je krstila moju majku.

BENTON: Kako se zvala tvoja majka?

ESTES: Moja se majka zvala Dorothy Pelmulder, i došla je iz gradića Grant City, Iowa... .

2.8 Pismo gđe Hilde West spisateljici, Cle Elum, Washington, 1984.

... Sestra Sype bila je naša draga pastorica prije više od 50 godina u Cle Elumu. Jako smo je voljeli; također je bila radnica kakvu nikada niste vidjeli ... . Kao što se možda sjećate, plaća naših pastora bila je vrlo mala. Stoga bi ona izlazila i prodavala naše knjige – nije imala auto pa bi hodala miljama i u Ingathering bi pješačila miljama ili, da, stopirala kako bi nam donosila časopise. Bila je vrlo ugodna... . Bila je pastorica kojoj bi svaka crkva mogla odati priznanje... . Kad je napustila Cle Elum, bila je udana za g. Atteberryja.

Tvoja sestra u vjeri,

Gđa Hilda West

2.9 Pismo Minita Sype-Brown, Key Largo, Florida, spisateljici, 29. listopada 1984.

... Jack i ja smo djeca Rossa i Gertrude Hunt Sype... . Baka je bila vrlo moćan i dinamičan govornik... .

Čak i u mirovini, baka je uvijek morala raditi nešto kako bi širila istinu koju je voljela. Dok je živjela u St. Cloudu na Floridi, organizirala je malu zajednicu u Kissimmeeu, koja je bila udaljena oko 15 km.

Prvo su se okupljali u nečijoj kući subotom poslijepodne. Onda se sjećam da se očistila stara trgovina u kojoj se zajednica sastajala. Danas je u Kissimmeeu lijepa crkva... .

Jack je rekao da se sjeća njene ilustracije o suboti. Ona je kao tanjur. Ako se rub razbije, ploča je slomljena... .

Srdačno,

Minita Sype-Brown

Dokumenti o životu i djelu Lulu Wightman (Poglavlje 3.)

3.1 Pismo J. W. Raymonda P. Hinneu, rizničaru konferencije, o zapošljavanju Lulu Wightman

Cuba, Allegany Co.,

N.Y. 6/16 '96

Dragi brate Hinne,

najteži dio ovog pisma jest reći da bih volio imati deset dolara. A ako bih išta više žetve imao da mi se to dopusti, ili uštedi, možda bih to radije rekao nego da taj novac tražim - pa, onda vas žalim ... .

Opisao sam Luli (*sic!*) (ona i njezin suprug sada su u Hornellsvilleu) situaciju, dajući joj kao uvjete da će dobiti određenu naknadu za svoju službu, ako ide s nama, ali će se od nje očekivati da se pridržava odluke Revizorskog odbora u pogledu na iznos, te da će se od njega, u slučaju da njezin suprug dođe, to očekivati bez ikakvih troškova Konferencije ... .

Uz puno ljubavi,

J. W. Raymond

3.2 Pismo J. W. Raymonda P. Hinneu u kojem citira pismo Lulu Wightman

Rome, N.Y.

[*Slijedi pismo Lulu Wightman J. W. Raymond, citirano u njegovom pismu P. Hinneu:*]

Dragi brate Raymond,

Vaše pismo je primljeno. Odmah ću odgovoriti. Bilo bi nam drago da idemo s Vašim šatorom, ali ne možemo pristati nikako na taj put, osim ako moj muž ne može ići. I naravno, on ne može provesti cijelo ljeto besposlen i prehraniti se. Ono što bih ja dobila ne bi nam bilo dovoljno za život.

Imali smo sastanak ovdje u nedjelju uvečer. Neki od vodećih ljudi u tom mjestu bili su prisutni. Stavili smo obavijest u dnevne novine; dobro se reklamira.

Bilo bi nam drago da idemo s Vašom šatorskom družinom, kad bismo mogli preživjeti tim sredstvima. Ali ovdje nam se otvara velika mogućnost za rad.

[*Kraj citata; pismo J. W. Raymonda P. Hinneu se nastavlja:*]

Čini se da je otišla u pastorski posao. Ali nekako osjećam da je nesklona prema takvom postupku.

[*Raniji dio istog pisma:*]

Sestra Stowe se očekuje sutra ovdje. Što se tiče Konferencije koja snosi njezine putne troškove do i od šatora, ja sam za to; mislim da je to pravo da bude tako. I gdje se smatra potrebnim da je pastoričin suprug prati u interesu posla, mislim da bi konferencija trebala barem podmiriti njihove putne troškove. "Zlatno pravilo" bi zahtijevalo toliko... .

[*Ovo nedatirano pismo uslijedilo je nakon prethodnog pisma, datiranog 16. lipnja 1896.*]

3.3. Članak u *Newyorškom Indicatoru*, 12. kolovoza 1896., o naporima Wightmana u Hornellsvilleu

Hornellsville.

Stigli smo ovdje 4. lipnja i počeli raditi za istinu u području koje se isprva činilo nedostupnim. U gradu nije bilo nijednog adventista sedmog dana. Činilo se da su ljudi bezvoljni i zadovoljni putevima kojima idu; ipak smo nastavili u vjeri i iskreno se trudili. Gđa Wightman se obratila ljudima svojim govorima u 20 različitih prigoda, i napokon je

interes postao toliko velik da su dvorane koje smo osigurali bile prepune. Tri poštene duše počele su svetkovati subotu, a druge su u stanju koje obećava...

John S. i Lulu Wightman

3.4. Novinska bilješka Lulu Wightman u *Indicatoru*, 12. listopada 1898.

Ovaj tjedan započinjemo nove napore u gradu Silver Creeku, u dvorani G.A.R., u središtu mjesta. To je komodna, lijepa dvorana pokrivena tepihom, grijanje i svjetlo uključeni, za \$ 2 tjedno.

Dok obavljam posao ovdje, moj će muž raditi kolporterski posao. Bilo tko od braće tko bude poslao naše denominacijske listove i traktate poštom, kako bi se ovdje besplatno dijelili, pomoći će ovdje u obznanjivanju istine, što će biti primljeno sa zahvalnošću. Braćo i sestre, sjetite se u svojim molitvama ovdašnjeg rada.

Lulu Wightman

3.5 Članak u *Newyorškom Indicatoru*, 16. november 1898

Kao rezultat iznošenja poruke u Silver Creeku, četiri duše – dva brata i dvije sestre – započele su svetkovanje subote, a brojne druge su u stanju koje obećava. U najvećoj crkvi u nedjelju uvečer održan je zajednički sastanak, i jedan je metodist propovijedao protiv subote. Prisustvovala sam tom sastanku, i najavila da ću uz dopuštenje iznijeti odgovor na taj govor sljedeće večeri. Naša dvorana bila je prepuna i mnogi su se obratili, a konsenzus mišljenja prisutnih bio je da je istina donijela odlučnu pobjedu. Sada ću predstaviti "Stanje mrtvih", što će, jasno, također izazvati snažno protivljenje, kao što već jest. Neka Gospodin podari da oni koji su gotovo uvjereni u istinu mogu brzo postati potpuno uvjereni da je to dobar put i da hode njime.

gđa Lulu Wightman.

3.6 Pismo Johna Wightmana, Avon, N.Y., starješini S. H. Laneu, predsjedniku konferencije, Rome, N.Y., 2. rujna 1904.

(Naglasak u izvorniku) Dragi brate,

kad ste bili u Centru Eden predložili ste gđi Wightman da dobrovoljno smanji svoju plaću s 9 dolara tjedno na 7 dolara tjedno, ne zato što je imala manje prava na 9 dolara tjedno, već zato što – kako ste izjavili - ja primam 7 dolara tjedno od konferencije, a bili smo iz jedne obitelji, ili u rodu. Ne znajući, ali ono što osoba u revizorskom odboru iz 1903. nije osobito bila upoznata s okolnostima može se osjećati opravedanim da se predloži još i daljnje smanjenje naših plaća jer smo toliko nesretni (?) da smo međusobno povezani, želim vam skrenuti pozornost na nekoliko činjenica kako bi u to vrijeme, ako se pojave bilo kakvi prigovori, i ne osjećam da će ih biti, mogli staviti taj predmet pred njih u pravom svjetlu.

Osobni rad gđe Wightman tri ili četiri bivša odbornika smatrala su *neupitnim*; pa ipak, u Oswegu su osjetili (brat Daniels i Thompson, na čije su se mišljenje starješina Underwood i drugi jako obeshrabrili) da žena ne može biti rukopoložena – barem zasad – i tako su joj odredili naknadu što bliže stopi "rukopoloženih". Kako je njezina sposobnost prepoznata i opća kondicija svima poznata, a rad se nastavio, 9 dolara je još uvijek prikladno u okolnostima kao i prije, pa

uzimajući to u obzir, shvatit ćete da u stvarnosti primam 5 dolara tjedno za svoju službu prema bivšoj osnovi.

Mislim da nitko ne poriče da radimo posao dvoje rukopoloženih pastora. Svakako, dovodimo ljude u potpunosti u istinu i možemo učiniti sve osim onoga što *čovjek* smatra da ne privilegira – pravo na organiziranje crkava ... . Pripremili smo za osnutak sljedeće crkve: Gorham, Fredonia, Gas Springs, Wallace, Canandaigua i Avon, i započeli rad u Hornellsvilleu 1896... . Samo u jednoj godini, osim svih ostalih ponuda i donacija, poslali smo 600 dolara odjednom za domaći i strani rad ... .

Rad gospođe Wightman prepoznat je kao vrijedan 9 dolara tjedno kao rad *opunomoćenog pastora*, a sam rad jednak je radu rukopoloženog pastora... .

Siguran sam da ćete postupiti *pravično po tom pitanju*. Jer *cijenite* ono što se čini – Bog vas blagoslovio.

Tvoj brat,

John S. Wightman

3.7 Izbor iz članka u *Državnom listu Nebraske*, 1. ožujka 1909., str. 3.

SKUP O VJERSKIM SLOBODAMA

Velika publika čuje ozvučeno gledalište

RAZGOVOR NA NEDJELJNOM BEJZBOLU

Gđa Lulu Wightman iz Kansas Cityja i E. T. Russell govore o
rasponu vjerskih sloboda

Mnoštvo koje je iskušavalo kapacitet auditorija okupilo se sinoć da čuje istaknute govornike iz redova organizacija za vjersku slobodu u zemlji, i tada su gđa Lulu Wightman iz Kansas Cityja, javna zagovornica vjerskih sloboda, i E. T. Russell, predsjednik Udruge za vjerske slobode Središnjih država, govorili o pitanjima koja se odnose na vjersku slobodu...

Gđa Wightman se bavila načelima vlasti koja je karakterizirala Sjedinjene Američke Države. Posebno se osvrnula na brojne slučajeve u kojima su sudovi poništili uredbu što ih je Crkva odredila Vladi u pogledu na određene nedjeljne zabave ... . Rekla je da Crkva treba provesti više vremena u podučavanju pravičnog djelovanja, a ne provoditi cijelo svoje vrijeme na pitanjima svetkovanja nedjelje ... .

Dokument o životu i djelu Anne Knight (Poglavlje 4.)

4.1 Citat iz njezine knjige *Mississippi Girl*, str. 223.

Od 1911. vodim detaljnu evidenciju o poslu koji sam obavila. Morala sam podnositi mjesečna izvješća u Konferenciju; stoga sam stvorila naviku vođenja dnevne evidencije.

Misleći da bi to moglo povećati zanimanje za izvještavanje, dajem sažetak četiriju stavki ovdje: održala sam 9.388 sastanaka i ostvarila 11.744 misionarska posjeta. Moj rad zahtijevao je pisanje 48.918 pisama, a dolaskom na sastanke prešla sam 854.439 milja. Ovo izvješće ne uključuje kilometražu do ili od mog misijskog polja, Indije, niti uključuje bilo kakve prijeđene kilometre na mom putovanju ondje.

Dokumenti o životu i djelu Jessie Weiss Curtis (Poglavlje 5.)

5.1 Članak iz Hazletona, Pennsylvania, novine, 1927.

Kingstonska djevojka odžava bogoslužja kraj Drumsa

Gđica Jessie M. Weiss, iz Kingstona, kći poznatog trgovca Wilkes-Barrea, uzburkava sela u blizini Drumsa u okrugu Luzerne evangelizacijskom kampanjom u kojoj ona održava većinu propovijedi.

Potaknuta željom da posreduje Evanđelje narodu, gđica Weiss je osigurala šator, i uz pomoć dvojice muškaraca podigla ga na farmi C. A. Straw, i na stotine ljudi hrle da je čuju. Dolazeći iz radijusa od dvadesetak milja, na jednoj je službi bilo čak 110 automobila.

To je prva evangelizacijska kampanja koju je gđica Weiss ikada vodila, a njezin je uspjeh vrlo očit prema interesu publike koja dolazi iz večeri u večer, dolazeći na vrijeme da se pridruže na službi pjevanja starih duhovnih pjesama, i ostajući sve do završetka službe propovijedanja.

Vještinom svećenika dugogodišnjeg iskustva, gđica Weiss izjavljuje da neće podučavati nikakav nauk osim onoga što može potkrijepiti Božjom riječju. Njezin repertoar tema širokog je raspona.

Metodisti, baptisti i luterani, koji imaju svoje crkve u zajednici, redoviti su polaznici.

5.2 Ulomci iz intervjua s Jackom i Joan Davis sa spisateljicom u njihovom domu u Monroviji, Maryland, 26. kolovoza 1984. (Gospođa Curtis bila je Jackova velika tetka.)

BENTON: Kako se gđa Curtis, rođena Jessie Weiss, pripremila za pastorski rad?

JACK DAVIS: Otišla je u Battle Creek. Bila je najmlađa studentica koju su ikada prihvatili.

Ali bili su impresionirani njenom iskrenosti, pa su je primili. Imala je samo 14 godina. Trebala je biti medicinska sestra, u to vrijeme je upisala taj program, ali kasnije je promijenila obrazovanje za pastorskog radnika, biblijskog radnika, kako su to zanimanje zvali u to vrijeme.

BENTON: Pitala sam se o novcu, je li joj crkva dobro platila. Pretpostavljam da je to bio zaključen proračun.

JACK DAVIS: Isprva joj Crkva nije platila ništa jer je sama financirala svaku stvar.

Započela je rad davne 1927. godine. Kad je održala evangelizaciju u Drumsu, u Pennsylvaniji, farmer koji im je dopustio da podignu šator na njegovom imanju donirao je imanje, a crkvu su gradili na istom mjestu gdje je podignut šator.

Tamo se danas nalazi crkva, crkva Drums u Drumsu, Pennsylvania.

BENTON: Kako je došla do toga da krene u evangelizaciju? Znete li kako je počela raditi u pastorskoj službi?

JACK DAVIS: Uživala je u biblijskom radu, radu s ljudima i njihovom dovođenju. Upravo je došla na ideju da bi voljela održati evangelizaciju, pa se molila za to i radila i radila, a onda je sve ispalo lijepo.

BENTON: To joj je bio njen prvi pokušaj, tamo u Drumsu?

JACK DAVIS: Da. Dovala je 80 ljudi.

JOAN DAVIS: Bila je dobro organizirana, izuzetno jak lider, tako da kad je govorila, ljudi su slušali. Bila je uvjerljiva, i zapovjedila bi i pažnju i poštovanje.

JACK DAVIS: Bila je dostojanstven tip.

BENTON: Mislili ste da nema ničeg čudnog u tome što je vaša tetka pastorica?

JACK DAVIS: Mislilo sam da je to normalno kao i sve drugo.

BENTON: Prihvaćena od ljudi -----

JOAN DAVIS: Oh, da, da! Mislim, ljudi su joj se gotovo klanjali.

JACK DAVIS: Običavao sam biti vozač svoje tete. Vješao bih karte, ili bih uključivao stereoptikan ili neku drugu vrstu projektora za slajdove kad bismo išli u dom ili u dvoranu.

BENTON: Radila je u različitim mjestima u Pennsylvaniji? Koja su bila neka od mjesta?

JACK DAVIS: Tunkhannock, Hazleton i Burwick. Radila je na izgradnji crkve Beaumont i crkve Montrose, otišla u Wilkes-Barre i pomogla u Scrantonu.

JOAN DAVIS: Pogledajte [u Bibliji gospođe Curtis] – to je njezin rukopis. "Rujan-listopad, 1964. Šator stoji \$5,000. Troškovi materijala 2.000 dolara." O, to je Kingston!

BENTON: Došli ste u crkvu pod gospođom Curtis?

JOAN DAVIS: Da. Imala sam 12 godina kad smo roditelji i ja postali adventisti. Druga pastorica je započela proučavanje Biblije s nama, a onda je ona završila. Došla bi u naš dom i *bila je vrlo jasna*. Bilo je vrlo lako razumjeti što je objašnjavala.

BENTON: Gdje su bili ti sastanci?

JOAN DAVIS: U Montroseu.

JACK DAVIS: Podigla je tu crkvu.

BENTON: A gdje je ona živjela?

JACK DAVIS: Devet milja sjeverozapadno od Wilkes-Barrea, u gradiću Leman.

BENTON: Iako se kretala zbog posla, zadržavala se u svom domu?

JACK DAVIS: Da.

JOAN DAVIS: Uvijek je njezin rad bio u dometu vožnje od njene kuće. Putovala je duge milje, ali uvijek se mogla vratiti kući uvečer.

BENTON: Nikada nije naučila voziti?

JACK DAVIS: Ne, nikad nije naučila voziti. Imala je kućnu pomoćnicu i vozača kad se udala za g. Curtisa u dobi od 50 godina.

BENTON: I to joj je bio prvi brak?

JACK DAVIS: Njen prvi i jedini brak. Bila je udana samo pet godina, a onda je on umro.

JOAN DAVIS: Boravila je i u domovima ljudi u Montroseu. To je oko 50 milja daleko, i ona bi putovala ondje autobusom. Onda bi je jedna od obitelji koja je živjela u gradu primila i zadržala u svojoj kući. Djeca su je voljela.

JACK DAVIS: Dobivao sam gušće prištiće slušajući njeno propovijedanje. Puno je propovijedala o događajima posljednjih dana. Dobivala je novinske isječke potresa, uragana ili različitih nesreća koje su se događale - olupine vlakova ili olupine zrakoplova, a puno je govorila o zbivanjima u posljednjim danima – o skorom dolasku Gospodina. Mislio sam da Gospodin dolazi sljedeći dan.

Nikada nije čitala propovijed.

BENTON: Čula sam da su mladi stažisti počeli s njom. Zapravo, vjerujem starješini Doweru, koji je bio voditelj Odjela za pastorsku službu u Generalnoj konferenciji.

JACK DAVIS: Da, sjećam se starješine Dowera! Bio je mlad i zgodan. Sjećam se Kay, njegove žene. Jako lijepo. Oh, ima ih puno koji su stažirali pod vodstvom moje tete.

Pastori koji bi odlutali na nekom mjestu po nekoj točki doktrine ili spisima sestre White bili bi poslani mojoj teti na rehabilitaciju. Neke je osvojila, a neke nije.

JOAN DAVIS: Uvijek je željela ljude u blizini; što više, to bolje. I imala je dobar smisao za humor.

BENTON: Zvuči kao da je bila vrlo uravnotežena.

JOAN DAVIS: Da, to je dobar opis koji joj pristaje.

JACK DAVIS: Odijevala se dobro, uvijek je nosila lijepa odijela, odjeću i šešire; ali naginjala je radu s ljudima.

JOAN DAVIS: Bila je zgodna žena. Isticala se u mnoštvu.

JACK DAVIS: Bila je fizički jaka.

BENTON: Zvuči kao da je znala uživati u životu. Sada mi recite nešto više o propovijedanju koje vas je oduševilo.

JACK DAVIS: Nije propovijedala iznad ičije glave. Samo je propovijedala srcu ljudi i natjerala ih da vide blizinu vremena u kojem živimo. To im je promijenilo živote. Moja teta je doprla do svakoga.

5.3 Pismo Jaya Milтона Hoffmana spisateljici , Valley Center, Kalifornija, 4. listopada 1989.

Draga dr. Benton,

da, ja sam čovjek koji je poznao Jessie Weiss prije nego što je postala Jessie Weiss Curtis. Bila je prava propovjednica, i prvi put kad sam išao u crkvu netko joj je rekao da je jedan Židov u crkvi sa svojom ženom. Promijenila je temu i propovijedala o 70 tjedana. Jessie Weiss Curtis bila je sjajna propovjednica i podigla je crkvu u Drumsu, Pennsylvania, gdje sam prvi put postao član. Moja žena Trudie i ja smo oboje kršteni u isto vrijeme.

Vrlo srdačno Tvoj,

dr. sc. J. M. Hoffman

P.S. Bio sam direktor i evanđelist Times Square Centra u New Yorku 20 godina.

5.4 Anegdota o pokušaju rukopologanja, o čemu je izvijestila Vanetta Weiss, intervju sa spisateljicom, Drums, Pennsylvania, 27. srpnja 1985.

[Sažetak autorice] Vanetta Weiss, šogorica Jessie Weiss Curtis, ispričala je da je bila na sastanku u kampu u Istočnoj Pennsylvaniji jedne godine kad je došlo vrijeme za

godišnje rukopoložanje pastora i čula je hitan zahtjev koji se emitirao preko glasnih zvučnika da Jessie Curtis odmah dođe u pastorski šator. Budući da se gospođa Curtis nije pojavila, Vanetta Weiss je poslana da je potraži. Vanetti je rečeno da braća žele rukopoložiti Jessie, ali da se opire. Potraga za Jessie pokazala se neuspješnom, a služba je prošla bez nje.

Kasnije, kad se ponovno pojavila, Jessie je rekla Vanetti da ne mari za rukopoložanje niti da ima veće odgovornosti nego što ih je već imala. Rekla je da je zadovoljna time što priprema ljude za krštenje i dopušta muškim pastorima da ih dođu krstiti.

Dokumenti o životu i djelu Ellen G. White (Poglavlje 7.)

7.1 Izvanredno duhovno iskustvo: izbor iz knjige Ellen White, 1915. *Crtice iz života Ellen G. White. Mountain View, Kalifornija: Pacific Press, 69-71.*

Činilo mi se nemogućim izvesti to djelo koje je predstavljeno preda mnom; pokušati činilo se sigurnim neuspjehom ... .

Željela sam smrt kao oslobođenje od odgovornosti koje su se množile nada mnom... . Dugo sam bila poticana da budem prisutna na jednom od sastanaka u svom domu... .

Dok je trajala molitva za mene, da mi Gospodin daruje snagu i hrabrost da nosim poruku, gusta tama koja me je obuzimala povukla se i iznenada me je obasjalo svjetlo. Nešto što mi se činilo kao vatrena kugla pogodilo me ravno u srce... . Činilo se da sam u prisutnosti anđela. Jedno od tih svetih bića opet je ponovilo riječi: »Obznani drugima ono što je otkriveno tebi.«

Otac Pearson, koji nije mogao kleknuti zbog reume, svjedočio je ovom događaju... . Ustao je sa stolice i rekao: "Vidio sam prizor kakav nisam očekivao da ću vidjeti. Vatrena kugla se spustila s neba i udarila sestru Ellen Harmon ravno u srce. *Vidio sam! Vidio sam!* ... Pomagat ćemo ti odsad, a ne obeshrabrivati."

7.2 Nakon što je ostavila malog Henryja na brigu prijateljima, *Crtice iz života, 120.*

Opet sam pozvana da se odreknem sebe radi dobrobiti duša. Moramo žrtvovati društvo našeg malog Henryja, i ići naprijed da se bezrezervno predamo radu. Moje zdravlje bilo je vrlo loše... .

Ostavili smo Henryja u obitelji brata Howlanda, u kojeg smo imali najveće povjerenje. Bili su spremni nositi teret, kako bismo mogli biti što slobodniji da radimo u Božjem djelu... .

Bilo mi je teško rasti se od mog djeteta... .

Pet godina obitelj brata Howlanda vodila je punu brigu o Henryju. Brinuli su se za njega bez ikakve naknade, osiguravajući svu njegovu odjeću, osim poklona koje sam mu donosila jednom godišnje, kao što je Ana činila za Samuela.

7.3 Žrtva da se dvoje djece mora privremeno ostaviti zbog posla, *Crtice iz života, 131-32.*

Prve noći nakon dolaska na mjesto sastanka pritisnuo me je očaj. Moji mališani su mi obuzeli um. Jednog smo, starog dvije godine i osam mjeseci, ostavili u državi Maine, a drugu bebu od devet mjeseci u New Yorku. Upravo smo izveli zamorno putovanje u velikoj patnji i ja sam se sjetila onih koji su uživali u društvu svoje djece u svojim mirnim domovima.

Osvrnula sam se na naš prošli život, misleći o riječima što ih je izgovorila jedna sestra samo prije nekoliko dana, koja je mislila da mora biti vrlo ugodno voziti se zemljom bez ičega što bi me opterećivalo. To je bio takav život u kojemu bih trebala uživati. No u to vrijeme moje je srce žudjelo za mojom djecom, posebno za mojom bebom u New Yorku... .

U tom sam stanju uma zaspala i sanjala da visoki anđeo stoji uz mene i pita me zašto sam tužna. Povjerala sam mu misli koje su me mučile i rekla: "Mogu učiniti tako malo dobra, zašto ne bismo bili s našom djecom i uživali u njihovom društvu?" Rekao je: »Dali ste Gospodinu dva prelijepa cvijeta, čiji je miris pred njim jednak slatkom tamjanu i dragocjeniji je u njegovom vidokrugu od zlata ili srebra, jer je to dar srca.«

7.4 Izvadak iz pisma Ellen White "Braći Irwin, Evans, Smith i Jones", 21. travnja 1898.

Te žene daju cijelo svoje vrijeme i rečeno im je da neće dobiti ništa za svoj rad jer njihovi muževi primaju plaću. Kažem im da idu naprijed i sve će takve odluke biti revidirane. Riječ kaže: "Radnik je dostojan svoje nadnice." Kad god se donese takva odluka, ja ću u ime Gospodnje prosvjedovati.

Osjećam svoju dužnost da iz svoje desetine stvorim fond, da platim tim ženama koje ostvaruju jednako bitan posao kao što to rade pastori muškarci, a ovu desetinu ću rezervirati za rad u istu svrhu kao i za pastore - lov duša, ribarenje duša. Znam da vjernim ženama treba isplatiti plaće proporcionalne s plaćama koje primaju pastori. One nose teret za duše, i ne treba postupati prema njima nepravedno... .

7.5 Autoričina bilješka o vjerodajnicama Ellen White

Od trenutka kad su se *Godišnjaci* počeli objavljivati s njihovim popisima ovlaštenih pastora, od 1884. do završetka života Ellen White 1915. godine, ona je bila navedena kao rukopoložena pastorica.

U razgovorima prije nekoliko godina koji su prethodili pisanju ove knjige, neki crkveni voditelji objasnili su da, iako je Ellen White bila rukopoložena pastorica, nikada nije postojala služba rukopolaganja na kojoj je bila odvojena za službu jer je crkveno vodstvo vjerovalo da ju je Bog rukopoložio i da joj nije bila potrebna zemaljska afirmacija u obliku polaganja ruku. Predloženo joj je da bude imenovana za pastoricu kako bi joj se omogućilo da joj se isplati plaća rukopoloženog pastora.

Kako god to bilo, njezin je status godinama bio status rukopoložene pastorice. Njezina pastorska dozvola za 1885. godinu ima riječ "rukopoložena" blago označenu, ali dozvola za 1887. godinu kaže: "Ovo je potvrda da je gospođa E. G. White, u Healdsburgu u Kaliforniji, rukopoložena pastorica s pozitivnim statusom u Generalnoj konferenciji adventista sedmog dana."

Prilog B

Djelomičan popis adventističkih pastorica

1884. do 1975.

Popis sastavili Arhiv Generalne konferencije Adventističke Crkve i Josephine Benton

1884.¹

Generalna konferencija

Rukopoložena²

E. G. White

Kansas

Opunomoćene

R. Hill

H. Enoch

Michigan

Rukopoložena

E.G. White

Opunomoćene

E.B. Lane

G.K. Owen

Minnesota

Opunomoćene

Anna M. Johnson

Libbie Collins

1885.

Generalna konferencija

Rukopoložena

E.G. White

Kansas

Opunomoćena

H. Enoch

Michigan

Rukopoložena

E.G. White

Opunomoćene

E.S. Lane

G.K. Owen

1886.

Generalna konferencija

Rukopoložena

E.G. White

Illinois

Opunomoćena

Ida W. Hibben

Kansas

Opunomoćena

Hattie Enoch

Michigan

Rukopoložena

E.G. White

---

¹ I prije 1884. bilo je adventističkih pastorica. Na primjer, Sara A. Hallock Lindsey (vidi pogl. 9) opunomoćena je 1872. godine. Međutim, popisi pastora dostupnih Arhivu Generalne konferencije iz kojih se sastavlja taj popis počinju 1884. Prethodni pastori, muškarci i žene, moraju se istraživati pojedinačno.

² Terminologija koja se koristila na prvim službenim popisima bila je "pastori" za one koji su nosili vjerodajnice rukopoloženih pastora i "licencirani" za one kojima su izdane pastorske punomoći; kasnije su odgovarajuće kategorije u *Godišnjacima* postale "rukopoloženi pastori" i "licencirani pastori". Potonji naslovi upotrebljavaju se na ovim popisima kako bi se naznačile kategorije pod kojima su se pojavila imena pastorica. (U nas se licencirani pastori nazivaju opunomoćeni pastori. Prim. prev.)

Opunomoćene
E.B. Lane
G.K. Owen

1887.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Kansas

Opunomoćene
Hattie Enoch
Ruie Hill

Michigan

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćene
E.B. Lane
G.K. Owen

Vermont

Opunomoćena
S. E. Pierce

1888.

Generalno polje

Rukopoložena
E.G. White

Alabama/Mississippi

Opunomoćena
Ruie Hill

Kalifornija

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
G.K. Owen

Kansas

Opunomoćena
Hattie Enoch

Michigan

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena

E.S. Lane
G.K. Owen

Wisconsin

Opunomoćena
Hattie Enoch

1889.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Alabama/Mississippi

Opunomoćena
Ruie Hill

Kalifornija

Opunomoćena
G.K. Owen

Michigan

Opunomoćena
E.S. Lane

1890.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Kalifornija

Opunomoćena
G.K. Owen

Kansas

Opunomoćena
Ruie Hill

1891.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Kalifornija

Opunomoćena
G.K. Owen

Kansas

Opunomoćena
Ruie Hill

1892.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Kalifornija

Opunomoćena
J.A. Owen

Kansas

Opunomoćena
Ruie Hill

1893.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Kalifornija

Opunomoćena
J.A. Owen

Iowa

Opunomoćena
Flora Plummer

Kansas

Opunomoćena
Ruie Hill

1894.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Kalifornija

Opunomoćena
J.A. Owen

Kansas

Opunomoćena
Ruie Hill

New Zealand

Opunomoćena
Margaret Caro

1895.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Kalifornija

Opunomoćena
J.A. Owen

New York

Opunomoćena
S.A. Lindsay

Upper Columbia

Opunomoćena
Ruie Hill

New Zealand

Opunomoćena
Margaret Caro

1896.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White

Kalifornija

Opunomoćena
J.A. Owen

New York

Opunomoćena
S.A. Lindsay

Upper Columbia

Opunomoćena
Ruie Hill

New Zealand

Opunomoćena
Margaret Caro

1897.

**Generalna konferencija &
Australasian Union**

Rukopoložena
E.G. White

Kalifornija

Opunomoćena
J.A. Owen

Upper Columbia

Opunomoćena
Ruie Hill

New Zealand

Opunomoćena
Margaret Caro

1898.

Generalna konferencija & Australasian Union.

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
S.M.I. Henry

Kalifornija

Opunomoćena
J.A. Owen

New Zealand

Opunomoćena
Margaret Caro

New York

Opunomoćena
Lulu Wightman

Upper Columbia

Opunomoćena
Ruie Hill

1899.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
S. M. I. Henry

New York

Opunomoćena
Lulu Wightman

Upper Columbia

Opunomoćena
Ruie Hill

British Conference

Opunomoćena
Edith Bartlett

New Zealand

Opunomoćena
M. Caro

1900.

Generalna konferencija & Australasian Union

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
Hetty H. Haskell

New York

Opunomoćena
Lulu Wightman

Upper Columbia

Opunomoćena
R. Hill

British Conference

Opunomoćena
Mini Robinson

New Zealand

Opunomoćena
M. Caro

1901.

Generalna konferencija

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
H. H. Haskell

Iowa

Opunomoćena
G. R. Hawkins

Michigan

Opunomoćena
E.R. Williams

New York

Opunomoćena
Lulu Wightman

Utah

Opunomoćena

Carrie V. Hansen

1902.

Generalna konferencija

Rukopoložena

E.G. White

Opunomoćena

H. H. Haskell

Greater New York

Opunomoćena

S. N. Haskell

Iowa

Opunomoćena

G. R. Hawkins

(Mich.) Superior Mission

Opunomoćena

E. R. Williams

New York

Opunomoćena

Lulu Wightman

Oklahoma

Opunomoćena

Minnie Syp³

1904.

Generalna konferencija

Rukopoložena

E.G. White

Opunomoćena

H. H. Haskell

Arizona

Opunomoćena

J. E. Bond

Iowa

Opunomoćena

G. R. Hawkins

(Mich.) Superior Mission

Opunomoćena

E. R. Williams

New York

Opunomoćena

Lulu Wightman

Oklahoma

Opunomoćena

Minnie Syp

South Dakota

Opunomoćena

Bertha E. Jorgensen

Finland Mission

Opunomoćena

Alma Bjdigg

1905.

Generalna konferencija

Rukopoložena

E. G. White

Opunomoćena

H. H. Haskel

Lake Union

Opunomoćena

E. R. Williams

Arizona

Opunomoćena

J. E. Bond

Iowa

Opunomoćena

G. R. Hawkins

New York

Opunomoćena

Lulu Wightman

Oklahoma

Opunomoćena

Minnie Syp

South Dakota

Opunomoćena

Bertha E. Jorgensen

---

³ Prezime je kasnije promijenjeno u Sype.

Finland

Opunomoćena
Alma Bjidigg

1906.**Generalna konferencija**

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
H. H. Haskell

Lake Union

Opunomoćena
E. R. Williams

Arizona

Opunomoćena
J. E. Bond

New York

Opunomoćena
Lulu Wightman

Oklahoma

Opunomoćena
Minnie Syp

Wyoming

Opunomoćena
G.R. Hawkins

1907.**Generalna konferencija**

Rukopoložena
E. G. White

Opunomoćena
H. H. Haskell

Iowa

Opunomoćena
Minnie Syp
Emma Hawkins

New York

Opunomoćena
Lulu Wightman

1908.**Generalna konferencija**

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
H. H. Haskell

Kalifornija

Rukopoložena
J. S. Wightman

Iowa

Opunomoćena
G. R. Hawkins
Minnie Syp

North Dakota

Opunomoćena
Bertha Jorgensen

1909.**Generalna konferencija**

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
H.H.Haskell

Central Union

Opunomoćena
Lulu Wightman

Iowa

Opunomoćene
G. R. Hawkins
Minnie Syp

North Dakota

Opunomoćena
Bertha Jorgensen

1910.**Generalna konferencija**

Rukopoložena
E.G. White
Opunomoćena
H. H. Haskell

Central Union

Opunomoćena

Lulu Wightman

Kalifornija

Opunomoćena

S. N. Haskell

Iowa

Opunomoćene

G.R. Hawkins

Minnie Syp

Nebraska

Opunomoćene

Ura Spring

Pearl Field

North Dakota

Opunomoćena

Bertha Jorgensen

1911.

Generalna konferencija

Rukopoložena

E.G. White

Opunomoćena

H. H. Haskell

Kalifornija

Opunomoćena

S.N. Haskell

Iowa

Opunomoćene

Emma Hawkins

Minnie Sype

North Dakota

Opunomoćena

Bertha Jorgensen

Cape Colony

Opunomoćena

E.R. Williams

1915.

Generalna konferencija

Opunomoćena

H.H. Haskell

Iowa

Opunomoćena

Minnie Sype

1920.

Greater New York

Opunomoćena

Emme Wells

Iowa

Opunomoćena

Minnie Sype

Missouri

Opunomoćena

E. F. Hawkins

North Dakota

Opunomoćena

Mina Panasuk

Sjeverna Kalifornija

Opunomoćena

Ella H. Osborne

1925.

Illinois

Opunomoćena

E. Flo Hawkins

Sjeverna Kalifornija

Opunomoćena

Ella H. Osborne

Western Washington

Opunomoćena

Minnie Sype

East China Union Mission

Opunomoćena

B. Miller

1930.

Sjeverna Kalifornija

Opunomoćena

Ella H. Osborne

Oregon

Opunomoćena
Pearl Stafford

Northern Texas

Opunomoćena
Mrs. Beulah Langdon
H. Eder

1935.

East China Union Mission

Opunomoćena
B. Miller

Hopei Mission (China)

Opunomoćena
Lucy Andrus

1940.

Southern Union

Opunomoćena
M. Sype-Atteberry

1945.

Southern Union

Opunomoćena
M. Sype-Atteberry

East Pennsylvania

Opunomoćena
Jessie Curtis

1950.

East Pennsylvania

Opunomoćena
Jessie W. Curtis

1955.

North Pacific Union

Opunomoćena
Minnie Sype Crippin

East Pennsylvania

Opunomoćena
Jessie W. Curtis

1960.

Central Union Conference

Opunomoćena
W.H. Andersen

Pacific Union

Opunomoćena
Mary E. Walsh

Georgia-Cumberland

Opunomoćene
Marye Burdick
Lucia H. Lee

Kentucky-Tennessee

Opunomoćene
Freda Ford
Emma Phillips
J.W. Wilhelm

Potomac

Opunomoćene
Edna J. Cardey
Mary Saxton

1965.

Central Union

Opunomoćena
W.H. Anderson

Pacific Union

Opunomoćena
Mary E. Walsh

Potomac

Opunomoćene
Edna J. Cardey
Lois Mays
Julia Ross

1970.

Columbia Union

Opunomoćene
Edna J. Cardey
Jessie Curtis

Kentucky-Tennessee

Opunomoćene

Harry Weckham

Phil Neal

Potomac

Opunomoćena

Lois Mays

1975⁴

Central Union

Opunomoćena

W.H. Anderson

Pacific Union

Opunomoćena

Mary E. Walsh

Potomac

Opunomoćena

Josephine Benton

---

⁴ Trenutačno (1990.) u *Godišnjaku* nema popisa žena pastorica koje bi im omogućile razlikovanje od osoba u brojnim drugim zanimanjima, osim nekolicine koje su još uvijek opunomoćene. Stoga ovaj popis nije ažuriran od 1975. godine.

Prilog C

RADNJE U VEZI S PREDMETOM RUKOPOLAGANJA ŽENA U PASTORSKOJ SLUŽBI U ADVENTISTIČKOJ DENOMINACIJI OD 1990. GODINE

Rezolucija Generalne konferencije kojom se odobrava rukopoložanje žena u pastorskoj službi, o kojoj se raspravljalo 1881. godine

Review and Herald

Battle Creek, Michigan, 20. prosinca 1881.

U. Smith, glavni urednik

J. N. Andrews, pomoćni urednik

Poslovni zapisnik Generalne konferencije (nastavak)

PETI SASTANAK, 5. PROSINCA, 10 sati— Molitva b. Loughborougha.

Zapisnik sa zadnjeg sastanka je pročitao i odobren.

Odlučeno je da žene koje posjeduju potrebne kvalifikacije za ispunjavanje tog položaja mogu, sa savršenom prikladnošću, biti posvećene rukopoložanjem u rad kršćanske službe.

O tome su raspravljali J. O. Corliss, A.C. Bourdeau, E. R. Jones, D. H. Lamson, W.H. Littlejohn, A. S. Hutchins, D. M. Canright i J. N. Loughborough, te se obratili Odboru Generalne konferencije. (Odbor Generalne konferencije nikada nije iznio izvješće o toj rezoluciji.)

Pedeset i peto zasjedanje Generalne konferencije 1990.

Rukopoložanje žena u službu evanđelja nije odobreno.

Glavalo se za prihvaćanje sljedećeg izvješća i preporuka Povjerenstva za ulogu žena prema preporuci Godišnjeg vijeća iz 1989.: ...

1. Iako povjerenstvo nema konsenzus o tome zagovaraju li ili ne Sveto pismo i spise Ellen G. White izričito zalaganje ili uskraćivanje rukopoložanja žena u pastoralnoj službi, jednoglasno zaključuje da ti izvori potvrđuju značajnu,

široku i trajnu službu žena, koja se izražavala i bila razvidna u različitim i raširenim darovima u skladu s ispunjavanjem Duha Svetoga.

2. Nadalje, s obzirom na raširen nedostatak potpore rukopoložanju žena u evanđeoskoj službi u svjetskoj Crkvi i s obzirom na mogući rizik od razjedinjavanja, razdora i skretanja s poslanja Crkve, ne odobravamo rukopoložanje žena u evanđeosku službu. (Glasovalo se 1.173 za takvu odluku, a 377 protiv.)

○ *Adventist Review*, 13. srpnja 1990, str. 15.

Sklapanje brakova dopušteno određenim ovlaštenim i opunomoćenim pastorima samo s odobrenjem Crkvenih divizija

Izglasovano, izmjena *Crkvenog priručnika*, stranica 59, „Obred vjenčanja“, da se čita kako slijedi:

Obred vjenčanja.— U obredu sklapanja braka zaduženje, zavjete i izjavu o braku treba iznijeti samo rukopoloženi pastor, osim u onim područjima u kojima su divizijski odbori (odbori odjeljenja) poduzeli mjere kako bi odobrili da odabrani licencirani ili opunomoćeni pastori koji su rukopoloženi kao lokalne starješine mogu obavljati obred vjenčanja.

—*Adventist Review*, 19. srpnja 1990., str. 10.

(Godišnja odluka Vijeća iz 1989. godine u vezi s pravom žena pastora da krštavaju ostaje nepromijenjena. Vidi str. 135.)

Prijedlog na Generalnoj konferenciji 1995. nije prihvaćen

Na poslovnim sjednicama Generalne konferencije 1995. u Utrechtu u Nizozemskoj prijedlog je podnio Sjevernoamerički odjel Crkve da svaka divizija (odjeljenje) može odlučiti za svoj teritorij hoće li rukopoložanje u evanđeoskoj službi uključivati ljude oba spola. Na dan 5. srpnja taj prijedlog nije prihvaćen.

Alfred C. McClure, predsjednik Sjevernoameričke divizije, napisao je:

»lako sam se molio za pozitivan ishod, prijedlog nije prihvaćen.« U pismu poslanom svim pastorima i administratorima u Sjevernoameričkoj diviziji 3. kolovoza 1995., apelirao je "da mi se pridružite u molitvi kako bi nam Bog pomogao prebroditi ovo vrlo osjetljivo vrijeme. Koliko god je ovo pitanje mnogima bolno, ne smijemo dopustiti da rascjepka naše jedinstvo ili preusmjeri misiju."

Kolumbijska unija 2004. ponovno traži od Generalne konferencije da razmotri pitanje rukopologanja žena

Kolumbijska unija glasovala je 17. svibnja 2004. kako bi ponovno zatražila od Generalne konferencije da razmotri pitanje proširenja punog rukopologanja žena u pastorskoj službi. Jednoglasno je izglasovana rezolucija kojom se potvrđuje potreba za promjenom u pogledu na to pitanje.

Vjerodajnice pastorica predstavljene u devetom poglavlju

Vjerodajnica većine pastorica predstavljenih u devetom poglavlju ovlaštena je pastorska vjerodajnica, koju izdaje lokalna konferencija ili unija zaposlenih i koja je navedena u *Adventističkom godišnjaku (Yearbook)*.

Ovlašteni kapelan Sjevernoameričke divizije također može primiti vjerodajnicu pastora.

Nekoliko žena pastorica u devetom poglavlju bile su sudionice posebnih rukopologanja u lokalnim crkvama i službi rukopologanja za rad u lokalnim konferencijama (vidi dolje).

Posebne službe rukopologanja i rukopologanje koje provode lokalne crkve i sabori

Službe rukopologanja u lokalnim crkvama

Nakon Generalne konferencije na poslovnoj sjednici u Utrechtu 5. srpnja 1995., na kojoj je izglasovano da se Sjevernoameričkoj diviziji ne dopusti rukopologanje žena u pastorskoj službi, lokalne crkve s odobrenjem konferencije rukopolažu nekoliko žena u pastorskoj službi, a rukopologanje podrazumijeva da utječe na službu žena samo u toj crkvi.

Rukopologanje u adventističkoj crkvi Sligo 23. rujna 1995.

Dana 23. rujna 1995. tri su žene na taj način rukopoložene u službi u adventističkoj crkvi Sligo, koja je dio Konferencije Potomac. To su bile Kendra Haloviak, Norma Osborn i Penny Shell (vidi 9. poglavlje).

Rukopologanje u crkvi Loma Linda Victoria 2. prosinca 1995.

(Jugoistočnoj kalifornijskoj konferenciji.)

Sheryll McMillan, samostalna pastorica crkve Loma Linda Victoria s oko 200 članova, rukopoložena je 2. prosinca 1995. u 11 sati dopodne na bogoslužju crkve u kojoj je bila pastorica.

Rukopologanje u crkvi Sveučilišta La Sierra 2. prosinca 1995.

(Jugoistočnoj kalifornijskoj konferenciji.)

U 16 sati istoga dana u crkvi Sveučilišta La Sierra održano je rukopologanje Madelynn Haldemann i Halcyon Wilson. Starješina Dan Smith, pastor crkve Sveučilišta La Sierra u to

vrijeme, rekao je da svi članovi pastorskog osoblja vjeruju kako bi svi trebali služiti kao jednaki, a Halcyon Wilson dotad je bila član pastoralnog osoblja La Sierra 15 godina. Prisutni su odgovorili ustajanjem i ovacijama.⁵

Dr. Lawrence Geraty je predstavio Madelynn Jones-Haldeman za rukopologanje. Istaknuo je da je Madelynn bila članica Teološkog fakulteta Sveučilišta La Sierra više od 30 godina. Bila je 1980. druga žena koja je doktorirala teologiju na Teološkom seminaru u Michiganu.

Rukopoloženi pastori i članovi kongregacije slijevali su se niz prolaze kako bi sudjelovali u molitvi rukopologanja.⁶

Rukopologanje u Garden Groveu, kalifornijskoj crkvi, 1996.

Pomoćnice pastora Margo Pitrone i Jared Fulton rukopoložene su za službu u crkvi Garden Grove u Kaliforniji u srpnju 1996.

Rukopologanje u Sveučilišnoj crkvi Loma Linda 1997.

Margaret (Peg) Hempe bila je pastorica pionirka u sveučilišnoj crkvi Loma Linda 1970-ih pod vodstvom pastora Billa Loveless. Peg je tamo služila kao pridružena pastorica dugi niz godina, a rukopoložena je u evanđeoskoj službi u Sveučilišnoj crkvi Loma Linda 1997. godine. Onima koje su u stanju uz Božju pomoć izdržati neizvjesnu sreću žene u pastorskoj službi, pastorica Hempe služila je kao uzor mlađim ženama pozvanim da slijede njezine korake.

Jednaka vjerodajnica za muškarce i žene pastore usvojene na konferencijama

Nakon što je nekoliko godina proučavala tu temu, Konferencija Adventističke Crkve jugoistočne Kalifornije u ožujku 2002. usvojila je jednaku vjerodajnicu za muškarce i žene pastore, vjerodajnicu za prihvaćanje u rad rukopologanjem. Ubrzo nakon toga Konferencija u Arizoni usvojila je istu vjerodajnicu. Izborna jedinica Konferencije Sjeverne Kalifornije u svibnju 2002. usvojila je prijedlog kojim se od Generalne konferencije traži da ponovno razmotri rukopologanje žena u pastorskoj službi, uz amandman kojim se poziva Northern California Conference da usvoji jednaku vjerodajnicu za svoje žene i muškarce pastore.

Žene su bile primateljice vjerodajnice rukopologanja i prihvata u rad, zajedno s muškarcima u pastorskoj službi u svojoj konferenciji. Muškarci su izjavili da ne žele status koji žene koje poslužuju zajedno s njima ne mogu imati. Nekoliko žena pastora uključenih u poglavlje 9 (radeći na jednoj od prethodno navedenih konferencija) imaju vjerodajnicu rukopologanja i dozvole za puni rad.

---

⁵ Hallie Wilson službeno je u mirovini, ali i dalje radi u nepunom radnom vremenu kao pomoćnica predsjednika za žene pastore u Jugoistočnoj kalifornijskoj konferenciji.

⁶ Madelynn Jones-Haldeman preminula je 28. siječnja 2005.

Od Boga pozvane

Žene pastore, biblijske radnice i propovjednice imale su značajan utjecaj na Adventističku Crkvu od ranih dana evangelizacijskih šatorskih sastanaka. Knjiga *Od Boga pozvane* opisuje životopise nekoliko pionirskih propovjednica koje su uložile svoje darove da pomognu u izgradnji temelja ove sada po broju članova višemilijunske denominacije. U ovaj svezak uključeni su brojni povijesni dokumenti, pisma i razgovori s obitelji i prijateljima tih pastora, kao i kratki životopisi sadašnjih i umirovljenih adventističkih pastora.

Čitajte o žrtvama, pobjedama, frustracijama i radostima s kojima su se te žene suočile dok su slijedile Božji poziv.

Dr. Josephine Benton služila je kao pridružena pastora u adventističkoj crkvi Sligo 1973. godine. Od 1994. godine kapelanica je u Umirovljeničkom naselju Williamsport u Williamsportu, u Marylandu. Ona je starješina u svojoj mjesnoj crkvi.